

ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΤΩΝ ΓΝΗΣΙΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΝΙΓΓΟΣ 32 (γ' ὄροφος)
106 82 ΑΘΗΝΑΙ

Ο ΝΟΜΟΣ 4301/2014
ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ
ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1. Ἐνημέρωση ὑπὸ μορφήν Ἑρωταποκρίσεων.
2. Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές! Μέρος Πρῶτο.
3. Σύνομη ἀπάντησι στὴν «ἀνταπάντησι»
τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κυρ. Κυριαζόπουλου.
4. Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές! Μέρος Δεύτερο.
 - Παράρτημα. Σχετικὰ Κείμενα.

ΑΘΗΝΑΙ 2019

Περιεχόμενα

Α'. Ενημέρωση υπό μορφήν Έρωταποκρίσεων. Ίανουάριος 2015	1
Β'. Οί κατά φαντασίαν όμολογητές! Μέρος Πρώτο. 19-12-2018	18
• Παράρτημα. Σχετικά Κείμενα	32
Γ'. Σύντομη απάντηση στην «άνταπάντηση» του Καθηγ. κ. Κυρ. Κυριαζόπουλου. 4-1-2019	37
Δ'. Οί κατά φαντασίαν όμολογητές! Μέρος Δεύτερο. 23-3-2019	43

Παράρτημα Σχετικά Κείμενα

Α'. Όμολογία Πίστεως Γνησίου Όρθοδόξου Χριστιανού. 2016	72
Β'. Τò από 2-12-1987 Έγγραφο του Υπουργού Παιδείας Άντωνίου Τρίτση	74
Γ'. Η από 1-3-2019 Συνέντευξη του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου στο κανάλι ASTRA TV ...	76
Δ'. Η από 7-3-2019 Συνέντευξη του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου στο κανάλι TRT	80
Ε'. Γνωμοδότηση του π. Νικολάου Δημαρά. 29.11.2014	85
Ζ'. Απαλλοτριώση Ίερών Ναών και Μετοχίων. Άποσύρθηκε μυστική προώθηση ψήφισης σχετικού Νόμου. 28-1-2014	89
Ζ'. Έν είδει Έπιλόγου. Μία περιεκτική έπισήμανση του π. Νικολάου Δημαρά. 30-3-2019	90

Ὁ Νόμος 4301/2014 γιὰ τὴν νομικὴ μορφή τῶν Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων στὴν Ἑλλάδα

Α'. Ενημέρωση ὑπὸ μορφήν Ἐρωταποκρίσεων

Εἰσαγωγή

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Νόμου 4301/2014 περὶ τῆς Νομικῆς Μορφῆς τῶν Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς ἀναγκαιότητος ἢ μὴ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν νὰ κάνει χρῆση τῶν δυνατοτήτων του, ἠγέρθησαν πολλές καὶ ἀντικρουόμενες ἀπόψεις ἐκ μέρους ἀπλῶν πιστῶν καὶ Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους ἀλλοτρίων –ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας μας παραγόντων– οἱ ὁποῖοι, «ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, περιπατοῦσι ζητοῦντες τίνα καταπίωσι» (πρβλ. Α' Πέτρου ε' 8).

Στὴν πρώτη κατηγορία, ὡς καλοπροαίρετος Κληρικός τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀνήκει ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρεσβύτερος π. Νικόλαος Δημαρᾶς, ὁ ὁποῖος ὅταν ἐπληροφορήθη τὰ τοῦ νέου αὐτοῦ Νόμου, ἀντιδρῶντας ἐξ ἐνστίκτου (ἔπειτα ἀπὸ ἀντιδράσεις πιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκλήθησαν νὰ υπογράψουν σχετικὲς αἰτήσεις καὶ τοῦ γνωστοποίησαν τὸ θέμα –ὅπως δήλωσε), ἔστειλε ἓνα σύντομο πρῶτο ἠλεκτρονικὸ μήνυμα, ἐκφράζοντας τὴν ἀνησυχίαν του, ὡς ὠφείλε, πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κ. Καλλίνικο. Δυστυχῶς τὸ μήνυμα κοινοποιήθηκε καὶ σὲ ὀρισμένους ἄλλους ἀποδέκτες, κάποιοι ἐκ τῶν ὁποίων ἐθεώρησαν καλὸ νὰ τὸ ἀναμεταδώσουν σὲ ἄλλους, καὶ ἐξ αὐτῶν κάποιοι σὲ ἄλλους κ.ο.κ., μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διαδοθῆι εὐρύτατα τὸ ἀρχικὸ ἐκεῖνο μήνυμα, πρὶν ἀκόμη λάβει γνώση ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος! Τὸ μήνυμα αὐτὸ δὲν ἦταν τελεσίδικο, διατύπωνε κάποιες ἐπιφυλάξεις καὶ κατέληγε στὸ αἶτημα νὰ δοθῆι περισσότερος χρόνος γιὰ τὴν περαιτέρω μελέτη τοῦ ζητήματος.

Ὁ Μακαριώτατος εὐθὺς ὡς ἔλαβε γνώση, συνεκάλεσε εὐρεία σύσκεψη στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, παρόντος τοῦ ἰδίου, Ἀρχιερέων, νομικῶν καὶ θεολόγων, καθὼς καὶ τοῦ π. Νικολάου Δημαρᾶ. Κατὰ τὴν σύσκεψη αὐτῇ, ἀναλύθηκαν οἱ παράμετροι τοῦ νέου Νόμου καὶ δόθηκαν ὅλες οἱ ἀναγκαῖες διευκρινίσεις. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν σύσκεψη, ὁ π. Νικόλαος Δημαρᾶς, ἂν καὶ διατήρησε κάποιες ἐπιφυλάξεις σχετικὰ μὲ τὸν Νόμο, παρεδέχθη ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Δικαιοσύνη εἶναι ἰκανή, ὅπως καὶ στὸ παρελθόν, νὰ δώσει λύσεις στὰ ὅσα ζητήματα παραμένουν καὶ ἐπιβεβαίωσε τὴν ἐμπιστοσύνη του στοὺς χειρισμοὺς τῶν Ἐπισκόπων. Αὐτὰ τὰ τρία χαρακτηριστικὰ ἀποτυπώνονται καὶ στὴν Γνωμοδότηση πού ἀπέστειλε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο λίγες ἡμέρες ἀργότερα¹.

Καταλυτικὸ καὶ ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν διαμόρφωση τῆς τελικῆς γνώμης τοῦ π. Νικολάου ἀπετέλεσε ἡ (ὅπως ὁ ἴδιος χαρακτήρισε) «ἄσπογη καὶ μοναδικὴ ἀπὸ θεολογικῆς καὶ πατερικῆς ἀπόψεως Ὁμολογία Πίστεως, πού γιὰ τὸν ἑνδοξο ἀγῶνα τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας εἶναι τὸ Α καὶ τὸ Ω, στὴν ὁποία μάλιστα συμπεριλαμβάνονται οἱ ἀσφαλιστικὲς δικλεῖδες τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οἱ ὁποῖες ὑπερισχύουν κάθε ἀντίθετης διατάξεως Νόμου ἢ οἰασδήποτε ἄλλης Καταστατικῆς ρυθμίσεως!».

Ἡ παροῦσα ἐνημέρωση ἐτέθη ὑπ' ὄψιν τόσο τοῦ ἰδίου τοῦ π. Νικολάου Δημαρᾶ, ὅσο καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς Νομικῆς, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στὴν Ἐρωταπόκριση 23, στὴν δὲ τελικὴ μορφή τῆς ἐνημερώσεως συμπεριελήφθησαν καὶ οἱ παρατηρήσεις τους.

Ἄς δοῦμε ὅμως τὴν ὑπόθεση ὅπως ἔχει ἐξ ἀρχῆς, προσπαθῶντας ἀφ' ἑνὸς νὰ καλύψουμε τὶς ἀπορίες τῶν καλοπροαιρέτων, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐμφράξουμε τὰ στόματα τῶν ὡρυόμενων λεόντων κακοπροαιρέτων πού προαναφέραμε.

¹ Τὴν Γνωμοδότηση αὐτὴ μπορεῖτε νὰ δεῖτε στὴν σελίδα 85 τῆς παρουσίας ἐργασίας καὶ ἐδῶ: <http://ecclesiagoc.gr/images/stories/ArticlesPDF/GnomototisFinal.pdf>

1. Τί νέο εισάγει ο Νόμος 4301/2014;

Ο Νόμος αυτός παρέχει στην Έκκλησία ένα εργαλείο. Πρόκειται για μία νέα μορφή νομικής προσωπικότητας. Η Έκκλησία μας μέχρι τώρα είχε χρησιμοποιήσει τα διαθέσιμα από το Έλληνικό νομικό σύστημα νομικά πρόσωπα της μορφής του Σωματείου και της Αστικής Έταιρείας. Οί Γνήσιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί οργανώθηκαν ήδη από το 1925 σωματειακώς, συστήνοντας την Έλληνική Θρησκευτική Κοινότητα τών ΓΟΧ. Αργότερα οργανώθηκαν ως Σωματεία και άλλες Θρησκευτικές Κοινότητες σε διάφορες πόλεις της χώρας μας. Ομοίως και Μοναστήρια της Έκκλησίας μας προσέλαβαν την Νομική μορφή του Σωματείου ή (στις περισσότερες περιπτώσεις) της Αστικής Έταιρείας, νομική μορφή την όποιαν επέλεξαν για να περιβληθούν και κάποιες από τις Μητροπόλεις της Έκκλησίας μας.

2. Τί είναι ή νομική προσωπικότητα;

Η νομική προσωπικότητα είναι ένα νομικό «κατασκευάσμα», με την βοήθεια του οποίου μπορούν να αναγνωριστούν σε συλλογικότητες, σε ομάδες προσώπων, δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις, σαν να είναι ένα φυσικό πρόσωπο. Παράδειγμα δικαιώματος, πού έχει ένα νομικό πρόσωπο, είναι να μπορεί να διαθέτει ιδιοκτησία περιουσίας. Η περιουσία ενός νομικού προσώπου δεν ανήκει στα πρόσωπα που μετέχουν σε αυτό, αλλά σε κάποιο άλλο πρόσωπο που είναι συλλογικό, το Νομικό Πρόσωπο. Παράδειγμα υποχρέωσης είναι το να ελέγχεται και να φορολογείται από τις κρατικές αρχές. Όπως ένας άνθρωπος, ένα φυσικό πρόσωπο, μπορεί να διαθέτει περιουσία, αλλά φορολογείται από το κράτος και ελέγχεται για την νομιμότητα τών πράξεών του, έτσι και το νομικό πρόσωπο. Κανένας πολίτης οποιουδήποτε κράτους δεν μπορεί να έχει την απαίτηση να έχει μόνο δικαιώματα και όχι υποχρεώσεις. Αυτό ισχύει και για τα νομικά πρόσωπα. Αλλά, ό πολίτης έχει ασφαλώς την απαίτηση τα δικαιώματά του και οί υποχρεώσεις του να είναι λογικές και σύννομες· τó ίδιο πρέπει να απαιτούμε και για τα νομικά πρόσωπα.

3. Χρειάζεται ή Έκκλησία να χρησιμοποιεί Νομικά Πρόσωπα;

Η απάντηση είναι ναί, για πολλούς λόγους. Κυρίως για να διασφαλίζει τούς λατρευτικούς της χώρους και την απρόσκοπτη λειτουργία τους. Αν δεν χρησιμοποιήσουμε Νομικά Πρόσωπα, για να διασφαλίζονται οί λατρευτικοί μας χώροι (Ναοί, Μοναστήρια), αυτοί θα πρέπει να ανήκουν κατ' ανάγκη σε φυσικά πρόσωπα, μετά την έκδημία τών όποιων θα γίνονταν αντικείμενο διεκδικήσεως από τούς κληρονόμους τών φυσικών προσώπων, οί όποιοι μπορεί να είναι αδιάφοροι, άθεοι, ή και έχθροι της Έκκλησίας. Πολλούς Ναούς και Μοναστήρια απώλεσε ό Ίερός μας Αγώνας από αυτήν την αιτία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ή Ίερά Μονή Άξιόν Έστι Βαρυμπόμπης Αττικής. Ανήκε στον κτήτορά της Ίερομόναχο Γόρδιο. Τελικά ή Μονή κατέληξε στα χέρια τών Αγιορειτών Μνημονευτών της Μεγίστης Λαύρας, ή όποία την διεκδίκησε βάσει του Νόμου, ότι οί Μοναχοί κληρονομούνται από τα Μοναστήρια πού είχαν καρεί Μοναχοί. Αυτή την στιγμή ή Μονή Βατοπεδίου διεκδικεί με τó ίδιο σκεπτικό στα δικαστήρια τόν Ναό τών Αγίων Πάντων Ζακύνθου. Αν απέναντί της στην δίκη είχαμε να παρουσιάσουμε ένα Θρησκευτικό Νομικό Πρόσωπο (Θ.Ν.Π.), αντί ένα Σωματείο, θα είχε άλλη βαρύτητα.

4. Οί Νομικές Μορφές της Αστικής Έταιρείας και του Σωματείου² πού χρησιμοποιούσε ή Έκκλησία μας μέχρι τώρα, δεν επαρκούν για την κάλυψη της ανάγκης αυτής;

Η απάντηση είναι όχι. Τόσο τó Σωματείο όσο και ή Αστική Έταιρεία ήταν λύσεις ανάγκης. Άς δοῦμε τα χαρακτηριστικά τους.

α. Τó Σωματείο είναι ένωση προσώπων για έναν κοινό σκοπό (μη κερδοσκοπικό). Χρειάζεται 20 άτομα για να ιδρυθεί, και ό τρόπος λειτουργίας του περιορίζεται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, πού προβλέπει ανώτατη διοίκηση από την Γενική Συνέλευση τών μελών, διεξαγωγή εκλογών, θητεία όργάνων κ.λπ.. Πολλές Τοπικές Θρησκευτικές Κοινότητες και Ένορίες της Έκκλησίας μας και κάποια Μοναστήρια μας προτίμησαν αυτή την νομική

² Εκτός από αυτές τις δύο μορφές Νομικής Προσωπικότητας, υπήρχε και ή δυνατότητα της μορφής του Ίδρυματος, όμως ή Έκκλησία μας δεν έκανε χρήση αυτού του είδους νομικής προσωπικότητας σε καμία όργανωτική της μονάδα, γι' αυτό δεν αναφερόμαστε σε αυτό.

μορφή. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρχικῶν ἰδρυτῶν πρέπει νὰ εἶναι τουλάχιστον 20, γι' αὐτὸ δὲν προτιμήθηκε ἀπὸ τὰ περισσότερα μοναστήρια.

Τὸ σύστημα διοικήσεως ἀπὸ Δ.Σ. μέσω ἐκλογῶν ἀπὸ Γενικὴ Συνέλευση μελῶν δὲν ὑφίσταται στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία μας κατ' ἀνάγκη τὸ δέχθηκε, μὴ ἔχοντας ἄλλη ἐπιλογή. Αὐτὸ τὸ σύστημα ἐξοβελίζει ἐντελῶς τοὺς Κληρικοὺς ἀπὸ τὴν διοίκηση τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ εἰσάγει τὸν κομματισμό. Δημιουργοῦνται φατρίες καὶ ἔριδες ἀνάμεσα στὰ μέλη τῶν Σωματείων. Καὶ ἐμφανίζεται τὸ ἀντικανονικὸ ἕως καὶ ἐκτρομακτικὸ φαινόμενο νὰ διοικοῦνται οἱ Ἐκκλησίες ἀπὸ Προεδρεῖα λαϊκῶν. Στὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία Πρόεδρος εἶναι ὁ Ἐπίσκοπος. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος, λ.χ. στὴν ὑμνολογία ἀποκαλεῖται «Πρόεδρος τῶν Μυρέων». Ὁ Δημητριάδος Γερμανός, ὅταν τὸ 1908-1909 ἐπιχειρήθηκε ἀπὸ τὴν τότε Κυβέρνηση, νὰ ἀλλάξει τὸ σύστημα διορισμοῦ τῶν Ἐπιτρόπων καὶ τῶν Ἱεροφαιτῶν (ἀντὶ νὰ διορίζονται ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο, νὰ ἐκλέγονται), ἀντέδρασε μὲ σφοδρότητα ὑπερασπιζόμενος τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας. Τότε κέρδισε τὴν μάχη. Ὅταν ἀργότερα ἀνέλαβε τὴν ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, ἦλθε σὲ σύγκρουση μὲ τὸ Δ.Σ. τοῦ Σωματείου «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότητα τῶν ΓΟΧ», πὺ εἶχε συνηθίσει μέχρι τότε νὰ διοικεῖ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ Κοινότητα νὰ ἀποσχισθεῖ τὸ 1936 καὶ νὰ μείνει στὸ σχίσμα γιὰ περίπου 60 χρόνια. Γιὰ νὰ καλυφθοῦν οἱ ὀργανωτικὲς ἀνάγκες τοῦ Ἀγῶνος ἰδρύθηκε ἀργότερα (1938) ἡ ΠΘΕΟΚ. Δυστυχῶς καὶ μὲ τὸ Δ.Σ. τῆς ΠΘΕΟΚ ὑπῆρξαν πολλές φορές προβλήματα ἀπὸ Προέδρους καὶ Δ.Σ., πὺ ἤθελαν νὰ ἔχουν λόγο γιὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ νὰ παρακάμπτουν Κληρικοὺς καὶ Ἀρχιερεῖς. Νοοτροπία πὺ ἐνίστε διαβιώνεται δυστυχῶς μέχρι σήμερα. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται, ὅτι κάποια θρησκευτικὰ Σωματεῖα ἔχουν εἰδικὴ πρόβλεψη στὸ Καταστατικὸ τους νὰ μὴ γίνονται δεκτοὶ ὡς μέλη Κληρικοί. Καὶ ἂν κάποιο μέλος τῶν Σωματείων αὐτῶν χειροτονηθεῖ Κληρικός, τὸ διαγράφουν. Τέτοιο ἀντικληρικὸ μένος δὲν ἔχουν οὔτε οἱ Προτεστάντες!

Μόνον τὸ Γενικὸ (Φιλόπτωχο) Ταμεῖο, πὺ ἴδρυσε ὁ πρ. Φλωρίνης τὸ 1946, τὰ πῆγε καλύτερα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ κινδύνευσε νὰ χαθεῖ, παραμένοντας σὲ ἐξωσυνοδικὰ χέρια τὴν περίοδο 1995-1997 καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἐπανῆλθε ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μας.

Ἡ κεντρικὴ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀναγκάσθηκε νὰ προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τοῦ Σωματείου τὸ 1996, ἐκ τῆς πιέσεως τῶν πραγμάτων, γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ἠγέρθη ἀντίρρηση ἀπὸ πολλοὺς ὡς μὴ πρέπον. Ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἀνώτατη διοίκηση στὴν Ἐκκλησία εἶναι ἡ Σύνοδος καὶ αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ προκύπτει ἀπὸ ἐκλογὲς μιᾶς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν παράδοσή μας, ἀκολουθεῖ τὸ καλούμενο αὐτοδιαβιώνσιμο σύστημα. Αὐτοδιαβιώνσιμο σύστημα εἶναι, ὅταν τὰ μέλη ἑνὸς συλλογικοῦ ὀργάνου ἐκλέγουν τοὺς ἀντικαταστάτες τους. Ἔτσι καὶ οἱ Ἐπίσκοποι ἐν Συνόδῳ ἐκλέγουν οἱ ἴδιοι τοὺς ἐπομένους Ἐπισκόπους. Ὅμως, ὁ Ἀστικὸς Κώδικας δὲν ἀποδέχεται αὐτὸ τὸ σύστημα γιὰ τὰ Σωματεῖα, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐκλογικὸ ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συνέλευση. Ἀναγκασθήκαμε νὰ παρακάμψουμε τὸ πρόβλημα αὐτὸ στὴν περίπτωση τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος μὲ καταστατικὲς ρυθμίσεις, δίνοντας τὸ προβάδισμα στοὺς Ἀρχιερεῖς, ὡστε νὰ ἐκλέγονται στὸ Δ.Σ. καὶ ὀρίζοντας 20ετῆ θητεία τοῦ Δ.Σ..

Εἶναι χαρακτηριστικὸ, ὅτι ὁ Ἐκπρόσωπος τῆς λεγομένης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Bradshaw Malcolm, κατὰ τὴν συζήτηση στὴν ἀρμόδια Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς γιὰ τὸν νέο Νόμον, εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων:

«Ὅσο ἀφορᾷ τὸ γιὰ τὴν Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔκανε τίς ἀπαραίτητες ἐνέργειες γιὰ νὰ γίνει σωματεῖο, αὐτὸ δὲν ἦταν ἐφικτὸ γιὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐξουσία δὲν ἐπέτρεπαν τὸν ρόλο καὶ τίς ἀρμοδιότητες τοῦ ἐπισκόπου πὺ ὑπάρχει στὴν Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, οἱ ὁποῖες εἶναι ἕνα πολὺ σημαντικό κομμάτι τῆς Ἀγγλικανικῆς ταυτότητας καὶ γι' αὐτὸ εἶμαι εὐγνώμων γιὰ τὸ καινούργιο νομοσχέδιο, τὸ ὁποῖο ἐπιτρέπει τὴν καινούργια μορφή».

Θὰ πρέπει νὰ εἴμαστε πολὺ εὐτυχεῖς, πὺ θὰ ἀπαλλαγῶμε ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύστημα διοικήσεως τοῦ Σωματείου, κάνοντας χρῆση τοῦ νέου Νόμου.

β. Ἡ Ἀστικὴ Ἐταιρεία μπορεῖ νὰ ἰδρυθεῖ καὶ ἀπὸ 2 ἄτομα μόνο. Μπορεῖ νὰ ἔχει ὅ,τι σύστημα διοικήσεως θέλει καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποψη εἶναι πιὸ εὐέλικτη, ἀλλὰ περιέχει στὴν φύση τῆς τὸν **οἰκονομικὸ** σκοπὸ. Εἰδικώτερα, τὸ ἄρθρο 741 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα, ὀρίζει τὴν ἔννοια τῆς Ἀστικῆς Ἐταιρείας: «Μὲ τὴν σύμβαση τῆς ἐταιρείας δύο ἢ περισσότεροι ἔχουν

ἀμοιβαίως ὑποχρέωση νὰ ἐπιδιώκουν μὲ κοινὲς εἰσφορὲς κοινὸ σκοπὸ καὶ ἰδίως οἰκονομικόν». Καὶ μὲ τὸ ἄρθρο 784: «Ἡ ἐταιρεία τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ, ἂν ἐπιδιώκει οἰκονομικὸ σκοπὸ, ἀποκτᾷ νομικὴ προσωπικότητα, ἐφόσον τηρηθοῦν οἱ ὅροι τῆς δημοσιότητας ποῦ ὁ νόμος τάσσει γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ στὶς ὁμόρρυθμες ἐμπορικὲς ἐταιρεῖες». Βέβαια ἓνα Μοναστήρι εἶναι Κοινόβιο, δηλαδὴ διαθέτει κοινὸ ταμεῖο. Τὸ ἴδιο καὶ μία Ἐπισκοπὴ, πρέπει νὰ ἔχει ἓνα κοινὸ ταμεῖο γιὰ τὸ ἔργο της. Ἔτσι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ κατακρίνει τὰ Μοναστήρια ἢ τὶς Μητροπόλεις ποῦ προσέλαβαν αὐτὴ τὴν Νομικὴ Μορφή. Πλὴν ὅμως τὸ κοινὸ ταμεῖο εἶναι τὸ μέσον καὶ ὄχι ὁ σκοπός. Ὁ κύριος σκοπὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὁργανισμῶν εἶναι **Θρησκευτικὸς** καὶ ὄχι **Οἰκονομικὸς**. Γι' αὐτὸ ἔχουν ἐκφραστῆ ἔνστασεις γιὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς νομικῆς Μορφῆς τῆς Ἀστικῆς Ἐταιρείας ἀπὸ ἐκκλησιαστικὲς δομὲς (Νικολακάκη, Γνωμοδότηση, «Νοτάριος» τ. 17). Δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι ἀπὸ πέρυσι ἄρχισε νὰ ἐπιβάλλεται σὲ ὅλες τὶς Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες τέλος ἐπιτηδεύματος, ἀκόμη καὶ ἂν ἀφοροῦν θρησκευτικὰ καθιδρύματα (ὅπως Μοναστήρια) μὲ μηδενικὸ εἰσόδημα.

5. Ἀλλὰ ὁ νέος Νόμος προβλέπει διάλυση τοῦ Θρησκευτικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἀπὸ τὶς Ἀρχὲς γιὰ μία σειρὰ ἀπὸ λόγους, ὅπως «ἂν τὸ ζητήσῃ ἢ διοίκησέ του γιὰ ὅποιοδήποτε λόγο καὶ ἂν τὸ ζητήσῃ ἢ ἐποπτεύουσα ἀρχὴ ἢ ὁ ἀρμόδιος εἰσαγγελέας: α) ἂν δὲν ἔχει τοῦλάχιστον ἓνα θρησκευτικὸ λειτουργὸ γιὰ διάστημα μεγαλύτερο τῶν ἕξι μηνῶν, β) ἂν στὴν πραγματικότητα ἐπιδιώκει σκοπὸ διαφορετικὸ ἀπὸ αὐτὸ ποῦ ὀρίζει ὁ Νόμος καὶ γ) ἂν ἡ λειτουργία του ἔχει καταστῆ παράνομη ἢ ἀνήθικη ἢ ἀντίθετη πρὸς τὴ δημόσια τάξην». Αὐτὸ δὲν εἶναι ἐπικίνδυνον;

Δὲν εἶναι περισσότερο ἐπικίνδυνον ἀπὸ αὐτὸ ποῦ ἰσχύει ἤδη γιὰ τὰ Σωματεῖα. Μάλιστα ἡ διάταξη περὶ διαλύσεως τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων εἶναι ἀνάλογη μὲ τὰ ὅσα προβλέπονται γιὰ τὴν διάλυση τῶν Σωματείων: Πρόκειται γιὰ τὰ ἄρθρα: 103-105 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα:

Ἄρθρο 103

Διάλυση τοῦ σωματείου

Τὸ σωματεῖο διαλύεται ὅποτεδήποτε μὲ ἀπόφαση τῆς συνέλευσης τῶν μελῶν.

Ἄρθρο 104

Τὸ σωματεῖο διαλύεται στὶς περιπτώσεις ποῦ προβλέπει τὸ καταστατικόν.

Τὸ σωματεῖο διαλύεται μόλις τὰ μέλη του μείνουν λιγότερα ἀπὸ δέκα.

Ἄρθρο 105

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου μπορεῖ νὰ διαλυθῆ τὸ σωματεῖο, ἂν τὸ ζητήσῃ ἢ διοίκησέ του ἢ τὸ ἓνα πέμπτο τῶν μελῶν του, ἢ ἡ ἐποπτεύουσα ἀρχὴ: 1. ἂν, ἐπειδὴ μειώθηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν του ἢ ἀπὸ ἄλλα αἴτια, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναδειχθῆ διοίκησις ἢ γενικὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ λειτουργεῖ τὸ σωματεῖο σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικόν. 2. ἂν ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου ἐκπληρώθηκε ἢ ἂν ἀπὸ τὴ μακρόχρονη ἀδράνεια συνάγεται ὅτι ὁ σκοπὸς του ἔχει ἐγκαταλειφθῆ. 3. ἂν τὸ σωματεῖο ἐπιδιώκει σκοπὸ διαφορετικὸ ἀπὸ ἐκεῖνον ποῦ καθορίζει τὸ καταστατικόν ἢ ἂν ὁ σκοπὸς ἢ ἡ λειτουργία τοῦ σωματείου ἔχουν καταστῆ παράνομοι ἢ ἀνήθικοι ἢ ἀντίθετοι πρὸς τὴ δημόσια τάξην. (Ἡ § 2 τοῦ ἄρθρου 105 καταργήθηκε μὲ τὸ ἄρθρο 53 ἘισΝΚΠολΔ.).

Ἦπ' ὄψιν, ὅτι καὶ οἱ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες μποροῦν νὰ διαλυθοῦν ἀπὸ τὴν ἐποπτεύουσα ἀρχὴ τους ποῦ εἶναι –ὅπως καὶ γιὰ τὰ Σωματεῖα– ἡ Περιφέρεια (παλαιότερα ἦταν ἡ Νομαρχία). Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι, ὅτι γιὰ τὶς θρησκευτικὲς κοινότητες ἐποπτεύουσα ἀρχὴ εἶναι τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων.

Ἐποπτεία, λοιπὸν καὶ δυνατότητα διαλύσεως σὲ περίπτωσιν ἐκτροπῆς ὑπάρχει καὶ γιὰ τὰ Σωματεῖα καὶ γιὰ τὶς Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες. Ἀπλῶς, ὅσοι ἀντιδροῦν στὸ σημεῖο αὐτὸ δὲν τὸ γνωρίζουν, διότι δὲν ἔχουν διαβάσει τὸν Ἀστικὸ Κώδικα. Συνεπῶς δὲν εἶναι πιὸ εὐάλωτη ἢ νέα μορφή νομικοῦ προσώπου ἀπὸ τὶς ἤδη ὑπάρχουσες, τὶς ὁποῖες ἤδη χρησιμοποιοῦμε. Νομικὸ πρόσωπο χωρὶς ἐποπτεύουσα ἀρχὴ καὶ δυνατότητα διαλύσεως, ἂν ἐκτραπῆ τοῦ σκοποῦ του, δὲν ὑπάρχει.

6. Καὶ ἂν τὸ Κράτος θεωρήσῃ, ὅτι ἡ ἀντίθεση στὸν Οἰκουμενισμό εἶναι κάτι τὸ ἐξτρεμιστικόν, κάτι τὸ ρατσιστικόν καὶ συνεπῶς ἀνήθικο καὶ παράνομον, μὲ τὸ σκεπτικόν αὐτὸ δὲν θὰ διαλύσει τὰ Θρησκευτικὰ μας Νομικὰ Πρόσωπα;

Ἦδη ἡ Ὁμολογία Πίστεως πού ἔχουμε συντάξει, δηλώνει εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀντίθεσή μας στὸν Οἰκουμενισμό. Ἀναφέρει ὅτι μεταξύ τῶν ἄλλων:

α. Θεωρῶ τὸν Οἰκουμενισμόν ὡς συγκρητιστικὴν παναίρεσιν, τὴν δὲ συμμετοχὴν εἰς τὴν λεγομένην Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, ἀρξαμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κ' αἰῶνος, ὡς ἄρνησιν τῆς γνησίας Καθολικότητος καὶ Μοναδικότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πεποισθῶς ὅτι ὁ ἀποδεχόμενος καὶ συμμετέχων εἰς οἰανδήποτε αἴρεσιν εἶναι πεπτωκὼς περὶ τὴν Ἀλήθειαν τῆς Πίστεως καὶ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐπομένως δὲ ἀκοινώνητος τῇ Γνησίᾳ Ὁρθοδοξίᾳ...

β. Ὡσαύτως, ἀπορρίπτω καὶ οὐδόλως ἀποδέχομαι τὸ ἐν ἔτει 1920ῳ Διάγγελμα τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως «Πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», ὡς περιέχον ἐν πλήρει Σχέδιον πρὸς ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῆς αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ προβλέπον τὴν Ἡμερολογιακὴν-Εορτολογικὴν Μεταρρύθμισιν, προετοιμασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ οὕτως ἀποκληθέντος Πανορθοδόξου Συνεδρίου τοῦ 1923 καὶ ἐφαρμοσθεῖσαν ἐν Ἑλλάδι ἐν ἔτει 1924ῳ, τοιουτοτρόπως δὲ παραβιάσασαν τὰς Ἀποφάσεις τῶν τριῶν Πανορθοδόξων Συνόδων τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος.

γ. Ἐν συνεπείᾳ πρὸς τὰ ἀνωτέρω, θεωρῶ ἐπίσης ὡς πεπτωκότας περὶ τὴν Πίστιν τοὺς ἐξ Ὁρθοδόξων συμμετασχόντας εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν» ἐν ἔτει 1948ῳ καὶ ἀποτελοῦντας ἔκτοτε ἐνεργὰ - ὀργανικὰ μέλη αὐτοῦ, καλλιεργοῦντας οὕτω τὸν λεγόμενον Διαχριστιανικὸν καὶ Διαθρησκειακὸν Οἰκουμενισμόν.

Συνεπῶς, δηλώνουμε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ στὶς Ἀρχές ρητῶς, ὅτι δὲν δεχόμεστε τὸν Οἰκουμενισμό καὶ ὅτι τὸν θεωροῦμε αἴρεση. Ἄν αὐτὸ νομίζει κανεὶς ὅτι ἀντίκειται στοὺς ὑπάρχοντες νόμους (ἡμεῖς δὲν τὸ νομίζουμε), τότε ἀπλῶς δὲν θὰ ἐγκριθεῖ ἡ αἴτησή μας. Ἄν πάλι, θεωρήσει κανεὶς ὅτι στὸ μέλλον κάποια ἄλλη Κυβέρνηση μπορεῖ νὰ ψηφίσει εἰδικούς νόμους γιὰ νὰ μᾶς διαλύσει, αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ κάνει οὕτως ἢ ἄλλως, εἴτε ἔχουμε Θ.Ν.Π., εἴτε Σωματεῖα, εἴτε Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες. Καὶ γιὰ τὰ Σωματεῖα ἄλλωστε προβλέπεται νὰ διαλύονται, «...ἂν ὁ σκοπὸς ἢ ἡ λειτουργία τοῦ σωματείου ἔχουν καταστῆ παράνομοι ἢ ἀνήθικοι ἢ ἀντίθετοι πρὸς τὴν δημόσια τάξιν...».

7. Στὸ ἄρθρο 7 παρ. 2 τοῦ νέου Νόμου ἀναφέρεται, ὅτι «σὲ περίπτωση διάλυσής του, ἡ περιουσία του μπορεῖ νὰ περιέρχεται σὲ ἄλλο θρησκευτικὸ νομικὸ πρόσωπο τῆς αὐτῆς Ὁμολογίας ἢ σὲ συνεστημένη Ἐκκλησία τῆς αὐτῆς θρησκείας ἢ Ὁμολογίας, ἐφόσον αὐτὸ προβλέπεται ρητὰ στὸν κανονισμό του. Ἄλλως, περιέρχεται στὸ Δημόσιο καὶ διατίθεται κατὰ τὶς διατάξεις περὶ ἐθνικῶν κληροδοτημάτων, γιὰ φιλανθρωπικούς σκοποὺς στὴν περιοχὴ ὅπου τὸ νομικὸ πρόσωπο εἶχε τὴν ἕδρα του». Δὲν κινδυνεύουν, λοιπόν, οἱ Ναοὶ μας νὰ δημευθοῦν ἀπὸ τὸ κράτος, ὅταν διαλύσουν τὰ Θρησκευτικὰ μας Νομικὰ Πρόσωπα μὲ μία πρόφαση καὶ νὰ δωθοῦν στὴν Καινοτόμο Ἐκκλησία;

Στὸ δημόσιο περιέρχονται σὲ περίπτωση διαλύσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἂν δὲν προβλέπει ἄλλιῶς ὁ Κανονισμός. Οἱ Κανονισμοὶ μας θὰ προβλέπουν ρητὰ τὶ θὰ γίνεται ἡ περιουσία σὲ περίπτωση διαλύσεως. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ Σωματεῖα καὶ τὶς Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες πού ἤδη ὑπάρχουν. Ὑπάρχει πρόβλεψη στὰ σχετικὰ ἄρθρα. Μάλιστα ὑπάρχουν Σωματεῖα, τὰ ὁποῖα στὸ σχετικὸ ἄρθρο προβλέπουν σὲ περίπτωση διαλύσεώς τους, ἡ περιουσία τους νὰ περιέρχεται στὸν Πανάγιο Τάφο (δηλ. τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων³) ἢ σὲ κάποια Ἁγιορειτικὴ Μονή. Αὐτὰ –κατάλοιπα παλαιότερων ἐποχῶν– ἂν δὲν ἀλλάξουν, ἀποτελοῦν μεγαλύτερο κίνδυνο, διότι παραδίδουν τοὺς κόπους τῶν Παλαιοημερολογιτῶν κατ' εὐθείαν στοὺς Οἰκουμενιστές, καὶ δίχως διωγμὸ. Ἄν, πάλι, βρεθεῖ Κυβέρνηση πού κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ θέλει νὰ μᾶς κάνει διωγμὸ (πρᾶγμα πού δὲν διαφαίνεται πρὸς τὸ παρόν), μπορεῖ νὰ διατάξει τὴν διάλυση τῶν ἤδη ὑπαρχόντων Σωματείων μας (καὶ τῶν Ἀστικῶν Ἐταιρειῶν) καὶ τὴν δήμευση τῆς περιουσίας τους. Ὁ θεσμὸς τῶν Σωματείων δὲν μᾶς προσφέρει περισσότερη προστασία σὲ μία τέτοια περίπτωση, ἀπ' ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν Θ.Ν.Π..

3. Τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων εἶναι μία ὁλόκληρη τοπικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία εἶχε ὀργανωθεῖ ὡς μία ἐνιαία Ἀδελφότητα ἤδη ἀπὸ τὸ 326: «Τάγμα τῶν Σπουδαίων τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως», συνέχεια τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ τὸ «Ἱερὸν Κοινὸν τοῦ Παναγίου Τάφου», ἡ σημερινὴ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης. Πάντως, δὲν πρέπει νὰ λησμονεῖται, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων συμμετέχει στὴν αἵρετικὴ Οἰκουμενικὴ Κίνησι, κοινωνεῖ μὲ ὅλες τὶς λεγόμενες ἐπίσημες οἰκουμενιστικὲς Ἐκκλησίες, καὶ βεβαίως γιὰ μᾶς εἶναι πλήρως ἀκοινώνητο.

8. Στην παρ. 2 του άρθρου 10 προβλέπεται, ότι «ή εποπτεύουσα αρχή μπορεί να προβαίνει σε τακτικούς ή έκτακτους ελέγχους για τη διακρίβωση της νόμιμης λειτουργίας του νομικού προσώπου, οι οποίοι περιορίζονται αποκλειστικά στη συνδρομή ή μη των λόγων διάλυσής του». Δεν είναι ταπεινωτικό για την Έκκλησία μας να τεθεί υπό εποπτεύουσα αρχή;

Στά Γραφεία μας έχει γίνει έλεγχος από τις Αρχές κατά το παρελθόν. Πρόσφατα έγιναν έλεγχοι και σε Μοναστήρια, που ανήκουν σε κάποιες παρασυναγωγές και τα όποια διαθέτουν νομική προσωπικότητα Σωματείου ή Αστικής Έταιρείας.

Πρέπει να επαναλάβουμε εδώ, ότι εποπτεύουσα αρχή **ήδη** έχουμε. Για τα Σωματεία μας και τις Αστικές Έταιρείες είναι η Περιφέρεια (παλαιά ήταν η Νομαρχία). Για τα Θ.Ν.Π. θα είναι το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Νομικό πρόσωπο δίχως εποπτεία από το Κράτος δεν μπορεί να υπάρξει⁴.

Και εδώ πρέπει να τονισθεί, ότι δεν πρόκειται να τεθεί η Αγία μας Έκκλησία υπό εποπτεύουσα αρχή. **Άλλο** η Έκκλησία και **άλλο** το νομικό της πρόσωπο. Η νομική προσωπικότητα, είναι ένα νομικό **κέλυφος**, ή **ένδυμα** που χρησιμοποιεί η Έκκλησία για να καλύψει κάποιες ανάγκες της. Όπως εμείς δεν ταυτιζόμαστε με τα ένδύματά μας, το ίδιο και η Αγία μας Έκκλησία, είτε πρόκειται για την Τοπική εν Ελλάδα Έκκλησία του Χριστού, είτε για τις Επισκοπές, είτε για τις Ένορίες και τα Μοναστήρια, δεν ταυτίζεται με τα νομικά ένδυματα που χρησιμοποιεί. Απόδειξη είναι η δυνατότητα να αλλάζει νομικά μορφώματα, αν νομίζει ότι κάτι άλλο μπορεί να την εξυπηρετήσει καλύτερα. Όπως όταν πέφτει ή θερμοκρασία κάποιος ενδύεται θερμότερα ρούχα, έτσι και η Έκκλησία μπορεί να προσλαμβάνει διάφορες νομικές μορφές ανάλογα με την εποχή, τον τόπο και το περιβάλλον.

Κατά την εποχή των διωγμών της ρωμαϊκής περιόδου, η Έκκλησία είχε προσλάβει την νομική μορφή των ταφικών συλλόγων. Οι κατακόμβες της Ρώμης ανήκαν όχι σε φυσικά πρόσωπα, αλλά σε ένα είδος νομικών προσώπων της εποχής, που ονομάζονταν «ταφικοί σύλλογοι» (collegia funeraticia). Οι ρωμαϊκές αρχές κατεδίωκαν τους Χριστιανούς, τους θανάτωναν και δήμευαν τις περιουσίες τους, αλλά οι ταφικοί σύλλογοι ήταν αναγνωρισμένοι και η περιουσία τους ήταν ανεξάρτητη από την περιουσία των μελών τους. Γι' αυτό και διασώθηκαν οι κατακόμβες.

Έπειτα ο Μ. Κωνσταντίνος έδωσε δικαιώματα στους Έκκλησιαστικούς Οργανισμούς (Ναούς, Επισκοπές) να έχουν περιουσία, όπως είχαν και οι ειδωλολατρικοί ναοί μέχρι τότε. Αυτό γινόταν με αυτοκρατορικά διατάγματα.

Επί τουρκοκρατίας, αυτό συνεχίστηκε, αλλά τα αυτοκρατορικά διατάγματα αντικαταστάθηκαν από σουλτανικά φερμάνια. Οι Ναοί, οι Μονές, οι Επισκοπές και τα Πατριαρχεία είχαν δικαιώματα, αλλά και υποχρεώσεις. Μπορούσαν να έχουν περιουσία, να δανείζονται χρήματα, αλλά είχαν και υποχρεώσεις (να πληρώνουν φόρους, τις δόσεις των δανείων κ.λπ). Μάλιστα οι Αυτόκεφαλες Αρχιεπισκοπές Αχρίδος και Σερβίας καταργήθηκαν επί Τουρκοκρατίας, λόγω χρεών. Είχαν δανεισθεί χρήματα (για να πληρώνουν «μπαξίσια» στους Οθωμανούς και να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους) και μη δυνάμενες να τα εξοφλήσουν, πτώχευσαν και διαλύθηκαν ένταχθεισες στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Αυτό σημαίνει, ότι είχαν νομική προσωπικότητα με την σημερινή έννοια του όρου.

4. Είναι αξιοσημείωτο αυτό που αναφέρεται σε Υπόμνημα του Δ.Σ. της Π.Θ.Ε.Ο.Κ. προς την Κυβέρνηση (και μάλιστα του Γεωργίου Παπαδοπούλου), όταν επεχείρησε η Νεοσημερολογητική Έκκλησία να διαλύσει τα Μοναστήρια μας και να τα οικειοποιηθεί: «Τρέφομεν την ακράδαντον πεποιθήσιν, ότι θα απαγορεύση εις την έκδηλωθεισαν διά του νέου νομοσχεδίου δίωξιν και θα διατάξη την διαγραφήν των αντισυνταγματικών και αντικανονικών ως ανωτέρω διατάξεων. Η Έκκλησία ημών παρακαλεί την Έθνικην Κυβέρνησιν, όπως συμφώνως προς την παρ. 3 του άρθρου 16 του νέου Συντάγματος, υποβάλη τους λειτουργούς ημών ως και όλόκληρον την Έκκλησίαν μας εις Κρατικήν επιτήρησιν, όρίζουσα τα Κρατικά όργανα του έλέγχου και της επιτηρήσεως. Οίκοθεν νοείται, ότι δεν είναι επιτρεπτόν να υποβληθῆ ἡ Έκκλησία μας εις την επιτήρησιν της κρατούσης Έκκλησίας, ρητώς απαγορευομένου τούτου, διότι το Σύνταγμα (σ.σ. της δικτατορίας) απαιτεί «Κρατικήν Επιτήρησιν» οίαν εις τους «λειτουργούς της κρατούσης» και «ούχι άλλου τινός όργάνου». (Όλόκληρο το υπόμνημα ΕΔΩ: <https://ecclesiagoc.gr/images/stories/pdfs/ΥπομνημαΠθεοκ.pdf>). Το αίτημά μας εισακούσθηκε τότε και ματαιώθηκαν τα σχέδια της κρατούσης Έκκλησίας. Ο κίνδυνος όμως δεν παρήλθε, διότι μόλις πριν ένα έτος επιχειρήθηκε να περάσει τροπολογία που έθετε πάλι σε κίνδυνο τα Μοναστήρια μας. (βλ. σχετικώς στην σελίδα 89 της παρούσης εργασίας και εδώ: http://amvon.blogspot.gr/2014/01/blog-post_28.html#more).

Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ κατὰ τὴν περίοδο μετὰ τὴν ἴδρυσή τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ὅταν ἀναγνωρίστηκε ἡ νομικὴ προσωπικότητα τῶν Μονῶν, Ἐνοριῶν, Μητροπόλεων καὶ (ἀργότερα) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ δόθηκε σὲ αὐτὲς τὸ καθεστῶς Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου.

Τώρα, σχετικὰ μὲ τὴν **Ἐποπτεύουσα Ἀρχή**. Ἐνῶ γιὰ τὰ νομικά μας πρόσωπα μέχρι στιγμῆς ἐποπτεύουσα ἀρχὴ ἦταν οἱ κατὰ τόπους Νομαρχίες, γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας ὡς ὁλότητα – ἂν καὶ χωρὶς νομικὴ προσωπικότητα τότε – ἐποπτεύουσα Ἀρχὴ ἦταν τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, τὸ ὁποῖο πολλακίς προστάτευσε τὴν Ἐκκλησία μας ἀπὸ τὶς ἀρπακτικὲς διαθέσεις τῶν καινοτόμων Νεοσημερολογιτῶν. Ὁ τότε Ὑπουργὸς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ἀντώνης Τρίτσης (τὸ 1987), σὲ ἔγγραφό του πρὸς ἄλλον Ὑπουργό, ἀναφέρει μεταξὺ τῶν ἄλλων:

«Ὑστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὡς ἀρμόδιος μὲ τὴν **κρατικὴ ἐποπτεία** καὶ τὴν **προστασία** τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παλαισημερολογιτῶν Ὑπουργός, σὰς παρακαλῶ νὰ ἀποδεχθεῖτε τὸ αἴτημά τους καὶ νὰ ἐπιτρέψετε τὴν συνέχιση τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τους στὴν πόλη τῆς Δράμας»⁵.

Ἀλλὰ καὶ παλαιότερα, ὁ σχισματικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ὁμολογοῦσε στὴν σύνοδό του, ὅτι «ἡ μὲν Ἀστυνομία, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν κατὰ τόπους Ἱεραρχῶν, συλλαμβάνει (τοὺς παλαισημερολογίτας ἱερεῖς), τὸ δὲ Ὑπουργεῖον διατάσσει τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν».

9. Ἔχει εἰπωθεῖ, ὅτι ἂν περιβληθοῦμε τὴν νομικὴ προσωπικότητα τοῦ Θ.Ν.Π., θὰ ἐξομωθοῦμε μὲ τὶς κοινότητες τῶν διαφόρων αἰρετικῶν καὶ ἀλλοθρήσκων, πὺ δροῦν στὴν Πατρίδα μας.

Μὲ τὸ σκεπτικὸ αὐτὸ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιοῦμε οὔτε τὶς νομικὲς μορφές τοῦ Σωματείου ἢ τῆς Ἀστικῆς Ἐταιρείας, τὶς ὁποῖες ἐπίσης χρησιμοποιοῦν ἐδῶ καὶ δεκαετίες διάφορες ἑτερόδοξες ἢ ἑτερόθρησκες ὁμάδες. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε μάλιστα, ὅτι τὸ νομικὸ ἔνδυμα τῶν Θ.Ν.Π. εἶναι πολὺ πιὸ σεμνὸ ἀπ’ ὅτι αὐτὸ τῶν Ἀστικῶν Ἐταιρειῶν καὶ Σωματείων, τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν ἤδη ὄχι μόνον πάσης φύσεως θρησκευτικὲς ὁμάδες (βουδδιστές, μωαμεθανοί, προτεστάντες κ.λπ.), ἀλλὰ καὶ μὴ κυβερνητικὲς ὁργανώσεις γιὰ τὰ δικαιώματα τῶν ὁμοφυλοφίλων, ἀθλητικὲς ὁμάδες, ἐπαγγελματικοὶ σύλλογοι, ἀκόμη καὶ σύλλογοι ἱεροδούλων... Τουλάχιστον τὰ Θ.Ν.Π. θὰ χρησιμοποιοῦνται μόνον γιὰ θρησκευτικὸ σκοπὸ.

10. Μήπως τὰ ἐνδεχόμενα φορολογικὰ ὀφέλη ἀπὸ τὸν νέο Νόμο εἶναι τὸ δέλεαρ, γιὰ ὑποκρυπτόμενους κινδύνους;

Πιθανὸν νὰ ὑπάρξουν φορολογικὰ ὀφέλη, ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ κυριότερο ὄφελος. Αὐτὸ πὺ μᾶς παρέχει ὁ νέος θεσμὸς εἶναι καλύτερη νομικὴ θωράκιση ἔναντι τῶν διακρίσεων εἰς βάρος μας, ἀπ’ ὅτι μὲσω τῶν Σωματείων καὶ τῶν Ἀστικῶν Ἐταιρειῶν, πὺ εἶχαμε μέχρι σήμερα. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὰ Σωματεῖα καὶ οἱ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες περιέχουν περισσότερο ἐπικίνδυνα χαρακτηριστικά, ἀπ’ ὅτι ὁ νέος θεσμὸς. Τὰ πρῶτα, μὲ τὶς λαϊκὲς διοικήσεις πὺ ἔχουν μεταφέρει ἕνα προτεσταντικὸ πνεῦμα⁶ σὲ ἀρκετοὺς μωροκενοφιλόδοξους λαϊκοὺς, καὶ οἱ δεύτερες μὲ τὴν ἔννοια τοῦ οἰκονομικοῦ σκοποῦ. Ὁ νέος Νόμος ἔχει ἕνα μεγάλο προτέρημα. Ἐπιβάλλει στὴν διοίκηση τῶν Θ.Ν.Π. νὰ ὑπάρχει ὅπωςδήποτε τουλάχιστον ἕνας Κληρικὸς, δίχως τὴν παρουσία τοῦ ὁποῖου οἱ ἀποφάσεις τῆς Διοικήσεως δὲν εἶναι ἔγκυρες. Δὲν ἀποκλείονται οἱ λαϊκοί, ἀλλὰ ἀπαγορεύεται ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν Κληρικῶν ἀπὸ τὴν διοίκηση.

Τὰ Θ.Ν.Π. – ἐν ὀλίγοις – μᾶς παρέχουν ὁργάνωση μὲ σύστημα διοικήσεως κατὰ τὴν ἱεροκανονικὴ μας παράδοση, μὲ κύριον σκοπὸ τὴν θεία Λατρεία κατὰ τὰ δόγματα καὶ τὶς παραδόσεις μας. Ἀκόμη, μᾶς ἐξασφαλίζουν τὴν κατοχύρωση τῆς ἐπωνυμίας μας ἀπὸ σφετε-

5. Α.π. Υ-901/2-12-1987. Ὁλόκληρο τὸ ἔγγραφο στὴν σελίδα 74 τῆς παρουσίας ἐργασίας καὶ ἐδῶ: <http://ecclesiagoc.gr/images/stories/agies/Biblia/18.%20%20.pdf>.

6. Στὴν πρώτη περίπτωση, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀναγκάστηκε νὰ καταδικάσει ὡς αἵρεση τὴν νοοτροπία τοῦ ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Πράγματα πρέπει νὰ διοικοῦνται ἀπὸ τὶς Διοικήσεις τῶν Σωματείων καὶ ἐπέβαλε ἀφορισμὸν σὲ μέλη Διοικητικοῦ Συμβουλίου, πὺ ἠθέλαν νὰ ἀποφασίσουν ἐκεῖνοι περὶ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ναοῦ, τοῦ ὁποῖου τὴν ἰδιοκτησία κατεῖχαν. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἀποσχισθοῦν, καταφεύγοντες στὴν παρασυναγωγή τῶν «μακαριτῶν». Τὰ περισσότερα μέλη τοῦ Δ.Σ. ἐκεῖνου τοῦ Σωματείου ἀκόμη τελοῦν ὑπὸ ἀφορισμὸν.

ριστές καθηρημένους ή αυτοχειροτονήτους, που σχηματίζουν συνεχώς ομάδες αυτοαποκαλούμενες «Εκκλησίες ΓΟΧ» και μᾶς ἐκθέτουν συνολικῶς με τις πράξεις τους.

Οἱ κίνδυνοι γιὰ τὸν θεσμό τῶν Θ.Ν.Π. εἶναι ὑποθετικοὶ καὶ στηρίζονται σὲ σενάρια συνωμοσίας, πὺν τροφοδοτοῦνται κυρίως ἀπὸ ἐξω-ἐκκλησιαστικούς παράγοντες, παρασυναγωγῶν καὶ σχισματικῶν. Αὐτοὶ φοβοῦνται –καὶ δικαίως– ὅτι θὰ περισταλεῖ ἡ αὐθαιρεσία τους. Ἐπηρεάζουν πολλοὺς ἀκόμη, διότι κάθε τι τὸ ἄγνωστο φοβίζει στὴν ἀρχή. Μόλις ὁμως γίνουν γνωστὲς οἱ λεπτομέρειες αὐτοῦ τοῦ Νόμου καὶ τὸ τι πραγματικὰ εἶναι, θὰ καταπαύσουν οἱ φοβίες καὶ οἱ ἀντιδράσεις, ἐκτὸς φυσικὰ τῶν ὠρομένων ψευδοκληρικῶν, πὺν ἀσφαλῶς ζημιώνονται ἀπὸ τὸν Νόμο αὐτό.

11. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐνωση γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου (Ε.Ε.Δ.ΑΠ) ἔχει ἐκφράσει ἀρνητικὴ κριτικὴ γιὰ τὸν Νόμο αὐτό;

Εἶναι πράγματι ἀλήθεια, ἀλλὰ ἡ κριτικὴ τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. γίνεται ἀπὸ ἐντελῶς ἀντίθετη πλευρά, ἀπὸ αὐτὴν τῆς κριτικῆς τὴν ὁποῖαν ἀσκοῦν ὅσοι ἀνήκουν στὶς τάξεις (ἢ, κυρίως, στὸ περιθώριο) τῶν Γ.Ο.Χ.. Ἡ Ε.Ε.Δ.ΑΠ., κατ' ἀρχὴν διαμαρτύρεται γιὰ τὴν μὴ ἀξιοποίηση «προγενέστερης πλήρης ἐπεξεργασίας σχεδίου νόμου τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου (Ε.Ε.Δ.Α.) γιὰ τὶς σχέσεις Πολιτείας καὶ θρησκευτικῶν κοινοτήτων πὺν ἔχει ἐκπονηθεῖ ἤδη ἀπὸ τὸ ἔτος 2006». Τὸ νομοσχέδιο ἐκεῖνο ἦταν πολὺ πιὸ «προωθημένο» ἀπὸ αὐτὸ πὺν ψηφίσθηκε καὶ περιεῖχε διατάξεις πρὸς τὴν κατεύθυνση τοῦ λεγομένου διαχωρισμοῦ Ἐκκλησίας-Κράτους. Βέβαια ἡ δικὴ μας Ἐκκλησία εἶναι διαχωρισμένη ἀπὸ τὸ Κράτος καὶ δὲν μᾶς ἀφοροῦσε ἄμεσα. Ὑποστηρίχθηκε τότε ἀπὸ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς, ἀλλὰ δὲν πέρασε στὴν Βουλὴ.

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2014 ἡ Ε.Ε.Δ.ΑΠ., στὸ Δελτίο Τύπου της, ἐξεφράσθη ἀρνητικὰ γιὰ τὸν σχεδιαζόμενο τότε Νόμο, διότι (οἱ ἐπισημάνσεις με ἔντονους χαρακτήρες, εἶναι δικές μας):

Τὸ Σχέδιο Νόμου ἀγνοεῖ τὸν οἰκουμενικὸ χαρακτήρα τῶν θρησκευτῶν (μονοθεϊστικῶν ἢ πολυθεϊστικῶν, παραδοσιακῶν ἢ μὴ) καὶ ἀναδεικνύει ὡς ὑποκείμενο τῶν ρυθμίσεων του τὶς τοπικὲς (οὔτε καὶ ἐθνικὲς) θρησκευτικὲς κοινότητες. Ἐπὶ τῶν εἰδικῶν ζητημάτων, παρατηροῦνται τὰ ἀκόλουθα:

Κατ' ἀρχάς, ὁ ὀρισμὸς τῆς ἐννοίας τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος τοῦ Σχεδίου Νόμου (ἄρθρο 1) δὲν συνάδει με τὴν ΕΣΔΑ, διότι περιορίζει ἀδικαιολόγητα τὸ δικαίωμα συλλογικῆς ἄσκησης τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας στοὺς κατοίκους «καθορισμένης γεωγραφικῆς περιοχῆς». Ἐκτὸς αὐτοῦ ἀγνοεῖ κάθε κοινωνικὴ καὶ ἱστορικὴ παράμετρο τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς ὀργανωμένης ἄσκησης της, με συνέπεια νὰ εἶναι ἐντελῶς ἀντιεπισημονικός.

Ὅμως ἐδῶ διακρίνουμε διαφωνία τῶν νομικῶν γιὰ ἓναν τεχνικὸ ὄρο. Ἡ Ε.Ε.Δ.ΑΠ. θεωρεῖ θρησκευτικὴ Κοινότητα τὴν κάθε Θρησκεία ὡς ὁλότητα, ἐνῶ ὁ νέος Νόμος τὴν ὁμάδα κάποιων πιστῶν τῆς ἴδιας Θρησκείας, πὺν κατοικεῖ σὲ κάποιο γεωγραφικὸ χῶρο. Αὐτὸ γιὰ ἐμᾶς δὲν ἀποτελεῖ πρόβλημα, διότι ὑπὸ τὴν μορφήν Θ.Ν.Π. θὰ ὀργανώσουμε τὶς Μητροπόλεις, πὺν ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες ἔχουν συγκεκριμένα γεωγραφικὰ ὄρια. Ἡ Ἐκκλησία μας ὡς ὁλότητα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀναγνωριστῆ σὲ δευτέρη φάση, ὡς Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο. Ταυτόχρονα, οἱ ὑποκείμενες στὶς Μητροπόλεις Ἐνορίες καὶ Μοναστήρια, θὰ λειτουργήσουν ὡς Παραρτήματα τῶν Μητροπόλεων.

Τὸ Νομοσχέδιο τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. ξεκινοῦσε διαφορετικά. Οἱ Θρησκευτικὲς Ἐνώσεις (πὺν προβλεπόταν νὰ εἶναι Νομικὰ Πρόσωπα ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἰδρυόμενες ἀπὸ 20 ἄτομα), τὶς ὁποῖες προέβλεπε ἐκεῖνο, ἀναγνωρίζονταν ὡς ὁλότητες Πανελληνίας ἐμβελείας, ἀλλὰ «Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοπικῶν ἢ εἰδικῶν σκοπῶν, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συγκροτοῦν ἀποκεντρωμένες ὀργανικὲς μονάδες, με διοικητικὴ καὶ οἰκονομικὴ αὐτοτέλεια» (ἄρθρο. 2 παρ. 4), δηλαδή Μητροπόλεις, Ἐνορίες κ.λπ. Αὐτὸ ἴσως μᾶς ἐξυπηρετοῦσε καλύτερα. Ἀλλὰ καὶ τώρα, ἔτσι ὅπως ἔχει ὁ Νόμος, θὰ μπορέσουμε νὰ ἐξυπηρετηθοῦμε. Ἡ κριτικὴ τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀπὸ τὴν δικὴ μας ἄποψη εἶναι οὐδέτερη. Καὶ τὸ δελτίο τύπου συνεχίζει:

Δεύτερον, σύμφωνα με τὴν Αἰτιολογικὴ του Ἐκθεση (σελ. 10), ἐπιδιώκει, δῆθεν, νὰ ὁμογενοποιήσει τὴν νομικὴ προσωπικότητα τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων

(αὐτοχαρακτηρίζεται «εὐρύχωρος» νόμος), στήν πράξη ὡστόσο, διαμορφώνει ἕνα πλαίσιο διαφορετικῶν ταχυτήτων γιά τίς θρησκευτικές κοινότητες καί τή λειτουργία τους. **Εἶναι ἐνδεικτικό ὅτι ἐπιτρέπει κατ' ἀρχήν σέ τρεῖς ἐκ τῶν ὑφιστάμενων θρησκευτικῶν κοινοτήτων (τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τίς Ἰσραηλιτικές Κοινότητες καί τίς Μουσουλμανικές Κοινότητες) νά διατηρήσουν τά μέχρι σήμερα καθεστῶτα τους (ἄρθρο 16 τοῦ Σχεδίου).** Ὡστόσο, ἀναρωτιέται κανεῖς: ποῖο εἶναι τὸ ὑφιστάμενο νομικό καθεστῶς τῶν Μουσουλμανικῶν κοινοτήτων; Εἶναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ὅπως οἱ ἄλλες δύο κοινότητες; Ἀπό ποιά διάταξη νόμου προκύπτει αὐτό; Καί περαιτέρω: γιατί ἀπουσιάζει ἀπό τὸν συγκεκριμένο κατάλογο ἡ Καθολικὴ Κοινότητα, τὸ νομικό καθεστῶς τῆς ὁποίας ἔχει ἀναγνωρισθεῖ μὲ ἀπόφαση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου; Τέλος δέ, τὸ Σχέδιο Νόμου προβλέπει εὐνοϊκές διατάξεις γιά τὴν ἀναγνώριση, ὑπὸ τὸ καθεστῶς πού τὸ ἴδιο ἐπιδιώκει νά εἰσάγει, ἄλλων ὑφιστάμενων Ἐκκλησιῶν (Ἀγγλικανική, Αἰθιοπική, Εὐαγγελική, Κοπτοθόρδοξη καί Ἀρμενική). Πῶς δικαιολογεῖται δικαιοπολιτικά αὐτὴ ἡ –δεύτερη κατὰ σειρά– διαφοροποίηση καί, τέλος πάντων, σὲ τί ἔγκειται ἐν τέλει ἡ προσπάθεια τῆς ὁμογενοποίησης τῆς νομοθεσίας;

Ὁφείλουμε νά παραδεχθοῦμε, ὅτι τὸ σχέδιο νόμου τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. στὸ σημεῖο αὐτὸ παρείχε πλήρη ἐξομοίωση τῶν Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων. Τόσο ἡ Νεοημερολογιτικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὅσο καί οἱ Μουφτεῖες τῆς Θράκης καί οἱ Ἰσραηλιτικές Κοινότητες θα ἀποκτοῦσαν καθεστῶς Νομικοῦ Προσώπου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ὡς Θρησκευτικὴς Ἐνώσεις, ὅμοιες μὲ αὐτὲς τῶν Γ.Ο.Χ., τῶν Λατίνων, τῶν Ἀγγλικανῶν τῶν Ἀρμενίων κ.λπ..

Αὐτὸς ὁ Νόμος δὲν πέρασε. Ὁ Νόμος πού τελικὰ ψηφίστηκε, ἀφήνει ἀνέπαφο τὸ ιδιαίτερο καθεστῶς τῆς Νεοημερολογιτικῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων καί τῶν Μουφτειῶν τῆς Θράκης στὸ ἄρθρο 16. Εἶναι ξεκάθαρο, ὅτι παραμένουν Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου καί αὐτὸ ὄντως συνιστᾷ διάκριση, ἀλλὰ ἐμᾶς δὲν μᾶς ἐνοχλεῖ, διότι ἐμεῖς δὲν θὰ θέλαμε καθόλου νά ὑπαχθοῦμε σὲ καθεστῶς Δημοσίου Δικαίου.

Τώρα ὅλες οἱ ὑπόλοιπες Κοινότητες ἐξομοιώνονται θεσμικὰ ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητας πού προσλαμβάνουν. Γίνεται ὅμως διάκριση ὡς πρὸς τὸν **τρόπο** προσκλήσεως αὐτῆς τῆς νομικῆς προσωπικότητας. Ὅσες ἀναγνωρίζονται διὰ τοῦ ἀρθροῦ 13 διευκολύνονται, ὥστε νά μὴ χρειαστεῖ νά συλλέξουν 300 ὑπογραφές ἀνὰ Θ.Ν.Π. (πού πολλές ἀπὸ τίς θρησκευτικὲς αὐτὲς κοινότητες, ὅπως οἱ Ἀγγλικανοὶ καί Ἀσσύριοι⁷, ἴσως θὰ ἀδυνατοῦσαν νά συγκεντρώσουν. Τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος ἤθελε νά διευκολύνει τὴν ἀναγνώρισή τους γιά λόγους ἱστορικοὺς καί κυρίως πολιτικοὺς κ.λπ.). Τοὺς Γνησίους Ὁρθοδόξους δὲν τοὺς συμπεριέλαβε ὁ Νόμος, ἐπίσης γιά λόγους πολιτικούς, φοβούμενοι κατ' οὐσίαν τὸ πολιτικό κόστος ἀπὸ τίς ἀντιδράσεις τῆς Κρατοῦσης Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ διάκριση ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ μειονεκτήματα τοῦ Νόμου, τὸ ὁποῖο προξενεῖ στήν Ἐκκλησία μας κόστος, ταλαιπωρία καί ἐσωτερικὲς τριβές, ἀλλὰ ἡ λύση δὲν εἶναι νά ἐξαπολύουμε ἀναθέματα καί νά ἀφήνουμε τὸν χρόνο νά παρέρχεται, παρὰ νά ξεκινήσουμε τὴν διαδικασία προτοῦ ἄλλοι προτρέξουν πρὶν ἀπὸ ἐμᾶς.

Ἡ κριτικὴ τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. συνεχίζει:

Τρίτον, τὸ ἴδιο πράττει καί γιά τὴν ἵδρυση τῶν χώρων λατρείας: δὲν καταργεῖ τὸ ἰσχύον νομικό πλαίσιο τῆς δικτατορίας Μεταξᾶ, πού ἔχει πολλάκις ἐπικριθεῖ ἀπὸ τὸ Δικαστήριό τοῦ Στρασβούργου, ἀλλὰ παράλληλα νομοθετεῖ καί ἄλλο –παράλληλο– πλαίσιο γιά ἐκεῖνες τίς θρησκευτικὲς κοινότητες πού, τελικῶς, θὰ ὑπαχθοῦν στὸν νέο νόμο (σελ. 11 τῆς Αἰτιολογικῆς Ἐκθεσης καί ἄρθρο 9 τοῦ Σχεδίου Νόμου).

Ὁ Μεταξικός νόμος οὕτως ἢ ἄλλως δὲν ἴσχυε γιά ἐμᾶς, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ὑπουργικὴ Ἀπόφαση τοῦ Ἀντωνίου Τρίτση τὸ 1982.

Ἡ Ε.Ε.Δ.ΑΠ. συνεχίζει:

Τέταρτον, ἐπεμβαίνει ἀδικαιολόγητα στήν αὐτοδιοίκηση τῶν θρησκευ-

⁷ Πρόκειται γιά Νεστοριανούς Χριστιανούς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπογόνους αὐτῶν πού βρέθηκαν στήν Ἑλλάδα, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἔλθει ὡς πρόσφυγες λόγω τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς.

τικῶν κοινοτήτων, προβλέποντας ρητὰ τὸν τρόπο διοίκησής τους (τοὺς ὑποχρεώνει νὰ μετέχει ἀναγκαστικὰ ὁ θρησκευτικὸς λειτουργὸς στὴ διοίκηση τοῦ νομικοῦ προσώπου(!), ἄρθρο 8 τοῦ Σχεδίου Νόμου) μὴ λαμβάνοντας ὑπόψη πιθανὲς διδασκαλίες καὶ παραδόσεις τῶν ἐν λόγω κοινοτήτων ἢ τὴ διάκριση πνευματικῆς καὶ διοικητικῆς ἐξουσίας, ἔχοντας **προφανῶς κατὰ νοῦ τὸ Ὁρθόδοξο πρότυπο** κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ πνευματικὸς ἡγέτης πρέπει νὰ εἶναι καὶ διοικητικὸς.

Ἡ συγκεκριμένη πρόβλεψη εἶναι ἀπὸ τὴν δική μας ὀπτική γωνία, τὸ μεγαλύτερο **πλεονέκτημα** τοῦ νέου Νόμου, πού τὸν καθιστᾷ πολὺ καλύτερο ἀπὸ τὸν θεσμό τῶν Σωματείων. Ἄν ἢ Ε.Ε.Δ.ΑΠ. ἀσκεῖ κριτικὴ στὸ σημεῖο αὐτό, διότι ἤθελε ἕναν νόμο πιὸ οὐδέτερο, ἐμᾶς πάντως δὲν μᾶς ἐνοχλεῖ καθόλου. Κάθε ἄλλο μάλιστα. Αὐτὸ ἴσως ἐνοχλεῖ ὅσους ἔχουν συνηθίσει τὰ προτεσταντικὰ πρότυπα.

Ἡ κριτικὴ τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. συνεχίζει:

Πέμπτον, θέτει ὡς **ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο γιὰ τὴν σύσταση θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων, τὴν αἴτηση τοῦλάχιστον τριακοσίων πιστῶν** (ἄρθρο 2 Σχεδίου Νόμου), ὅταν τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἔχει νομολογήσει ὅτι γιὰ τὴν ἴδρυση χώρων λατρείας ἐπαρκοῦν ἑπτὰ πιστοὶ (ΣτΕ 1842/1992) καὶ βεβαίως ἀγνοῶντας ὅτι ἡ θρησκευτικὴ πίστη δὲν μετροῦνται μὲ ἀριθμούς, μὲ συνέπεια νὰ εἶναι προφανέστατος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐν λόγω ὅριου. Ἐπιπλέον, ὀρίζοντας ὡς αἴτιο διάλυσής του τὴν ἀνήθικη ἢ τὴν ἐνάντια πρὸς τὴ δημόσια τάξη λειτουργία του (ἄρθρο 10, παράγραφος γ'), ἀφήνει ἀνοιχτὸ τὸ πεδίο γιὰ ἀυθαίρετους ὁρισμοὺς περὶ ἠθικοῦ καὶ μὴ ἠθικοῦ, παρέχοντας ἀπλόχερα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία –καὶ ὄχι μόνο– τὸ δικαίωμα νὰ καλλιεργεῖ κατὰ τὸ δοκοῦν ἠθικοὺς πανικούς καὶ τὸ κράτος νὰ προστρέχει ὡς προστάτης τῆς ἠθικῆς τάξης.

Πράγματι, αὐτὸ εἶναι ἕνα ἐμπόδιο. Καὶ ἐμεῖς εἴχαμε ζητήσει νὰ μειωθεῖ αὐτὸ τὸ ὄριο. Τὸ ὄριο τῶν 300 πιστῶν καθιστᾷ δύσκολη τὴν ἀπόκτηση αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῆς νομικῆς μορφῆς ἀπὸ τὶς μικρὲς Ἐνορίες καὶ ἰδίως τὰ Μοναστήρια μας, ἀλλὰ δὲν θὰ ἦταν δύσκολο νὰ ἀποκτηθεῖ ἀπὸ τὶς Μητροπόλεις μας. Καὶ αὐτὸ ἀποφασίσαμε νὰ κάνουμε. Σχετικὰ μὲ τὰ αἴτια τῆς διαλύσεως τοῦ Θ.Ν.Π., ἔχουμε ἀπαντήσει στὸ ἐρώτημα 5.

Ἡ Ε.Ε.Δ.ΑΠ. συνεχίζει:

Κοντολογίς, γιὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ βρισκόμαστε ἀντιμέτωποι μὲ ἕνα σχέδιο νόμου κατώτερο τῶν περιστάσεων καὶ **δέσμιον ἑνὸς «ἐλληνοχριστιανικοῦ συντηρητισμοῦ»**, τὸ ὁποῖο ἀντιμετωπίζει τὴν ἐλεύθερη ἐκδήλωση θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων πεποιθήσεων ὡς διακινδύνευση τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ τάξης καὶ στὴν οὐσία δὲν προστατεύει, ἀλλὰ περιορίζει τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία, τὴν ὁποία θέτει ὑπὸ τὸν κρατικὸ ἔλεγχο. Στὸ πλαίσιο αὐτό, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐνωση γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου δὲν θὰ κουραστεῖ νὰ ἐπισημαίνει ὅτι τὰ ζητήματα τῆς πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ρύθμισης τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας παραμένουν ἀκόμη στὶς ἐκκρεμότητες τῆς μεταπολίτευσης.

Ἄν ἢ Ε.Ε.Δ.ΑΠ. ἔχει τοὺς δικούς της λόγους νὰ κατακρίνει τὸν «ἐλληνοχριστιανικὸ συντηρητισμὸ» τοῦ ψηφισθέντος Νόμου, ἐμεῖς πάντως ὡς Γνήσιοι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ δὲν ἔχουμε κανέναν τέτοιο λόγο.

Ἡ αἰτία πού παρετέθη σχεδὸν ὀλόκληρο τὸ Δελτίο Τύπου τῆς Ε.Ε.Δ.ΑΠ. ἦταν γιὰ νὰ καταδειχθεῖ, ὅτι ἡ κριτικὴ, τὴν ὁποίαν ἀσκεῖ ἡ Ὁργάνωση αὐτὴ γιὰ τὸν νέο Νόμο γίνεται ἀπὸ μιὰ ἐντελῶς ἀντίθετη σκοπιά, ἀπ' ὅτι ἡ κριτικὴ ὅσων θεωροῦν ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς μᾶς ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ ιδεώδη καὶ τὰ Ὁρθόδοξα χαρακτηριστικά. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο συμβαίνει.

12. Ἄρα δὲν ὑπάρχουν ἀρνητικὰ χαρακτηριστικὰ στὸν ψηφισθέντα Νόμο;

Ἦ **ὑπάρχουν** καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος μας κατὰ τὶς συναντήσεις, τὶς ὁποῖες εἶχε (διὰ τῶν ἐκπροσώπων Της) μὲ τὰ στελέχη τοῦ Ὑπουργείου, εἶχε ζητήσει κάποιες βελτιώσεις. Εἴχαμε ζητήσει νὰ κατεβεῖ τὸ ὄριο τῶν 300 προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται γιὰ τὴν ἴδρυση αὐτῶν τῶν νομικῶν προσώπων, νὰ ὑπάρχει ρητὴ ἀναφορὰ γιὰ ἴση φορολογικὴ μεταχείριση τῶν Θ.Ν.Π.

μέ την λεγόμενη επίσημη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀναγνώριση τῶν Θρησκευτικῶν Κοινοτήτων πρῶτα σὲ Πανελλήνιο ἐπίπεδο καὶ ἔπειτα τῶν ἀποκεντρωμένων διοικητικῶν τοῦ μονάδων σὲ περιφερειακὸ καὶ τοπικὸ ἐπίπεδο (ἐνῶ ὁ ψηφισθεὶς Νόμος ἀκολουθεῖ τὴν ἀντίστροφη τακτική), τὴν συμπερίληψη τῶν ΓΟΧ στὶς διὰ τοῦ ἀρθροῦ 13 ἀναγνωριζόμενες Θρησκευτικὲς Κοινότητες κ.ἄ.. Δὲν ἔγιναν δεκτὲς αὐτὲς οἱ προτάσεις μας. Ἀκόμη, εἶναι ἐμφανὲς ὅτι ὁ Νόμος –ὡς νέος θεσμὸς– ἔχει ἀσάφειες καὶ ἀδυναμίες, οἱ ὁποῖες θὰ ἀντιμετωπισθοῦν στὴν πράξη κατὰ τὴν ἐφαρμογή του. Ἀλλὰ ἔστω καὶ μὲ αὐτὲς τὶς ἀδυναμίες, πού δὲν εἶναι ἀνυπερβλήτες, μᾶς παρέχει ἓνα πολὺ καλὺτερο νομικὸ πλαίσιο γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας μας.

13. Εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ πού ἔχει εἰπωθεῖ, ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς στὸ ἀρθρ. 16 ἐξαιρεῖ καὶ τοὺς Γνησίους Ὁρθόδοξους ἀπὸ τὴν ἰσχύ του μαζί μὲ τοὺς Νεοσημερολογίτες καὶ Ἑβραίους καὶ τοὺς Μουσουλμάνους τῆς Θράκης, τῶν ὁποίων τὸ καθεστῶς ἀφήνεται ἀνέπαφο;

Ἦχι, δὲν εἶναι καθόλου ἀκριβὲς. Αὐτοὶ πού τὸ ἰσχυρίζονται αὐτὸ στηρίζονται στὴν ἔκφραση «ἐνωμένες δογματικῶς μὲ τὴν Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ Νόμου (πού εἶναι οὐσιαστικῶς ἀντιγραφή τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ Συντάγματος). Αὐτὸς εἶναι ἓνας νεοεφεύρετος ἰσχυρισμὸς. Ὅλοι γνωρίζουμε πολὺ καλῶς, ὅτι ΔΕΝ συμπεριλαμβανόμεθα καὶ ἐμεῖς οἱ ΓΟΧ στοὺς «ἠνωμένους δογματικῶς» μὲ τὸ σημερινὸ Φανάρι καὶ τοῦτο εἶναι φανερὸ ἂν προσέξει κανεὶς τὴν διατύπωση τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ Νόμου 4301/2014:

Ἄρθρο 16

Διατήρηση εἰδικότερων νομικῶν καθεστώτων

Οἱ διατάξεις τοῦ παρόντος δὲν ἐφαρμόζονται: (α) γιὰ τοὺς θρησκευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, πού ἀνήκουν στὴν κανονικὴ δικαιοδοσία καὶ κλίμα τῆς κατὰ τὸ ἀρθρο 3 τοῦ Συντάγματος Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἢ τῶν λοιπῶν, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς Ἑλλάδος, ὁμόδοξων Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, Πατριαρχείων, Μητροπόλεων ἢ Μονῶν, πού εἶναι ἐνωμένες δογματικῶς μὲ τὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τηροῦν, **ὅπως καὶ ἐκείνη**, ἀπαρασαλεύτως τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνες καὶ τὶς Ἱερὲς Παραδόσεις, (β) γιὰ τοὺς θρησκευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων πού πιστεύουν στὸν Ἰουδαϊσμό, γιὰ τὶς ὁποῖες ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις περὶ ἰσραηλιτικῶν κοινοτήτων καὶ (γ) γιὰ τοὺς θρησκευτικοὺς λειτουργοὺς καὶ τὴν ὀργάνωση θρησκευτικῶν κοινοτήτων μουσουλμάνων στὶς ἐδαφικὲς περιφέρειες τῶν μουφτειῶν.

Κατ' ἀρχὴν, ἐπισημαίνουμε τὸ ὅτι στὸ ἀρθρο αὐτό, τόσο ἡ Νεοσημερολογικὴ Ἐκκλησία ὅσο καὶ οἱ Ἑβραῖοι, ὅσο καὶ οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Θράκης, χαρακτηρίζονται ἐπίσης **Θρησκευτικὲς Κοινότητες.** Μόνον, ὅτι αὐτὲς οἱ Θρησκευτικὲς Κοινότητες διατηροῦν τὸ ὑπάρχον καθεστῶς (δηλαδὴ παραμένουν Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου). Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε τέτοιο καθεστῶς, γιὰ νὰ τὸ διατηρήσουμε, οὔτε καὶ τὸ θέλουμε. Ὅμως τὸ κυριώτερο εἶναι αὐτὸ πού ἐπισημάνθηκε ἐντὸς τοῦ κειμένου. Τὸ ἀρθρο αὐτὸ ἀναφέρεται στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, τὶς Μητροπόλεις τῆς Δωδεκανήσου καὶ τὶς Ἀγιορειτικὲς Μονές, καὶ τοὺς λειτουργοὺς καὶ τὰ ἰδρύματα (Μετόχια, Ἐξαρχεῖες) τῶν ἄλλων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ πού δροῦν στὴν Ἑλλάδα, «πού εἶναι ἐνωμένες δογματικῶς μὲ τὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τηροῦν, ὅπως καὶ ἐκείνη, ἀπαρασαλεύτως τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνες καὶ τὶς Ἱερὲς Παραδόσεις». Τὸ «**ὅπως**» εἶναι ἐπίρρημα τροπικόν. Ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι οὔτε τὸ Πατριαρχεῖο Κπόμεως, οὔτε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ λοιπὲς «Ἐπίσημες Ἐκκλησίες» τηροῦν (καὶ μάλιστα ...ἀπαρασαλεύτως) τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τὶς Ἱερὲς Παραδόσεις. Ἀλλὰ τὸ «**ὅπως καὶ ἐκείνη**» σημαίνει **μὲ ὅποιον** (ἔστω πλημμελεῖ) **τρόπο** τηρεῖ τοὺς Κανόνες καὶ τὶς Παραδόσεις τὸ Πατριαρχεῖο Κπόμεως, ἔτσι νὰ τὰ τηροῦν καὶ οἱ «ὁμόδοξες Ἐκκλησίες», στὶς ὁποῖες τὸ ἐν λόγω ἀρθρο ἀναφέρεται.

Ἐμεῖς οἱ ΓΟΧ δὲν τηροῦμε τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ τὶς Παραδόσεις **ὅπως** (δηλαδὴ μὲ τὸν ἴδιο ἑλλειπῆ τρόπο) τὸ σημερινὸ (σβησμένο) Φανάρι. Εἶναι λοιπὸν φανερό, ὅτι τὸ ἀρθρο 16

του Νόμου δὲν ἀναφέρεται στοὺς ΓΟΧ. Ὅποιος ἰσχυρισθεῖ τὸ ἀντίθετο, ἄς δοκιμάσει νὰ ὑπερασπίσει τὸν ἰσχυρισμὸ του ἐνώπιον ὁποιουδήποτε δικαστηρίου καὶ θὰ δοῦμε κατὰ πόσον θὰ δικαιωθεῖ. Κανένα ἑλληνικὸ δικαστήριον δὲν θὰ τολμήσει νὰ ἐλέγξει τὸ Πατριαρχεῖο Κπόλεως γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς τηρήσεως τῶν Παραδόσεων καὶ τῶν Ἱ. Κανόνων, ἀλλὰ αὐτὸ πού θὰ κάνει εἶναι νὰ ἐξαρθήσει τὴν κανονικότητα κάποιου Κληρικοῦ ἢ ὁμάδος πιστῶν ἀπὸ τὴν σύνδεσή τους μὲ τὸ (σημερινὸ) Φανάρι. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀπόφαση τοῦ ΣτΕ γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἑσφιγμένου.

Εἶναι ξεκάθαρο ἐπίσης, ὅτι τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος, πού χρησιμοποιεῖ τὴν ἴδια διατύπωση, ἀναγνωρίζει τὴν (νεοσημερολογικὴ) Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος⁸ καὶ ὄχι τοὺς ΓΟΧ. Στὸ ἴδιο ἄρθρο γίνεται ἀναφορὰ καὶ στὶς «γνωστὲς θρησκείες». Ἡ Καραπιπέρειος δήλωση, πού ἔγινε κατὰ τὴν συζήτηση τοῦ Συντάγματος τὸ 1975, δὲν ἀποτελεῖ ἀναγνώριση τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἀπλῶς ὡς ἡ ἐπίσημη κατάπαυση τοῦ ἀπηνουῶς διωγμοῦ, ὁ ὁποῖος κηρύχθηκε κατὰ τῶν ΓΟΧ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 45/1951 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Τουλάχιστον αὐτὴν τὴν ἐρμηνεία ἔδωσε ὁ Ὑπουργὸς Παιδείας κ. Ἀρβανιτόπουλος σὲ ἀπάντησή του σὲ σχετικὴ ἐπερώτηση Βουλευτῶν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 2012.

Εἶναι πάντως χαρακτηριστικὸ, ὅτι ἐνῶ οἱ διώξεις ἐναντίον μας περιβάλλονταν μὲ τὸ κῦρος Πράξεως Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ οἱ διακρίσεις εἰς βάρος μας μὲ τὸ κῦρος Νόμων τοῦ Κράτους, τὰ ὅποια στοιχειώδη δικαιώματά μας στηρίζονται σὲ μία δήλωση, πού γράφτηκε στὰ Πρακτικὰ τῆς συζητήσεως τοῦ Συντάγματος (γιὰ νὰ μὴν γίνῃ δεκτὴ Τροπολογία, πού εἶχε κατατεθεῖ καὶ θὰ κατωχύρωνε προφανῶς ἐντὸς τοῦ Συντάγματος τὰ δικαιώματά μας) καὶ σὲ Ὑπουργικὰς Ἀποφάσεις πού συχνὰ ἀνακαλοῦνται, ἢ τροποποιοῦνται ἀνάλογα μὲ τὶς διαθέσεις τῶν Ὑπουργῶν. Εἶναι γνωστὴ ἡ περίπτωσις μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν Μυστηρίων μας στὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὶς ἀντικρουόμενες Ὑπουργικὰς ἀποφάσεις κατὰ τὴν δεκαετία τοῦ '90, μὲ τὶς Κυβερνητικὰς ἀλλαγὰς. Ἄν τὸ καθεστῶς τῶν ΓΟΧ ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἦταν ξεκάθαρο καὶ ἀναμφισβήτητο, πῶς ἐξηγοῦνται τὰ τόσα δικαστήρια πού εἶχαμε καὶ ἔχουμε γιὰ ὑποθέσεις ὑφαρπαγῆς λατρευτικῶν μας χώρων ἀπὸ τοὺς Οἰκουμενιστὰς καὶ ἄλλα συναφῆ ζητήματα; Εὐτυχῶς πού ἡ πλειονότητα τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἑλληνικῶν Δικαστηρίων ἦταν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων μας καὶ ἔχει σχηματισθεῖ πλούσια **νομολογία** ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλὰ ἡ νομολογία, δὲν εἶναι **νομοθεσία**.

14. Δηλαδή ὑπῆρχε νομικὸ κενὸ γιὰ τὰ Ζητήματα τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν;

Πράγματι, καὶ αὐτὸ εἶχε ἀναγνωρίσει ἀπὸ τὸ 2005 καὶ ἡ Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου σὲ Ἀπόφαση-Γνωμοδότησή της, ὅταν εἶχε ἀνακύψει ζήτημα μὲ τὴν ἀποστολὴ ἢ μὴ εἰσαγγελικῆς παραγγελίας γιὰ τὴν πνευματικὴ λύση τῶν γάμων στοὺς Ἀρχιερεῖς τῶν ΓΟΧ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἀνέφερε:

«Ἡ ΕΕΔΑ γνωματεύει καὶ προτείνει: α)... β) Συμβουλεύει τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα νὰ λάβουν τὶς νομοθετικὰς πρωτοβουλίας γιὰ τὴν κάλυψη τῶν νομικῶν κενῶν, ἀναφορικὰ μὲ τὸ status τῶν Γ.Ο.Χ., ὑπὸ τὸ φῶς τῶν συνταγματικῶν καὶ διεθνῶν ἐπιταγῶν, οὕτως ὥστε νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ αὐτοὺς θέματα. Κατὰ τὴν ἄσκηση αὐτῶν τῶν νομοθετικῶν πρωτοβουλιῶν, οἱ ἀρμόδιοι φορεῖς θὰ πρέπει νὰ συνεκτιμήσουν τόσο τὶς δεδομένες ἐνστάσεις περὶ τῆς συνταγματικότητος τῶν ἰσχυουσῶν ρυθμίσεων, ὅσο καὶ τὴ δυσκαμψία πού αὐτὲς ἐπιφέρουν στὴ νοοτροπία καὶ πρακτικὴ τῆς Διοικήσεως ἐπὶ θεμάτων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. γ)...»⁹.

⁸. Τοῦτο μᾶς ἐπιβαίωσε καὶ ἡ Καθηγήτρια τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου στὸ ΑΠΘ κ. Ἰφιγένεια Καμτσιδου. Ἐπίσης τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ (Διεύθυνση Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως), ἀπαντῶντας σὲ σχετικὸ ἔγγραφο μας, ἀναφέρει ὅτι γιὰ τοὺς ΓΟΧ ἰσχύει μόνον τὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖο ἀναφέρεται στὴν ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως (βλ. ἐδῶ: <http://ecclesiagoc.gr/images/stories/ArticlesPDF/YPTHPA2012.pdf>).

⁹ Ἐπιπλέον τὸ ὅτι τὸ ἄρθρο 16 τοῦ Νόμου 4301/2014 δὲν ἀναφέρεται στοὺς ΓΟΧ ἐπιβεβαιώνει καὶ ἡ Ε.Ε.Δ.Α.Π. στὸ ἀπόσπασμα πού προαναφέρθηκε στὴν Ἐρωταπόκριση 11, παράγραφος 7 (σελ. 9 τῆς παρούσης ἐργασίας).

⁹. Ὁλόκληρη ἡ Γνωμοδότησις τῆς Ε.Ε.Δ.Α.: <http://ecclesiagoc.gr/images/stories/agies/Biblia/14.%20%20.pdf>.

15. Έχει λεχθεί, ότι είναι ανοίκειο εμείς να προσφεύγουμε στα Πρωτοδικεία για να αναγνωριστούμε, διότι «ξέρουμε ποιοι συστήνουν τα δικαστήρια», ύπονοώντας την μασωνική διείσδυση. Τί έχετε να πείτε;

Αυτοί, οί όποιοι λένε αυτά, έχουν οί ίδιοι προστρέξει σέ «αυτούς πού συστήνουν τα δικαστήρια», για να αναγνωρίσουν τις Αστικές Έταιρειές τους, ή για να σύρουν στα δικαστήρια ως κατηγορουμένους για συκοφαντική δυσφήμιση άλλους συμπολίτες μας, ύποχρεώνοντάς τους να πουλήσουν ακόμη και τα σπίτια τους για να πληρώσουν τις αποζημιώσεις. Είναι αυτοί οί ίδιοι, πού ώρύνονται τώρα για τόν Νόμο αυτό. Τότε οί δικαστές δέν ήταν μασώνοι; Εμείς δέν άπαξιώνουμε όλους τούς δικαστές, άν υπάρχουν κάποιοι έξ αυτών πού είναι ένδεχομένως άνάξιοι τής θέσεώς τους, αλλά όφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι έχουν εκδώσει πληθώρα δικαστικών αποφάσεων, πού είναι ύπέρ τών δικαιωμάτων μας και έχουν συντελέσει στην κατάπαυση τών διωγμών και τήν έλαχιστοποίηση τών διώξεων έναντίον μας.

16. Έχει ειπωθεί, ότι αυτό γίνεται «για τα λεφτά». Ότι όσες Θρησκευτικές Κοινότητες προσλάβουν τήν μορφή τών Θ.Ν.Π., θα έπιβραβευθούν με έπιδοτήσεις από τόν ΕΣΠΑ, ή ακόμη ότι οί Κληρικοί τους θα μισθοδοτούνται από τόν Κράτος.

Πρόκειται διά άσύστολα ψεύδη. Κατ' άρχήν, είναι γελοίο να διαδίδεται, ότι τόν Έλληνικό Κράτος, τόν όποιο προσπαθεί να περικόψει μισθούς και συντάξεις από παντού, θα έδινε μισθούς σέ έμάς. Όσον άφορά τις χρηματοδοτήσεις από τα ΕΣΠΑ, άν αυτό ήταν τόν ζητούμενο, δέν ήταν άνάγκη να κάνουμε Θ.Ν.Π.. Αυτές οί χρηματοδοτήσεις μπορούν άνετα να γίνουν με τήν ήδη ύπάρχουσα νομική μορφή τών Αστικών Έταιρειών. Αυτό τόν γνωρίζουν πολύ καλά οί ώρνώμενοι ρασοφόροι, διότι ως πρόεδροι Αστικών Έταιρειών ήδη κάνουν χρήση αυτών τών πλεονεκτημάτων¹⁰.

Τόν παράδοξο είναι, ότι αυτοί οί όποιοι έχουν συγκεντρώσει στις Αστικές τους Έταιρειές μία άξιοσέβαστη άκίνητη περιουσία και έκμεταλλεύονται τις εύκαιρίες τών Ευρωπαϊκών κονδυλίων και προσελκύουν πλούσιους χρηματοδότες, έγκαλούν έμάς για τόν ένδεχόμενο τής μελλοντικής χρήσης παρομοίων μεθόδων, μέσω τών Θ.Ν.Π.. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως ό όρισμός τής ύποκρισίας!

17. Δηλώνοντας τα στοιχεία τους στο Πρωτοδικείο, οί τουλάχιστον 300 ιδρυτές ένός Θ.Ν.Π., δέν ύπάρχει ό κίνδυνος τής δημοσιοποίησης τών εύαισθήτων προσωπικών δεδομένων τους; Κάπου ειπώθηκε, ότι αυτά θα αναρτηθούν στο διαδίκτυο.

Όντως κάποιοι ρασοφόροι δημαγωγοί ώρνώμενοι κινδυνολόγησαν, λαλούντες τέτοια άρρητα ρήματα. Η άλήθεια είναι, ότι τα στοιχεία και οί δηλώσεις τών ιδρυτών κατατίθενται στο Πρωτοδικείο και δέν δημοσιοποιούνται. Άπεναντίας, δημοσιοποιούνται τα όνόματα τών μελών τής διοικήσεως. Αυτό αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 3 παρ. 2.: «Τα στοιχεία ταυτότητας

¹⁰ Για παράδειγμα βλέπουμε σέ μία δημοσιευθείσα είδηση:

«Ένα ακόμα γηροκομείο, αλλά σύγχρονων προδιαγραφών, όπως αυτά πού λειτουργούν στο έξωτερικό, πρόκειται να άνεγερθεί στα έπόμενα δύο-τρία χρόνια στην Καβάλα. Συγκεκριμένα, θα είναι ένα συγκρότημα κτιρίων, τόν όποιο θα περιλαμβάνει τή μονάδα διαβίωσης τών ήλικιωμένων άτόμων, χώρους καθημερινής φροντίδας και δραστηριότητας και έναν μικρό ιερό ναό. Τόν συγκρότημα αυτό θα κατασκευαστεί στή θέση “Πλατανούσα”, πίσω από τόν παλιό Σανατόριο, σέ οικόπεδο πού δώρισε στην Ίερά Μητρόπολη γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών Θεσσαλονίκης, Μακεδονίας, Θράκης και στην Ίερά Μονή Αγίου Ιακώβου τού Αδελφοθέου, ή Καβαλιώτισσα Φωτεινή Λούλη-Μαραγκού, πριν τόν θάνατό της. Στην παρουσίαση τού έγχειρήματος, χθές τόν άπόγευμα στο τεχνικό γραφείο τού Γιώργου Αδρίμη και τών συνεργατών του, στην Καβάλα, παραβρέθηκε και ό Μητροπολίτης γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών Θεσσαλονίκης, Μακεδονίας και Θράκης, κύριος Ευθύμιος (...) Όσον άφορά τή χρηματοδότηση τού έργου, θα γίνει μέσω τού Ε.Σ.Π.Α., ένω θα συνεισφέρουν δύο πανίσχυροι έπενδυτές, όπως είπε ό Δημήτρης Παπαϊωάννου, πού άνήκουν στον κατασκευαστικό κλάδο». Βλ. περισσότερα έδώ: <https://www.k-tipos.gr/ένα-γηροκομείο-ευρωπαϊκών-προδιαγρα/> (Για όσους τυχόν δέν γνωρίζουν, ή αναφερομένη στο δημοσίευμα Ίερά Μονή Αγίου Ιακώβου τού Αδελφοθέου έχει περιβληθεί τήν νομική μορφή τής Αστικής Έταιρείας, τής όποίας Πρόεδρος είναι ό κ. Μακάριος Καβακίδης. Ασφαλώς μεταφέροντας τα όσα αναφέρει τόν δημοσίευμα, δέν ύπονοούμε ότι διεπράχθη κάτι παράνομο. Άπλως άποδεικνύουμε, ότι άν τόν ζητούμενο ήταν ή χρηματοδότηση από τα προγράμματα ΕΣΠΑ, ή Αστική Έταιρεία κάνει θαυμάσια τήν δουλειά της, και δέν θα χρειαζόταν να συστήσουμε Θ.Ν.Π.).

τῶν μελῶν - ἰδρυτῶν τοῦ θρησκευτικοῦ νομικοῦ προσώπου, πλὴν τῶν μελῶν τῆς διοίκησης ποῦ ὑπογράφουν τὴν αἴτηση, δὲν γνωστοποιοῦνται καθ' ὅποιονδήποτε τρόπο σὲ τρίτους, οὔτε περιλαμβάνονται στὸ τηρούμενο βιβλίον θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων».

Στὸ διαδίκτυο θὰ ἀναρτῶνται τὰ στοιχεῖα τῶν θρησκευτικῶν λειτουργῶν. Δὲν θὰ εἶναι ἐμφανῆς ὁλόκληρος ὁ κατάλογος, ἀλλὰ θὰ ἀναρτηθεῖ μία ἐφαρμογὴ ὅπου ὁ κάθε ἐνδιαφερόμενος θὰ συμπληρῶναι ἓνα ὄνομα θρησκευτικοῦ λειτουργοῦ καὶ θὰ ἐπαληθεύει ἐὰν αὐτὸς εἶναι καταχωρημένος στὰ Μητρώα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ συνεπῶς ἐὰν τὸ μυστήριον ποῦ θὰ τελεσθεῖ ἀπὸ αὐτὸν θὰ καταχωρηθεῖ στὸ Ληξιαρχεῖο ἢ ὄχι (ἄρθρο 14).

18. Τί ἀκριβῶς θὰ εἶναι τὸ μητρώο θρησκευτικῶν λειτουργῶν;

Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ θετικότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ Νόμου. Ὑπῆρχε καὶ ὡς αἴτημά μας, τὸ ὁποῖο εἶχαμε ζητήσει ἐγγράφως ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο.

Μέχρι τώρα ὁ καθένας ποῦ θέλει νὰ παρουσιάζεται ὡς κληρικὸς καὶ εἰδικότερα παλαιοημερολογίτης, μπορεῖ νὰ ἀφήσει γένεια, νὰ φορέσει ράσα καὶ ἓνα πετραχήλι καὶ νὰ τελεῖ «μυστήρια». Τὰ πιστοποιητικὰ ποῦ ὑπογράφει πηγαίνουν στὰ Ληξιαρχεῖα καὶ οἱ Ληξίαρχοι δὲν γνωρίζουν τί νὰ κάνουν. Ἄλλοι καταχωροῦν ἀνεξετάστως τὰ τελούμενα, ἄλλοι ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἄλλοι ἀπευθύνονται στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τηλεφωνικῶς ἢ καὶ ἐγγράφως, ζητοῦντες στοιχεῖα περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς ἱερωσύνης τῶν ἐν λόγῳ κληρικῶν. Πολὺ συχνὰ τὰ ζητήματα ἀφοροῦν πρόσωπα ἐντελῶς ἄγνωστα σὲ ἐμᾶς, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς κληρικοί. Ἐνα μεγάλο μέρος τῶν ἐγγράφων, ποῦ ἐκδίδουν τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀφοροῦν τέτοιες ὑποθέσεις.

Κάποια στιγμή τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, καὶ εἰδικότερα τὸ τμήμα Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως, ζήτησε νὰ κοινοποιήσουμε σὲ αὐτὸ τοὺς καταλόγους τῶν Κανονικῶν Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ νὰ τοὺς ἐνημερώσουμε γιὰ τὶς τυχόν μεταβολές. Κατόπιν τούτου, οὐδένα πρόβλημα στὴν καταχώρηση Μυστηρίων τελεσθέντων ἀπὸ Κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας μας παρουσιάστηκε τὰ τελευταῖα χρόνια. Προβλήματα ὑπῆρξαν μὲ ἄλλους καθηρημένους ἢ ἀχειροτονήτους φερομένους ὡς κληρικούς.

Τώρα, μὲ τὸν Νόμο αὐτὸ θεσμοθετεῖται ἐπισημῶς τὸ Μητρώο θρησκευτικῶν λειτουργῶν καὶ θὰ μπορεῖ κάθε θρησκευτικὴ κοινότητα (ὄχι μόνον ὅσες προσλάβουν τὴν νομικὴ προσωπικότητα τῶν Θ.Ν.Π.) νὰ καταχωρεῖ στὸ μητρώο αὐτὸ τοὺς κληρικούς τῆς καὶ ἔτσι τὰ ὑπ' αὐτῶν τελούμενα θὰ καταχωροῦνται δίχως πρόβλημα στὰ Ληξιαρχεῖα. Οἱ Ληξίαρχοι δὲν θὰ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἀναζητοῦν πληροφορίες γιὰ τὸν κάθε ἄγνωστο κληρικὸ ποῦ ἐμφανίζεται καὶ ἐμεῖς θὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀλληλογραφίας τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μὲ τὰ Ληξιαρχεῖα τῶν Δήμων. Ἀπομένει νὰ δοῦμε ποῖα θὰ εἶναι πρακτικῶς τὰ κριτήρια, γιὰ τὴν καταχώρηση στὰ Μητρώα θρησκευτικῶν λειτουργῶν.

19. Εἶναι ὑποχρεωτικὸ νὰ ἐγγραφοῦν ὡς μέλη τῶν Θ.Ν.Π. ὅλοι οἱ Κληρικοί καὶ οἱ Λαϊκοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας; Εἶναι κάτι σὰν γενικὴ ἀπογραφή; Κληρικοί ποῦ δὲν θὰ ἐγγραφοῦν ὡς μέλη τῶν ἰδρυομένων Θ.Ν.Π., διότι φοβοῦνται ὑποθετικὸς κινδύνους, ἢ γιὰ νὰ μὴν «ἐνταχθοῦν στὸ σύστημα», θὰ ὑποστοῦν κυρώσεις; Τί θὰ γίνεται μὲ τὰ Μυστήρια, τὰ ὁποῖα θὰ τελοῦν; Θὰ καταχωροῦνται στὰ Ληξιαρχεῖα;

Κατ' ἀρχὴν κανεὶς, εἴτε Κληρικὸς, εἴτε λαϊκός, δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐγγραφεῖ ὡς μέλος τῶν ἰδρυομένων Θ.Ν.Π.. Δὲν γίνεται ἀπογραφή. Μήπως καὶ τώρα εἶναι ὅλοι γραμμένοι στὰ Σωματεῖα καὶ τὶς Ἀστικὲς Ἑταιρεῖες, ποῦ ἀποτελοῦν τὰ νομικὰ πρόσωπα τῶν Ἐνοριῶν, Μονῶν καὶ Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας μας; Ὁχι. Συνεπῶς, οὐδεὶς ὑποχρεοῦται νὰ ἐγγραφεῖ. Ἀκόμη, κανέναν δὲν παρακαλοῦμε νὰ γίνει ἰδρυτικὸ μέλος. Ὅσοι δὲν κατανοοῦν, ὅτι εἶναι τιμητικὸ γι' αὐτοὺς νὰ ἀποτελοῦν στελέχη τῶν Μητροπόλεων καὶ ἐπισημοὺς Συμβούλους τῶν Ἀρχιερέων, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγγραφοῦν. Ὅσοι πάλι δὲν ἐμπιστεύονται τοὺς Ἀρχιερεῖς τους, τότε, αὐτῶν τὴν συμμετοχὴ δὲν τὴν ἐπιθυμοῦμε οὔτε καὶ ἐμεῖς. Εἴτε Κληρικοί εἶναι εἴτε λαϊκοί. Εἶναι γελοῖο τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι οἱ ἐγγραφόμενοι ὡς μέλη Θ.Ν.Π. θὰ ἐνταχθοῦν στὸ σύστημα τοῦ Ἀντιχρίστου. Ὅταν μάλιστα οἱ ἴδιοι ἔχουν συστήσει νομικὰ πρόσωπα ἄλλου εἴδους (Ἀστικὲς Ἑταιρεῖες ἢ Σωματεῖα), γιὰ νὰ καλύψουν νομικῶς τὰ Μονα-

στήρια και τις Ἐκκλησίες τους. Ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ μόνον ἔχουν τέτοιο λογισμό καὶ σκέπτονται μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, εἶναι ἀκατάλληλοι γιὰ νὰ ἀποτελέσουν διοικητικὰ στελέχη τῶν ἰδρυομένων Νομικῶν Προσώπων τῶν Μητροπόλεων. Πλὴν ὁμως, κανένα ἐπιτίμιο δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ αὐτούς.

Εἰδικώτερα, οἱ Κληρικοὶ ποὺ ἐξυπηρετοῦν Ἐνορίες μιᾶς Μητροπόλεως μποροῦν ἄνετα νὰ μὴν εἶναι ἐγγεγραμμένα μέλη τοῦ Θ.Ν.Π., τὸ ὁποῖο αὐτὴ προσλαμβάνει, χωρὶς καμμία ἐπίπτωση στὴν λειτουργικὴ τους δράση. Οὔτε φυσικὰ θὰ ὑποστοῦν κάποιες συνέπειες γι' αὐτό. Μποροῦν μάλιστα ἄνετα νὰ συμπεριληφθοῦν στὸν Κατάλογο Κληρικῶν, ποὺ θὰ δηλωθεῖ στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἀρκεῖ νὰ τὸ ἐπιθυμοῦν. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ἰσχυρισθοῦν, ὅτι τοὺς δηλώσαμε δίχως τὴν θέλησή τους καὶ τοὺς «ἐντάξαμε στὸ σύστημα», ὅσοι Κληρικοὶ δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένα μέλη στὰ Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα, μποροῦν νὰ ζητήσουν τὴν συμπερίληψή τους στοὺς καταλόγους ποὺ θὰ σταλοῦν στὸ Ὑπουργεῖο, συμπληρώνοντας μίᾳ ἀπλῆ ὑπεύθυνη δήλωση, μὲ ἐπικυρωμένο τὸ γνήσιο τῆς ὑπογραφῆς τους.

20. Κάποιος ποὺ ἔχει ἐγγραφεῖ ὡς ἰδρυτικὸ μέλος σὲ Θρησκευτικὸ Νομικὸ Πρόσωπο, μπορεῖ νὰ ἀποσύρει τὴν ὑπογραφή του; Θὰ γίνει Κληρικολαϊκὴ Σύναξη γιὰ ἐπιβεβαίωση τῆς συμμετοχῆς τῶν ἰδρυτῶν;

Ὅποιοσδήποτε ἐπιθυμεῖ νὰ ἀποσύρει τὴν συμμετοχή του, μπορεῖ νὰ τὸ πράξει «ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν». Κληρικολαϊκὴ Σύναξη γιὰ τὴν ὑπεύθυνη καὶ ἀναλυτικὴ ἐνημέρωση τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν ἐπὶ τῆς πορείας ὅλης τῆς διαδικασίας ποὺ προηγήθηκε, ἀπεφάσισε νὰ κάνει ἡ Ἱερά Μητρόπολη Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς. Οἱ ἄλλες Μητροπόλεις δὲν ἀνακοίνωσαν κάτι τέτοιο. Στὴν περίπτωση τῆς Μητροπόλεως Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς, ἡ διαδικασία ἀναζήτησης συμμετοχῶν εἶχε ξεκινήσει πρὸ πολλῶν μηνῶν, ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου, ὅποτε κρίθηκε σκόπιμη καὶ ἀναγκαῖα μίᾳ ἐπικαιροποίηση τῆς συμμετοχῆς στὴν ἴδρυση τοῦ Νομικοῦ Προσώπου. Ἡ συγκεκριμένη Μητρόπολη, εἶναι ἤδη ἔτοιμη νὰ προχωρήσει στὴν ὑποβολὴ τῆς δικῆς τῆς αἰτήσεως^{10α} καὶ νὰ συγκαλέσει τὴν προαναφερθεῖσα Κληρικολαϊκὴ Σύναξη, στὴν ὁποία θὰ γίνει βεβαίως χρῆση τῆς παρούσας Ἐνημέρωσης.

21. Γιατί ἀπαιτεῖται ἀπὸ κάθε συμμετέχοντα στὴν ἴδρυση ἐνὸς Θρησκευτικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ ὑπογραφή ὑπεύθυνης δηλώσεως, ὅτι δὲν ἀνήκει ταυτόχρονα σὲ ἄλλο Θρησκευτικὸ Νομικὸ Πρόσωπο; Μπορεῖ κάποιος ποὺ εἶναι μέλος σὲ κάποιο Θρησκευτικὸ Σωματεῖο ἢ Ἀστικὴ Ἐταιρεία νὰ συμμετέχει στὴν ἴδρυση ἐνὸς Θρησκευτικοῦ Νομικοῦ Προσώπου;

Μία ἀπὸ τὶς διαφορὲς τοῦ νέου θεσμοῦ τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων (Θ.Ν.Π.) ἀπὸ τὰ Σωματεῖα καὶ τὶς Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες εἶναι, ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι ταυτοχρόνως μέλος σὲ δύο ἢ περισσότερα Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα. Ἐνῶ εἶναι πολὺ κοινὸ φαινόμενο, κάποιος νὰ εἶναι μέλος σὲ πολλὰ Σωματεῖα καὶ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες, δίχως περιορισμό. Πολὺ συχνὰ μάλιστα, ἰδίως στὸν χῶρο μας, τὰ ἴδια καὶ τὰ αὐτὰ πρόσωπα μετέχουν στὶς διοικήσεις πολλῶν Διοικητικῶν Συμβουλῶν διαφόρων Σωματείων καὶ αὐτὸς ποὺ εἶναι Πρόεδρος στὸ ἓνα, εἶναι Γραμματέας στὸ ἄλλο καὶ Ταμίας σὲ κάποιο ἄλλο κ.ο.κ.. Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνει στὸν νέο θεσμὸ τῶν Θ.Ν.Π.. Ἡ ἐξήγηση εἶναι ἀπλῆ. Ὁ Νόμος συνδέει τὰ Θ.Ν.Π. μὲ συγκεκριμένο γεωγραφικὸ τόπο. Μέλη του μποροῦν νὰ γίνουν ὅσοι πιστοὶ τῆς συγκεκριμένης Θρησκευτικῆς Κοινότητος κατοικοῦν σὲ αὐτὸν τὸν γεωγραφικὸ χῶρο¹¹. Γι' αὐτὸ ζητεῖται καὶ πιστοποιητικὸ μονίμου κατοικίας ἀπὸ τὸν Δῆμο. Ὅπως ἀκριβῶς κάποιος εἶναι δημότης σὲ ἓνα μόνον Δῆμο καὶ ἂν θέλει νὰ ἐγγραφεῖ σὲ ἄλλον, πρέπει νὰ διαγραφεῖ ἀπὸ

^{10α}. Σημ. ἐπιμ. Ἦδη ἔχει ἐγκριθεῖ τὸ Θ.Ν.Π. τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς (Αριθμ. Απόφασης 2569/18-10-2018 τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν).

¹¹. Κατὰ τὴν στενὴ ἐρμηνεία τοῦ Νόμου. Ὑπάρχει καὶ εὐρεία ἐρμηνεία τοῦ Νόμου, κατὰ τὴν ὁποία μπορεῖ κάποιος νὰ διαμένει στὴν εὐρύτερη περιοχὴ ποὺ ἐδρεῖ τὸ Θ.Ν.Π. (στὰ γεωγραφικὰ ὅρια τῆς Περιφέρειας). Υἱοθετήθηκε σὲ πρώτη φάση ἡ στενὴ ἐρμηνεία τοῦ Νόμου, γιὰ νὰ μὴν υπάρξουν προβλήματα κατὰ τὴν ἐγκριση ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖο, καθὼς πρόκειται γιὰ μίᾳ περίπτωση ποὺ καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Πρωτοδίκες θὰ ἀντιμετωπίσουν γιὰ πρώτη φορὰ.

τόν προηγούμενο, τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὰ Θ.Ν.Π.. Μόνον σὲ ἓνα Θ.Ν.Π. μπορεῖ νὰ ἀνήκει: «Τὸ μέλος δὲν μπορεῖ νὰ συμμετέχει ταυτόχρονα σὲ ἄλλο θρησκευτικὸ νομικὸ πρόσωπο, τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης θρησκείας ἢ δόγματος» (ἄρθρο 3 παρ. 1).

Παράλληλα, ὁ ἴδιος Νόμος δὲν ἀπαγορεύει σὲ κάποιον νὰ εἶναι μέλος ἑνὸς Θ.Ν.Π. καὶ ταυτόχρονα νὰ εἶναι μέλος σὲ ὅσα Σωματεῖα ἢ Ἀστικές Ἐταιρεῖες ἐπιθυμεῖ. Εἶναι ξεκάθαρος σὲ αὐτό. Ὡς Θ.Ν.Π. νοοῦνται μόνον αὐτὰ ποὺ θεσμοθετοῦνται ἀπὸ τὸν νέο Νόμο. Τὰ διάφορα θρησκευτικὰ Σωματεῖα καὶ Ἀστικές Ἐταιρεῖες, ποὺ ἐκπροσωποῦν Ναοὺς ἢ Μονές, ΔΕΝ θεωροῦνται Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα, ὥστε νὰ ἀποκλείεται ἡ ταυτόχρονη συμμετοχὴ σὲ αὐτά.

22. Μὲ τὴν ἵδρυση Θ.Ν.Π. γιὰ κάποια Μητρόπολη, καταργεῖται αὐτομάτως κάθε εἶδους Νομικὸ Πρόσωπο (Σωματεῖο, Ἀστικὴ Ἐταιρεία) ποὺ χρησιμοποιόταν γιὰ τὴν νομικὴ τῆς κάλυψη; Ὑφίστανται κάποιες συνέπειες γιὰ τὰ ἤδη ὑφιστάμενα Σωματεῖα ἢ Ἀστικές Ἐταιρεῖες (Ἐνοριῶν ἢ Μονῶν) ἀπὸ τὴν σύσταση Θ.Ν.Π. γιὰ τὴν Μητρόπολη, στὴν ὁποῖαν γεωγραφικὰ ἀνήκουν;

Τὸ καθεστὼς τῶν Σωματείων καὶ τῶν Ἀστικῶν Ἐταιρειῶν ποὺ ὑφίστανται, δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῶν Θ.Ν.Π.. Ἀπλῶς ὁ νέος Νόμος παρέχει τὴν δυνατότητα στὰ ὑπάρχοντα νομικὰ πρόσωπα (ἄρθρο 18) νὰ μεταβιβάσουν ἀτελῶς (χωρὶς φορολογικὴ ἐπιβάρυνση) τὴν ἀκίνητη περιουσία τους στὰ ἰδρυνόμενα Θ.Ν.Π., ἀρκεῖ νὰ τὸ κάνουν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τὴν σύσταση τοῦ Θ.Ν.Π. καὶ τρία ἔτη ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου 4301/2014 (δηλαδὴ μέχρι τὴν 7-11-2017) καὶ μὲ ὁμόφωνη ἀπόφαση τῶν μελῶν τους. Ὑπάρχει ὡστόσο ἡ πιθανότητα, οἱ φοροαπαλλαγές τις ὁποῖες ἀπολαμβάνουν μέχρι τώρα τὰ Σωματεῖα καὶ οἱ Ἀστικές Ἐταιρεῖες νὰ μὴν διατηρηθεῖ στὸ μέλλον.

23. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος συμβουλευέται καὶ χρησιμοποιεῖ ὡς δικηγόρο τὸν Νομικὸ Σύμβουλο τοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ μάλιστα αὐτὸν ποὺ συνηγόρησε ἐναντίον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἐσφιγμένου;

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχουν ἀναμιχθεῖ δύο διαφορετικὲς πληροφορίες καὶ συνέθεσαν ἓνα τεράστιο ψέμα. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συμβουλευέται ὄχι ἓνα, ἀλλὰ διάφορα δικηγορικὰ γραφεῖα, προσπαθώντας νὰ λαμβάνει τὴν καλύτερη δυνατὴ¹² νομικὴ γνώμη ἀπὸ τοὺς πλέον εἰδικούς γιὰ τὸ κάθε ζήτημα. Ἀνάμεσά τους εἶναι καὶ δύο δικηγορικὰ γραφεῖα, ποὺ εἶναι δοκιμασμένα μὲ ἐπιτυχίες στὰ δικαστήρια, πρῶτα πολὺ σημαντικό, ἀλλὰ κυρίως τὰ στελέχη τους (δικηγόροι) διαθέτουν ἠθος καὶ εὐπρέπεια.

Τὸ πρῶτο δικηγορικὸ γραφεῖο εἶναι τῆς κ. Ἰφιγένειας Καμτσίδου, ἀναπλ. Καθηγήτριας τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου στὸ Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης. Πρόκειται γιὰ τὴν Δικηγόρο, ἡ ὁποία πράγματι συμμετείχε στὴν προσφυγὴ τῶν Πατέρων τῆς γνησίας Ἱερᾶς Μονῆς Ἐσφιγμένου κατὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, βάσει τῆς ὁποίας ἀποφασίσθηκε ἡ ἀπέλασή τους ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, **ἀλλὰ ἦταν μὲ τὸ μέρος τῶν Ἐσφιγμενιτῶν Πατέρων.** Ἡ κ. Καμτσίδου ἔχει ἀναλάβει τὸν ἀγῶνα ὑπερασπίσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Πάντων Ζακύνθου (τοῦ Μακαριστοῦ Γέροντος Ἀδριανοῦ τοῦ Σιναΐτου) ἀπὸ τὶς ἀρπακτικὲς διαθέσεις τῆς Μονῆς Βατοπεδίου.

Τὸ δεῦτερο δικηγορικὸ γραφεῖο εἶναι ἡ «Δικηγορικὴ Ἐταιρεία Νικ. Κτιστάκης καὶ συνεργάτες» στὴν Θήβα, ποὺ ἔχει μακρὰ παράδοση στὴν υπεράσπιση τῶν δικαιωμάτων τῶν Γνησιῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ὁ παππούς, Ἰωάννης Κτιστάκης, Δήμαρχος τότε (1937) τῆς Θήβας καὶ δικηγόρος, ἐλευθέρωσε τὸν μακαριστὸ Πρεσβύτερο τῆς Ἐκκλησίας μας π. Χρῆστο Γκιόκα ἀπὸ τὰ ἄδικα δεσμὰ τῆς φυλακῆς. Ὁ πατέρας, ποὺ ἔχει σήμερα τὴν Δικηγορικὴ Ἐταιρεία, κ. Νικόλαος Κτιστάκης, υπερασπίσθηκε ἐπιτυχῶς τὸν Μακαριστὸ Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κυρὸ Χρυσόστομο στὰ δικαστήρια τῆς Θήβας, ὅταν εἶχε κατηγορηθεῖ γιὰ ἀντιποίηση τοῦ ἀξιώματος τοῦ λειτουργοῦ τῆς Ανατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὸ 1990. Ὁ ἓνας γιὸς (τρίτη γενιά), Ἰωάννης Κτιστάκης ὁ νεώτερος, υπερασπίσθηκε ἐπιτυχῶς καὶ μὲ ἐπαγγελματισμὸ στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας τὴν ὑπόθεση τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικήτα Καλύμνου, τὸν ὁποῖο ἡ Νεοημερολογικὴ Μητρόπολη Καλύμνου εἶχε αὐθαιρέτως χαρα-

¹² Μὲ δεδομένες τὶς περιορισμένες οικονομικὲς δυνατότητες ποὺ ἔχει.

κτηρίσει Ἐνορία καὶ ἐπεχείρησε νὰ τὸν οἰκειοποιηθεῖ, ἐνῶ ἀνῆκε σὲ Παλαισημερολογίτες. Ἡ ὑπόθεση κρίθηκε ἀπὸ τὴν Ὀλομέλεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ κερδήθηκε καὶ ὁ Ναὸς τώρα χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, δίχως προβλήματα. Ὁ συγκεκριμένος ἔχει πολλές ἐπιτυχίες ἐνώπιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Δικαιωμάτων τοῦ Ἄνθρωπου, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ὑπόθεση τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῆς Πριγκίπου, τὸ ὁποῖο ἐπεστράφη στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ Δημόσιο. Πράγματι, ὁ Ἰωάννης Κτιστάκης συμβουλεύει ἔκτοτε τὸ Πατριαρχεῖο γιὰ τέτοια ζητήματα, ὑπερασπιζόμενος τὰ δικαιώματα τῆς ἑλληνικῆς μειονότητας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ Κράτους. Ποτέ, ὅμως, δὲν ἔχει ἀναμιχθεῖ στὸ ζήτημα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἐσφιγμένου. Ὁ δεύτερος υἱός, ὁ Ἐλευθέριος, μέλος καὶ αὐτὸς τῆς οἰκογενειακῆς Δικηγορικῆς Ἐταιρείας, θὰ ὑπερασπισθεῖ ἐνώπιον τῶν ἀρμόδιων Ἑλληνικῶν δικαστηρίων ὅλες τὶς ὑποθέσεις γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς νομικῆς μας προσωπικότητας ὑπὸ τὸν νέο Νόμο 4301/2014.

Γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ νέου Νόμου 4301/2014 συναμφοτέρα τὰ δικηγορικὰ γραφεῖα, μᾶς συμβούλεψαν ὅτι, παρὰ τὰ ὅποια μειονεκτήματά του, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ χρῆση τοῦ Νόμου αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας.

24. Γιατί δὲν ἔγινε κάποια Ἐγκύκλιος κατὰ τὸ ξεκίνημα τῆς διαδικασίας;

Τὸ ζήτημα τῆς προσκλήσεως νομικῆς προσωπικότητας ἀπὸ τὰ καθιδρύματα τῆς Ἐκκλησίας κάθε βαθμίδος (Ἐνορίες, Μοναστήρια, Μητροπόλεις, Σύνοδος), δὲν ἀπετέλεσε ποτέ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀντικείμενο ἀποστολῆς Ἐγκυκλίου. Ἄλλωστε, δὲν χρειάζεται νὰ γίνῃ κάποια πανελλήνια κινητοποίηση γιὰ τὸ θέμα. Οἱ τουλάχιστον τριακόσιοι πιστοί, πὺ ἐμπιστεύονται τοὺς Ἀρχιερεῖς τους καὶ θέλουν νὰ τοὺς βοηθήσουν στὴν ἴδρυση τῶν νομικῶν προσώπων τῶν Μητροπόλεων, ἦταν πολὺ εὐκόλο νὰ βρεθοῦν. Ἐπιπλέον, οἱ Μητροπόλεις οἱ ὁποῖες τώρα προσλαμβάνουν τὴν νομικὴ προσωπικότητα ὡς Θερησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα, ἤδη διαθέτουν νομικὴ προσωπικότητα Ἀστικῆς Ἐταιρείας. Ἄν ὁ νέος θεσμὸς δὲν ἀπαιτοῦσε τὴν συμμετοχὴ τόσο μεγάλου ἀριθμοῦ προσώπων, ἢ μετάβαση ἀπὸ τὴν μία μορφή στὴν ἄλλη θὰ εἶχε γίνῃ ἤδη δίχως νὰ προκληθεῖ θόρυβος.

Ἐπιπλέον, μία Ἐγκύκλιος θὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ ἐξηγήσει ἐπαρκῶς τὸ θέμα. Οἱ Μητροπόλεις πὺ προσλαμβάνουν αὐτὴ τὴν νομικὴ μορφή, προέκριναν τὴν λύση τῆς Συνάξεως τῶν Κληρικῶν τῆς κάθε μίας καὶ τῆς ἀναθέσεως στοὺς Ἱερεῖς τῆς ἀρμοδιότητος εὐρέσεως τῶν πιστῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐπιθυμοῦσαν νὰ βοηθήσουν. Δυστυχῶς, κάποιοι Κληρικοὶ δὲν κατενόησαν ἐπαρκῶς τὸ θέμα καὶ ἄλλοι, ἀντὶ νὰ βοηθήσουν, οἱ ἴδιοι ἀντιτάχθηκαν στὴν διαδικασία, ἐνῶ ἄλλοι προσπάθησαν νὰ βοηθήσουν, ἀλλὰ δὲν εἶχαν ἐπαρκῆ γνώση τοῦ θέματος, γιὰ νὰ ἀπαντοῦν στὶς ἀπορίες τῶν πιστῶν. Αὐτὰ τὰ δημιουργηθέντα κενὰ καλεῖται νὰ καλύψει ἡ παροῦσα Ἐνημέρωση.

Τελικῶς, καταλήγουμε μὲ τὴν διαπίστωση, ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν Θερησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων μᾶς παρέχει ἓνα νέο νομικὸ ἐργαλεῖο, πὺ μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε, γιὰ νὰ διασφαλίσουμε τὰ δικαιώματά μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀνομασία μας. Ἄν δὲν τὸ χρησιμοποιήσουμε ἐμεῖς, κάποιοι ψευδο-ΓΟΧ θὰ χρησιμοποιήσουν τὸν Νόμο καὶ ἂν ἀναγνωρισθοῦν μὲ τὸ ὄνομα τῶν Γνησίων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐμεῖς δὲν θὰ ἐπιτρέπεται νὰ τὸ χρησιμοποιοῦμε. Αὐτὸ φυσικὰ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἐπιτρέψουμε ποτέ νὰ συμβεῖ.

Ἰανουάριος 2015

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Β'. Οί κατά φαντασίαν όμολογητές!

Μέρος πρώτο

Άπάντηση στην από 06-10-2018 γνωμοδότηση του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου προς τὰ άποτειχισμένα ήδη (άπό την 26-10/8-11-2016) μέλη του Δ.Σ. του σωματείου ΘΕΟΚΤΟΧΝΜ¹³ και τούς συν αύτοίς, περί του Νόμου 4301/2014, για την έκ των ύστέρων «δογματική θεμελίωση» τής άποτειχίσεώς τους άπό την Έκκλησία των Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών τής Ελλάδος.

Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Φωτίου
Αρχιγραμματέως Ιεράς Συνόδου

Είσαγωγή

Στις 07-10-2018 παρουσιάσθηκε στο διαδίκτυο μία γνωμοδότηση του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, περί του Νόμου 4301/2014, την όποίαν εύθύς επικαλέσθηκαν τὰ μέλη του Δ.Σ. του σωματείου ΘΕΟΚΤΟΧΝΜ με έδρα τόν Βόλο (άλλωστε στόν ιστότοπο που αύτοί έλέγχουν έμφανίσθηκε πρωταρχικώς), για να έπισφραγίσουν την ήδη συντελεσμένη έδω και δύο χρόνια άποτειχίσή τους¹⁴. Πρίν προχωρήσουμε στην εξέταση του περιεχομένου τής εν λόγω άποτειχίσεως, άς δούμε τὰ έμπλεκόμενα σε αύτην πρόσωπα, δηλαδή τόν συντάκτη της και τούς έντολεις του, καθώς και την γενική εικόνα της¹⁵.

Ο κ. Κυριάκος Κυριαζόπουλος είναι, όπως ύπογράφει: Έπίκουρος Καθηγητής του Έκκλησιαστικού Δικαίου στην Νομική Σχολή του Άριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, και φέρει την διπλή ιδιότητα του Δικηγόρου και του Θεολόγου. Ο κ. Κυριαζόπουλος φαίνεται ότι ανήκει στην κατηγορία των λεγομένων αντι-οικουμενιστών Νεσημερολογιτών και είναι υπέρμαχος τής διακοπής του μνημοσύνου των Έπισκόπων των Τοπικών Έκκλησιών, οι όποιες συμμετείχαν στην ψευδοσύνοδο του Κολυμβαρίου τό 2016. Πάντως **ουδέποτε ύπήρξε πιστός τής Έκκλησίας των Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών**, όπως φαίνεται και άπό τόν τρόπο γραφής τής ύπό εξέτασιν γνωμοδοτήσεως, καθώς όμιλεί πάντοτε άποστασιοποιημένος άπό την Έκκλησία των ΓΟΧ, ως ένας έξωτερικός παράγοντας. Βλέπουμε για παράδειγμα τις έκφράσεις: «Μου τέθηκαν άπό πιστούς τής Έκκλησίας ΓΟΧ Ελλάδος τὰ έξής έρωτήματα»¹⁶, «Κατά τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τής Έκκλησίας ΓΟΧ...»¹⁷, «...κατά την εκκλησιαστική πεποίθηση τής Έκκλησίας ΓΟΧ...»¹⁸, αλλά ιδιαιτέρως άπό τό έδάφιο: «Όμως, η Όρθόδοξη Έκκλησία έχει την εκκλησιολογική-δογματική πεποίθηση ότι αυτή έχει την θρησκευτική αλήθεια και δεν αναγνωρίζει ότι τα ετερόδοξα και αλλόδοξα θρησκευάματα έχουν θρησκευτική αλήθεια, πλην βεβαίως των μελών της, αρχιερέων, κληρικών και θεολόγων που είναι θρησκευτικοί συγ-

13. «Θρησκευτική και Έθνική Όρθόδοξος Κοινωνία των Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών του Νομού Μαγνησίας».

14. Είχαν «άποτειχιστεί» τόν Όκτώβριο του 2016 άπό τόν γράφοντα, επικαλούμενοι λόγους δικαιοσύνης, αλλά όχι λόγους πίστewς. Αυτούς τούς πρόσθεσαν μετά την έκδημία του Μακαριστού Μητροπολίτου πρ. Θεσσαλονίκης και Δημητριάδος κυρού Μαξίμου, προκειμένου να «άποτειχιστούν» άπό την Ιερά Σύνοδο τής Έκκλησίας μας. Η Έκκλησία μας μέχρι τώρα μακροθυμούσε με τούς εν λόγω ιδιορρύθμους άποστάτες.

15. Τὰ παραθέματα έχουν μεταφερθεί όπως είναι γραμμένα στις πηγές με διατήρηση του γλωσσικού τους τύπου και των κανόνων τονισμού. Οί ύπογραμμίσεις με έντονα στοιχεία έγιναν άπό τόν γράφοντα. Τὰ εκτενέστερα παραθέματα μεταφέρθηκαν στο τέλος σε Παράρτημα.

16. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, Γνωμοδότηση περί του Νόμου 4301 (06-10-2018) βλ. έδω: https://inkthvolou.gr/en4p_gnono4301_1.html (ήμ/νία τελ. προσβάσεως 05-12-2018), σελ. 1.

17. Αυτόθι, σελ. 3.

18. Αυτόθι, σελ. 3, 30.

κρητιστές ή οικουμενιστές»¹⁹, όπου διακρίνεται καθαρά ότι θεωρεί ως Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία αὐτήν πού διατηρεῖ ὡς μέλη της ἀρχιερεῖς, κληρικούς καί θεολόγους πού εἶναι θρησκευτικοί συγκρητιστές ἢ οἰκουμενιστές καί αὐτή βέβαια δέν εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ²⁰.

Ἄλλὰ καί ἄλλα κείμενα τοῦ κ. Κυριαζόπουλου ἀποκαλύπτουν μία μᾶλλον **ἐχθρική** στάση ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ, ὅπως σὲ μία ἄλλη γνωμοδότησή του (πρὸς νεοημερολογίτες ἀποτειχισμένους), ὅπου ἀναφέρει ὅτι οἱ ΓΟΧ ἔπραξαν ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένα ὅταν συνέστησαν Ἱερά Σύνοδο «παράλληλη» μὲ αὐτήν τῶν νεοημερολογιτῶν, διότι κατ' αὐτὸν δέν ἦταν ἐπιτρεπτό οἱ ΓΟΧ νὰ ἀποκτήσουν Ἐπισκόπους γιὰ τὴν διαποίμανσή τους²¹. (Βλ. κείμε. Α' Παραρτήματος, σελ. 32).

Ἀσφαλῶς ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης κυρὸς Μάξιμος, κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, ἐνέχεται στὸ **ἐκκλησιολογικὸ σφάλμα** τῆς ἀποδοχῆς Ἐπισκοπικῆς χειροτονίας! Κατὰ λογικὴ συνέπεια καί οἱ ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι χειροτονήθηκαν ἀπὸ αὐτόν, φέρουν τὸ στίγμα τῆς ἀντικανονικότητας, πάντοτε σύμφωνα μὲ τὴν λογικὴ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Ἄραγε γνῶριζαν οἱ ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου τίς ἀπόψεις του γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ καί γιὰ τοὺς ἰδίους;

Ἡ προηγούμενη τοποθέτηση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου (γιὰ τὴν ὁποία καμία Ἀγιοπατερικὴ μαρτυρία δέν ἐπικαλεῖται καί ἀποτελεῖ ἀπλῶς προσωπικὴ του γνώμη), μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ τὸν κατατάξουμε ὄχι ἀπλῶς στοὺς ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ παράγοντες, ἀλλὰ δυστυχῶς στοὺς **πολεμίους** Αὐτῆς.

Ἄς δοῦμε τώρα καί τοὺς ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει στὶς πρώτες λέξεις τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν γνωμοδοτήσεως: «Μοῦ τέθηκαν ἀπὸ πιστοὺς τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος τὰ ἑξῆς ἐρωτήματα...»²². Γνωρίζουμε καλὰ ποιὸι εἶναι αὐτοὶ οἱ «πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος»: εἶναι αὐτοὶ πού ἀνήρτησαν τὴν γνωμοδότηση καί τὴν ἐπικαλέσθηκαν γιὰ νὰ συμπληρώσουν καί μὲ δῆθεν δογματικὲς αἰτιάσεις τὴν ἤδη γενομένη ἀποτειχισή τους! ἔχουμε λοιπὸν κάποιους πού θεωροῦνται «πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος», οἱ ὁποῖοι γιὰ μία **ἐσωτερικὴ** διαφορὰ τους μὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς καί τοὺς ὑπολοίπους Κληρικούς καί λαϊκοὺς τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος, προσφεύγουν γιὰ καθοδήγηση σὲ παράγοντες ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, οἱ ὁποῖοι μάλιστα ἔχουν ἐκπεφρασμένες ἐχθρικές ἀπόψεις γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ. Ἄραγε πῶς μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ἡ πράξη μίας ὁμάδας ἀνταρτῶν πού προσφεύγει σὲ ἀξιωματοῦχος ἑνὸς ἐχθρικοῦ στρατοπέδου γιὰ καθοδήγηση ὡς πρὸς τὴν ἀνταρσία τους; Ἄν αὐτὸ δέν χαρακτηρισθῆ ἐσχάτη προδοσία, τότε τί μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ;

Ἐρχόμεθα τώρα στὴν ἴδια τὴν γνωμοδότηση. Μία γενικὴ παρατήρηση εἶναι, ὅτι πρόκειται γιὰ ἓνα ἐκτενὲς κείμενο 78 σελίδων δίχως δομὴ μὲ ὑποδιαίρεσεις σὲ ἐνότητες, καί ἀκόμη καί μία ἀπλὴ ἀνάγνωσή του (πόσο μᾶλλον ἢ μελέτη του) ἀποτελεῖ μαρτύριο. Πιθανὸν οὔτε αὐτοὶ, οἱ ὁποῖοι τὴν παρήγγειλαν δέν τὴν μελέτησαν προσεκτικὰ, εἰδάλλως δέν θὰ τὴν προέβαλλαν οὔτε θὰ τὴν ἐπικαλοῦνταν. Διότι ἀπλούστατα προσβάλλει καί τὸν ἴδιο τὸν Μακαριστὸ Μητροπολίτη κυρὸ Μάξιμο καί τοὺς ἰδίους ὡς νοσήσαντας τὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»(!), ὅπως θὰ δοῦμε παρακάτω στὴν ἐνότητα 5.

Στὴν ὑπὸ ἐξέταση γνωμοδότηση ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπαντᾷ σὲ δύο ἐρωτήματα:

1. *Εἶναι ἐκκλησιολογικὰ ὀρθὴ καὶ νομοθετικὰ συμφέρουσα ἡ υπαγωγή των ΓΟΧ στο Νόμο 4301/2014 γιὰ τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα;*

19. Αὐτόθι, σελ. 27-28.

20. Ἐπιπλέον ὁ Ἰστότοπος «Θεογνωσία», ὁ ὁποῖος φιλοξενεῖ ὅλο τὸ ἔργο τοῦ κ. Κυριαζόπουλου (βίντεο, γνωμοδοτήσεις, συνεντεύξεις κ.λπ.) καί φαίνεται ὅτι τὸν ἐκφράζει, ἔχει μεταξὺ τῶν ἄλλων ἓνα βίντεο μὲ τίτλο «Ὁ π. Ἐπιφάνιος ἀποστομώνει τὸν Θεοδώρητο Μαῦρο (“ΓΟΧ”）」 βλ ἐδῶ: <http://www.theognosia.gr/el/>. Ἀξιοσημείωτη παρατήρηση εἶναι ὅτι ὁ νεοημερολογίτης κληρικὸς ἀποκαλεῖται π. Ἐπιφάνιος, ἐνῶ ὁ Γνήσιος Ὁρθόδοξος ἀπλῶς Θεοδώρητος Μαῦρος («ΓΟΧ»), ὡσὰν λαϊκός! Στὸν ἴδιο Ἰστότοπο φιλοξενοῦνται ἐπίσης οἱ ἀποτειχίσεις τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. τοῦ σωματείου ΘΕΟΚΓΟΧΝΜ!

21. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Ἡ διακοπὴ μνημοσύνου στοιχειοθετεῖ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ποινικὸ ἀδίκημα τοῦ σχίσματος;* (13 Οκτ 2016) βλ. ἐδῶ: http://aktines.blogspot.com/2016/10/blog-post_902.html (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 05-12-2018).

22. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση περὶ τοῦ Νόμου 4301...,* ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 1.

2. Έχει κανονική βάση η αποτίχιση των πιστών ΓΟΧ από τους οικείους Μητροπολίτες ΓΟΧ και από τη Σύνοδο ΓΟΧ, εξαιτίας της εκ μέρους τους αποφάσεως για υπαγωγή και δημόσιας στηρίξεως αυτής της υπαγωγής στο Νόμο 4301/2014 για τα θρησκευτικά και εκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα;

Και οί απαντήσεις του είναι:

Στο πρώτο ερώτημα απαντώ αρνητικά, και στο δεύτερο ερώτημα απαντώ καταφατικά - δυνάμει του 31ου Αποστολικού Κανόνα (με λόγους αποτειχίσεως την αίρεση (= δημόσια και έμμονη προσβολή της Ορθόδοξης πίστεως) ή / και την δικαιοσύνη, ιδίως την παραβίαση της θεμελιώδους κανονικής τάξεως) και του Κανόνα 15, παραγρ. 4 της Πρωτοδευτέρας Συνόδου (με λόγο αποτίχισης την αίρεση) - ως ακολούθως:(...).

Και ακολουθούν 77 σελίδες δυσνόητης μακρογορίας²³, όπου λόγια περιττά, έκτενη αλλάτρια παραθέματα και θέσεις-έκφράσεις συχνά επαναλαμβανόμενες στερεοτύπως, σαν τις φόρμουλες των όμηρικων επών, σε συνδυασμό με λογικές άκροβασίες (όπως θα αποδειχθεί παρακάτω), αγωνίζονται φιλοτίμως να απογοητεύσουν τον αναγνώστη από την συνέχεια της αναγνώσεως, ώστε να φθάση ασθμαίνων²⁴ κατ' ευθείαν στα συμπεράσματα. Εκεί, όλες οι στερεότυπες εκφράσεις, οι όποιες αναποδεικτως είχαν κατ' επανάληψιν αναφερθεί στο σώμα της γνωμοδοτήσεως, καταγράφονται εκ νέου πλέον ως συμπεράσματα! Όμοιολογούμενης περιέργη αποδεικτική μέθοδος.

Ο κ. Κυριαζόπουλος, όπως είδαμε προηγουμένως, έχει διατυπώσει τοποθετήσεις έναντίον της Έκκλησίας των ΓΟΧ, αρνούμενος το δικαίωμά της να έχει δική της Ίεραρχία, πράγμα το οποίο θεωρεί εκκλησιολογικό σφάλμα. Αυτό ισοδυναμεί με άρνηση του δικαιώματός της να υφίσταται, διότι δίχως Ίεραρχία θα είχε πρό πολλού εξαφανισθεί. Συνεπώς, είναι απόλυτως ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΣ να αποφαίνεται για το τι είναι «το εκκλησιολογικώς όρθόν και το νομοθετικώς συμφέρον» για την Έκκλησία των ΓΟΧ.

Για δὲ τὴν ἀπάντησή του στο δεύτερο ερώτημα, ἀντὶ 77 σελίδων περιττῶν λόγων θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀποδείξει ποιὰν **αἴρεση κατεγνωσμένη** ἐκήρυξε ἡ Ίεραρχία μας, ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ ἀπὸ αὐτὸν ἐπίκληση τοῦ 15ου Κανόνος τῆς ΑΒ΄ Συνόδου. Θα ἀρκοῦσε μία μόνον παράγραφος, ὅπου θὰ ἀνέφερε ποιά Σύνοδος Οἰκουμενική ἢ ἔστω Τοπική, ἢ ποιοὶ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες καὶ μὲ ποιά λόγια καὶ σὲ ποιά τους συγγράμματα κατεδίκασαν ὡς αἴρεση τὴν χρησιμοποίησι ἀπὸ μία Τοπική Έκκλησία καὶ τὶς ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρεσεις τῶν θεσμῶν τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων. Σὲ ὅλες τὶς σελίδες τῆς γνωμοδοτήσεως δὲν ὑπάρχει οὔτε μία ἐπίκληση Συνοδικῆς ἀποφάσεως ἢ Πατερικῆς διδασκαλίας σχετικῶς μὲ τὸ θέμα μας. Καὶ αὐτὸ σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλες γνωμοδοτήσεις του, ὅπως ἡ προαναφερθεῖσα ἀπὸ 5-10-2016, ὅπου παρὰ τὶς ἐχθρικὲς τοποθετήσεις του γιὰ τὴν Έκκλησία τῶν ΓΟΧ, ἐπιχειρεῖ πάντως νὰ θεμελιώσῃ (παραπέμποντας γιὰ ἀναλυτικότερη τεκμηρίωση σὲ ἄλλες ἐργασίες του γιὰ τὸ θέμα), ὅτι ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι αἴρεση κατεγνωσμένη ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς Ἁγίους Πατέρες, καὶ ἀναφέρει ἐνδεικτικῶς τοὺς Ἁγίους Ἀπόστολο Παῦλο καὶ Ἰωάννη τὸν Θεολόγο, Εἰρηναῖο Λουγδούνου καὶ Μέγα Φῶτιο²⁵. (βλ. κείμεν. Β΄ Παραρτήματος, σελ. 33).

Κάτι τέτοιο δὲν ἔκανε ὁ κ. Κυριαζόπουλος στὴν γνωμοδότησή του γιὰ τὸν Ν.4301/2014 περὶ τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων (καὶ προφανῶς δὲν μπορεῖ νὰ κάνει, διότι δὲν ὑπάρχουν τέτοιες Συνοδικὲς ἢ Πατερικὲς καταδίκες γιὰ τὸ θέμα τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων), ἀρα **ἀπέτυχε** στὴν προσπάθειά του νὰ ἀποδείξει, ὅτι ὁ κανόνας αὐτὸς εἶναι ἐφαρμόσιμος γιὰ τὴν δική μας περίπτωσι. Συνεπῶς δὲν δικαιοῦνται οἱ ἀποστάτες ἀπὸ τὴν Έκκλησία μας νὰ τὸν χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀποστασία τους.

Μάλιστα, ἀνατρέξαντες στὰ βιντεοσκοπημένα ἀνοικτὰ μαθήματα τοῦ Έκκλησιαστικοῦ Δικαίου, τὰ ὅποια παρέχει μέσω τῆς σχετικῆς πλατφόρμας τοῦ ΑΠΘ, διαπιστώσαμε συμπτωματικῶς, ὅτι ὁ Καθηγητὴς κ. Κυριαζόπουλος στὸ μάθημα γιὰ τὴν Έκκλησιαστικὴ

23. Προφανῶς «...δοκεῖ γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογία αὐτοῦ εἰσακουσθήσεται!»! (πρβλ. Ματθ. στ΄, 7).

24. Ἐπειτα ἀπὸ μεγάλη προσπάθεια, λαχανιασμένος.

25. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Ἡ διακοπή μνημοσύνου...*, ἐνθ. ἀνωτ.

περιουσία τῶν ΓΟΧ, σχολιάζοντας μία δικαστική ἀπόφαση, καταλήγει ἐπὶ λέξει: «τώρα πια που υπάρχει ο νέος νόμος για τις θρησκευτικές νομικές προσωπικότητες οπότε μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το νόμο»²⁶ (βλ. κείμεν. Γ΄ Παραρτήματος, σελ. 33).

Προφανῶς δὲν εἶχαν προσεγγίσει τὸν κ. Καθηγητὴ οἱ ἀποτειχισμένοι γιὰ τὸ τοῦ παραγγείλουν τὴν ὑπὸ ἐξέταση γνωμοδότηση, τροφοδοτῶντας τὸ ἀμιγῶς ἀκαδημαϊκὸ τοῦ ἐνδιαφέρον γιὰ ...βαθύτερη μελέτη τοῦ θέματος.

Ἄς δοῦμε τώρα τὸ περιεχόμενον τῆς γνωμοδοτήσεως.

1. Ἡ «Κανονικὴ Δικαιοδοσία»

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος κατηγορεῖ τὸν νομοθέτη τοῦ Ν.4301/2014, ὅτι παραβιάζει τὴν ἀρχὴ τῆς οὐδετερότητας καὶ ἀμεροληψίας τοῦ Κράτους, διότι κρίνει ὡς κανονικὲς κάποιες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες (Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος), θεωρῶντας ὡς μὴ κανονικὲς τὶς ὑπόλοιπες (ὅπως λ.χ. ἡ Ἐκκλησία τῶν Γ.Ο.Χ. τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ οἱ διάφοροι σχισματικὲς καὶ αἰρετικὲς κοινότητες).

Ἀναφέρει ὁ κ. Κυριαζόπουλος:

Πρέπει να παρατηρηθεῖ ὅτι ἡ διάταξη τοῦ ἀρθροῦ 16 Νόμου 4301/2014 που αναφέρεται στὴν κανονικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἑλλάδα, δὲν εἶναι σύμφωνη με τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία που προστατεύεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ τὸ Διεθνὲς Δίκαιο. Διότι παραβιάζει τὴν διεθνή καὶ συνταγματικὴ ἀρχὴ τῆς οὐδετερότητας καὶ ἀμεροληψίας τοῦ Κράτους, κατὰ τὴν ὁποία τούτο δὲν επιτρέπεται νὰ κρίνει ποιὲς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες εἶναι κανονικὲς καὶ ποιὲς δὲν εἶναι. Θα ἔπρεπε νὰ αναφέρεται ὄχι στὴν «κανονικὴ δικαιοδοσία» ἀλλὰ μόνο στὴ «δικαιοδοσία»²⁷.

Καὶ παρακάτω ἀναφερόμενος στὴν Ἐκκλησία μας:

Ἐπαγόμενη στὸ Νόμο αὐτὸ που ἀφορᾷ τοὺς ἑτεροδόξους καὶ ἀλλοθρήσκους, ἀποδέχθηκε τὴ διάταξη τοῦ ἰδίου ἀρθροῦ 16 κατὰ τὴν ὁποία ἡ νεοσημερολογητικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ κανονικὴ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν ἐδαφικὴ τῆς δικαιοδοσία. (...) Ἀφετέρου δὲ ἡ Σύνοδος ΓΟΧ – ἡ ὁποία προέτρεψε τοὺς πιστοὺς ΓΟΧ νὰ υπογράψουν ὡς ἰδρυτὲς τῶν τριῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων-Μητροπόλεων ΓΟΧ, τὰ ὁποία ἰδρύνουν τώρα τὸ ἐκκλησιαστικὸ νομικὸ πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ– ἀποδέχθηκε ὅτι ἡ Ἐκκλησία ΓΟΧ δὲν εἶναι ἡ κανονικὴ, δηλαδὴ ἡ κληρονόμος τῆς ἀκαινοτόμητης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὶν τὸ 1924, καὶ ὅτι ἡ κανονικὴ εἶναι ἡ καινοτόμος νεοσημερολογητικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος»²⁸.

Κατ' ἀρχὴν ὁ Νόμος αὐτὸς δὲν ἀφορᾷ μόνον τοὺς ἑτεροδόξους καὶ ἀλλοθρήσκους, διότι ἀλλόθρησκοι εἶναι λ.χ. καὶ οἱ Ἰσραηλίτες, οἱ ὁποῖοι ρητῶς ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὸν Νόμο. Ἐπειτα, τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἀπήντησε σαφῶς ὅτι καὶ οἱ Γ.Ο.Χ., οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι οὔτε ἀλλόθρησκοι, οὔτε ἑτεροδόξοι, μποροῦν νὰ κάνουν χρῆση τοῦ Νόμου²⁹. Αὐτὸ ἄλλωστε συνιστᾷ στοὺς Γ.Ο.Χ. νὰ κάνουν καὶ ὁ ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος σὲ ἀνύποπτο χρόνο, στὴν διάλεξή του περὶ τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν Γ.Ο.Χ.³⁰.

Ἐπειτα παρατηροῦμε, ὅτι κ. Καθηγητῆς ἐδῶ κάνει ἓνα λογοπαίγνιο, συγχέοντας τὴν ἔννοια τοῦ ἐξειδικευμένου ὅρου «κανονικὸς» μὲ τὴν κοινὴ ἔννοια τῆς λέξεως στὴν καθομιλουμένη³¹. Πολλὲς φορὲς μία λέξη ἔχει μία ἐξειδικευμένη ἔννοια ποὺ διαφέρει ἀπὸ αὐτὴν τῆς

26. Κυριακὸς Κυριαζόπουλος, «Ἡ ἀκίνητη περιουσία τῶν Παλαιοσημερολογιτῶν ἢ Γνησίων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν», βιντεοσκοπημένο ἀνοικτὸ μάθημα ΑΠΘ τῆς 15-09-2015, ἀπὸ τὸ 18ο λεπτὸ καὶ μετὰ. βλ. ἐδῶ: <http://delos.it.auth.gr/opendelos/player?rid=c4bb7aca>

27. Κυριακὸς Κυριαζόπουλος, *Γνωμοδότηση περὶ τοῦ Νόμου 4301...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 2.

28. Αὐτόθι, σελ. 4.

29. Ἀπάντησις τῆς Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων εἰς ἐρωτήματα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μας περὶ τοῦ Ν.4301/2014, (04 Ἀπρ. 2018) βλ. ἐδῶ: <https://ecclesiagoc.gr/index.php/ενημερωση/ανακοινώσεις/302-apantisis-ggth> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 08-12-2018).

30. Κυριακὸς Κυριαζόπουλος, «Ἡ ἀκίνητη...», ἐνθ. ἀνωτ.

31. Μεταπηδῶντας ἀπὸ τὴν ἐξειδικευμένη ἔννοια τοῦ ὅρου «κανονικὸς» στὴν κοινὴ γιὰ τὴν ἀπόδειξη ὅτι ὁ νομοθέτης θεωρεῖ κανονικὲς κάποιες Ἐκκλησίες καὶ ἀντικανονικὲς τὶς ἄλλες, ὁ συντάκτης τῆς γνωμοδοτήσεως μετέρχεται τὴν ἀποδεικτικὴ μέθοδο τῆς ...λογικῆς ἀκροβασίας!

καθομιλουμένης. Λ.χ. ή τράπεζα μιᾶς Μονῆς εἶναι κάτι διαφορετικό ἀπὸ τὴν τράπεζα πού ὄλοι γνωρίζουν. Ἡ πρώτη ἀναφέρεται στὸν χώρο πού συντρῶγουν οἱ Μοναχοί, ἐνῶ ἡ δεύτερη ἀναφέρεται στὸν χώρο ὅπου καταθέτουμε χρήματα. Ἡ πρώτη χρήση τοῦ ὄρου «τράπεζα» γίνεται ὑπὸ τὴν μορφήν ἐξειδικευμένου ὄρου πού χρησιμοποιεῖται στὴν Ἐκκλησιαστική καὶ εἰδικώτερα στὴν μοναστηριακὴ ὀρολογία. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ πολλοὺς ἄλλους ἐξειδικευμένους ὄρους, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦνται μὲ διαφορετικὴ ἔννοια στὴν ἐκκλησιαστικὴ ὀρολογία ἀπ' ὅτι στὴν καθημερινὴ κοινὴ χρῆση, ὅπως οἱ ὄροι «οἰκονομία», «ἐξάρτημα», κ.λπ. Ἔνας τέτοιος ὄρος εἶναι καὶ τὸ ἐπίθετο «κανονικός». Στὴν Ἐκκλησιαστικὴ ὀρολογία εἶναι «ὁ ἀναφερόμενος στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες».

Ο ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἐπίκουρος Καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου καὶ ἔχει ὡς ἀντικείμενο μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἐσωτερικὸ δίκαιο τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν κοινοτήτων, συνεπῶς στὰ γνωστικὰ πεδία τῆς εἰδικότητάς του συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ πανεπιστήμιο, ὀνομάζοντας τὸ γνωστικὸ αὐτὸ πεδίο ὡς «Κανονικὸ Δίκαιο», δὲν σημαίνει ὅτι παραβιάζει τὴν ἀρχὴ τῆς οὐδετερότητας θεωρῶντας αὐτὸ μόνον κανονικὸ, ἐνῶ τὰ γνωστικὰ πεδία τῶν ἄλλων δικαίων «Ἀστικὸ Δίκαιο», «Ἐμπορικὸ Δίκαιο», «Διεθνὲς Δίκαιο» κ.λπ. εἶναι ἀντικανονικά.

Κανονικὴ δικαιοδοσία μιᾶς τοπικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ δικαιοδοσία πού ἀναφέρεται στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, ὅπως καὶ «Κανονικὸ Δίκαιο» εἶναι τὸ δίκαιο τὸ ἀναφερόμενο στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Κάθε τοπικὴ Ἐκκλησία ἔχει μία διοικητικὴ δομὴ μὲ θεσμοὺς μὲ διοικητικὴ ἐξουσία πού παρέχεται σὲ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Ἡ «κανονικὴ δικαιοδοσία» ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ (εἴτε εἶναι ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία εἴτε εἶναι σχισματικὴ ἢ αἰρετικὴ ψευδεκκλησία) ἀναφέρεται στὴν ἄσκηση ὅλων τῶν «κανονικῶν δικαιωμάτων» τὰ ὁποῖα ἔχει, καὶ ἀπορρέουν ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, δηλαδὴ τὰ τῆς ἐκλογῆς καὶ καταστάσεως Ἐπισκόπων καὶ Κληρικῶν, τὴν ἴδρυση, κατάργηση καὶ διαρρύθμιση τῶν ὀρίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν καὶ Ἐνοριῶν, τὰ ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας κ.λπ..

Η κανονικὴ δικαιοδοσία τῆς Νεοσημρολογικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεκτείνεται μόνον σὲ ὀρισμένες περιοχὲς τῆς χώρας, ἐνῶ ἄλλες (Κρήτη, Δωδεκάνησα καὶ Ἅγιο Ὄρος) ἀποτελοῦν κανονικὴ δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Οἱ κανονικὲς παραβάσεις τῶν νεοσημρολογικῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ρόδου λ.χ. κρίνονται ἀπὸ τίς ἐκκλησιαστικὲς ἀρχὲς τοῦ Πατριαρχείου, ἐνῶ τῆς Λαμίας, ἀπὸ τίς ἀντίστοιχες τῆς νεοσημρολογικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὲς εἶναι ἀρμόδιες γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς κανονικῆς διώξεως πού εἶναι τὸ ἀνάλογο τῆς ποινικῆς διώξεως, ἀλλὰ γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ (κανονικά) παραπτώματα.

Η κανονικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος ἐπεκτείνεται σὲ ὅλη τὴν Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια, ἀλλὰ καὶ στὴν Διασπορά, στὶς Ἐπισκοπὲς πού ἀνήκουν σὲ Αὐτήν.

Αρα ὁ νομοθέτης στὸ ἄρθρο 16 Νόμου 4301/2014 ΔΕΝ προβαίνει σὲ ἀξιολογικὲς κρίσεις περὶ τοῦ ποῖα εἶναι ἡ κανονικὴ Ἐκκλησία καὶ ποῖα δὲν εἶναι. Ἀπλῶς χρησιμοποιεῖ τὸν ἐξειδικευμένο ὄρο «κανονικὴ δικαιοδοσία» γιὰ νὰ ἐκφράσει τὰ ὄρια διοικητικῆς εὐθύνης κάποιων ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν.

2. Ἡ «Ἐπικρατοῦσα θρησκεία»

Ο κ. Κυριαζόπουλος προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξη ὅτι ἐμεῖς πάντοτε θεωρούσαμε, ὅτι εἴμαστε ἡ «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» στὴν Ἑλλάδα. Θὰ ἀρκοῦσε νὰ μᾶς ἀναφέρει ἔστω μία παραπομπὴ εἴτε σὲ Συνοδικὴ ἀνακοίνωση, εἴτε σὲ δημοσίευμα κάποιου Ἀρχιερέως μας, πού νὰ ἀναφέρει αὐτὸν τὸν ὄρο. Δὲν τὸ πράττει, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς αὐτὸν τὸν ἀστήρικτο ἰσχυρισμὸ πέντε³² φορὲς στὸ σῶμα τῆς γνωμοδοτήσεώς του καὶ δύο³³ φορὲς στὰ συμπεράσματα.

Η συνεχῆς ἐπανάληψη ἐνὸς ἀστήρικτου ἰσχυρισμοῦ δὲν τὸν καθιστᾶ ἀληθῆ κατ' οὐδένα τρόπο. Αὐτὸ μάλιστα δὲν εἶναι μία ἀποδεικτικὴ μέθοδος³⁴.

32. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση περὶ τοῦ Νόμου 4301...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 3, 3, 8, 10 καὶ 17.

33. Αὐτόθι, σελ. 71, 73.

34. Αποτελοῦσε μᾶλλον τὴν προσφιλεῖ τακτικὴ τοῦ Ὑπουργοῦ Προπαγάνδας τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ, τοῦ Γκαίμπελς καὶ δὲν θεωρεῖται ἀξιόμιμητη.

Ανερευθριάστως κατηγορεῖ τὴν Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδο ὅτι:

«...απεμπόλησε τὴν ἐκκλησιαστικὴν πεποιθήσιν τῶν πιστῶν ΓΟΧ ποὺ ἀκολουθοῦν τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου πρώην Φλωρίνης Χρυσοστόμου, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ΓΟΧ εἶναι ἡ νόμιμη καὶ κανονικὴ κληρονόμος τῆς ἀκαινοτόμητης ἐπικρατοῦσας θρησκείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὶν τὸ 1924»³⁵, δίχως φυσικὰ ὁ γνωμοδοτῶν νὰ τολμᾷ νὰ μᾶς παραθέσῃ αὐτούσια τὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου τοῦ Νέου Ὁμολογητοῦ, διότι ἀπλούστατα θὰ διαπιστωνόταν ὅτι ὁ Ἅγιος δὲν ἀναφέρει πούθεν τὴν λέξιν «ἐπικρατοῦσα».

Ἡ προηγούμενη ἐκφραση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου ἀποτελεῖ παραπλανητικὸν σόφισμα, διότι πρᾶγματι πρὸ τοῦ σχίσματος τοῦ 1924, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖο) εἶχαν τὰ χαρακτηριστικὰ τόσο τοῦ «ἀκαινοτομήτου» ὅσο καὶ τοῦ «ἐπικρατοῦσας θρησκείας» στὸν Ἑλλαδικὸν χώρον, ἀλλὰ μετὰ τὸ σχίσμα, οἱ μὲν ΓΟΧ κληρονόμησαν μόνον τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ «ἀκαινοτομήτου», οἱ δὲ νεοημερολογίτες κληρονόμησαν μόνον τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς «ἐπικρατοῦσας θρησκείας».

Οὐδέποτε οἱ ΓΟΧ ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποτελοῦν μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1924 τὴν ἐπικρατοῦσα θρησκείαν στὴν Ἑλλάδα, ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς εἶναι βλακώδης³⁶ καὶ οὐδέποτε διατυπώθηκε ἀπὸ ἐμᾶς καὶ, τέλος πάντων, ἄς μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ κ. Κυριαζόπουλος νὰ γνωρίζουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καλύτερα ἀπὸ ἐκεῖνον τὰ δικά μας φρονήματα.

Ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος, πάντως, εἶχε ἀσχοληθεῖ μὲ τις περὶ θρησκείας διατάξεις τοῦ Συντάγματος σὲ ἄρθρον τοῦ στὴν «Φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας», ἐν ᾧ τῆς τότε (1936) ἀπόπειρας τροποποιήσεως τοῦ Συντάγματος³⁷, ὅποτε ἂν ἤθελε εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ ἀναφερθῇ στὴν ἔννοια τῆς «ἐπικρατοῦσας θρησκείας» (ἢ ὅποια ὑπῆρχε στὸ ἄρθρον 1 τοῦ τότε ἰσχύοντος Συντάγματος) καὶ ἂν θεωροῦσε τοὺς Γ.Ο.Χ. ὡς τὴν «ἐπικρατοῦσα θρησκείαν» ἢ τὴν «συνέχεια τῆς ἐπικρατοῦσας θρησκείας» κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκανε. Καὶ πούθεν ἄλλοῦ στὰ συγγράμματά του ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος πρ. Φλωρίνης δὲν ἀναφέρει κάτι παρόμοιον.

Ἀπεναντίας, στὴν ἀπαντητικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν προτείνει τὴν ἀναγνώριση ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παλαισημερολογιτῶν ὡς μίας **μειοψηφίας** καὶ τὸν ὀρισμὸν μίας Ἐπιτροπῆς γιὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ τρόπου λειτουργίας τῆς μέσα στὰ πλαίσια τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν νόμων τοῦ Κράτους δίχως ἀντεγκλίσεις μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν νεοημερολογιτῶν³⁸. Ὁ Ἅγιος εἶχε τὴν συναίσθησιν ὅτι οἱ Γ.Ο.Χ. ἦσαν μειοψηφία καὶ ὡς τέτοια δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» στὴν Ἑλλάδα.

Τουλάχιστον, ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναγνωρίζει (καὶ μάλιστα τὸ ἐπαναλαμβάνει 15 φορές) ὅτι γιὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» ἀποτελεῖ μόνον ἡ νεοημερολογιτικὴ Ἐκκλησία:

«Ἀφού ἡ ἀναγνωριζόμενη ἀπὸ τὸ Κράτος ὡς ἐπικρατοῦσα Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐστὶν ἡ Ἑλλάδα, ἰδίως ἡ νεοημερολογιτικὴ (sic) Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ νεοημερολογιτικὸν (sic) Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον»³⁹.

καὶ ἐρμηνεύει τὸν ὄρον «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» ὡς «κρατικὴ θρησκεία»:

«τὸ Κράτος, ... ἀναγνωρίζει ὡς “ἐπικρατοῦσα θρησκεία”, δηλαδὴ ὡς κρατικὴ Ἐκκλησία, τὴν καινοτόμον»⁴⁰.

Ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ λοιπὸν οἱ Γ.Ο.Χ. πιστεύαμε ὅτι εἴμασταν κρατικὴ Ἐκκλησία;

35. Αὐτόθι, σελ. 3.

36. Διότι πῶς θὰ ἦταν δυνατόν ἐμεῖς, μία πολλάκις διωχθεῖσα μειονότητα στὸν Ἑλλαδικὸν χώρον, νὰ διανοηθοῦμε νὰ ἰσχυρισθοῦμε ὅτι εἴμαστε ἢ ...ἐπικρατοῦσα θρησκεία;

37. Ἁγ. Χρυσόστομος πρ. Φλωρίνης, «Οἱ κίνδυνοι τῆς τροποποιήσεως τῶν ἄρθρων τοῦ Συντάγματος διὰ τὴν θρησκείαν», στὸ Ἡ Φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, τ.1, 22 Ἰουνίου 1936, σελ. 4.

38. Ἁγ. Χρυσόστομος Καβουρίδου, πρ. Φλωρίνης, Ἄπαντα, τ. Β', ἔκδ. Ἰ. Μ. Ἁγ. Νικοδήμου, Ἑλληνικοῦ Γορτυνίας, 1997, σελ. 496.

39. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, Γνωμοδότηση περὶ τοῦ Νόμου 4301..., ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 5, 5, 7, 9, 12, 12, 17, 20, 21, 24, 33, 44, 48, 66, 71.

40. Αὐτόθι, σελ. 17.

Αλλά ο στόχος του κ. Καθηγητού είναι να παρουσιάσει ότι ο Ν.4301/2014 αφορά **μόνον** τους έτεροδόξους και έτεροθρήσκους και όχι τους Γ.Ο.Χ. (διότι κατ' αυτόν οί Γ.Ο.Χ. «πάντοτε θεωρούσαν»⁴¹ ότι εντάσσονται στην έννοια της επικρατούσης θρησκείας, ή όποια έξαιρείται από την δυνατότητα χρήσεως του Νόμου αυτού), ώστε να παρουσιάση εμάς, έφόσον κάνουμε χρήση του Νόμου αυτού, ως αποδεχομένους τον χαρακτηρισμό του έτεροδόξου. Αλλά σέ κάποιο σημείο της υπό κρίσιν γνωμοδοτήσεως του αναφέρει:

«Αποδέχθηκε (σ.σ. ή Έκκλησία μας) να υπαχθεί στο Νόμο αυτόν που αφορά τους ετεροδόξους και αλλοθρήσκους, δηλαδή όλα τα θρησκευάματα, πλην της νεοημερολογητικής (sic) Εκκλησίας της Ελλάδος, τους Εβραίους και τους Μουσουλμάνους της Θράκης, σύμφωνα με το άρθρο 16 του ίδιου Νόμου»⁴².

Στό σημείο αυτό ο κ. Κυριαζόπουλος παραδέχεται ότι ο Ν.4301/2014 αφορά όλα τα θρησκευάματα πλην της νεοημερολογητικής Έκκλησίας της Ελλάδος, τους Έβραίους και τους Μουσουλμάνους της Θράκης. Απ' ότι γνωρίζουμε, οί Γ.Ο.Χ. δέν είμαστε ούτε νεοημερολογίτες, ούτε Έβραιοι, ούτε Μουσουλμάνοι της Θράκης. Συνεπώς γιατί δέν αφορά τους Γ.Ο.Χ.;

Ακόμη ο κ. Κυριαζόπουλος, διατυπώνοντας εύθαρσώς την ύποκειμενική του έρμηνεία του άρθρου 16 του Ν.4301, θεωρεί ως έτεροδόξους και αλλοθρήσκους **όλα** τα θρησκευάματα πλην της νεοημερολογητικής Έκκλησίας της Ελλάδος, τους Έβραίους και τους Μουσουλμάνους της Θράκης. Άρα κατά την δική του γνώμη (διότι από τό «δηλαδή» και μετά εκφράζει την προσωπική του γνώμη και όχι αυτό που λέει ο Νόμος), **όλα** τα θρησκευάματα πλην της νεοημερολογητικής Έκκλησίας της Ελλάδος, των Έβραίων και των Μουσουλμάνων της Θράκης είναι ή έτεροόδοξοι, ή αλλόθρησκοι. Έρωτάται λοιπόν ο κ. Κυριαζόπουλος, πού κατατάσσει τους Γ.Ο.Χ.; Στους νεοημερολογίτες; Στους Έβραίους; Στους Μουσουλμάνους της Θράκης; Στους έτεροδόξους; Ή μήπως στους αλλοθρήσκους; Διότι δέν άφησε άλλα περιθώρια ή έρμηνεία του κ. Κυριαζόπουλου. Μήπως λοιπόν ή έρμηνεία, που αυτός δίνει, πάσχει; Ναι, πάσχει, διότι σέ αυτούς που απομένουν εκτός από τις τρεις έξαιρέσεις που ρητώς αναφέρει ο Ν.4301/2014, δέν ανήκουν **μόνον** οί έτεροόδοξοι και έτερόθρησκοι, αλλά και οί Γ.Ο.Χ., οί όποιοι αποτελούν μία **τρίτη κατηγορία** (α. επικρατούσα θρησκεία, β. έτεροόδοξοι - έτερόθρησκοι και γ. Γ.Ο.Χ.), κατά την ισχύουσα τουλάχιστον επίσημη αντίληψη του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, όπως αυτή εκφράσθηκε επισήμως και από την απάντηση του Προϊσταμένου της Διευθύνσεως Θρησκευτικής Διοικήσεως της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων στην Έκκλησία μας⁴³.

Συνεπώς είναι απολύτως ανακριβής ο ακόλουθος ισχυρισμός του κ. Κυριαζόπουλου για εμάς:

Ενόψει του γεγονότος ότι οι θρησκευτικοί λειτουργοί τους έχουν την ίδια εμφάνιση με τους λειτουργούς της εκκλησίας της Ελλάδας, δηλώνουν ορθόδοξοι κληρικοί και διατηρούν διοικητική περιφέρεια στον ελλαδικό χώρο ανάλογη με τις περιφέρειες της εκκλησίας της Ελλάδας, δημιουργείται σύγχυση που επιτείνεται από την άρνησή τους να δηλώσουν ότι η θρησκευτική κίνησή τους είναι διαφορετική από την επικρατούσα θρησκεία⁴⁴.

Ας μάς παρουσιάσει πότε **άρνηθήκαμε** ότι «ή θρησκευτική μας κίνηση», όπως την αποκαλεϊ, είναι διαφορετική από την «επικρατούσα θρησκεία». Ακριβώς τό αντίθετο ισχύει, όπως αποδεικνύεται στην έπόμενη ένότητα: ή νεοημερολογητική εκκλησία (δηλ. ή «επικρατούσα θρησκεία») ήθελε να μάς παρουσιάζει ως εξακολουθούντας να ανήκουμε σέ αυτήν και ως «απέιθαρχα τέκνα» της να ύποκειμεθα στά έπιτίμια και τις διώξεις που αυτή μάς επέβαλλε.

⁴¹. «Πάντοτε θεωρούσαν» κατά την δική του φανταστική αντίληψη, διότι **ουδέποτε** οί Γ.Ο.Χ. διετύπωσαν έναν τέτοιο άνόητο ισχυρισμό.

⁴². Αυτόθι, σελ. 4.

⁴³. Απάντησις της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων... ένθ. άνωτ.

⁴⁴. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, «Η άκίνητη...», ένθ. άνωτ.

3. Τὸ «Τμῆμα ἑτεροδόξων» καὶ οἱ ἀπόπειρες Συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ..

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπαναλαμβάνει τὸ μύθευμα κάποιων φαντασιόπληκτων ἀνθρώπων ὅτι οἱ Ἱερὲς Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες ἴδρυσαν Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα κατὰ τὶς παλαιότερες ὑποδείξεις τοῦ ἰδίου⁴⁵, «υπάγονται» πλέον στὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Ἐρευνας καὶ Θρησκευμάτων. Συμφωνώντας λοιπὸν μὲ τὴν νεοφανῆ αἴρεση τοῦ ἑτεροπροσδιορισμοῦ ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν ὄχι βάσει τῆς Ὁμολογίας καὶ αὐτοσυνειδησίας Αὐτῆς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Κράτους, θεωρεῖ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπηρεάζεται ἡ καθαρότης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοὺς ὁποιοσδήποτε χαρακτηρισμοὺς τῶν ἐκτὸς Αὐτῆς· ἀλλὰ τοῦτο ἀποτελεῖ βλασφημία. Αὐτὸ δὲν τὸ δέχθηκε ποτὲ ἡ Ἐκκλησία.

Τὸ ἂν τὸ (ὅποιοδήποτε) Κράτος ἀποκαλεῖ τὴν ἀληθινὴ Ἐκκλησία ὀρθόδοξη ἢ κακόδοξη, ὀμόδοξη ἢ ἑτερόδοξη ἢ ὅπως ἀλλιῶς θέλει, αὐτὸ εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀδιάφορο γιὰ Αὐτήν⁴⁶. Καὶ δὲν χρειάζεται νὰ πᾶμε πολὺ παλαιά, στὴν περίοδο τῶν ρωμαϊκῶν διωγμῶν, ἢ τῆς εἰκονομαχίας ἢ τῆς Τουρκρατίας⁴⁷, ἀλλὰ στὴν πρόσφατη Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας, μετὰ τὸ ἐροτολογικὸ σχίσμα τοῦ 1924.

3.1 Μέχρι τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια

Ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος πρ. Φλωρίνης ἀναφέρει στὸ ἔργο του «Σύντομος καὶ περιληπτικὴ περιγραφή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ παλαιοημερολογιτικοῦ ζητήματος»⁴⁸, ὅτι οἱ Γ.Ο.Χ. κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1924 (ἄγνωστο γιὰ πόσο χρονικὸ διάστημα, ἀλλὰ πάντως μέχρι τουλάχιστον καὶ τὸ 1935) περιλαμβάνονταν στὸ Τμῆμα ἑτεροδόξων τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων, διότι εἶχαν θεωρηθεῖ σχισματικοί. Ὁ Ἅγιος δὲν φαίνεται νὰ φρικιά, ὅπως οἱ σημερινοὶ ἑτεροπροσδιοριστές. Γνωρίζει ἄλλωστε ὅτι τὸ πῶς χαρακτηρίζουν τὴν ἀληθινὴ Ἐκκλησία οἱ ἐκτὸς Ἐκκλησίας παράγοντες (ὅπως εἶναι οἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις) δὲν ἀπασχολεῖ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἐπιπλέον χρησιμοποιεῖ ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν ὑπαγωγὴ γιὰ νὰ ἀποδείξη, ὅτι ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησία καμμία δικαιοδοσία καὶ δοσιδικία δὲν μπορεῖ νὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τῶν Γ.Ο.Χ.:

ἈΠΑΝΤΑ πρ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΒΟΥΡΙΔΟΥ

453

Ὡστε καὶ αὐτὸς ὁ Κανονολόγος τῆς Κρατούσης Ἐκκλησίας ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ παραδοχὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἀποτελεῖ λόγον Σχίσματος, ὁ δὲ διίσχυρισμός του, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔλαβε τὸ Γρηγοριανόν ἀλλὰ διώρθωσε τὸ Ἰουλιανόν, στερεῖται παντός λογικοῦ καὶ Κανονικοῦ ἐρείσματος ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν περιτράνω ἀπεδείχθη. Τούτου ἕνεκα καὶ τὸ δευτεροβάθμιον πνευματικόν Δικαστήριον τῆς Κρατούσης Ἐκκλησίας ἐστήριξε τὴν καθαίρεσιν τῶν Ἐπισκόπων Κυκλάδων, Μεγαρίδος καὶ Διαυλείας καὶ εἰς τὸν λόγον ὅτι οὗτοι προσεχώρησαν εἰς τὸ Σχίσμα τῶν Παλ/γιτῶν, εἰς δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Θρησκευμάτων οἱ παλ/γίται περιλαμβάνονται εἰς τὸ Τμῆμα τῶν ἑτεροδόξων ὡς Σχισματικῶν! Συνεπῶς ἡ Κρατοῦσα Ἐκκλησία οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν καὶ δοσιδοκίαν δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τῶν Παλ/τῶν, οἵτινες γραπτῶς καὶ προφορικῶς διέκοψαν πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ἐπικοινωνίαν μετ' Αὐτῆς.

45. Αὐτόθι.

46. Γιὰ παράδειγμα, οἱ Μονοφυσῖτες αὐτο-ἀποκαλοῦνται Ὁρθόδοξοι, ἐνῶ ἐμᾶς μᾶς θεωροῦν διφυσῖτες καὶ εἴμαστε γιὰ αὐτοὺς ἑτερόδοξοι, ὅπως εἶναι καὶ αὐτοὶ γιὰ ἐμᾶς.

47. Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν ρωμαϊκῶν διωγμῶν ὁ Χριστιανισμὸς εἶχε χαρακτηρηθεῖ παράνομη θρησκεία (religio illicita), ἐπὶ Εἰκονομαχίας οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ χαρακτηρίζονταν ἀπὸ τὴν τότε «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴ ἐξουσία ὡς «σανιδόπιστοι». Ἐπὶ Τουρκοκρατίας οἱ Χριστιανοὶ Ρωμιοὶ χαρακτηρίζονταν ἄπιστοι «γκιαούρηδες» ἀπὸ τὴν τότε «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» καὶ κοσμικὴ ἐξουσία.

48. Ἁγ. Χρυσόστομος Καβουρίδου, πρ. Φλωρίνης, Ἀπαντα, τ. Β'..., ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 453.

Προφανώς αργότερα ή νεοσημερολογιτική εκκλησία, αντιληφθεῖσα ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν λεπτομέρεια, προτίμησε νὰ υἰοθετήσῃ τὴν τακτικὴ νὰ μὴ θεωρῇ τὴν Ἐκκλησία μας οὔτε σχισματικὴ, οὔτε αἰρετικὴ, ὄχι ἀπὸ ὑπερβάλλουσα ...ἀγάπη πρὸς ἐμᾶς, ἀλλὰ γιὰ νὰ μᾶς χαρακτηρίζει «ἀπείθαρχα τέκνα τῆς» καὶ συνεπῶς νὰ διεκδικῇ «δικαιοδοσία καὶ δοσιδικία» ἐπάνω μας. Αὐτὸ τὸ ἀποκαλύπτει κυνικῶς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς καινοτόμου ἐκκλησίας Χριστόδουλος Παρασκευαΐδης στὴν διδακτορικὴ του διατριβή, ὅπως θὰ δοῦμε πιὸ κάτω.

3.2 Ἀπὸ τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια μέχρι τὴν μεταπολίτευση

Τώρα, ἀναφερόμενοι στὰ ἱστορικὰ γεγονότα, διαπιστώνουμε ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς θεωρήσεως τῶν ΓΟΧ ὄχι πλέον ὡς σχισματικῶν, ἀλλὰ ὡς «ἀτάκτων τέκνων τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας» (ὅποτε λογικὰ πρέπει νὰ τοποθετηθῇ καὶ ἡ μετάθεσις τῆς ἐποπτείας αὐτῶν ἀπὸ τὸ τμήμα ἐτεροδόξων σὲ αὐτὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως) τοποθετεῖται μετὰ τὴν λήξη τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Αὐτὸ ἔγινε ὄχι ἐπειδὴ ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησία ἢ τὸ ἑλληνικὸ Κράτος ξαφνικὰ ἀποφάσισαν νὰ κολακεύσουν τοὺς ΓΟΧ ἀναγνωρίζοντας τὴν Ὁρθοδοξία τους, ἀλλὰ γιὰ νὰ δικαιολογηθοῦν οἱ διωγμοὶ ποὺ ξεκίνησαν τὸ 1951.

Κατὰ τὸ Α' Πανελλήνιο Συνέδριο τῶν ΓΟΧ (1947) παρέστησαν καὶ ἀρκετοὶ Βουλευτές, ἐκλεγόμενοι σὲ περιφέρειες ὅπου οἱ ΓΟΧ εἶχαν ἰσχυρὴ παρουσία, μετὰ αὐτῶν καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς Κλεάνθης Θεοφανόπουλος⁴⁹. Ὅταν κατὰ τὸ ἐπόμενο ἔτος ἄρχισε νὰ συζητεῖται στὴν Βουλὴ ἡ ἀναθέρωση τοῦ Συντάγματος, ὁ Βουλευτὴς Ν. Μπακόπουλος κατέθεσε πρόταση γιὰ τὴν προσθήκη μιᾶς ἐρμηνευτικῆς διατάξεως στὸ τέλος τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ τότε Συντάγματος περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, μὲ τὴν ὁποῖαν δηλωνόταν ὅτι στὸν ὄρο «θρησκευτικὴ συνείδησις» καὶ στὴν συνακόλουθη ἐλεύθερὴ τῆς ἔκφραση συμπεριλαμβανόταν «καὶ τὸ θρησκεύεσθαι κατὰ τὸ παλαιὸν ἐορτολόγιον». Ἡ πρόταση ὑποστηρίχθηκε καὶ ἀπὸ ἄλλους βουλευτές, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς Θεοφανόπουλου⁵⁰. Τὸ ζήτημα μετὰ τῶν νομικῶν κύκλων τῆς ἐποχῆς ἦταν ἂν ἡ κίνηση τῶν παλαιοσημερολογιτῶν εἶναι κάτι τὸ διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν ἐπίσημη ἐκκλησία. Ἄν, δηλαδή ὑπῆρχε σχίσμα μετὰ τῶν νεοσημερολογιτῶν καὶ παλαιοσημερολογιτῶν. Ἡ θέση ἡμῶν τῶν ΓΟΧ ἦταν ὅτι ὄντως εἶχε δημιουργηθεῖ σχίσμα (ἀπὸ τοὺς νεοσημερολογίτες). Ἡ θέση τῶν νεοσημερολογιτῶν μέχρι τότε ἦταν ὅτι ἐπίσης ὑπῆρχε σχίσμα, ἀλλὰ αὐτοὶ θεωροῦσαν ἐμᾶς ὡς σχισματικούς, γι' αὐτὸ καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Θρησκευμάτων ἀσκοῦσε ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ΓΟΧ μέσω τοῦ τμήματος ἐτεροδόξων, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος πρ. Φλωρίνης.

Ὅπως ἀναφέρει σὲ σχετικὴ του πραγματεία ὁ Καθηγητὴς κ. Δημήτριος Μαλέσης:

Το θέμα, αν οἱ παλαιοσημερολογίτες εἶναι σχισματικοὶ ἢ ὄχι, ἀπασχόλησε ἐκείνη τὴν περίοδο νομικούς καὶ θεολόγους καὶ εἶχε σημασία, διότι, αν εθεωροῦντο σχισματικοί, θα ἔπρεπε νὰ προβλεφθεῖ συνταγματικὴ κατοχύρωση, αν οχι, ὀφείλε το κράτος νὰ λάβει ἐναντίον τους κατασταλτικὰ μέσα, ὅπως ζητούσε ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία. Ἀπὸ τις σχετικὲς γνωματεύσεις ξεχωρίζουν ἐκεῖνες τῶν Χ. Ανδρούτσου, Λ. Γιδόπουλου καὶ Α. Βαμβέτσου, που τάσσονταν υπέρ τῆς συνταγματικῆς προστασίας των Γ.Ο.Χ., γνωμάτευση ποὺ υιοθέτησαν μέσω τῶν ἐντύπων τους οἱ παλαιοσημερολογίτες καὶ ἡ ἀντίθετη, των Γ. Ράμμου, Χ. Σγουρίτσα καὶ Κ. Τσάτσου, τὴν ὁποία ἐνστερνίσθηκε ἡ Ἐκκλησία⁵¹, καὶ θεωροῦσε ὅτι «αἱ θρησκευτικαὶ ἐνώσεις τῶν παλαιοσημερολογιτῶν εἶναι παράνομοι»⁵².

Ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος πρ. Φλωρίνης στὸ ἔργο του «Κρίσεις ἐπὶ τῆς γνώμης τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος»⁵³ περιγράφει

49. Δημητρίου Μαλέση, «τὸ παλαιοσημερολογικὸ (1924-1952): Ὁψεις τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτισμικῆς σύγκρουσης στὸ Μεσοπόλεμο καὶ στὴ Μεταπολεμικὴ περίοδο», στὸ Μνήμων, τ. 22, ἔκδ. Ἐταιρείας Μελέτης τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, Ἀθήνα 2000, σελ. 147.

50. Αὐτόθι, σελ. 148.

51. Ὁ κ. Καθηγητὴς δὲν ἀνήκει στὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ καὶ ὀνομάζει «Ἐκκλησία» τὴν νεοσημερολογιτικὴ.

52. Αὐτόθι.

53. Ἅγ. Χρυσόστομος Καβουρίδου, πρ. Φλωρίνης, Ἄπαντα, τ. Β'..., ἔνθ. ἀνωτ., σελ. 103-111.

τὴν διάσταση τῶν νομικῶν ἀπόψεων τῶν Βουλευτῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὡς ἐξῆς:

Ἐντεῦθεν προῆλθον κατὰ τὴν συζήτησιν αἱ διχογνωμίαι καὶ διαφωνίαι μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν μὲν θεωρησάντων τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου, ὡς ζήτημα Διοικητικὸν καὶ πειθαρχικόν, τῶν δὲ ὡς ζήτημα θρησκευτικῆς συνειδήσεως ἔστω καὶ πεπλανημένης.

Τοῦτου ἕνεκα οἱ μὲν πρῶτοι, οἵτινες ἐξέλαβον τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ζήτημα τάξεως καὶ πειθαρχίας, ἐχαρακτήρισαν τοὺς παλαιοημερολογίτας ὡς ταραξίας καὶ ἐπαναστάτας κατὰ τῆς Κρατοῦσης Ἐκκλησίας καὶ ὡς τοιοῦτους ἔκριναν ἀναξίους νὰ προστατευθῶσιν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, οἱ δὲ δεῦτεροι διῴσχυρισθέντες ὅτι τὰ ἐλατήρια τῶν παλαιοημερολογιτῶν εἶνε καθαρῶς θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικά, ἀπορρέοντα ἐκ τῆς εὐθιξίας τῆς ὀρθοδόξου συνειδήσεως αὐτῶν, ἔκριναν τούτους ὡς ὑπεράγαν θρήσκους καὶ συνεπῶς ἀξίους νὰ τύχωσιν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος πλήρους ἐλευθερίας καὶ προστασίας εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐν τοῖς ἰδίῳις αὐτῶν ναοῖς καὶ δι' ἰδίων λειτουργῶν, δικαιώματος οὕτινος ἀπολαύουσιν ἅπασαι αἱ θρησκευτικαὶ δοξασαίαι καὶ λατρεῖαι ἐν τῷ Κράτει τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως οὔσης ἀπαραβιάστου⁵⁴.

Ὁ Ἅγιος Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας μας Χρυσόστομος ἀγωνίσθηκε πολὺ γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἐκκλησίας μας ὡς ἀνεξάρτητης ἀπὸ τὴν σχισματικὴ νεοημερολογιτικὴ καὶ τὴν συνταγματικὴν προστασίαν. Μπορεῖ κανεὶς νὰ μελετήσῃ τὰ ἐκτενῆ ὑπομνήματα, ἐπιστολὰς καὶ ἀρθρογραφήματά του ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὅπως:

«Υπόμνημα πρὸς τὴν Δ' Ἀναθεωρητικὴν βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, περὶ τῆς σημασίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἡμερολογίου ἀπὸ Ἐθνικῆς ἀπόψεως»⁵⁵.

«Υπόμνημα τῆς Ἱεραρχίας τῶν Γνησίων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν πρὸς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Υπουργὸν τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας»⁵⁶.

«Κρίσεις ἐπὶ τῶν τροπολογιῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 καὶ 2 τοῦ Σχεδίου Συντάγματος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος τοῦ κ. Τσάτσου Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν»⁵⁷.

«ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ εἰς τὴν διατριβὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαρίσης κ.κ. Δωροθέου Κοτταρᾶ περὶ τοῦ Παλαιοημερολογιτικοῦ κινήματος»⁵⁸.

Ἐμεῖς θὰ ἀρκεσθοῦμε σὲ ἓνα μικρὸ μόνον ἀπόσπασμα τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Ἁγίου πρὸς τὸν πολέμιον τῆς Ἐκκλησίας μας Κωνσταντῖνον Τσάτσον:

Ὡς ἐπισφράγισμα τῶν λεγομένων μου θέτω εἰς τὸν σοβαρὸν ἐπιτιμητὴν ἡμῶν τὸ ἐξῆς ἐρώτημα.

Ἄν παραδεχθῶμεν ὅτι, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ ὁ παλαιοημερολογισμὸς δὲν ἀποτελεῖ **θρησκευτικὴν ἀνεξάρτητον τῆς κρατοῦσης Ὀρθοδόξου θρησκευτικῆς, ἀλλὰ μίαν παραφυάδα ταύτης πεπλανημένην, ἐρωτῶμεν αὐτὸν ποίαν θέσιν ἔχει ἡ θρησκευτικὴ αὐτὴ παραφυάς ἀπέναντι τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τοῦ Συντάγματος; Καὶ ἀφοῦ ἡ Διοικ. Ἱεραρχία δὲν ἠδυνήθη νὰ πείσῃ αὐτὴν διὰ λόγου καὶ διαφωτιστικῆς διδασκαλίας περὶ τῆς πλάνης αὐτῆς, ὅταν αὐτὴ καὶ ἡ Πολιτεία ἐπιχειρήσῃ καὶ πάλιν διὰ τῆς βίας καὶ τῶν βαναύσων τυραννικῶν μέτρων νὰ στραγγάλισῃ τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν τῶν παλαιοημερολογιτῶν, ὡς ἔπραξαν καὶ εἰς τὸ παρελθόν, ποία θὰ εἶναι ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις θὰ ὑπενθυμίῃ τοὺς ἀπαισίους χρόνους τῆς Ἱεραῆς Ἐξετάσεως καὶ τῆς Πολιτείας, ἣτις θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος⁵⁹.**

Ὁ ἀγῶνας ἦταν ἄνισος. Ἄν καὶ ἀρχικῶς εἶχαν ὑπερισχύσει τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῆς τροποποιήσεως καὶ ἄρα ὑπὲρ τῆς προστασίας τῶν ΓΟΧ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ εἶχε ἐγκριθεῖ ἡ ἔνταξη τῆς τροποποιήσεως στὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος, τελικῶς δὲν πέρασε στὴν τελικὴ μορφή τοῦ συντάγματος ποὺ ἐγκρίθηκε τὸ 1952, διότι ἐν τῷ μεταξὺ κινητοποιήθηκε ὅλος ὁ μηχανισμὸς τῆς «ἐπικρατοῦσης θρησκευτικῆς».

⁵⁴. Αὐτόθι, σελ. 103-104.

⁵⁵. Αὐτόθι, σελ. 114-122.

⁵⁶. Αὐτόθι, σελ. 139-152.

⁵⁷. Αὐτόθι, σελ. 169-182.

⁵⁸. Αὐτόθι, σελ. 363-376.

⁵⁹. Αὐτόθι, σελ. 180.

Αμέσως ὁ τότε Αρχιεπίσκοπος τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας Δαμασκηνὸς συνεκάλεσε ἐκτάκτως σύνοδο Ἱεραρχίας γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ μεγάλου ...κινδύνου. Ἀξίζει κανεὶς νὰ διαβάσει τὴν περιγραφή τοῦ Αρχιεπισκόπου τῶν νεοημερολογιτῶν Χριστοδούλου (ὁ ὁποῖος μόνο γιὰ μεροληψία ὑπὲρ τῶν παλαιοημερολογιτῶν δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ) γιὰ τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς. Ἐκεῖ περιγράφεται ἡ ἐπείγουσα σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τῆς «Ἐπικρατούσας Θρησκείας» γιὰ νὰ ματαιώσῃ τὴν συνταγματικὴ κατοχύρωση τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι:

«ο παλαιοημερολογιτισμὸς δὲν εἶναι οὔτε αἵρεσις, οὔτε σχίσμα, καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες δὲν εἶναι οὔτε αιρετικοί, ὡς διαφωνοῦντες πρὸς τὸ δόγμα, οὔτε σχισματικοί ὡς διαφωνοῦντες εἰς τὴν διοίκησιν οὔτε ἐκηρύχθησαν τοιοῦτοι οὔτε καὶ ἐπισήμως ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν ἐξακολουθοῦσιν ἀνήκοντες Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν ἀποψιν ταύτην οἱ παλαιοημερολογίται διαφωνοῦσιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ εορτολογίου, ὅπερ εἰσῆχθη δι' ἀποφάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κανονικῶς ληφθείσης. Συνεπῶς παλαιοημερολογιτισμὸς σημαίνει ἐπανάστασιν ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, διότι οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ παλαιὸν εορτολόγιον δὲν πειθαρχοῦσι πρὸς τὴν τοιαύτην κανονικὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν»⁶⁰. (βλ. κείμε. Δ' Παραρτήματος, σελ. 33).

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν λοιπὸν νὰ μὴν ἀναγνωρισθῆ ἡ Ἐκκλησία τῶν Γ.Ο.Χ. καὶ νὰ μὴν ἐπιτραπῆ ἡ νόμιμή της ὕπαρξη. Ἀπεναντίας, θεωρήθηκε ὡς ἀνταρσία κατὰ τῆς ἐπίσημης ἐκκλησίας καὶ δόθηκε τὸ ἔναυσμα γιὰ τὸν μεγάλο διωγμὸ πὺ ἀρχισε μὲ τὴν Πράξη τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπ' ἀριθμ. 45/3-1-1951. Οἱ διωγμοὶ ἀτόνισαν κατὰ τὰ ἐπόμενα χρόνια καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκδημία τοῦ νεοημερολογίτου Αρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος Βλάχου, ἀλλὰ δὲν ἐξαλείφθηκαν ἐντελῶς.

Αργότερα σὲ Ὑπόμνημα τοῦ Δ.Σ. τῆς Π.Θ.Ε.Ο.Κ. πρὸς τὴν Κυβέρνηση (καὶ μάλιστα τοῦ Γεωργίου Παπαδοπούλου), ὅταν ἐπεχείρησε ἡ νεοημερολογητικὴ ἐκκλησία νὰ διαλύσῃ τὰ Μοναστήρια μας καὶ νὰ τὰ οἰκειοποιηθῆ, ἀναφέρονται μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Τρέφομεν τὴν ἀκράδαντον πεποιθήσιν, ὅτι θὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τὴν ἐκδηλωθεῖσαν διὰ τοῦ νέου νομοσχεδίου δίωξιν καὶ θὰ διατάξῃ τὴν διαγραφὴν τῶν ἀντισυνταγματικῶν καὶ ἀντικανονικῶν ὡς ἀνωτέρω διατάξεων. Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν παρακαλεῖ τὴν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν, ὅπως συμφώνως πρὸς τὴν παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ νέου Συντάγματος, ὑποβάλλῃ τοὺς λειτουργοὺς ἡμῶν ὡς καὶ ὀλόκληρον τὴν Ἐκκλησίαν μας εἰς Κρατικὴν ἐπιτήρησιν, ὀρίζουσα τὰ Κρατικὰ ὄργανα τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ἐπιτηρήσεως. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ ὑποβληθῆ ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς κρατούσης Ἐκκλησίας, ρητῶς ἀπαγορευομένου τούτου, διότι τὸ Σύνταγμα ἀπαιτεῖ “Κρατικὴν Ἐπιτήρησιν” οἷαν εἰς τοὺς “λειτουργοὺς τῆς κρατούσης” καὶ οὐχὶ ἄλλου τινὸς ὄργάνου»⁶¹.

Στὸ ἴδιο πνεῦμα κινεῖται καὶ τὸ ἀντίστοιχο Ὑπόμνημα τῆς Ἐκκλησίας μας πρὸς τὴν ἴδια Κυβέρνηση, τὸ ὁποῖο ὑπογράφει ὁ Μακαριστὸς Αρχιεπίσκοπος Αὐξέντιος καὶ τὸ ὁποῖο καταλήγει (οἱ ἐμφάσεις μὲ κεφαλαῖα ὑπάρχουν στὸ πρωτότυπο):

«(..)ΑΙΤΟΥΜΕΘΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Πρὸς ἀποφυγὴν ἀδικίας καὶ τὴν νομικὴν κατοχύρωσιν τῶν ἀναφαιρέτων δικαιωμάτων ἡμῶν ὡς Ἑλλήνων πολιτῶν.

Εἶναι ἀνεπίτρεπτος ἡ ὑποβολὴ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἡσυχαστηρίων ἡμῶν εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Κρατούσης Ἐκκλησίας, διότι τὸ Σύνταγμα ἀπαιτεῖ “Κρατικὴν ἐπιτήρησιν”, οἷαν τῶν κρατικῶν λειτουργῶν ΚΑΙ ΜΟΝΟΝ ΚΡΑΤΙΚΗΝ.

60. Χριστοδούλου Κ. Παρασκευαΐδη, «Προβολὴ ἀξιώσεως τῶν παλαιοημερολογιτῶν πρὸς συνταγματικὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας ἐν τῷ Κράτει. Τὸ πρόβλημα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας», στὸ *Ἱστορικὴ καὶ κανονικὴ Θεώρησις τοῦ παλαιοημερολογιτικοῦ ζητήματος κατὰ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι*, ἐκδ. Χρυσόπηγῆ, Ἀθῆναι, 1982, βλ. ἐδῶ: http://www.myriobiblos.gr/books/book1/kef5_per3_fas1_meros1.htm#498_top (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 08-12-2018).

61. Π.Θ.Ε.Ο.Κ., Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Α. Ε. Κον Πρόεδρον τῆς ἐπαναστατικῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιον Παπαδόπουλον, ἄ.χ., φ. 4 σ. 2, βλ. ἐδῶ: <https://ecclesiagoc.gr/images/stories/pdfs/ΥπομνηPtheok.pdf> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 12-12-2018).

Ἡ Ἐκκλησία μας λοιπὸν ποτὲ δὲν εἶχε πρόβλημα μὲ τὴν νόμιμη ἐπιτήρηση ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ποτὲ δὲν ἤθελε ἡ ἐπιτήρηση αὐτὴ νὰ γινόταν ἀπὸ τὰ ὄργανα τῆς Κρατικῆς Ἐκκλησίας.

3.3 Ἀπὸ τὴν μεταπολίτευση καὶ ἔπειτα

Κατὰ τὴν μεταπολίτευση καὶ τὴν συζήτηση γιὰ τὸ νέο Σύνταγμα τὸ ἔτος 1975, ἐγίνε πάλι προσπάθεια συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ μέσω τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἀρθροῦ περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ὅπως καὶ τὸ ἔτος 1948, ἡ ὁποία ὅμως καὶ πάλι ἀπέτυχε, ἀλλὰ τουλάχιστον ἀπέδωσε ὡς καρπὸ νὰ συμπεριληφθεῖ στὰ Πρακτικὰ ἡ γνωστὴ πλέον δήλωση τοῦ Ὑφυπουργοῦ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Καραπιέρη: «οἱ οὕτως αὐτοαποκαλούμενοι Γνήσιοι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ Παλαιοημερολογίται δύνανται νὰ τελοῦν ἀκωλύτως τὰ λατρευτικὰ των καθήκοντα»⁶³.

Αὐτὸ τὸ γεγονός δημιούργησε τὸ ἐξῆς ἰδιόμορφο νομικὸ καθεστῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας: ἔκτοτε γίνεται μὲν παραδεκτὸ ἀπὸ τὸν νομικὸ κόσμον τῆς χώρας μας, ὅτι οἱ ΓΟΧ δὲν εἶναι οὔτε ἑτερόδοξοι οὔτε ἑτερόθρησκοι, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἀναγνωρίζεται καὶ ὡς ἰδιαίτερη θρησκευτικὴ κοινότητα ποὺ ἐκφεύγει ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας. Τὰ δικαστήρια ἐκδίδουν συχνότερα εὐνοϊκὲς ἀποφάσεις γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὰ Ὑπουργεῖα ἐκδίδουν κάποιες εὐνοϊκὲς ἐγκυκλίους γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας.

Στὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τὴν κρατικὴ ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ΓΟΧ ἀσκούσε ἀπὸ τὰ μεταπολεμικὰ χρόνια μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἡ Διεύθυνση (ἢ τμῆμα, ἀνάλογα μὲ τὸ ἐκάστοτε ὀργανόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου) Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως, δίχως ὅμως νὰ θεωροῦνται οἱ ΓΟΧ ὡς ὑπαγόμενοι στὴν κανονικὴ δικαιοδοσίαν τῆς κρατοῦσης ἐκκλησίας.

Σήμερα, ἔπειτα ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἀνακατάξεις στὶς ὑπηρεσίες τῶν Ὑπουργείων, στὴν Γενικὴ Γραμματεία Θρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Ἐρεῦνης καὶ Θρησκευμάτων (ΥΠΠΕΘ), ὑπάγονται δύο διευθύνσεις: ἡ τῆς Θρησκευτικῆς Διοικήσεως καὶ ἡ τῆς Θρησκευτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ Διαθρησκευτικῶν Σχέσεων. Στὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως ὑπάγονται τρία τμήματα: α. Ἐκκλ. Διοικήσεως, β. Ἐτεροδόξων - ἑτεροθρήσκων καὶ γ. Μουσουλμανικῶν ὑποθέσεων. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος διαμαρτύρεται, διότι «τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας δὲν ἔχει ἰδρύσει, στὴ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως, ἓνα τρίτο τμῆμα γιὰ τὴν ἐνιστάμενη ἢ διίστάμενη Ἐκκλησία ΓΟΧ»⁶⁴.

Καὶ ἐμεῖς ἐρωτοῦμε, γιατί θὰ ἔπρεπε;

Κατ' ἀρχὴν δὲν μᾶς ἀφορᾶ ἐμᾶς τὸ πῶς θὰ ὀργανώση τις ὑπηρεσίες του τὸ κάθε Ὑπουργεῖο. Θεωρητικῶς ἀκολουθεῖ τις γενικὲς ἀρχὲς διοικήσεως, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὸν τρόπο τμηματοποιήσεως καὶ ἐκχωρήσεως ἀρμοδιοτήτων κάθε ὀργανισμοῦ καὶ συνήθως ἡ δημιουργία, κατάργηση ἢ συγχώνευση τμημάτων, σχετίζεται κυρίως μὲ τὸν φόρτον ἐργασίας τοῦ ἀπασχολουμένου προσωπικοῦ. Ἡ κρατοῦσα Ἐκκλησία, ἀπασχολοῦσε πάντοτε σὲ μεγάλο βαθμὸ τις ὑπηρεσίες τοῦ ΥΠΠΕΘ καθὼς πρέπει νὰ προετοιμάζει συνεχῶς Προεδρικὰ Διατάγματα γιὰ νὰ καλύπτονται οἱ ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων τῆς καὶ πάντοτε εἶχε δικὸ τῆς τμῆμα καὶ παλαιότερα δικὴ τῆς διεύθυνση (Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως). Ἄν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, λόγῳ τῆς παρουσίας πολλῶν μωαμεθανῶν λαθρομεταναστῶν στὴν Πατρίδα μας, οἱ «μουσουλμανικὲς» ὑποθέσεις παρέχουν ἀυξημένο φόρτον ἐργασίας στὸ Ὑπουργεῖο Θρησκευμάτων, δικαιολογεῖται ἡ σύσταση ἐιδικοῦ τμήματος γιὰ τὴν περίπτωσή τους.

Ἐμεῖς δὲν παρέχουμε τόσο φόρτον ἐργασίας στὸ ΥΠΠΕΘ καὶ οὔτε θέλουμε νὰ παρέχουμε,

62. «Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας», ἀρ. τεύχους 652-653, τῆς 15-8-1972, σελ. 5.

63. «Ἡ ἀπόπειρα Συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. τὸ ἔτος 1975», βλ. ἐδῶ: <https://ecclesiagoc.gr/index.php/ενημερωση/αρθρα/ιστορικά/1318-ἡ-ἀπόπειρα-συνταγματικῆς-κατοχυρώσεως-τῆς-ἐκκλησίας-τῶν-γ-ο-χ-τὸ-ἔτος-1975> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 12-12-2018).

64. Κυριακού Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση περὶ τοῦ Νόμου 4301...ἐνθ. ἀνωτ.*, σελ. 5.

όποτε για την λίγη εργασία που έχει το Υπουργείο με τους ΓΟΧ απασχολείται απ' ευθείας ή Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως και όχι κάποιο από τα τμήματα.

Γράφει πάλι ο κ. Κυριαζόπουλος:

«ενώ έχει ιδρύσει το Τμήμα Γ' Μουσουλμανικών Υποθέσεων και διατηρεί το Τμήμα Α' Εκκλησιαστικής Διοίκησης και το Τμήμα Β' Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων. Αφού η αναγνωριζόμενη από το Κράτος ως επικρατούσα Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελλάδα, ιδίως η νεοημερολογητική Εκκλησία της Ελλάδος και το νεοημερολογητικό Οικουμενικό Πατριαρχείο, υπάγεται στο Τμήμα Α' Εκκλησιαστική Διοίκηση, έπεται εξ αντιδιαστολής ότι η Εκκλησία ΓΟΧ υπάγεται στο Τμήμα Ετεροδόξων και Αλλοθρήσκων»⁶⁵.

Όχι κ. Κυριαζόπουλε, δεν έπεται εξ αντιδιαστολής αυτό το οποίο λέγετε. Διότι δεν βάλατε στον λογαριασμό την υπερεκείμενη υπηρεσία των Τμημάτων, που είναι ή Διεύθυνση, ή όποια μπορεί να παρακρατεί υπέρ εαυτής κάποιες αρμοδιότητες και να διανέμει τις υπόλοιπες στα υπό αυτήν Τμήματα.

Αλλά κ. Κυριαζόπουλε, δεν μας αναφέρετε ποῦ «υπάγονται» «εξ αντιδιαστολής», σύμφωνα με την δική σας λογική, οί λοιπές Μητροπόλεις εκτός των τριῶν, καθώς και όλες οί λοιπές «Εκκλησίες ΓΟΧ» που δεν έχουν προσλάβει την μορφή των ΘΝΠ.

Γράφει και πάλι ο κ. Κυριαζόπουλος:

Διότι τα τρία θρησκευτικά νομικά πρόσωπα των αντίστοιχων Μητροπόλεων ΓΟΧ αναγνωρίζονται από το Νόμο 4301/2014 και το άρθρο 58 του Π.Δ. 19/2018 ως ετερόδοξα, με τη νομική έννοια, η οποία, υπό το θεολογικό πρίσμα της αναγνωριζόμενης από το Κράτος ως επικρατούσα θρησκεία νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος, ταυτίζεται με την δογματική έννοια της αίρεσης. Το ίδιο θα συμβεί και με την επικείμενη σύσταση του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου της Εκκλησίας ΓΟΧ»⁶⁶.

Ποιά είναι ή τεκμηρίωση αυτού του ισχυρισμού; Ποιά είναι ή νομική έννοια του έτερόδοξου και πῶς την ταυτίζει ο κ. Κυριαζόπουλος με την δογματική έννοια του αίρετικού; Προκειμένου να παρακολουθήσει κανείς τὸν τρόπο σκέψεως τοῦ συντάκτη τῆς γνωμοδοτήσεως έξαναγκάζει τὴν διάνοιά του νὰ ἐλίσσεται συνεχῶς καὶ νὰ μεταπηδᾷ ἀπὸ τὸν κλάδο τῆς νομικῆς στὸν κλάδο τῆς θεολογίας καὶ πάλι νὰ ἐπανέρχεται στὴν νομική! Πλὴν ὅμως αὐτὸ δὲν ἀποδεικνύει τοὺς ισχυρισμοὺς του. Καμία ἀπόδειξη δὲν φέρνει, ὁ κ. Καθηγητῆς γι' αὐτὰ ποὺ λέγει⁶⁷.

Παρακάτω, στὶς σελ 5-6, ὁ κ. Κυριαζόπουλος παραθέτει λόγια τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου πρ. Φλωρίνης καὶ ἀναφέρει Ἱεροὺς Κανόνες γιὰ νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ νεοημερολογητικὴ ἐκκλησία εἶναι σχισματικὴ. Αὐτὸ ἐμεῖς τὸ γνωρίζουμε καὶ τὸ πιστεύουμε, ἀλλὰ ἀφοῦ τὸ παραδέχεται καὶ ὁ ἴδιος, ὀφείλει νὰ ἐνταχθῆ στὴν κανονικὴ συνέχεια τῆς Ἐκκλησίας ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ. Πρόκειται γιὰ ἕνα σπάνιο σημεῖο τῆς γνωμοδοτήσεως, τὸ ὁποῖο εἶναι τεκμηριωμένο. Πάντως δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζητούμενο ἀπὸ τὰ ἐρωτήματα τῆς γνωμοδοτήσεως.

Γράφει στὴ συνέχεια ὁ κ. Κυριαζόπουλος:

Ἀντιθέτως, οἱ λοιπές Μητροπόλεις ΓΟΧ οἱ οποίες δεν προώθησαν τὴ σύστασή τους ὡς θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων, εξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὸ καθεστῶς τῆς «οὔτε ετερόδοξης (δηλαδὴ αιρετικῆς ἐναντι τῆς κρατικῆς νεοημερολογητικῆς Ἐκκλησίας, με τὸν ἀντίστοιχο θεολογικὸ ὄρο) οὔτε ετερόθρησκης» τῆς ἀπόφασης 1444/1991 τοῦ Συμβουλίου τῆς Επικρατείας»⁶⁸.

Πολὺ καλὰ λοιπόν! Ποῦ «υπάγονται»⁶⁹, λοιπόν, αὐτὲς οἱ Μητροπόλεις; Σὲ ποῖο τμήμα; Αὐτὸ δὲν μᾶς τὸ ἀναφέρει ὁ κ. Καθηγητῆς. Γιατί δὲν ρώτησε τὸ Υπουργεῖο ποῖο Τμήμα ἢ

65. Αὐτόθι.

66. Αὐτόθι, σελ. 5.

67. Καὶ σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο διαπιστώνεται ἡ χρήση τῆς ἀποδεικτικῆς μεθόδου τῆς ...λογικῆς ἀκροβασίας!

68. Αὐτόθι, σελ. 7.

69. Κακῶς χρησιμοποιεῖ τὸν ὄρο «υπάγονται» ὁ κ. Καθηγητῆς. Οἱ Μητροπόλεις καὶ οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες ἐν γένει ΔΕΝ υπάγονται στα τμήματα καὶ τὶς Διευθύνσεις τοῦ ΥΠΕΘ. Δὲν εἶναι κρατικὲς υπηρεσίες. Ἀπλῶς ἐποπτεύονται κατὰ τὸν νόμο.

Διεύθυνση του ΥΠΕΘ έποπτεύει τις κοινότητες και Μητροπόλεις των ΓΟΧ που δέν συνέστησαν Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα⁷⁰;

Γράφει παρακάτω ό κ. Κυριαζόπουλος ότι έπικοινωνήσε και ό ίδιος με την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως και έλαβε την απάντηση, ότι κατόπιν προφορικής έντολής του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων ή Έκκλησία των ΓΟΧ δέν «ύπάγεται» σε κάποιο από τα τρία Τμήματα, αλλά απ' ευθείας στην Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως, έν τούτοις όμως δηλώνει ότι αυτό δέν αληθεύει⁷¹! (βλ. κείμ. Ε' Παραρτήματος, σελ. 35).

Χαιρόμαστε που παραδέχεται ό κ. Κυριαζόπουλος ότι ή Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως τόν διαψεύδει. Βέβαια, αν ό κ. Πιτταδάκης με τόν όποιο συνομήλησε ό κ. Καθηγητής, του έλεγε τό αντίθετο, θα τόν πίστευε. Τώρα ένω του λέγει, όχι αυτό που θέλει, αλλά την αλήθεια, δέν τόν πιστεύει!

Γράφει έν συνεχεία ό κ. Κυριαζόπουλος:

Τούτο προκύπτει τόσο από το υπ' αριθ. πρωτ. 39252/Θ1/8-3-2018 έγγραφο του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοικήσεως προς τη Σύνοδο ΓΟΧ (στο οποίο έγγραφο πουθενά δέν υποστηρίζεται η απευθείας υπαγωγή των ΓΟΧ στη Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως του Υπουργείου Παιδείας), όσο και από τις ερωταποκρίσεις της ίδιας Συνόδου ΓΟΧ που αναρτήθηκαν, την παρελθούσα Μεγάλη Εβδομάδα (2018), στον ιστότοπο της Εκκλησίας ΓΟΧ⁷².

Και όμως ή απάντηση στο αντίστοιχο έρώτημα 4 (4. Ποίον γραφείον του Υπουργείου σας άσκει την κατά τόν νόμον έποπτείαν επί των ΓΟΧ; Τό Τμήμα Έτεροδόξων - Έτεροθρήσκων;) άναφέρει την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως. Άφου αυτή είναι άρμόδια για τό σύνολο της θρησκευτικής πολιτικής του ΥΠΕΘ, αν αφαιρέσουμε τις άρμοδιότητες που έχουν έκχωρηθεί στα τρία τμήματα, τί άπομένουν; Οί ύποθέσεις των ΓΟΧ. Και μάλιστα όλων των ΓΟΧ, και όχι μόνον όσων έχουν συστήσει ΘΝΠ. Ειδάλλως, άς μάς πει ό κ. Κυριαζόπουλος: οί μη έχοντες ΘΝΠ ΓΟΧ από ποιό από τα τρία τμήματα θεωρεί ότι έποπτεύονται;

Γράφει πάλι ό κ. Κυριαζόπουλος:

Συνεπώς, δέν ισχύει ο ισχυρισμός του προϊσταμένου Θρησκευτικής Διοικήσεως, καθώς και της Συνόδου ΓΟΧ, ότι η ιδιαίτερη θρησκευτική κοινότητα των ΓΟΧ εξακολουθεί να μην θεωρείται ούτε ετερόδοξη ούτε ετερόθρησκη έναντι της νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος, όπως τους είχε χαρακτηρίσει η απόφαση 1444/1991 του Συμβουλίου της Επικρατείας⁷³.

Φυσικά και ισχύει και είναι διατυπωμένο έπισήμως και έγγραφως στο υπ' αριθ. πρωτ. 39252/Θ1/8-3-2018 έγγραφο. Έφ' όσον ό κ. Κυριαζόπουλος δέν πιστεύει την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως και θεωρεί ότι ψεύδεται έγγραφως, τότε δέν έχουμε τί να πούμε. Αν τό νομίζει σοβαρώς, άς κάνει μήνυση στον Προϊστάμενο της Διευθύνσεως Θρησκευτικής Διοικήσεως για έκδοση ψευδοϋς πιστοποιητικού. Αλλά αν τό κάνει θα ύποστη μήνυση για ψευδή καταμήνυση!

Γράφει ό κ. Κυριαζόπουλος:

Διότι, κατά τον συνδυασμό του Νόμου 4301/2014 με το άρθρο 58 παρ. 4 του Π.Δ. 18/2018, τα τρία θρησκευτικά νομικά πρόσωπα – Μητροπόλεις ΓΟΧ και το υπό σύσταση εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο – Εκκλησία ΓΟΧ θεωρούνται πλέον ετερόδοξα από το Κράτος και, ως εκ τούτου, ως αιρετικά από την αναγνωριζόμενη από το Κράτος ως κρατική ή επικρατούσα θρησκεία νεοημερολογητική Εκκλησία της Ελλάδος⁷⁴.

Και όμως, κ. Κυριαζόπουλε, αυτό δέν ισχύει: ούτε τό Κράτος θεωρεί αίρετικούς τούς ΓΟΧ, ούτε ή νεοημερολογητική Έκκλησία, για διαφορετικούς λόγους ή κάθε πλευρά: για ιδιοτελείς

⁷⁰. Διότι έμεις γνωρίζουμε καλώς ότι **και αυτές έποπτεύονται** από την ίδια ύπηρεσία, δηλαδή την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως.

⁷¹. Αυτόθι, σελ. 8.

⁷². Αυτόθι.

⁷³. Αυτόθι, σελ. 8, 9.

⁷⁴. Αυτόθι, σελ. 9.

λόγους ή δεύτερη (όπως προανεφέρθη), για να μη θεωρηθῆ ὅτι μᾶς προσβάλλει τὸ πρῶτο. Ἐμεῖς ὅμως, ὡς ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀδιαφοροῦμε, εἴτε γιὰ τὴν γνώμη τοῦ Καίσαρα, εἴτε κάθε κακόδοξης ἐκκλησίας γιὰ ἐμᾶς.

Αναφέρει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ὅτι κατὰ τὴν ἐπικοινωνία του μὲ τὸν Προϊστάμενο τῆς Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Διοικήσεως ἔλαβε τὴν ἀπάντηση, ὅτι τὰ Μητρῶα Θρησκευτικῶν Λειτουργῶν καὶ Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων τὰ χειρίζεται ἡ Διεύθυνση Μηχανογράφησης τοῦ Ὑπουργείου, κατὰ τὸ τεχνικὸ μέρος, καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τοὺς Γ.Ο.Χ. τὰ καταχωρεῖ στὰ Μητρῶα ἢ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως. Καὶ πάλι ὁ κ. Καθηγητῆς δηλώνει ὅτι δὲν πιστεύει τὸν ἀνώτερο Ὑπάλληλο τοῦ Ὑπουργείου δίχως νὰ παρέχει στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα νὰ τεκμηριώνουν τὴν δυσπιστία του αὐτῆ. Ἐπὶ πλέον, κατηγορεῖ τὸν κ. Προϊστάμενο ὅτι «συμπλέει μὲ τὴν θέση τῆς Συνόδου τῶν ΓΟΧ»⁷⁵! (βλ. κείμε. ΣΤ' Παραρτήματος, σελ. 35).

Πολύ ὀρθῶς καὶ ἀληθῶς ἀπήντησε ὁ κ. Προϊστάμενος. Ποιὰ ἀπόδειξη ἔχει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅτι ὁ κ. Προϊστάμενος δὲν εἶπε τὴν ἀλήθεια; Μήπως ἡ Ἐκκλησία μας ἀπέκτησε ξαφνικὰ τόση δύναμη καὶ ἐπιρροή, ὥστε νὰ ἐλέγχει καὶ τὸν Κρατικὸ Μηχανισμό; Μᾶς κολακεύετε κ. Κυριαζόπουλε! Ὁ κ. Προϊστάμενος καὶ ἐμεῖς σᾶς λέγουμε τὴν ἀλήθεια. Ἀπλῶς ἐσεῖς δὲν θέλετε νὰ τὴν πιστέψετε. Ἡ ἴσως δὲν θέλετε νὰ ὁμολογήσετε ὅτι τὴν πιστεύετε, διότι τότε ἡ γνωμοδότησή σας δὲν θὰ εὐχαριστοῦσε τοὺς ἐντολεῖς σας. Ἀλλὰ μᾶλλον πρέπει νὰ ἐπικαιροποιήσετε τὶς γνώσεις σας. Διότι ἤδη αὐτὴν τὴν στιγμή μὲ τὴν ἰσχὺ τοῦ Νόμου 4559 / 2018 ἔχει γίνει τροποποίηση τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος 18 / 2018 καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Νόμου αὐτοῦ:

Στο ηλεκτρονικό μητρώο θρησκευτικῶν λειτουργῶν που τηρεῖ το Ὑπουργεῖο Παιδείας, Ἐρευνας καὶ Θρησκευμάτων δυνάμει του ἀρθρου 14 του ν. 4301/2014 (Α' 223) καταχωρίζονται υποχρεωτικά ὅλοι οἱ θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, των Ἱερῶν Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, των Μουφτειῶν τῆς Θράκης καὶ των Ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων. (βλ. κείμε. Ζ' Παραρτήματος, σελ. 35).

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι τὸ Μητρῶο Θρησκευτικῶν Λειτουργῶν δὲν περιλαμβάνει τοὺς ἑτεροδόξους καὶ τοὺς ἑτεροθρήσκους, ἀλλὰ ὅλους ἀνεξαιρέτως καὶ τοὺς νεοημερολογίτες καὶ τοὺς Γνησίους Ὁρθόδοξους Χριστιανούς. Ἦταν ἀπολύτως λογικὴ καὶ ἀναμενόμενη αὐτὴ ἡ ἐξέλιξη, διότι τὰ Ληξιαρχεῖα θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν μία ἔγκυρη καὶ ἐνιαία πηγή πληροφορήσεως (ὅπως καὶ οἱ πολῖτες). Συνεπῶς οὔτε ἡ συμπερίληψη στὸ Μητρῶο, οὔτε ὁ τρόπος ἐνημερώσεως του συνιστοῦν λόγο χαρακτηρισμοῦ κάποιας θρησκευτικῆς κοινότητος ὡς ἑτεροδόξου ἢ ἑτεροθρήσκου, ἀφοῦ ὅλοι οἱ θρησκευτικοὶ λειτουργοὶ Ὁρθόδοξοι καὶ κακόδοξοι, ὁμόδοξοι, ἑτερόδοξοι καὶ ἀλλόδοξοι, ἀποτειχισμένοι καὶ ...ἐντειχισμένοι, ἐφ' ὅσον πληροῦν τὶς προϋποθέσεις τοῦ Νόμου, θὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι στὸν κατάλογο αὐτό, προκειμένου νὰ ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τὸ Κράτος οἱ θρησκευτικοὶ γάμοι τοὺς ὁποίους θὰ τελοῦν.

(βλ. συνέχεια, Μέρος Δεύτερο, σελ. 43)

* * *

• **Παράρτημα. Σχετικὰ Κείμενα τοῦ Μέρους Πρώτου**

Α.

«...Με τὴν υποχρεωτικὴ διακοπὴ κοινωνίας, οἱ Ὁρθόδοξοι πιστοί: α) γ) Δεν επιτρέπεται νὰ συστήσουν παράλληλη Σύνοδο οὔτε παράλληλες Μητροπόλεις, ὅπως ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένα ἐπραξαν οἱ Παλαιοημερολογίτες. Διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία καὶ γι' αὐτὸ ἡ Σύνοδος σε κάθε Αυτοκέφαλη εἶναι Μία καὶ οἱ Μητροπόλεις μία σε κάθε τόπο. Ὅμως, τόσο ἡ Σύνοδος ὅσο καὶ οἱ Μητροπόλεις των δέκα (10) Αυτοκέφαλων που συμμετείχαν στο Συνέδριο τῆς Αποστασίας των Χανίων, ἐλέγχονται ἀπὸ ἐπισκόπους οἱ ὁποῖοι δὲν ἀποκηρύσσουν, ὡς Παναίρετικό, τὸ Συνέδριο τῆς Αποστασίας των Χανίων, δηλ. ἀκολουθοῦν τὴν ἐν λόγω Παναίρεση εἴτε ὡς πρὸς τὸ φρόνημα εἴτε ὡς πρὸς τὸν συμβιβασμὸ μὲ αὐτὴν. δ) Επιτρέπεται νὰ συστήσουν συν-

75. Αὐτόθι.

άξις καταρτισμένων πνευματικά κληρικών, μοναχών και λαϊκών για την επίλυση των τρεχόντων πνευματικών προβλημάτων των Ομολογητών πιστών. ε) Δεν επιτρέπεται να αποκτούν επισκόπους για τη διαποίμανσή τους, όπως συμβαίνει με τους Παλαιοημερολογίτες. Διότι η εκλογή επισκόπων αποτελεί αρμοδιότητα της Συνόδου της Αυτοκέφαλής, η οποία όμως ελέγχεται από εκείνους τους επισκόπους που δεν αποκηρύσσουν, ως Παναιρετικό, το Συνέδριο της Αποστασίας της Κρήτης, δηλ. ακολουθούν την εν λόγω Παναίρεση είτε ως προς το φρόνημα είτε ως προς τον συμβιβασμό με αυτήν. στ) Επιτρέπεται να αποκτούν ιερείς και διακόνους για την πνευματική τους διακονία, οι οποίοι θα χειροτονούνται, έστω και υπερορίως, από Ομολογητές Επισκόπους με αποστολική διαδοχή, όταν υπάρξουν....»⁷⁶.

Β.

«Η Παναίρεση αυτή δεν είναι προϊόν της εποχής μας, αφού έχει ήδη καταδικαστεί:

α) από την Αγία Γραφή, και συγκεκριμένα από τον Απόστολο και Ευαγγελιστή Ιωάννη και από τον Απόστολο των Εθνών Παύλο,

β) από τους Μετα-αποστολικούς Πατέρες, και μάλιστα από τον Άγιο Ειρηναίο Λουγδούνου (σημερινής Λυών-Γαλλίας) στο έργο “Έλεγχος και Ανατροπή της Ψευδωνύμου Γνώσεως”, και από τους λοιπούς Αγίους Πατέρες, επί παραδείγματι από τον Μέγα Φώτιο, στους λόγους του “περί της των Μανιχαίων Αναβλαστήσεως” (Λόγοι Α΄ - Δ΄).

Επομένως, ο Θρησκευτικός Συγκρητισμός συνιστά αίρεση κατεγνωσμένη από την Αγία Γραφή και τους Πατέρες της Εκκλησίας»⁷⁷.

Γ.

«• Διαφωνώ με αυτή την άποψη διότι αν δεν αποκτήσει νομική προσωπικότητα δηλαδή σωματείου για παράδειγμα μια κοινότητα των Γ.Ο.Χ. τότε δεν έχει αυτοδικαίως νομική προσωπικότητα: το α. 13 δεν εξασφαλίζει νομική προσωπικότητα στις κοινότητες των Γ.Ο.Χ. ούτε σε καμία άλλη θρησκευτική κοινότητα.

• Άλλη είναι η περίπτωση της καθολικής εκκλησίας Χανίων διότι αυτή είχε ιδρυθεί ήδη από τον 16ο αιώνα και έκτοτε είχε νομική προσωπικότητα μέχρι που αμφισβητήθηκε πρόσφατα από τον Άρειο Πάγο, γι’ αυτό και το ευρωπαϊκό δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην υπόθεση της έκρινε ότι ουδέποτε έπαψε να έχει νομική προσωπικότητα αφού την είχε από τον 16ο αιώνα.

• Άλλη η περίπτωση των Γ.Ο.Χ. διότι σ’ αυτή την περίπτωση πρέπει να αποκτήσει νομική προσωπικότητα με τον αστικό κώδικα ή τώρα πια που υπάρχει ο νέος νομός για τις θρησκευτικές νομικές προσωπικότητες οπότε μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το νόμο»⁷⁸.

Δ.

«Η εν έτει 1948 επί Αρχιεπί/που Δαμασκηνού συνελθούσα “προς εξέτασιν ζωτικών ζητημάτων αφορώντων την Εκκλησίαν” (495) ΙΣΙ, σημειοί την αφετηρίαν νέας τινος φάσεως εν τη ιστορία του ελληνικού παλαιοημερολογιτικού ζητήματος. Και τούτο διότι οι παλαιοημερολογίται, αναθαρρήσαντες εκ των προς αυτούς επιδαφιλευθεισών εκδουλεύσεων εκ μέρους πολιτικών και πολιτευομένων τινών, επεδίωξαν την κατοχύρωσιν της θρησκευτικής αυτών ελευθερίας διά της προσθήκης σχετικής ερμηνευτικής δηλώσεως εν τέλει του 2ου άρθρου του υπό αναθεώρησιν Συντάγματος. Διά της εν λόγω εν σχεδίω δηλώσεως εγένετο δεκτόν ότι “εις την έννοιαν του όρου «θρησκευτικής συνειδήσεως» περιλαμβάνετο και το θρησκεύεσθαι κατά το παλαιόν εορτολόγιον”. Ως είναι εννόητον η διάταξις αυτή, εν συνδυασμώ προς τας περί θρησκείας εν γένει και απαλλοτριώσεως της εκκλησιαστικής περιουσίας διατάξεις των άρθρων 1, 2 και 143 του νέου υπό Αναθεώρησιν Συντάγματος, απετέλεσε σοβαρόν λόγον εκτάκτου συγ-

76. Κυριακού Κυριαζόπουλου, Η διακοπή μνημοσύνου..., ένθ. άνωτ.

77. Αυτόθι.

78. Κυριακος Κυριαζόπουλος, «Η ακίνητη περιουσία των Παλαιοημερολογιτών ή Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών», βιντεοσκοπημένο άνοικτό μάθημα ΑΠΘ τής 15-09-2015, από τó 18ο λεπτό και μετά, βλ. έδω: <http://delos.it.auth.gr/opendelos/player?rid=c4bb7aca>

κλήσεως της ΙΣΙ, εν τη α' συνεδρία της οποίας (5-7-1948) ο Αρχιεπί/πος Δαμασκηνός εισηγήθη εκτενώς επί των "λόγων επειγουσής ανάγκης" οίτινες ωδήγησαν εις την σύγκλησιν ταύτης.

Τεχνολογών εκτενώς την εις τους παλαιοημερολογίτας αφορώσαν ερμηνευτικήν δήλωσιν ο Αρχιεπί/πος Δαμασκηνός, παρετήρησεν ότι: αὐτή δεν υπηγορεύθη εκ λόγων ανάγκης και προς ρύθμισιν σοβούντος εκκλησιαστικού ζητήματος, και οτι δι' αὐτῆς δημιουργείται εκ του μη ὄντος διαίρεσις εις τας τάξεις της Ορθοδόξου Ἑλληνικῆς Εκκλησίας, εφ' ὅσον η παρεχομένη εις τους παλαιοημερολογίτας προστασία δεν αποτελεί ἄλλο τι ει μη προστασίαν παρεχομένην εις απειθαρχούντας κληρικούς τινας και λαϊκούς στρεφομένους κατά της διοικήσεως της Εκκλησίας και επιδιώκοντας δι' ἄλλους λόγους να επιβάλωσι τας αντιλήψεις αὐτῶν. Εν συμπεράσματι παρετήρησεν ότι το ζήτημα του εορτολογίου ανάγεται εις την εσωτερικήν διοίκησιν της Εκκλησίας, ὅτι οἱ εις το παλαιόν εορτολόγιον πιστεύοντες δεν ἀνήκουσιν εις θρησκείαν τινά, διάφορον της Ἑλληνικῆς Ορθοδόξου ὡστε να δύναται να τύχωσι της εκ του Συντάγματος προστασίας, ἀλλ' ἀνήκουσιν εις ομάδα, τείνουσαν εις την διασάλευσιν της εσωτερικῆς τάξεως και της ενότητος της επισήμου Εκκλησίας της Ελλάδος, και ὅτι η αναγνώρισις των παλαιοημερολογιτῶν εις ἰδίαν Κοινότητα, με ἰδίαν διοίκησιν, ναούς και θρησκευτικὴν δράσιν, θα ἀπετέλει πράξιν ἀντεθνικὴν, αὐτόχρημα εγκληματικὴν, της οποίας τὰ ἀποτελέσματα οὐδεὶς δύναται να προΐδῃ.

Το ὅλον θέμα προύβαλε, κατά ταῦτα, ἀπὸ τε τυπικῆς-νομικῆς και ουσιαστικῆς-εκκλησιολογικῆς πλευράς και καθ' ὅλην την ἔκτασιν και τας προεκτάσεις αὐτοῦ, ἐτίθετο δε το πρῶτον νυν ἐνώπιον της Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Την σχετικὴν Ἐκθεσιν, περιέχουσαν τας ἀπόψεις της Εκκλησίας, συνέταξε τότε ὁ Μητροπολίτης Λαρίσης και εἶτα Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Δωρόθεος. Αὐτὴ δε υπεβλήθη προς την Δ' Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν ὡς Ὑπόμνημα διαφωτιστικόν προς ἀποσόβησιν της συνταγματικῆς ἀναγνώρισεως των παλαιοημερολογιτῶν, του εισηγητοῦ ἐπιμείναντος ὅτι "ὁ παλαιοημερολογιτισμὸς δεν εἶναι οὔτε αἵρεσις, οὔτε σχίσμα, και οἱ ἀκολουθούντες δεν εἶναι οὔτε αἰρετικοί, ὡς διαφωνοῦντες προς το δόγμα, οὔτε σχισματικοί ὡς διαφωνοῦντες εις την διοίκησιν οὔτε ἐκηρύχθησαν τοιοῦτοι οὔτε και ἐπισήμως ἀπεσχίσθησαν ἀπὸ της εις ἣν ἐξακολουθοῦσιν ἀνήκοντες Ορθοδόξου Εκκλησίας". Κατά την ἀποψιν ταύτην οἱ παλαιοημερολογίται διαφωνοῦσιν εις το ζήτημα του εορτολογίου, ὅπερ εἰσῆχθη δι' ἀποφάσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, κανονικῶς ληφθείσης. Συνεπῶς παλαιοημερολογιτισμὸς σημαίνει ἐπανάστασιν ἐντὸς των κόλπων της Εκκλησίας ταύτης, διότι οἱ ἀκολουθούντες το παλαιόν εορτολόγιον δεν πειθαρχοῦσι προς την τοιαύτην κανονικὴν ἀπόφασιν της Εκκλησίας αὐτῶν. Μετὰ την παράθεσιν και ἐτέρων συμπληρωματικῶν ἀπόψεων ὁ εισηγητὴς ἐπεσήμανε και ἄλλην ὄψιν του ζητήματος, την εις την ἐκκλησ. πειθαρχίαν και τάξιν αφορώσαν, εφ' ὅσον πάσα ἀνταρσία κατά της Εκκλησίας θα ἐνεθαρρύνετο, πας δε δυσαρεστοῦμενος εκ της ἀντιθέτου ἐκβάσεως υποθέσεως αὐτοῦ ἢ μη ἐπιτυχάνων ζητουμένην ὑπὲρ αὐτοῦ παρανομίαν θα ἔχη το δικαίωμα, χορηγούμενον πλέον εις αὐτόν ἀφειδῶς ὑπὸ της Πολιτείας, να ἐγείρῃ πόλεμον και να βάλλῃ κατά της Εκκλησίας, ὡς οἱ παλ/ται.

Αἱ ἀπόψεις αὐταί, αἰτίνας σήμερον ἀποτελοῦσι την κρατούσαν παρ' ἡμῖν γνώμην, ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ συμπάσης της Ἱεραρχίας και υπεβλήθησαν, ὡς ἐλέχθη, ἐν Ὑπομνήματι προς την Βουλὴν παρ' ἣς και ἔτυχον υποστηρίξεως, διαγραφείσης τελικῶς εκ του κειμένου της ἐπιμάχου ερμηνευτικῆς δηλώσεως ἐν ἄρθρῳ 2 του ὑπὸ ἀναθεώρησιν Συντάγματος. Οὕτω παρήλθε και ὁ κίνδυνος ἐπισήμου, και δη και συνταγματικῆς, ἀναγνώρισεως του παλαιοημερολογιτικοῦ κινήματος, γεγονός ὅπερ θα ἠδύνατο να ἔχη δυσμενεῖς συνεπειάς διὰ την ἐξέλιξιν του ὅλου ζητήματος, εφ' ὅσον θα παρείχε τοῖς παλαιοημερολογίταις την δυνατότητα νομίμου υπάρξεως, παραλλήλως προς την ἐπίσημον Εκκλησίαν, και δη και ἐν τῷ αὐτῷ Κράτει. Μία τοιαύτη λύσις θα ἀπεμάκρυνεν οριστικῶς πάσαν σκέψιν περί ἐνότητος ἐν τῷ σώματι της Εκκλησίας της Ελλάδος, και θα διαιώνιζε την διάστασιν»⁷⁹.

⁷⁹. Χριστοδούλου Κ. Παρασκευαΐδῃ, «Προβολὴ ἀξιώσεως τῶν παλαιοημερολογιτῶν πρὸς συνταγματικὴν κατοχύρωσιν τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας ἐν τῷ Κράτει. Τὸ πρόβλημα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας», στὸ Ἱστορικὴ και κανονικὴ Θεώρησις τοῦ παλαιοημερολογιτικοῦ ζητήματος κατά τε τὴν γένεσιν και τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι, ἐκδ. Χρυσοπηγῆ, Ἀθήναι, 1982, βλ. ἐδῶ: http://www.myriobiblos.gr/books/book1/kef5_per3_fas1_meros1.htm#498_top (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 08-12-2018).

Ε.

Βέβαια η Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης, όταν ερωτάται, και, όπως εύλογα συνάγεται, προς κατευνασμό των σχετικών συνειδησιακών προβληματισμών των πιστών ΓΟΧ, απαντά – κατά πληροφορίες, αλλά και κατόπιν δικής μου επικοινωνίας– ότι, κατόπιν προφορικής εντολής του Γενικού Γραμματέα Θρησκευμάτων, η Εκκλησία ΓΟΧ δεν υπάγεται σε κανένα τμήμα της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης, αλλά απευθείας στον Διευθυντή αυτής. Τούτο βεβαίως δεν αληθεύει, ούτε με βάση το Νόμο 4301/2014 ούτε με βάση το άρθρο 58 παρ. 4 του Π.Δ. 18/2018.

Τόσο η Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης του Υπουργείου Παιδείας, όσο και η Σύνοδος ΓΟΧ, συμπλέουν στο να υποστηρίζουν εσφαλμένα ότι η Εκκλησία ΓΟΧ δήθεν υπάγεται στην εποπτεία της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης και όχι ειδικότερα στο Τμήμα Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων, το οποίο αποτελεί Τμήμα της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης, προφανώς προς κατασίγαση των συνειδησεων των πιστών ΓΟΧ, οι οποίοι ευλόγως προβληματίζονται - σε σχέση με την υπαγωγή στο Νόμο 4301/2014 των τριών θρησκευτικών νομικών προσώπων-Μητροπόλεων ΓΟΧ και του υπό σύσταση⁸⁰.

ΣΤ.

Όταν, σε πρόσφατη τηλεφωνική μου επικοινωνία, ρώτησα τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Θρησκευτικής Διοίκησης ποιά υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας διαχειρίζεται το Μητρώο αυτό, εκείνος μου απάντησε ανακριβώς ότι το χειρίζεται δήθεν η Διεύθυνση Μηχανογράφησης του Υπουργείου. Όταν, στη συνέχεια, του παρατήρησα ότι η ερώτησή μου δεν αφορά το τεχνικό μέρος της διαχείρισης του Μητρώου αλλά το ουσιαστικό μέρος της εισαγωγής των δεδομένων στο Μητρώο και ότι πληροφορήθηκα προηγουμένως από υπάλληλο του Τμήματος Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων ότι το Μητρώο το διαχειρίζεται από ουσιαστικής πλευράς το εν λόγω Τμήμα ως προς όλα τα θρησκευόμενα, περιλαμβανομένων των ΓΟΧ, πλην εκείνων που εξαιρούνται από την εφαρμογή του Νόμου 4301/2014, κατά το άρθρο 16 αυτού, ο ίδιος προϊστάμενος μου απάντησε επίσης ανακριβώς ότι τα δεδομένα που αφορούν την Εκκλησία ΓΟΧ, δήθεν τα καταχωρεί στο εν λόγω Μητρώο η Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης. Αυτή η ανακριβής δήλωση του συγκεκριμένου προϊσταμένου συμπλέει με την θέση της Συνόδου ΓΟΧ, τη διατυπωμένη στις ερωταποκρίσεις της που αναρτήθηκαν, όπως προαναφέρθηκε, στον ιστότοπο της Εκκλησίας ΓΟΧ, κατά την οποία δήθεν η Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοίκησης καταχωρεί τα δεδομένα της Εκκλησίας ΓΟΧ στο υπόψη Μητρώο και όχι ειδικότερα το Τμήμα Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων που υπάγεται σε αυτήν τη διεύθυνση⁸¹.

Ζ.

Νόμος 4559 / 2018 (τροποποίηση του Προεδρ. Διατάγματος 18 / 2018 κ.λπ.)

Άρθρ. 47:

Στο ηλεκτρονικό μητρώο θρησκευτικών λειτουργών που τηρεί το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων δυνάμει του άρθρου 14 του ν. 4301/2014 (Α' 223) καταχωρίζονται υποχρεωτικά **όλοι οι θρησκευτικοί λειτουργοί της Εκκλησίας της Ελλάδος, της Εκκλησίας της Κρήτης, των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου, των Μουφτειών της Θράκης και των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων.** Εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι ανωτέρω φορείς υποχρεούνται να ενημερώσουν το μητρώο με το σύνολο των υπηρετούντων θρησκευτικών λειτουργών.

Άρθρ. 50:

- 1.** Στο άρθρο 38 του ν. 590/1977 (Α' 146) προστίθεται παράγραφος 3, η οποία έχει ως εξής:
«3. Η Ιερά Σύνοδος προβαίνει σε κατάρτιση διαρκούς μητρώου των εν ενεργεία εφημερίων,

⁸⁰. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, Γνωμοδότηση περί του Νόμου 4301...ένθ. άνωτ., σελ. 8.

⁸¹. Αυτόθι.

διακόνων και ιεροκηρύκων των Ιερών Μητροπόλεων, το οποίο επικαιροποιείται από τις Ιερές Μητροπόλεις με τις αποχωρήσεις ή χειροτονίες κληρικών και τις μεταβολές στην προσωπική τους κατάσταση. Κανονισμός, που εγκρίνεται από την Ι.Σ.Ι. κατόπιν εισηγήσεως της Δ.Ι.Σ. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζει τα καταχωριζόμενα στοιχεία και δεδομένα του μητρώου, καθώς και τις αρμοδιότητες, τις προϋποθέσεις και τον τρόπο τήρησης, διάρθρωσης, λειτουργίας, ενημέρωσης, διασύνδεσής του με άλλα αρχεία και της δημοσίευσης στοιχείων του. **Οι Ιερές Μητροπόλεις υποχρεούνται να ενημερώνουν σχετικά με τους θρησκευτικούς λειτουργούς τους το μητρώο θρησκευτικών λειτουργών του άρθρου 14 του ν. 4301/2014 (Α' 223), ανεξάρτητα από τη λειτουργία του Μητρώου της Ιεράς Συνόδου».**

Γ'. Σύντομη απάντηση στην «άνταπάντηση» του Καθηγητοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου

Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Φωτίου
Αρχιγραμματέως Ιεράς Συνόδου

Πρὶν προχωρήσουμε στὸ Μέρος Δεύτερο τῆς Απαντήσεώς μας «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητὲς» στὴν ἀπὸ 06-10-2018 Γνωμοδότηση τοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου περὶ τοῦ Ν.4301/2014 (στὸ ἐξῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ), ὀφείλουμε μίᾳ σύντομη ἀπάντηση στὴν «άνταπάντηση» τοῦ κ. Καθηγητοῦ στὸ Μέρος Πρῶτο.

Σὲ αὐτὴν τὴν «άνταπάντηση» ὁ κ. Καθηγητὴς ἀντὶ νὰ ἀπαντᾷ, μᾶλλον θέτει νέα ἐρωτήματα. Πάντως, τουλάχιστον, τώρα ἔχει νόθευσει μίᾳ στοιχειώδη διάρθρωση καὶ διαίρεση σὲ ἐνόητες τοῦ κειμένου του (κατ' ἀντιστοιχίαν τοῦ Μέρους Πρῶτου τῆς Απαντήσεως ἡμῶν) γιὰ νὰ εἶναι κάπως εὐκολοδιάβαστο. Εἶναι μίᾳ πρόοδος αὐτό. Απαντοῦμε.

Α. Προοίμιο

Α.1 Περὶ 1ης καὶ 2ας ἀπαντήσεώς μας

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἔχει τὴν ἐμμονὴ ὅτι ἐγράψαμε δύο ἀπαντήσεις σὲ αὐτόν, μίᾳ συντομῇ ἢ ὅποια ἔχει ἀποσυρθεῖ καὶ μίᾳ δευτέρῃ μὲ τίτλο «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητὲς» (στὸ ἐξῆς ΑΠΑΝΤΗΣΗ). Ἐμεῖς μίᾳ ἀπάντησιν ἐγράψαμε καὶ δημοσιεύσαμε, αὐτὴν ποὺ ἐκεῖνος θεωρεῖ δευτέρῃ. Ἐκείνη ποὺ αὐτὸς θεωρεῖ πρώτη ἦταν ἓνα δικό μας μήνυμα ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου κατὰ τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς δημοσιεύσεως τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ του, τὸ ὁποῖο ἀργότερα διέρρευσε χωρὶς τὴν θέληση καὶ ἄδειά μας καὶ κάποια ἱστολόγια τὸ δημοσίευσαν, γιὰ νὰ τὸ ἀποσύρουν ἄμεσα μόλις ἐνημέρωσε ἐμᾶς ὁ κ. Καθηγητὴς⁸² καὶ ἐμεῖς τοὺς ἱστολόγους. Συνεπῶς μίᾳ εἶναι ἡ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ποὺ δημοσιεύσαμε καὶ δὲν γνωρίζουμε γιὰτί ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπιμένει νὰ παρουσιάζει τὸ ἀτυχῶς δημοσιευθὲν ἠλεκτρονικό μας μήνυμα ὡς ἀρθρογράφημα.

Α.2 Ἡ προσφυγὴ στὴν αὐθεντία καὶ ἡ κατὰ πρόσωπον ἐπίθεσις⁸³

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπικαλεῖται τὴν αὐθεντία τῆς ιδιότητός του ὡς Καθηγητοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, θεολόγου καὶ δικηγόρου γιὰ νὰ ἐνδυναμώσει τὶς ἀπόψεις του, ἐνῶ

⁸². Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνακαλέσω δημοσίως «ψευδεῖς ἰσχυρισμοὺς καὶ ἀπαξιωτικὰς γιὰ τὸ πρόσωπό του ἐκφράσεις». Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ, ἕως τότε ἐλάχιστος γνωστὸς εἰς ἐμέ, κ. Κυριαζόπουλος στὸ ἠλεκτρονικό ἐκεῖνο μήνυμα παρουσιάζεται ὡς μὴ ἀποτελιχισμένος νεοημερολογίτης, καθότι τὴν ἀποτείχισή του ἀπὸ τὴν νεοημερολογητικὴ ἐκκλησία τὴν πληροφορηθήκαμε ἀργότερα. Πλὴν ὅμως ἐμεῖς δὲν εἶχαμε δημοσιεύσει τίποτε γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε τὴν ἀνάγκη δημοσίας ἀνακλήσεως. Ἀλλὰ ἐφ' ὅσον τὸ ζητεῖ ὁ κ. Καθηγητὴς, δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα! Ἀνακαλοῦμε δημοσίως τὸ προηγούμενο ἐσφαλμένο καὶ δηλοῦμε εὐθαρσῶς ὅτι ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἓνας ἀποτελιχισμένος νεοημερολογίτης Καθηγητὴς Ἐκκλ. Δικαίου!

⁸³. Ὅσον ἀφορᾷ τὶς θεωρούμενες ἀπὸ αὐτὸν ἀπαξιωτικὰς ἐκφράσεις γιὰ τὸ πρόσωπό του, ξαναδιαβάζοντας ἐκεῖνο τὸ ἠλεκτρονικό μήνυμα δὲν βρήκαμε κάποιον ἀπαξιωτικὸ χαρακτηρισμὸ γιὰ τὸ πρόσωπό του, ἀλλὰ μόνον γιὰ τὸ συγκεκριμένο ἔργο του, δηλαδὴ τὴν ἐν λόγῳ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ. Αὐτὴν ἐξακολουθοῦμε νὰ θεωροῦμε ἐσφαλμένη, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν Απάντησή μας, ἂν καὶ στὴν Απάντησιν αὐτὴ χρησιμοποιήθηκαν ἡπιότεροι χαρακτηρισμοὶ καὶ σχήματα λόγου.

⁸³. Πρόκειται γιὰ δύο χαρακτηριστικὰ παραδείγματα λογικῆς πλάνης (argumentum ad verecundiam καὶ argumentum ad hominem), τὰ ὅποια γνωρίζει καλῶς ὁ κ. Καθηγητὴς, ὁ ὁποῖος εἶναι γνώστης τῶν λατινικῶν, καὶ τὰ ἐφαρμόζει στὴν «άνταπάντησή» του. Σύμφωνα μὲ αὐτὰς τὶς λογικὰς πλάνες, ἀντὶ νὰ γίνεταὶ ἀντιπαράθεσις μὲ ἀντεπιχειρήματα ἐπὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, ἢ μίᾳ πλευρᾷ ἐπιδιώκει εἴτε νὰ στηρίξει τὶς ἀπόψεις τῆς αὐθεντίας κάποιου προσώπου (argumentum ad verecundiam), εἴτε νὰ ἀποδυναμώσει τὶς ἀντίθετες ἀπόψεις μειώνοντας τὴν ἀξία τοῦ συνομιλητῆ τῆς (argumentum ad hominem).

ταυτοχρόνως θεωρεί ότι έμεις δέν έχουμε τὰ ἀκαδημαϊκὰ ἐχέγγυα γιά νά κρίνουμε τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του παραπέμποντας ό ίδιος στο βιογραφικό μας⁸⁴. Πράγματι, λοιπόν εκεί θα δεῖ κανείς ότι έμεις δέν διαθέτουμε διδακτορικό τίτλο.

Αλλά δημιουργούνται τὰ ἐξῆς ἐρωτήματα:

1ο. Άν ένας κάτοχος δύο μεταπτυχιακῶν τίτλων (μέ τόν ένα στην Όρθόδοξη Θεολογία) δέν μπορεί νά κρίνει τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ, πόσα μεταπτυχιακά καί πόσα διδακτορικά καί σέ ποιούς τομείς πρέπει νά διαθέτει κανείς γιά νά κρίνει τίς γνωμοδοτήσεις του κ. Κυριαζόπουλου⁸⁵;

2ο. Αυτοί πού επιδοκιμάζουν τήν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του κ. Κυριαζόπουλου καί τήν κρίνουν θετικά διαθέτουν αυτούς τούς τίτλους; Ή μήπως τὰ αὐστηρά κριτήρια ισχύουν μόνον γιά τούς επικριτές;

Αλλά δυστυχῶς γιά τόν κ. Κυριαζόπουλο, τὰ ἔργα ὄλων μας κρίνονται ἀπό ὄλους καί πρέπει τουλάχιστον νά ἀντέχουν στην κρίση τῆς κοινῆς λογικῆς⁸⁶.

3ο. Ό γράφων εἶναι Ἐπίσκοπος τῆς Ἀληθινῆς Ἐκκλησίας του Χριστοῦ καί ἔχει ὑποχρέωση νά γνωρίζει τὰ Δόγματα καί τούς Ἱεροῦς Κανόνες, βάσει τῶν ὁποίων ἀσκει τὸ ποιμαντικό του ἔργο καί ἐλέγχει ἑτεροδιδασκαλίες καί πλάνες οἱ ὁποῖες ἀπειλοῦν τὸ ποίμνιο. Ό κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἕνας ἀποτελειωμένος νεοημερολογίτης Καθηγητής του Ἐκκλ. Δικαίου μέ ἕνα ἐλάχιστο μέρος τῶν γνωστικῶν του ἀντικειμένων νά ἀποτελεῖ τὸ Κανονικό Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας⁸⁷.

Α.3 Ἡ ἀπάντηση τῆς Συνόδου...

Ό κ. Κυριαζόπουλος δυσαρεστεῖται, διότι δέν ἀσχολήθηκε σύμπασα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας μέ τήν γνωμοδότησή του, ἀλλά μόνον ἡ Ἀρχιερατεία αὐτῆς! Ἐπιχειρεῖ δέ νά βγάλει συμπεράσματα γιά τίς ἀπόψεις τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Ἡ ἀπάντησή μας ἀσφαλῶς δέν ἦταν προσωπική, ἀλλά ἐκφράζει καί τήν Ἱερὰ Σύνοδο⁸⁸.

Βεβαίως, ό ίδιος ἀναφέρει ότι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε μέ τήν ὑπόθεση κάποιου Ἱερέως καί ἑνός Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τούς ὁποίους κατέστησε ὑποδίκους γιά τήν ἀποστασία τους. Καί τοῦτο γιά νά κάνει ἀναφορά στο ἐκτενές⁸⁹ Ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖο κατέθεσαν οἱ κατηγορούμενοι πρὸ ἡμερῶν μέ συνημμένες «σωρεῖα μαρτυρικῶν καταθέσεων». Ό ίδιος ό κ. Κυριαζόπουλος μᾶς ἐζήτησε νά ἀναβάλουμε τήν ἐκδίκαση τῆς ὑποθέσεως, ὅταν ἐπρόκειτο νά συζητηθεῖ γιά πρώτη φορά ἡ ὑπόθεσή τους, προκειμένου νά προλάβει νά συντάξει τὸ ἀπολογητικό τους Ὑπόμνημα. Εἶναι γνωστό λοιπόν, ὅτι αὐτός τὸ συνέγραψε καί αὐτοί τὸ ὑπέγραψαν.

84. Ἐπὶ πλέον ὁ ἀξιότιμος κ. Καθηγητής, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἀπέφευγε νά μᾶς προσφωνήσει μέ τὸν τίτλο μας, στην ἀνταπάντησή του χρησιμοποιεῖ καί τὰ κατὰ κόσμον στοιχεῖα μας. Ἄραγε εἶναι τόσοι πολλοί Ἐπίσκοποι Φώτιοι στην Σύνοδό μας, ὥστε χρειάζονται ἐπὶ πλέον στοιχεῖα γιά νά μᾶς προσδιορίσει;

85. Μήπως θα πρέπει νά συγκληθεῖ κάποια Σύνοδος Πρωτάνεων, ὡς μόνη ἀρμόδια γιά νά κρίνει τὰ γραπτά του κ. Κυριαζόπουλου;

86. Ἐμεις λοιπόν παραδεχόμαστε ὅτι δέν διαθέτουμε τὸ ἀκαδημαϊκὸ μέγεθος του κ. Κυριαζόπουλου, οὔτε εἴμαστε ἐξοπλισμένοι μέ διδακτορικούς τίτλους, ἀλλά μικροὶ ὄντες ἐπιχειροῦμε νά ἀντιτάξουμε στην ἀκαδημαϊκή του πανοπλία, τήν νοητὴ σφενδόνη τῆς κοινῆς λογικῆς.

87. Τὸ ἀντικείμενο του Ἐκκλ. Δικαίου τὸ ὁποῖο διδάσκει ὁ κ. Καθηγητής, περιλαμβάνει τούς ἐξῆς τρεῖς πυλώνες: 1) θρησκευτικὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, 2) σχέσεις κράτους-θρησκευμάτων καί 3) ἐσωτερικὰ δίκαια θρησκευμάτων, (βλ. <https://opencourses.auth.gr/modules/document/file.php/OCRS358/Παρουσιάσεις%20Μαθήματος/S.EK.D.%20%231.pdf>), μεταξύ τῶν ὁποίων καί τὸ Κανονικό Δίκαιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Συνεπῶς, ἐνῶ γιά ἑμᾶς οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ἀποτελοῦν ἀντικείμενο καθημερινῆς ἐνασχολήσεως, γιά τόν κ. Καθηγητὴ ἀποτελοῦν ἕνα μικρὸ μόνο μέρος τῶν διδακτικῶν του ἀντικειμένων.

88. Ἐμεις ὅμως δέν διαχωρίζουμε τίς ιδιότητές μας ὅπως ὁ κ. Καθηγητής (ὁ ὁποῖος τὸ 2015 ἀναφερόταν στο θέμα του Ν.4301/2014 ὡς νομικός καί τὸ 2018 ὡς θεολόγος), ὥστε νά ὀμιλοῦμε πότε προσωπικῶς καί πότε ὡς Ἀρχιερατεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

89. Καί πῶς μπορούσε νά μὴν εἶναι ἐκτενές, ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος τὸ συνέγραψε;

Σὲ αὐτὸ τὸ Ὑπόμνημα ἐπαναλαμβάνεται⁹⁰ τρεῖς φορές ὅτι οἱ κατηγορούμενοι ἀποτελοῦν «διακεκριμένη γνωστὴ θρησκεία τῆς Ἀποτειχισμένης Κοινότητος τῶν Γνησίων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ...» καὶ τελοῦν ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ Συντάγματος! Παραδόξως αὐτὴ ἡ φράση (ὅπως καὶ ἄλλες) ἐπαναλαμβάνεται καὶ στὶς μαρτυρικές καταθέσεις ποὺ ὑπογράφουν οἱ σύζυγοι, ἀδελφοὶ καὶ λοιποὶ συγγενεῖς τῶν κατηγορουμένων. Ἄραγε οἱ Κατηγορούμενοι καὶ οἱ «μάρτυρες» πρὶν ὑπογράψουν εἶχαν διαβάσει τί εἶχε γράψει ὁ λογογράφος τους;

B. Σχόλια ἐπὶ τῆς «ἀνταπαντήσεως στὴν εἰσαγωγή» τῆς Ἀπαντήσεώς μας

B.1 Ἡ ...ἀντικειμενικότητα

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος προσπαθεῖ νὰ μᾶς πείσει ὅτι, μετὰ τὴν προσέγγισή του ἀπὸ τοὺς διαφωνοῦντες μὲ τὴν Ἱερά ἡμῶν Σύνοδο, ἐπιβαλλόταν «ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ ἀποστασιοποιημένη ἐξέταση θέματος» καὶ ὅτι τοῦτο ἔγινε!

Ἑρώτημα: Μήπως ἡ ἀποψη ποὺ διατύπωσε **3 χρόνια νωρίτερα** στὴν διάλεξή του περὶ τῆς ἀκίνητης περιουσίας τῶν ΓΟΧ, κατὰ τὴν ὁποία **δήλωνε ὅτι οἱ ΓΟΧ μποροῦν νὰ κάνουν χρήση τοῦ νέου Νόμου γιὰ τὰ Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα** καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα, ἦταν περισσότερο ἀντικειμενικὴ; Ἐμεῖς νομίζουμε ναι, διότι αὐτὴ ἡ δήλωση ἔγινε σὲ **ἀνύποπτο χρόνο** καὶ πρὶν τὸν προσεγγίσουν εἴτε οἱ διαφωνοῦντες, εἴτε οἱ συμφωνοῦντες γιὰ νὰ τροφοδοτήσουν τὸ ἀμιγῶς (θέλουμε νὰ πιστεύουμε) ἀκαδημαϊκὸ τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὸ νομικὸ αὐτὸ ζήτημα.

Ἄλλωστε, γιατί οἱ διαφωνοῦντες πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο (καὶ de facto ἤδη ἀποτειχισμένοι) ΓΟΧ οἱ ὁποῖοι τὸν προσήγγισαν, διάλεξαν τὸν συγκεκριμένο Καθηγητὴ; Μήπως ἄραγε βάρυνε τὸ ὅτι ἦταν καὶ ὁ ἴδιος ἀποτειχισμένος ἀπὸ τὴν νεοημερολογικὴ Σύνοδο; Μήπως αὐτὸ ἐπηρέασε τὴν κρίση του νὰ μεροληπτῆσει ὑπὲρ τῶν ΓΟΧ ἀποτειχισμένων; Δὲν γνωρίζουμε, ἀπλῶς ἀναρωτιώμαστε. Διότι κατὰ τὸν αἰσώπειο μῦθο τῆς κολοβῆς ἀλεπούς, αὐτὴ ποὺ εἶχε χάσει τὴν οὐρά της προσπαθῶντας νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὸ δόκανο, εἶχε τὴν ἐμμονὴ νὰ πείσει τίς ἄλλες ἀλεπούδες νὰ κόψουν τίς οὐρές τους καὶ ἐκεῖνες γιὰ νὰ μὴν αἰσθάνεται μόνη. Μήπως κάποια παρόμοια τάση ἐπηρέασε τὴν ἀντικειμενικότητα τοῦ κ. Καθηγητοῦ τὸ 2018, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἦταν ἀνεπηρέαστος τὸ 2015;

B.2 Πρὸς νεοημερολογίτες ἀποτειχισμένους

Ἡ ἀναφορὰ μας σὲ γνωμοδότηση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου (πρὸς Νεοημερολογίτες ἀποτειχισμένους) δὲν ἀφορᾷ αὐτὴν ποὺ ἔκανε γιὰ τὴν Σύνοδο τοῦ Κολυμβαρίου στὶς 25-7-2016, ἀλλὰ αὐτὴν (στὴν ὁποία παραπέμπουμε ἄλλωστε στὴν ὑποσημ. 9) τὴν ἀπὸ 13-10-2016, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔχουμε παραθέσει αὐτούσιο ἀπόσπασμα στὸ Παράρτημα Α' τῆς ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΣ μας. Ποῦ εἶναι τὸ σφάλμα μας λοιπόν; Τὴν ἀναφέρει στὴν ἀνταπάντησή του καὶ ὁ ἴδιος μὲ τὸν (σιδηροδρομικοῦ μεγέθους) πλήρη τίτλο «Ἡ διακοπὴ μνημοσύνου ἀπὸ κληρικούς καὶ ἡ διακοπὴ κοινωνίας ἀπὸ μοναχούς ἢ λαϊκούς, σε περίπτωσι δημοσίας διακήρυξης αἰρέσεως ἀπὸ Ἐπίσκοπο, Προκαθήμενο ἢ Σύνοδο Ἐπισκόπων, στοιχειοθετεῖ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ποινικὸ ἀδίκημα τοῦ σχίσματος;». **Ἐκεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὡς ἐκκλησιολογικὸ σφάλμα τὴν ὑπαρξὴ Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος.**

B.3 Τὸ θέμα τῶν παραλλήλων Συνόδων

Ἀκριβῶς τὴν ἀποψή του, ὅτι οἱ παλαισημερολογίτες ἔπραξαν «ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένα» ἀποκτώντας δική τους Ἱεραρχία, ὀνομάζει «θέμα παραλλήλων Συνόδων» ὁ κ. Κυριαζόπουλος καὶ τὸ θεωρεῖ ἄσχετο μὲ τὸ θέμα τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ του καὶ θεωρεῖ ὅτι ἐμεῖς τὸ ἀναφέρουμε στὴν ΑΠΑΝΤΗΣΗ μας χάριν ἀποπροσανατολισμοῦ.

Ἀρνεῖται ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅτι θεωρεῖ ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη τὴν ὑπαρξὴ Ἱεραρχίας τῶν ΓΟΧ; Ἄν ἔχει ἀλλάξει γνώμη τώρα, ἄς μᾶς τὸ πεῖ. Ἄν τώρα δικαίῳ τὸν ἀγῶνα τῶν ΓΟΧ, τὸν συγχαίρουμε, ἀλλὰ ἡ διατύπωση αὐτὴ εἶναι πολὺ γενικὴ. Τὸ ἐρώτημα εἶναι: **ἐξακο-**

⁹⁰. Καὶ πῶς μποροῦσε νὰ μὴν ἔχει ἐπαναλήψεις, ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος τὸ συνέγραψε;

λουθεῖ νὰ θεωρεῖ ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένο τὸ νὰ ἔχουν οἱ ΓΟΧ δική τους Ἱεραρχία; Αὐτὸ εἶναι πολὺ σημαντικό καὶ καθόλου ἄσχετο μὲ τὴν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ Ν.4301/2014. Διότι δι' αὐτῆς καλεῖται νὰ γνωμοδοτήσῃ γιὰ τὸ «ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν» τῆς χρήσεως τοῦ Ν.4301/2014 ἀπὸ τοὺς ΓΟΧ. Ἄν, λοιπὸν, ἡ χρήση τοῦ Ν.4301/2014 εἶναι γιὰ τοὺς ΓΟΧ τόσο ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη, ὅσο καὶ ἡ ἀπόκτηση ἐκ μέρους τους ἰδιαίτερης Ἱεραρχίας, τότε ὅλοι οἱ ΓΟΧ κατανοοῦμε τι θεωρεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν καὶ τι ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένον...

Β.4 «Φίλοι» καὶ «πολέμιοι»

Ὁ ἀγαπητὸς κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ «μέθοδο τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως» τὸ νὰ χαρακτηρίζει κάποιος φίλους ἢ πολεμίους τῆς Ἐκκλησίας κάποιους ἐπιστήμονες. Ὑπερβάλλει ὁ κ. Καθηγητής. Δὲν ζητήσαμε νὰ καεῖ στὴν πυρὰ ἐπειδὴ διαφωνεῖ μαζί μας. Ἀλλὰ ἂν ἐξακολουθεῖ νὰ ἀρνεῖται στὴν Ἐκκλησία μας τὸ δικαίωμα νὰ ὑφίσταται (διότι δίχως Ἀρχιερωσύνη θὰ εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξαλειφθεῖ), τότε φυσικὰ δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς φίλος τῆς. Ἄλλωστε τὴν ἀποψή του νὰ θεωρεῖ ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη τὴν ὑπαρξὴ Ἱεραρχίας τῶν ΓΟΧ δὲν τὴν θεμελιώνει μὲ καμία παραπομπή καὶ ἄρα δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐπιστημονική, ἀλλὰ ἀπλῶς μία ἀτεκμηριωτὴ προσωπικὴ του γνώμη. Ἀσφαλῶς, ὁ κ. Κυριαζόπουλος, δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἀπαγορεύσει νὰ στηλιτεύουμε τὶς ἀστήρικτες ἐπιθέσεις του κατὰ τῆς ὑποστάσεως τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σχετικῶς μὲ τοὺς φίλους μας ἐγκρίτους Καθηγητές, τοὺς ὁποίους ἀναφέρουμε στὶς Ἐρωταποκρίσεις μας τοῦ 2015 καὶ μᾶς προκαλεῖ νὰ ἀναφέρουμε τὶς θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις καὶ ἂν ἀκολουθοῦν τὸ νέο ἡμερολόγιο ἢ τὸ παλαιό, ἀπαντοῦμε ὅτι οἱ διαπρεπεῖς αὐτοὶ συνάδελφοι τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, πράγματι μὲ σθένος ὑπερασπίσθηκαν ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας μας στὰ Ἑλληνικὰ Δικαστήρια καὶ ἀπέδειξαν ἐμπράκτως, πρωτίστως τὴν ἐπιστημονικὴ τους ἐπάρκεια καὶ ἀντικειμενικότητα καὶ δευτερευόντως τὴν φιλία τους ὑπερασπιζόμενοι τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ σὲ νομικὸ ἐπίπεδο. Γιὰ τὶς νομικὲς τους ὑπηρεσίες καὶ μόνο συνεργαζόμεστε καὶ συνεπῶς δὲν μᾶς ἀφοροῦν οἱ θρησκευτικὲς τους πεποιθήσεις. **Δὲν ἀποτανθήκαμε ποτὲ σὲ αὐτοὺς γιὰ νὰ μᾶς συμβουλευσοῦν ποιὸ εἶναι τὸ «ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν»!** Ὅπως ὁ καθένας πού διαθέτει κοινὴ λογικὴ μπορεῖ νὰ καταλάβει, ἀκόμη καὶ ἂν δὲν διαθέτει τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς τίτλους τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, **τὰ ἐκκλησιολογικὰ ζητήματα ἀνήκουν στὴν σφαῖρα τῆς θεολογίας καὶ ἄρα ἔχουν σημαντικό ρόλο οἱ θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τοῦ γνωμοδοτοῦντος.**

Γ. Στὰ ἐπὶ τῆς οὐσίας

Γ.1. Γιὰ τὰ ὅρια τῆς Κανονικῆς Δικαιοδοσίας

Κατ' ἀρχὴν δὲν κάνουμε μάθημα στὸν κ. Κυριαζόπουλο. Δὲν ἀμφιβάλλουμε ὅτι γνωρίζει καλῶς τί σημαίνει ὁ ὅρος «κανονικὴ δικαιοδοσία». Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀτόπημά του εἶναι μεγαλύτερο καθὼς ἐν γνώσει του ἐπιχειρεῖ παραπλάνηση τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ. Ἡ ἐπεξήγησή μας γιὰ τὸν ὅρο αὐτὸ ἀφορᾷ τὸ κοινὸ καὶ ὄχι τὸν κ. Κυριαζόπουλο.

Σφάλλει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅταν γράφει ὅτι σφάλλουμε ἰσχυριζόμενοι ὅτι ὁ νομοθέτης στὸ ἄρθρο 16 τοῦ Ν.4301/2014 ΔΕΝ προβαίνει σὲ ἀξιολογικὲς κρίσεις γιὰ τὸ ποιὰ εἶναι ἡ κανονικὴ Ἐκκλησία καὶ ποιὰ δὲν εἶναι. Αὐτὰ πού ἀναφέρει στὴν συνέχεια τῆς παραγράφου III.1 τῆς ἀνταπαντήσεώς του ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι ἄσχετα καὶ ἀφοροῦν τὴν ἔννοια τῆς «ἐπικρατοῦσης θρησκείας» τοῦ ἄρθρ. 3 τοῦ Συντάγματος (στὴν ὁποία ἀναφερόμαστε στὴν ἐπόμενη παράγραφο). Γιὰ τὸ συγκεκριμένο θέμα, ὁ κ. Καθηγητής **κακῶς** χρησιμοποιεῖ τὴν ἔκφραση τοῦ ἄρθρ. 16 τοῦ Ν.4301/2014 πού ἀναφέρεται στὴν κανονικὴ δικαιοδοσία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, γιὰ νὰ τεκμηριώσῃ δῆθεν ὅτι ὁ νομοθέτης παραβιάζει τὴν συνταγματικὴ ἀρχὴ τῆς ἀμεροληψίας τοῦ Κράτους κρίνοντας ποιὲς Ἐκκλησίες εἶναι κανονικὲς καὶ ποιὲς ὄχι, διότι κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρεται ὄχι στὴν «Κανονικὴ δικαιοδοσία»⁹¹ ἀλλὰ στὴν «δικαιοδοσία». Ἐφ' ὅσον γνω-

⁹¹. Τὰ ὅρια διοικητικῶν ἀρμοδιοτήτων ἐνὸς ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

ρίζει τι σημαίνει ο όρος «κανονική δικαιοδοσία» καταλαβαίνει πλήρως γιατί τον χρησιμοποιεί εδώ ο νομοθέτης και συνεπώς τα υπόλοιπα, τα οποία γράφει στην απάντησή του, είναι υπεκφυγές για την θόλωση των υδάτων, προκειμένου να καλυφθεί ανεπιτυχώς ή ένδεια επιχειρημάτων. Το θέμα μας εν προκειμένω δεν είναι το Σύνταγμα, αλλά το άρθρο 16 του Ν.4301/2014 και αυτό το σημείο το παρερμήνευσε σκοπίμως ο κ. Καθηγητής.

Γ.2 Η «έπικρατούσα θρησκεία»

Και εδώ τα πολλά λόγια είναι περιττά. Έφ' όσον ο κ. Κυριαζόπουλος εξακολουθεί να επιμένει ότι ...έμεις πάντοτε θεωρούσαμε είτε ότι είμαστε ή έπικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα, είτε ότι αρνούμεθα να δηλώσουμε ότι ή «θρησκευτική μας κίνηση είναι διαφορετική από την έπικρατούσα θρησκεία», δεν έχει παρὰ να μᾶς παρουσιάσει ποιὸς ἀπὸ τοὺς ΓΟΧ Αρχιερείς, τότε και πού ἔκανε μία τέτοια δήλωση. Πού είναι γραμμένο για να το δούμε και ἔμεις και να λήξει ἡ ἱστορία! Ὅσο δὲν μᾶς παρουσιάζει μία τέτοια μαρτυρία, είναι ἔκτεθειμένος ὅτι παρουσιάζει δικά του συμπεράσματα ὡς δικές μας δηλώσεις και φρονήματα. Δὲν θέλουμε να βρεῖ δηλώσεις τοῦ τύπου «ἔμεις εἴμεθα τὸ ἀκαινοτόμητον πλήρωμα» ἢ «ἡ συνέχεια τῆς Ἀυτοκεφάλου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἀκαινοτόμητον ἔννοιαν», κ.λπ.. Τέτοιες ὑπάρχουν πολλές και τις γνωρίζουμε. Πού ὑπάρχει ὁμως σὲ δηλώσεις μας ὅτι ἔμεις εἴμαστε ἢ «έπικρατούσα θρησκεία» στήν Ελλάδα. Δὲν χρειάζονται λοιπὸν περιττά λόγια, περιμένουμε τις παραπομπές⁹².

Γ.3 Τὸ Τμῆμα Ἑτεροδόξων

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος διάβασε τὴν γραπτὴ ἀπάντηση τοῦ Ὑπουργείου και δὲν ἐπέισθη ὅτι οἱ ΓΟΧ δὲν ἐποπτεύονται ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἑτεροδόξων. Τηλεφώνησε (ὅπως ὁ ἴδιος δηλώνει) στήν Γενικὴ Γραμματεία Θρησκευμάτων και ὁ Προϊστάμενος τῆς Διευθύνσεως Θρησκευτικῆς Διοικήσεως κ. Πιτταδάκης τοῦ εἶπε τὸ ἴδιο και πάλι ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ἐπέισθη. Ἀποτελεῖ αὐτὸ ἀπόδειξη ἀντικειμενικῆς προσεγγίσεως τοῦ θέματος, ἢ μήπως είναι ὁ ὀρισμὸς τῆς προκαταλήψεως;

Ὁ ἰσχυρισμὸς του ὅτι ἔμεις ἔκουσίως, διὰ τῆς συστάσεως Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων ὑπαχθήκαμε στὸ Τμῆμα Ἑτεροδόξων, είναι αὐθαίρετος και ἀναπόδεικτος⁹³. Ἄφησε δὲ ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα, τὸ ὁποῖο τοῦ εἶχαμε ἀπευθύνει και στρέφει τὸν λόγο ἄλλου. Ἐπιναλαμβάνουμε λοιπὸν τὸ ἐρώτημα: Πού κατὰ τὴν γνώμη του «ὑπάγονται»⁹⁴, οἱ λοιπὸς Μητροπόλεις ἐκτὸς τῶν τριῶν (οἱ ὁποῖες συνέστησαν ΘΝΠ), καθὼς και ὅλες οἱ λοιπὸς «Ἐκκλησίες ΓΟΧ» πού δὲν ἔχουν προσλάβει τὴν μορφή τῶν ΘΝΠ; Ποιὸ Τμῆμα ἢ Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου ἀσκεῖ τὴν κατὰ τὸν νόμο ἐποπτεία; Ἀναμένουμε τὴν ἀπάντηση και σὲ αὐτὸ τὸ σημείο.

Γ.4 Λοιπὰ θέματα

1. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀντιπαρέρχεται σιωπηρὰ τὴν ἀναφορὰ μας στὸ Μητρῶο Θρησκευτικῶν Λειτουργῶν, στὸ ὁποῖο, σύμφωνα μὲ πρόσφατο νόμο, τὸν ὁποῖον ἀναφέρουμε στήν ΑΠΑΝΤΗΣΗ μας, θὰ συμπεριληφθοῦν πλέον ὄχι μόνον οἱ ἑτερόδοξοι, οἱ ἑτεροθρησκοὶ και οἱ ΓΟΧ Κληρικοί, ἀλλὰ πλέον και οἱ νεοσημερολογίτες Κληρικοί. Συνεπὼς ἢ συμπερίληψη στὸ Μητρῶο αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ κριτήριον ὀρθοδοξίας ἢ ἑτεροδοξίας για να τὸ χρησιμοποιεῖ ὁ κ. Καθηγητής.

2. Μᾶς ἀναφέρει πάντως ἀναπάντεχα ἓνα ἄλλο γεγονός. Διαπίστωσε (καθυστερημένα) ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας Ἑρεῦνης και Θρησκευμάτων ζητεῖ και ἀπὸ τις κοινότητες τῶν ΓΟΧ (Μονές, Ἑνορίες, Μητροπόλεις) πού δὲν συνέστησαν ΘΝΠ τὴν ἀπόκτηση διοικητικῆς

92. Προφανῶς δὲν ὑπάρχουν, εἰδάλλως θὰ τις εἶχε ἀναφέρει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή.

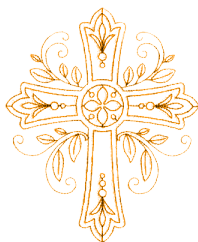
93. Οὐδέποτε ἔμεις ζητήσαμε κάτι τέτοιο. Ἐπίσης τὸ ποιὰ ὑπηρεσία (Γραμματεία, Διεύθυνση, ἢ Τμῆμα) τοῦ Ὑπουργείου ἀσκεῖ τὴν κατὰ νόμον ἐποπτεία ἐπὶ τῶν κοινοτήτων ΓΟΧ δὲν ἔχει ἀπολύτως καμία συνάρτηση μὲ τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητας πού ἔχει αὐτὴ ἢ κοινότητα.

94. Κακῶς χρησιμοποιεῖται τὸ ρῆμα αὐτό. Οἱ διάφορες θρησκευτικὲς κοινότητες δὲν ὑπάγονται σὲ Τμήματα ἢ Διευθύνσεις Ὑπουργείων, ἀλλὰ ἀπλῶς κατὰ τὸν νόμο ἐποπτεύονται ἀπὸ αὐτά.

ἄδειας γιὰ ἀνέγερση ἢ λειτουργία εὐκτηρίου οἴκου ἢ ναοῦ⁹⁵. Μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ἡ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1797802/Θ1/25-10-2018 ἀποφάσεώς της χορήγησε τέτοια ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας στὴν «Ἀδελφότητα Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου ΝΠΙΔ» τοῦ Βόλου. Ἡ ἐν λόγῳ κοινότητα δὲν ὑπάγεται πνευματικῶς στὴν Ἱερά ἡμῶν Σύνοδο. Ἐμεῖς ἐπισημαίνουμε τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἄδεια χορηγήθηκε ἀπὸ τὴν Διεύθυνση **Θρησκευτικῆς Διοικήσεως** (ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος) καὶ **ὄχι ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἑτεροδόξων**, ὅπως θὰ συνέβαινε ἂν ἡ ἐν λόγῳ κοινότης ἐποπτευόταν ἀπὸ τὸ Τμῆμα τῶν Ἑτεροδόξων. Ἄν ἐπρόκειτο γιὰ χῶρο λατρείας μωαμεθανῶν ἢ χορήγηση τῆς ἀδείας θὰ γινόταν ἀπὸ Τμῆμα Μουσουλμανικῶν Ὑποθέσεων. Ἄν ἐπρόκειτο γιὰ Ἑνορία νεοημερολογιτῶν, τὸ Τμῆμα Ἐκκλησιαστικῆς Διοικήσεως θὰ προετοίμαζε τὸ ἀναγκαῖο Προεδρικό Διάταγμα. Ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα τῆς Ἀδελφότητος τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Βόλου ἀφοροῦσε ΓΟΧ, ἡ ἄδεια χορηγήθηκε ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως! Τί χρεῖαν, λοιπόν, ἔχομεν μαρτύρων; Ὁ ἴδιος ὁ κ. Κυριαζόπουλος μᾶς ἀπέδειξε περίτρανα, δίχως νὰ τὸ θέλει, ὅτι οἱ ΓΟΧ (εἴτε ἔχουν συστήσει ΘΝΠ εἴτε ὄχι) ἐποπτεύονται ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοικήσεως καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἑτεροδόξων⁹⁶!

Ως ἐκ τούτου, ἐκφράζουμε ἐκ βάθους καρδίας τὴν εὐχαριστία μας στὸν κ. Καθηγητή, διότι βοήθησε στὴν διαλεύκανση τῆς ὑποθέσεως καὶ ὑποσχόμαστε ὅτι λίαν συντόμως θὰ λάβει γνῶση καὶ τοῦ Μέρους Δευτέρου τῆς Ἀπαντήσεώς μας στὴν ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ του.

22-12-2018 / 04-01-2019

95. Διαμαρτύρεται ὁ κ. Καθηγητής, διότι κατὰ τὴν ἀπόφαση ΣτΕ 1444/1991 δὲν πρέπει νὰ χορηγεῖται ἄδεια ἀπὸ τὸ ΥΠΕΘ γιὰ τοὺς ναοὺς τῶν ΓΟΧ κατὰ τὶς διατάξεις τῶν νόμων α) Α.Ν. 1363/1938, β) Α.Ν. 1672/1939, γ) Β.Δ. 20-5/2-6-1939 καὶ δ) ἀρθρ. 27 Ν.3467/2006. Ναί, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐξηγεῖ ὁ κ. Καθηγητής πῶς εἶναι δυνατὸν μία δικαστικὴ ἀπόφαση τοῦ 1991 νὰ ἀφορᾷ καὶ τὸν μεταγενέστερο νόμο τοῦ 2006, ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς τροποποίησε τοὺς Ἀναγκαστικούς Νόμους τοῦ 1938-1939, οἱ ὁποῖοι προέβλεπαν ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου νεοημερολογίτη ἀρχιερέως γιὰ τὴν ἀνέγερση ναοῦ ὁποιοῦδήποτε δόγματος. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἐμπόδιό μας νὰ κτίζουμε ἐλεύθερα ναοὺς καὶ ὄχι ἡ διοικητικὴ ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου. Αὐτὸ λοιπόν καταργήθηκε μὲ τὸ ἀρθρ. 27 Ν.3467/2006. Ἄλλωστε ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Ἑσωτερικῶν (σύμφωνα μὲ τὴν τότε νομοθεσία, ἡ ὁποία μεταβλήθηκε μὲ τοὺς προαναφερθέντες Ἀναγκαστικούς Νόμους) διαθέτει ἤδη ἀπὸ τὸ 1929 καὶ ὁ Ἰ. Ναδὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τὸν ὁποῖον κατέχουν οἱ ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Τὸ πρωτότυπο τῆς ἀδείας αὐτῆς εἶναι στὸ ἀρχεῖο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ΓΟΧ Δημητριάδος.

96. Βέβαια ἡ νεοπαγῆς «γνωστὴ θρησκεία τῆς ΑΚΓΟΧ» («Ἀποτειχισμένη Κοινότητα τῶν Γνησίων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν»), ἡ ὁποία συνεστήθη σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, ἂν καταδικασθεῖ ἐπὶ αἰρέσει ἀπὸ τὴν Ἱερά ἡμῶν Σύνοδο καὶ κοινοποιηθεῖ ἡ ἀπόφασή της στὸ Ὑπουργεῖο, θὰ ἔχει ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον νὰ δοῦμε σὲ ποῖο τμῆμα θὰ ἀνατεθεῖ ἡ κατὰ τὸν νόμο ἐποπτεία της.

Δ'. Οί κατά φαντασίαν όμολογητές!

Μέρος Δεύτερο

Άπάντηση στην από 06-10-2018 γνωμοδότηση του κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου προς τὰ άποτειχισμένα ήδη (άπό την 26-10/8-11-2016) μέλη του Δ.Σ. του σωματείου ΘΕΟΚΓΟΧΝΜ⁹⁷ και τους συν αυτούς, περί του Νόμου 4301/2014, για την έκ των ύστερων «δογματική θεμελίωση» της άποτειχίσεώς τους άπό την Έκκλησία των Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών της Ελλάδος.

Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Φωτίου
Αρχιγραμματέως Ιεράς Συνόδου

Τό Μέρος Πρώτο κατέληγε στην ένότητα 3, στην όποίαν άναφερθήκαμε στο Τμήμα Έτεροδόξων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Είπαμε ότι αντίθετα άπό τὰ όσα διακινούν κάποιοι ψευδώς και δυστυχώς παραδέχεται και ό κ. Κυριαζόπουλος, ή Έκκλησία ΓΟΧ Ελλάδος δέν έποπτεύεται άπό τὸ Τμήμα Έτεροδόξων, αλλά άπό την Διεύθυνση Θρησκευτικής Διοικήσεως του ίδιου Υπουργείου. Πριν προχωρήσουμε στην άνάλυση των ύπολοίπων πτυχών του ζητήματος πρέπει νά άναφέρουμε, ότι ήδη κατά τον χρόνο συγγραφής του Δευτέρου αυτού Μέρους της Άπαντήσεώς μας, τὸ Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων κατήργησε έντελώς τὸ Τμήμα Έτεροδόξων και Έτεροθρήσκων και ίδρυσε στη θέση του Τμήμα Μητρώου. Πρόκειται για μία άπροσδόκητη εξέλιξη, ή όποία δέν ήταν άναμενόμενη και έφερε σέ δύσκολη θέση όλους όσους είχάν οικοδομήσει την αντίδρασή τους κατά της Ιεράς Συνόδου έπάνω στο θεμέλιο του Τμήματος Έτεροδόξων!

Έμειναν νά παραμιλούν λέγοντας τον στίχο του ποιητού:

«Και τώρα τί θα γένουμε χωρίς βαρβάρους;»⁹⁸...

4. Η ψήφιση ειδικού νόμου για τους ΓΟΧ

Ο κ. Κυριαζόπουλος κάνει δύο προτάσεις, ως έναλλακτικές λύσεις, άντι της συστάσεως Θρησκευτικών Νομικών Προσώπων. Την πρώτη πρόταση την ύπονομεύει ό ίδιος έκ προοιμίου, διότι την εισάγει με ύποθετικό λόγο του μη πραγματικού! Δηλαδή θέτει μία προϋπόθεση, την όποίαν ό ίδιος θεωρεί μη πραγματική, ώστε νά μπορούσε νά ισχύσει αυτή ή πρόταση, όποτε ουσιαστικώς δέν ισχύει. Η πρότασή του αυτή είναι:

(...) εφόσον η σωματριοποίηση δεν συνιστούσε χαρακτηριστική περίπτωση εκκοσμίκευσης της Εκκλησίας, τότε θα συνιστούσε ειδική και ξεχωριστή περίπτωση της Εκκλησίας ΓΟΧ, η οποία συνιστά ιδιαίτερη θρησκευτική κοινότητα που δεν είναι ούτε ετερόδοξη ούτε αλλόθρησκη έναντι της καινοτόμου νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος. Στην ειδική και ξεχωριστή αυτή περίπτωση, εφόσον δεν υπήρχε η αντίθεση της σωματριοποίησης της Εκκλησίας και των οργανωτικών της υποδιαιρέσεων στην Ιερά Παράδοση και εφόσον η σωματριοποίηση δεν συνιστούσε χαρακτηριστική περίπτωση εκκοσμίκευσης της Εκκλησίας – όροι που δεν ισχύουν εν προκειμένω, αφού υφίσταται η εν λόγω αντίθεση και συντρέχει η εν λόγω εκκοσμίκευση - τότε θα μπορούσε νά υπάρξει ειδικός Νόμος της Βουλής για τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας ΓΟΧ, συμφωνημένος μεταξύ αρμόδιων στελεχών του Υπουργείου Παιδείας και εκπροσώπων της Εκκλησίας, ο οποίος:

A. θα όριζε ότι, κατά την εκκλησιαστική πεποίθηση της Εκκλησίας ΓΟΧ, αυτή είναι η κληρονόμος της πριν το 1924 ακαινοτόμητης Εκκλησίας της Ελλάδος.

B. θα αναγνώριζε αυτοδικαίως ιδιόρρυθμες (λόγω θρησκευτικής ελευθερίας) νομικές προσ-

97. «Θρησκευτική και Έθνική Όρθόδοξος Κοινωνία των Γνησίων Όρθοδόξων Χριστιανών του Νομού Μαγνησίας».

98. Κ. Καβάφη, «Περιμένοντας τους βαρβάρους».

ωπικότητες ιδιωτικού δικαίου για την Εκκλησία, για τις Μητροπόλεις, τις Ενορίες και Μονές ΓΟΧ, και

Γ. Θα προέβλεπε τη διοίκηση και εκπροσώπησή τους, σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες και το πολίτευμα της Εκκλησίας, το οποίο είναι συνδυασμός συνοδικότητας (με ευρεία έννοια) και συνοδικότητας (με στενή έννοια) και όχι μόνο συνοδικότητας (με στενή έννοια), δηλαδή μόνο σε επίπεδο Αρχιερέων⁹⁹.

Αναρωτιέται κανείς γιατί κάνει αυτή την πρόταση ο κ. Κυριαζόπουλος αφού ο ίδιος θεωρεί ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ο ίδιος θέτει; Για να γεμίσει τις σελίδες της γνωμοδότησεως; Πιθανόν. Ο ίδιος μόνον γνωρίζει. Αλλά ας εξετάσουμε την πρότασή του.

α') Οι προϋποθέσεις που θέτει είναι πλασματικές. Ο ίδιος **ἀναποδείκτως** όρισε ως «σωματριοποίηση» την πρόσληψη νομικής προσωπικότητας. Αυτός είναι ένα αυθαίρετος, αμάρτυρος¹⁰⁰, αναπόδεικτος και παράλογος ισχυρισμός, διότι το σωματείο είναι μία ειδική μορφή νομικής προσωπικότητας από τις πολλές που μπορούν να υπάρξουν. Και στο ελληνικό νομικό σύστημα υπάρχουν πολλών ειδών νομικά πρόσωπα. Το σωματείο είναι μία από τις πέντε μορφές Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) (Σωματεία, Αστικές Έταιρίες, Ίδρύματα, ΘΝΠ και ΕΝΠ), ενώ επιπλέον υπάρχουν και τα διάφορα είδη Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ). Αν φυσικά ισχυρε ο ισχυρισμός του, θα μπορούσε να πει κανείς, λ.χ. ότι ο ίδιος ο κ. Κυριαζόπουλος γεννήθηκε, βαπτίσθηκε, συμμετείχε και ήταν μέλος σε μία «σωματριοποιημένη εκκλησία», την οποία μάλιστα ο ίδιος θεωρούσε ορθοδοξότατη μέχρι την κολυμβαριανή «σύννοδο». Διότι η νεοσημερολογιτική εκκλησία της Ελλάδος και μάλιστα οι βασικές οργανωτικές της υποδιαιρέσεις, οι Ένορίες, διέθεταν και διαθέτουν νομική προσωπικότητα (ΝΠΔΔ)¹⁰¹.

β') Χαρακτηρίζει αυτό που ο ίδιος αυθαίρετως ονόμασε σωματριοποίηση, δηλαδή την πρόσληψη νομικής προσωπικότητας, ως «αντίθετο στην Ίερά Παράδοση» και «χαρακτηριστική περίπτωση έκκοσμικεύσεως». Σε άλλο σημείο αποκαλεί αυτή την διαδικασία «νομικό οικουμενισμό». Με το ζήτημα τούτο ασχολούμεθα στην έπομένη ένότητα. Έδώ αρκούμεθα στην επισήμανση, ότι με αυτήν την λογική, όλες οι τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες και οι οργανωτικές τους υποδιαιρέσεις, ακόμη και προ του σχίσματος του 1924, είχαν εκπέσει στην «σωματριοποίηση», στην έκκοσμικευση και στην αίρεση του «νομικού οικουμενισμού», όποτε έχει ήδη εξαλειφθεί η Ορθόδοξος Εκκλησία από τον πλανήτη της Γης, σύμφωνα πάντοτε με την λογική του κ. Κυριαζόπουλου.

γ') Είδαμε προηγουμένως στην ένότητα 2, ότι ο Άγιος Χρυσόστομος ο νέος Ομολογητής στην επιστολή του προς τον Πατριάρχη Αθηναγόρα¹⁰² είχε προτείνει την αναγνώριση της Εκκλησίας των Παλαιοσημερολογιτών εκ μέρους της Ελληνικής Κυβερνήσεως και τον καθορισμό της λειτουργίας της βάσει των Ιερών Κανόνων και εντός των πλαισίων των νόμων. **Η νόμιμη λειτουργία της Εκκλησίας μας μέσα στα πλαίσια των νόμων της Πατρίδος μας υπήρξε πάντοτε επιδίωξη της Εκκλησίας μας.**

δ') Κατά την συζήτηση της 10/23-4-1975 της Ε' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων ομάδες Βουλευτών είχαν καταθέσει τροπολογίες για την συνταγματική κατοχύρωση της Εκκλησίας των ΓΟΧ. Ο Βουλευτής Δ. Φράγκος είχε δηλώσει τα έξης:

Κύριε Πρόεδρε, θά ήθελον νά μεταφέρω τό αίτημα μιᾶς μερίδος Ελλήνων πολιτῶν τῶν

⁹⁹. Κυριακού Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση περι τοῦ Νόμου 4301 (06-10-2018)*, βλ. ἐδῶ: https://inkthvolou.gr/en4p_gnono4301_1.html (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 05-12-2018), σελ. 29-30.

¹⁰⁰. Ἐφ' ὅσον δὲν παραπέμπει σὲ κάποιο κοινῶς ἀποδεκτὸ ὄρισμό, μπορούμε νὰ τὸν θεωρήσουμε ὡς αὐθαίρετο.

¹⁰¹. Ἡ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος ἀπὸ μὲν τὶς Ἐνορίες ἐγίνε τὸ 1910 (ἐνῶ τὸ 1923 προσδιορίσθηκε ὅτι αὐτὴ ἡ νομικὴ προσωπικότητα εἶναι δημοσίου δικαίου), ἀπὸ δὲ τὶς Μητροπόλεις τὸ 1931, καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ ἔτος 1969 (Αἰτιολογικὴ ἔκθεση σχεδίου νόμου «Ὁργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ἐνώσεών τους στὴν Ἑλλάδα», σελ. 24).

¹⁰². Ἀγ. Χρυσόστομου Καβουρίδου, πρ. Φλωρίνης, Ἄπαντα, τ. Β', ἐκδ. Ἰ.Μ. Ἀγ. Νικοδήμου, Ἑλληνικοῦ Γορτυνίας, 1997, σελ. 496.

γνωστών Παλαιοημερολογιτών Ελλάδος, οί οποίοι ἀριθμοῦν περί τό ἕν ἑκατομμύριον Ἑλλήνων. Εἶναι γνωστόν ὅτι πρόκειται περί εὐλαβῶν, πιστῶν, νομοταγῶν καί καλῶν, ἀρίστων θά ἔλεγον, Ἑλλήνων. Δύο τροπολογίαι ἤλθον πρός συζήτησιν εἰς τήν Ἐπιτροπήν τοῦ Συντάγματος. Καί αἱ δύο αὐταί τροπολογίαι ἀπερρίφθησαν, ἀλλά νομοτύπως ὑπογραφεῖσαι ὑπό 20 συναδέλφων ἐπανέρχονται καί πάλιν εἰς τήν αἴθουσαν ταύτην. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἔχει ὡς ἐξῆς – εἶναι συνέχεια τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ σχεδίου Συντάγματος «**Διά νόμου δύναται νά καθορισθῶσιν τά τῆς διοικήσεως καί λατρείας τῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ἑλλάδος καί τῆς ἐπ' αὐτῶν κρατικῆς ἐποπτείας**». Πρόκειται περί μιᾶς τροπολογίας, ἡ ὁποία δέν εἶναι ἄμεσος διά τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλομένη, ἀλλά δίδει τήν εὐχέρειαν εἰς τόν νομοθέτην, ἐάν καί ἐφ' ὅσον θελήσῃ νά καθορίσῃ τά τῆς διοικήσεως καί τῆς κρατικῆς ἐποπτείας ἐπί τῶν Παλαιοημερολογιτῶν. Νομίζω ὅτι δέν εἶναι κάτι τό τρομερόν νά δεχθῆ ἡ Βουλή, ὅπως ὁ νομοθέτης καθορίσῃ κάτι, τό ὁποῖον ἡμπορεῖ νά κάμῃ καί ἄλλος, ἀλλά τουλάχιστον νά ὑπάρχῃ ἡ κατευθυντήριος γραμμή.

Ἡ πρόταση γιά τήν τροπολογία δέν ἔγινε δεκτῆ καί τότε ὁ Ὑφυπουργός Παιδείας καί Θρησκευμάτων Χ. Καραπιπέρης ἔκανε τήν γνωστή πλέον δήλωση γιά ἀντιστάθμισμα.

Οὐδέποτε διατυπώθηκε ἀπό παράγοντες τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ φόβος, ὅτι τυχόν ἀναγνώριση διά νόμου τῆς Ἐκκλησίας μας καί ρύθμιση τοῦ τρόπου διοικήσεως Αὐτῆς ἀποτελοῦσε κίνδυνον «ἐκκοσμικεύσεως» ἢ «σωματειοποιήσεως» Αὐτῆς.

ε') Ταυτοχρόνως ὁμως πρέπει νά ἐπισημανθεῖ, ὅτι ἡ πρόταση αὐτή τοῦ κ. Κυριαζόπουλου δέν εἶναι ρεαλιστική. Αὐτό ἀποδεικνύεται ἀπό τήν παρ' ὀλίγον ἐπίτευξη τῆς συνταγματικῆς προστασίας τῆς Ἐκκλησίας μας μέσω τροπολογιῶν τό 1948 καί τό 1975, γεγονός τό ὁποῖο ἀπέτρεψε ἡ ἄμεση παρέμβαση τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας, ὅπως περιγράφεται λεπτομερῶς στήν ἐνότητα 3 τοῦ παρόντος. Ἡ νεοημερολογιτική ἐκκλησία κραδαίνοντας τό ὄπλο τῶν ψήφων πού διαθέτει ὡς ἐπικρατοῦσα θρησκεία στήν Ἑλλάδα, δέν θά ἐπέτρεπε σέ καμία Κυβέρνηση νά φέρει ποτέ τέτοιο νόμο πρός ψήφιση στήν Βουλή.

στ') Ἀκόμη ὁμως καί ἂν γινόταν πράξη ἡ πρόταση αὐτή τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, καί ἡ Ἑλληνική Κυβέρνηση ἔφερνε τέτοιο σχέδιο νόμου στήν Βουλή γιά τήν ἔγκριση ἐνός Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, ὁ ὁποῖος θά εἶχε διαμορφωθεῖ ἔπειτα ἀπό διαβουλεύσεις τῆς Κυβερνήσεως μαζί μας, καί πάλι ἡ λύση αὐτή θά ἦταν ὑποδεέστερη τῆς δυνατότητας τήν ὁποία μάς δίδει ὁ Ν.4301/2014. Διότι οἱ Ἕλληνες Βουλευτές (οἱ περισσότεροι ἀπό τοὺς ὁποίους ἔχουν ἐλάχιστη σχέση μέ τήν Ὁρθοδοξία) θά εἶχαν τό δικαίωμα νά τροποποιήσουν κατὰ βούλησιν τά ἄρθρα τοῦ Καταστατικοῦ αὐτοῦ Χάρτου. Ἄνθρωποι ἄθεοι καί ἄσχετοι πρός τήν Ὁρθοδοξία θά ἀποφάσιζαν γιά τόν τρόπο διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας μας; Ἐνῶ σύμφωνα μέ τόν Ν.4301/2014 ἐμεῖς διαμορφώνουμε ὅπως θέλουμε τόν Κανονισμό καί τό Πρωτοδικεῖο ἐλέγχει αὐτόν ἄν περιλαμβάνει τά ἐκ τοῦ νόμου προβλεπόμενα, δίχως νά μπορεῖ νά κάνει ἀλλαγές. Εἶναι γεγονός, ὅτι οἱ Κανονισμοί καί τῶν τεσσάρων Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων γιά Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας μας, τά ὁποῖα ἔχουν ἤδη ἀναγνωρισθεῖ, ἐγκρίθηκαν δίχως κανένα πρόβλημα ὅπως ἀκριβῶς εἶχαν διατυπωθεῖ.

Ἐν ὀλίγοις, ἂν καί ἡ –μέσω πολιτειακῶν πράξεων– ἀναγνώριση καί θεσμοθέτηση τοῦ τρόπου λειτουργίας τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καί τῶν ὀργανωτικῶν τους ὑποδιαίρέσεων, κάθε ἄλλο παρὰ ἀντίθετη πρός τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση πρακτική ἀποτελεῖ, ἐν τούτοις γιά τήν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ ἀποτελεῖ μία **μὴ ρεαλιστική** καί ταυτοχρόνως **μὴ συμφέρουσα** πρόταση σέ σύγκριση μέ τήν χρήση τοῦ Ν.4301/2014.

5. Ὁ «Νομικὸς Οἰκουμενισμὸς»

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἰσάγει στήν γνωμοδότησή του τόν νεολογισμό «νομικὸς οἰκουμενισμὸς». Θεωρεῖ ὅτι οἱ νόμοι γιά τήν παροχή νομικῆς προσωπικότητας σέ θρησκευτικούς ὀργανισμούς βασίζονται στήν ἐννοια τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνεταιριζέσθαι, σέ συνδυασμὸ μέ τήν θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἡ ὁποία –κατ' αὐτόν– ἔχει ἀγνωστικιστικὸ ὑπόβαθρο. Δηλαδή, ὅπως ὁ ἴδιος ἐξηγεῖ, ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία «προϋποθέτει τήν ὑποκειμενικὴ ἀντίληψη τῶν ἀτόμων καί τῶν θρησκευτικῶν ομάδων γιά τὸ θέμα τῆς θρησκευτικῆς ἀλήθειας»¹⁰³, ἐνῶ ἡ Ὁρθοδοξία (ἐκτὸς τῶν ἐξ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστῶν) πιστεύει ὅτι αὐτὴ μόνον κατέχει τήν

103. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀνωτ., σελ. 27.

θρησκευτική αλήθεια και ουδεμία άλλη έτερόδοξη ή έτερόθρησκη κοινότητα. Έτσι όταν μία τοπική Έκκλησία ή οι οργανωτικές της υποδιαίρεσεις (Έπισκοπές, Ένορίες και Μονές) κάνει χρήση είτε κάποιου ειδικού νόμου είτε του αστικού κώδικα για πρόσληψη νομικής προσωπικότητας, τότε αποδέχεται τον νομικό οικουμενισμό:

Ως εκ τούτου, αν μια Ορθόδοξη Αυτοκέφαλη Εκκλησία και οι οργανωτικές της υποδιαίρεσεις κάνουν χρήση ενός ειδικού νόμου για τις νομικές προσωπικότητες των θρησκευτικών οργανισμών, όπως του Νόμου 4301/2014, ή ακόμη και του Αστικού Κώδικα για τα σωματεία και τις αστικές εταιρίες, σε σχέση με την ίδια την Εκκλησία και τις οργανωτικές της υποδιαίρεσεις, τότε αποδέχονται το νομικό οικουμενισμό, δηλαδή εντάσσονται σε ένα νομικό πλαίσιο για τις νομικές προσωπικότητες των θρησκευτικών οργανισμών, είτε του Νόμου 4301/2014 είτε του Αστικού Κώδικα, το οποίο πλαίσιο θρησκευτικής ελευθερίας είναι αγνωστικιστικό (δηλαδή είτε αποδέχεται ότι όλα τα θρησκευτά έχουν θρησκευτική αλήθεια είτε ότι κανένα θρήσκευμα δεν έχει θρησκευτική αλήθεια). Έτσι τα νομικά πρόσωπα της Εκκλησίας και των οργανωτικών της υποδιαίρεσεων εξομοιώνονται, ενώπιον όλων, με τις άλλες εκκλησίες (υπό το πρίσμα του κρατικού δικαίου) ή θρησκευτικές κοινότητες, μέσα σε ένα μωσαϊκό νομικών προσώπων θρησκευτικών οργανισμών διαφόρων θρησκευμάτων¹⁰⁴.

Και τί προτείνει, λοιπόν, ως λύση; Τò εξής:

(...) προς αποφυγήν του νομικού οικουμενισμού, πρέπει να συστήνονται μόνον νομικά πρόσωπα του Αστικού Δικαίου (σωματεία ή αστικές εταιρίες) που να είναι **φορείς του ιδιοκτησιακού καθεστώτος** της εκκλησιαστικής περιουσίας της Εκκλησίας ή των οργανωτικών της υποδιαίρεσεων και της διοίκησης και διαχείρισής της¹⁰⁵.

Παρακάτω δε αναφέρει μία χαρακτηριστική περίπτωση νομικού οικουμενισμού, ή οποία έμπεριέχεται στον Ν.4301/2014:

Ως γνωστόν 300 τουλάχιστον ιδρυτές – φυσικά πρόσωπα συστήνουν θρησκευτικό νομικό πρόσωπο, το οποίο μπορεί να είναι Μητρόπολη ΓΟΧ, βουδιστικός οργανισμός, ή οργανισμός των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ή οργανισμός των Μουσουλμάνων Μπαχάι (με έδρα το Τελ Αβίβ του Ισραήλ) ή οργανισμός οποιουδήποτε άλλου θρησκευτάτος. Τρία τουλάχιστον θρησκευτικά νομικά πρόσωπα του ίδιου θρησκευτάτος – ιδρυτές συστήνουν εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο. Έτσι τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα των προαναφερθεισών Μητροπόλεων ΓΟΧ συστήνουν το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο της Εκκλησίας ΓΟΧ. Αν τρία τουλάχιστον θρησκευτικά νομικά πρόσωπα των Βουδιστών, των Μαρτύρων του Ιεχωβά (οι οποίοι, κατά τις πεποιθήσεις τους, αποτελούν μη τριαδικό χριστιανικό θρήσκευμα) ή των Μπαχάι ή οποιουδήποτε μη χριστιανικού θρησκευτάτος συστήσουν νομικό πρόσωπο, τούτα θα έχουν, επί παραδείγματι, τις εξής επωνυμίες: «Βουδιστική Ένωση Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο», «Χριστιανοί Μάρτυρες του Ιεχωβά Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο», «Ένωση των Μουσουλμάνων Μπαχάι Ελλάδος Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο»¹⁰⁶.

Μέχρι τώρα γνωρίζαμε για μυθιστορήματα έπιστημονικής φαντασίας. Νομίζουμε, ότι ό κ. Κυριαζόπουλος έγκαινίασε τò νέο λογοτεχνικό είδος της νομικής φαντασίας! Διότι έφαντάσθη ότι άλλόθρησκες κοινότητες, π.χ., μωαμεθανών, βουδιστών, ή άλλων θά έπιχειρήσουν βάσει του Ν.4301/2014 να συστήσουν «Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα», όποτε θά έμφανισθούν «έκκλησίες» μωαμεθανών, ίνδουϊστών, βουδιστών κ.λπ.. Καί αυτό θεωρεί ότι θά μολύνει την αληθινή Έκκλησία, ή όποια έτσι θά φαίνεται ως αποδεχομένη τον «νομικό οικουμενισμό». Μάλιστα! Άς πάρουμε τὰ πράγματα με την σειρά.

α') Τò θεμέλιο του συλλογισμού του κ. Κυριαζόπουλου είναι έσφαλμένο. Διότι τò μèn κράτος όφείλει να σέβεται την θρησκευτική έλευθερία τών πολιτών και να μην λαμβάνει θέση για τò ποιός κατέχει την θρησκευτική αλήθεια, ταυτόχρονα δέ να δίνει την δυνατότητα σε όλες τις θρησκευτικές κοινότητες να οργανώνονται κατά τòn τρόπο που θεωρούν καλύτερο

¹⁰⁴. Αυτόθι, σελ. 28.

¹⁰⁵. Αυτόθι.

¹⁰⁶. Αυτόθι, 28-29.

καὶ οἱ κοινότητες αὐτές, μαζί μὲ τὶς ὀργανωτικές τους ὑποδιαίρεσεις, νὰ εἶναι φορεῖς δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων (τουτέστιν νὰ ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα). Κεφαλαιῶδες δικαίωμα εἶναι ἡ δυνατότητα νὰ συναλλάσσονται καὶ νὰ διαθέτουν περιουσία, προκειμένου νὰ ἀσκοῦν τὸ λατρευτικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ τους ἔργο. Ἡ ἀνεξιθρησκεία δὲν βασίζεται, κατὰ κύριον λόγον, στὸν θρησκευτικὸ ἀγνωστικισμό. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς στὸ Εὐαγγέλιό μας διδάσκει τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Ἐκεῖνος εἶπε τὸ «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν». Ἐκεῖνος, ὅταν πολλοὶ σκανδαλισθέντες ἀπὸ τὰ λόγια του ἔφυγαν, ἐρώτησε τοὺς Μαθητές: «Μῆτι θέλετε καὶ ὑμεῖς ὑπάγειν;». Οἱ μαθητὲς βέβαια παρέμειναν ἐθελουσίως κοντὰ Του. Ἀπὸ ποῦ καὶ ὡς ποῦ θὰ χαρίσουμε τὴν ἀρετὴ τῆς ἀνεκτικότητας στὸν ἀλλόθρησκο καὶ τὸν σεβασμὸ στὴν ἐλευθερία τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου στοὺς ἀγνωστικιστές; Εὐτυχῶς ποὺ ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ἔζησε τὸν 4ο αἰῶνα μ.Χ., διότι θὰ κατηγοροῦσε ὡς ἀγνωστικιστὴ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο γιὰ τὸ Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων!

Αλλὰ καὶ οἱ κατὰ τὸπους Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, ἀπὸ τὸν 4ο αἰῶνα μὲ ἀπόφαση τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ἀπέκτησαν τὴν δυνατότητα νὰ ἔχουν περιουσία καὶ νὰ δέχονται κληρονομίες¹⁰⁷, ὅπως εἶχαν μέχρι τότε τὰ εἰδωλολατρικὰ ἱερά. Μήπως, λοιπόν, καὶ οἱ τότε χριστιανικὲς ἐκκλησίες εἶχαν περιπέσει στὸν «νομικὸ οἰκουμενισμό»;

β') Αὐτοκρατορικὰ διατάγματα καὶ ἀργότερα σουλτανικὰ διατάγματα καὶ νόμοι στὰ νεώτερα κράτη κατοχύρωναν προνόμια, δικαιώματα, τυπικὰ καὶ κανονισμοὺς Πατριαρχείων, Ἐκκλησιῶν καὶ Μονῶν, ἢ καὶ Μοναστικῶν Κοινοτήτων (ὅπως τοῦ Ἁγίου Ὁρους), ἐνῶ ταυτόχρονα παρόμοια διατάγματα ἐξεδίδοντο καὶ γιὰ θρησκευτικὲς κοινότητες ἑτεροδόξων καὶ ἑτεροθρήσκων, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν Ὀθωμανικὴ περίοδο¹⁰⁸. Μήπως καὶ τότε περιέπεσαν οἱ κατὰ τὸπους Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ στὸν «νομικὸ Οἰκουμενισμό»; Μήπως, λοιπόν, μὲ τὸ ἴδιο σκεπτικὸ, καὶ οἱ ζηλωτὲς ἀγιορεῖτες ποὺ διαβιοῦν στὸ Ἅγιο Ὄρος καὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἐφαρμόζουν τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἔχουν καὶ αὐτοὶ μολυνθεῖ ἀπὸ τὸν «Νομικὸ Οἰκουμενισμό»;

γ') Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι μία τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ οἱ ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρεσεις, ἂν ἀποκτήσουν νομικὴ προσωπικότητα (ἀκόμη καὶ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα) ἐκπίπτουν στὸν «νομικὸ οἰκουμενισμό», διότι ἐξομοιώνονται πρὸς τὶς κοινότητες τῶν ἑτεροδόξων, ἐπειδὴ καὶ αὐτὲς ἔχουν τέτοιου εἴδους νομικὰ πρόσωπα, μόνον ὡς ἀνέκδοτο μπορεῖ νὰ ἐκληφθεῖ καὶ εἶναι ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἓνας Ἐπίκουρος Καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου διατυπώνει κάτι τέτοιο! Αὐτοὶ ποὺ χρησιμοποίησαν (καὶ προφανῶς παρήγγειλαν) τὴν γνωμοδότηση δὲν πρόσεξαν ὅτι ἔτσι κατακρίνεται καὶ ὁ Μακαριστὸς Μητροπολίτης κυρὸς Μάξιμος, ὁ ὁποῖος εἶχε συστήσει Ἀστικὴ Ἐταιρεία γιὰ νὰ προσδώσει νομικὴ προσωπικότητα στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη ΓΟΧ Θεσσαλονίκης; Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νομικὸ πρόσωπο μορφῆς Σωματείου διαθέτουν, τὸ ὁποῖο μάλιστα αὐτοὶ ταυτίζουν μὲ τὴν Ἑνορία τὴν ὁποία κατέχουν¹⁰⁹. Συνεπῶς μὲ τὴν λογικὴ αὐτὴ καὶ οἱ ἴδιοι ἔπεσαν στὴν αἵρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»¹¹⁰.

107. Βασ. Στεφανίδου, Ἐκκλησιατικὴ Ἱστορία, ἐκδ. Παπαδημητρίου, Αθήνα: 1959, σελ. 142.

108. Ὅπως οἱ «Γενικοὶ Κανονισμοὶ» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οἱ ὁποῖοι φέρουν ὑπότιτλο: «Ὁδηγία τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως (σ.σ. Ὀθωμανικῆς), σταλεῖσαι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα (παρακάτω ὀνομάζονται: Ρωμαϊκὸ, Ἀρμενικὸ, Καθολικὸ καὶ ἡ Ἀρχιεραββινεῖα) περὶ τε τοῦ σχηματισμοῦ τῶν, κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς γενικῆς τοῦ Κράτους βελτιώσεως προεκδοθέντος ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος, ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συγκροτηθησομένων, εἰδικῶν προσωρινῶν συμβουλίων καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν» (Γενικοὶ Κανονισμοί, περὶ διευθετήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελούντων Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν ὑπηκόων τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1900, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, σελ. γ').

109. Τὴν ἀποκήρυξή τους ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδό μας τὴν ξεκινοῦν μὲ τὰ λόγια: «Μὲ τὴν παροῦσα τὸ Δ.Σ. τῆς Ἑνορίας μας...». Ταυτίζουν τὴν Ἑνορία μὲ τὸ Σωματεῖο τους καὶ θεωροῦν τὸ Δ.Σ. τοῦ σωματείου τους ὡς διοικητικὸ ὄργανο τῆς Ἑνορίας.

110. Κάθε μορφή «κατηγοριοποιήσεως» ἢ συναριθμήσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ κρατικούς ἢ ἄλλους ἀσχέτους πρὸς αὐτὴν φορεῖς, γιὰ λόγους πολιτογραφικούς, νομικούς, κοινωνιολογικούς κλπ., μαζί μὲ ἄλλες θρησκευτικὲς κοινότητες εἴτε χριστιανικὲς εἴτε ὄχι, δὲν ἀφορᾷ Αὐτὴν καθόλου, διότι σὲ καμμία σχέση ἀμεση ἢ ἔμμεση δὲν ἦλθε ἢ δὲν σκοπεύει νὰ ἔλθει γιὰ τὸν ὁποιοδήποτε σκοπὸ μὲ ἐκεῖνες. Ἄλλωστε, τέτοιες κατηγοριοποιήσεις σὲ ἀρχεῖα τῆς πολιτείας, τῶν δικαστηρίων, τῶν τοπικῶν ἀρχῶν κλπ. μποροῦν νὰ συμβοῦν καὶ γιὰ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες ἢ Σωματεῖα. Αὐτὸ δηλαδὴ μπορεῖ νὰ συμβεῖ καὶ μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη μορφή νομικῆς ὀργανώσεως.

δ') Μὲ ἓνα παρόμοιο σκεπτικό, κάποιος ἄλλος εὐφάνταστος νοῦς θὰ μπορούσε νὰ ἰσχυρισθεῖ, ὅτι ἐφόσον οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι χρησιμοποιοῦν κτισμένους ναοὺς γιὰ τὴν λατρεία τους, δὲν θὰ ἔπρεπε οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ χρησιμοποιοῦμε καὶ ἐμεῖς τέτοιους ναοὺς, διότι τοῦτο θὰ ἦταν ...«ἀρχιτεκτονικὸς οἰκουμενισμὸς». Οὔτε νὰ χρησιμοποιοῦμε χρήματα γιὰ τὶς συναλλαγές, διότι καὶ οἱ ἑτερόδοξοι χρήματα χρησιμοποιοῦν (ἄρα... «οἰκονομικὸς οἰκουμενισμὸς»)! Καὶ «ἐπιλήψη ἡμᾶς ὁ χρόνος διηγουμένων» περὶ πόσων εἰδῶν οἰκουμενισμοὺς μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ κάθε εὐφάνταστος νοῦς!...

Καὶ μπορεῖ πράγματι νὰ ἐπινοήσῃ κάποιος πλῆθος «οἰκουμενισμῶν» γιὰ τὴν κάθε σφαίρα ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, ἀλλὰ αὐτό, ἐκκλησιαστικῶς, εἶναι ἀδιάφορο. Μόνον ὁ θρησκευτικὸς οἰκουμενισμὸς εἶναι ἐπίμεμπτος, ὡς βασιζόμενος στὸν θρησκευτικὸ συγκρητισμὸ. Ὑπάρχει λ.χ. στὴν πολιτικὴ ἢ ἔννοια τῆς «οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως», κατὰ τὴν ὁποία μέλη ὄλων ἢ τῶν περισσοτέρων κομμάτων τῆς Βουλῆς μετέχουν στὴν Κυβέρνηση. Ἀλλὰ αὐτὸ ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς εἶναι ἀδιάφορο. Ὁμοίως καὶ ὅλοι οἱ «οἰκουμενισμοὶ» ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπινοήσῃ ὁ κάθε εὐφάνταστος νοῦς, καὶ ποὺ ἀφοροῦν ἄλλους τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος, πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ, δὲν ἐνδιαφέρουν τὴν Ἐκκλησία. Συνεπῶς δὲν ἔχει κανένα ἐνδιαφέρον ἀπὸ ἐκκλησιαστικῆς ἀπόψεως ἢ ἔννοια τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ», ποὺ ἐπινοήσῃ ὁ κ. Κυριαζόπουλος γιὰ νὰ φανεῖ ἀρεστός στοὺς ἐντολεῖς του¹¹¹.

ε') Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι μὲ τὸν Ν.4301/2014 παρέχεται τὸ δικαίωμα σὲ τρία θρησκευτικὰ νομικὰ πρόσωπα νὰ συστήσουν Ἐκκλησιαστικὸ νομικὸ πρόσωπο, ὅποτε θεωρητικῶς θὰ μπορούσαν νὰ συστήσουν ἐκκλησιαστικὰ νομικὰ πρόσωπα καὶ μὴ χριστιανικὲς κοινότητες, καὶ συνεπῶς αὐτὸ ἀποτελεῖ «νομικὸ οἰκουμενισμὸ», ἐκτὸς ἀπὸ κωμικὸ εἶναι καὶ ἐπικίνδυνο. Κωμικὸ μὲν, διότι οἱ μωαμεθανοὶ καὶ οἱ βουδιστὲς καὶ οἱ λοιποὶ ἑτερόθρησκοι δὲν ἔχουν στὴν παράδοσή τους νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν ὄρο «ἐκκλησιαστικὸ», τὸν ὁποῖο πιθανόν κάποιοι νὰ ἀπεχθάνονται, διότι ἴσως θὰ αἰσθάνονται ὅτι ἔτσι ἐξομοιώνονται μὲ τοὺς Χριστιανοὺς. Δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συστήσουν δευτεροβάθμιο διοικητικὸ ὄργανο. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἔκαναν, τί μᾶς ἐνδιαφέρει ἐμᾶς; Ἐκκλησίες πονηρευομένων ὑπάρχουν, ἄλλωστε, πολλές. Ἡ ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία καὶ Αὐτὴ ἀσφαλῶς δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι. Ἀπεναντίας, καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ ἐπικίνδυνο τῆς ὑποθέσεως, τὸ νὰ θεωρεῖ κανεὶς ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ὀνόματα ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι, αὐτὸ τοῦτο ἀποτελεῖ αἴρεση, τὴν αἴρεση τοῦ ἑτεροπροσδιορισμοῦ.

στ') Ἡ πρόταση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου εἶναι νὰ συστήνονται νομικὰ πρόσωπα τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου (Σωματεῖα ἢ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες) ἀποκλειστικῶς ὡς φορεῖς τῆς ἐκκλησιαστικῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαίρεσεων, προκειμένου νὰ ἀσκεῖται ἡ διοίκηση καὶ ἡ διαχείριση τῆς παρουσίας αὐτῆς. Ἀπὸ τὴν πρόταση αὐτὴ δημιουργοῦνται κάποια ἐρωτήματα. Τὰ νομικὰ αὐτὰ πρόσωπα θὰ ἔχουν διαφορετικὴ ἐπωνυμία ἀπὸ τὶς Ἐνορίες, Μονὲς καὶ Μητροπόλεις, τῶν ὁποίων τὴν παρουσία θὰ διαχειρίζονται ἢ μπορούν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἴδια; Δηλαδή λ.χ. μαζεύονται πέντε ἄτομα ποὺ θέλουν νὰ μονάσουν σὲ ἓναν τόπο, ἀγοράζουν οἰκόπεδο στὸ ὄνομά τους καὶ μὲ τὴν ἄδεια τοῦ Ἐπισκόπου συστήνουν Μονὴ μὲ ὄνομα «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας». Ἡ Μονὴ αὐτὴ ἐκκλησιαστικῶς ὑφίσταται ὡς ὀργανωτικὴ ὑποδιαίρεση μιᾶς Μητροπόλεως τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν ἔχει νομικὴ προσωπικότητα. Ἀποφασίζουν λοιπὸν τὰ ἄτομα ποὺ μονάζουν νὰ συστήσουν μία ἀστικὴ ἐταιρεία γιὰ νὰ διασφαλίσουν τὴν παρουσία τῆς Μονῆς. Κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, τί πρέπει νὰ κάνουν; Νὰ ὀνομάσουν τὴν ἀστικὴ ἐταιρεία κάτι σὰν «Διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας», ὥστε νὰ ξεχωρίζῃ ἀπὸ τὸν ἐκκλησιαστικῶς ὑφιστάμενο ὀργανισμὸ «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας»; Ἄν ὀνομάσουν τὴν ἀστικὴ ἐταιρεία «Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Γεωργίου Πέρα Ραχούλας» θὰ πέσουν στὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»; Δὲν εἶναι φανερό ὅτι πρόκειται γιὰ δύο διαφορετικὰ πράγματα; Διότι ἡ Μονὴ προϋπήρχε ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἀργότερα προσέλαβε τὴν νομικὴ μορφή γιὰ συγκεκριμένους λόγους. Ἀλλὰ ἀκριβῶς τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τὶς Μητροπόλεις, οἱ

¹¹¹. Εἶναι σύνηθες φαινόμενο στὴν ὑπὸ κρίσιν γνωμοδότηση ἢ μεταπήδηση ἀπὸ τὴν θεολογία στὴ νομικὴ καὶ τὸ ἀντίστροφο καὶ ἡ ἀνάμειξη στοιχείων καὶ τῶν δύο κλάδων «φύρδην - μίγδην».

ὁποῖες ὑφίστανται ἤδη ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἔπειτα προσλαμβάνουν τὴν νομικὴ μορφή τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων ἐφ' ὅσον θέλουν. Ποιό εἶναι τὸ μεμπτό;

ζ') Ἡ ἔλλειψη νομικῆς προσωπικότητος στὶς Μητροπόλεις καὶ τὶς λοιπὲς ὀργανωτικὲς δομὲς τῆς Ἐκκλησίας μας δημιουργεῖ ἀρκετὰ προβλήματα. Ὅρισμένα ἀπὸ αὐτὰ παραθέτουμε κατωτέρω στὴν ἐνότητα 8.

η') Καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς, εἶχε προσλάβει νομικὴ προσωπικότητα σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, κατὰ τὸν χρόνο τῆς Χειροτονίας Ἐπισκόπων γιὰ τὴν Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος. Συνεπῶς ἡ ἀποδοχὴ τῆς θεωρίας τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, ὅτι ἡ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος ἀπὸ μία τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ τὶς ὀργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρεσεις συνιστᾷ «νομικὸ οἰκουμενισμό», ὀδηγεῖ σὲ εὐθεία ἀμφισβήτηση τῶν Χειροτονιῶν μας. Δεδομένου δὲ ὅτι ὅλες οἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, Ἐπισκοπές, Ἐνορίες καὶ Μονές τῆς ὑψηλίου ἔχουν κάποιον εἶδος νομικῆς προσωπικότητος, κατὰ τὴν ἴδια (ἐσφαλμένη) θεώρηση, θὰ ἔπρεπε ὅλες νὰ εἶχαν ἐκπέσει στὴν αἴρεση τοῦ «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ»! Τὸ σφάλμα αὐτῆς τῆς θεωρήσεως ἀναδεικνύεται περισσότερο στὴν ἐπομένη ἐνότητα.

θ') Σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ὅσα ἀναποδείκτως ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν (τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τους ὑποδιαίρεσεων) σύσταση παραλλήλων πρὸς αὐτὰ εἰδικῶν «φορέων ἰδιοκτησίας ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας», δὲν ὑπάρχει στὴν δισχιλιετὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς αὐτὸ πού προτείνει ὁ κ. Καθηγητῆς εἶναι ἀμάρτυρο καὶ ἀντιπαραδοσιακό. Οἱ ἴδιες οἱ Μονές καὶ οἱ Ἐνορίες καὶ οἱ Ἐπισκοπές, καὶ τὰ Πατριαρχεῖα ἦταν πάντοτε οἱ ἰδιοκτησιακοὶ φορεῖς τῆς περιουσίας τους (ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου) καὶ ὄχι κάποια παράλληλα σχήματα. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὑπάρχουν Ἱεροὶ Κανόνες πού ἀναφέρονται σὲ ζητήματα διαχειρήσεως ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Τὸ σύστημα τῶν παραλλήλων ἰδιοκτησιακῶν φορέων γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ δῆθεν «νομικοῦ οἰκουμενισμοῦ» συναντᾶται μόνον στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Κυριαζόπουλου!

6. «Ἐκκλησιαστικὸς ...Μονοφυσιτισμὸς» καὶ Θεοπασχιτισμὸς

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος στὶς σελ. 25 καὶ 26 τῆς γνωμοδοτήσεώς του σχολιάζει τὴν ἀπάντησή μας στὸ 8ο ἐρώτημα τῶν ἐρωταποκρίσεων περὶ τοῦ Ν.4391 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 2015, λέγοντας:

Ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶναι ὀρθὴ ἡ ἀπάντηση στὴν ἐρώτηση 8 τῆς Λίστας ἐρωταποκρίσεων τοῦ 2015 κατὰ τὴν ὁποία στὴν περίοδο τῶν ρωμαϊκῶν διωγμῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, αὐτὴ εἶχε προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τῶν ταφικῶν συλλόγων. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶχε προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τῶν ταφικῶν συλλόγων, ἀλλὰ χρησιμοποίησε αὐτὴ τὴν νομικὴ μορφή μόνο γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας τῆς¹¹².

Ἄς δοῦμε ἀκριβῶς τι ἀναφέρουμε ἐκεῖ: «Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν διωγμῶν τῆς ρωμαϊκῆς περιόδου, ἡ Ἐκκλησία εἶχε προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τῶν ταφικῶν συλλόγων. Οἱ κατακόμβες τῆς Ρώμης ἀνήκαν ὄχι σὲ φυσικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ σὲ ἓνα εἶδος νομικῶν προσώπων τῆς ἐποχῆς, πού ὀνομάζονταν «ταφικοὶ σύλλογοι» (collegia funeraticia). Οἱ ρωμαϊκὲς ἀρχὲς κατεδίωκαν τοὺς Χριστιανούς, τοὺς θανάτωναν καὶ δήμευαν τὶς περιουσίες τους, ἀλλὰ οἱ ταφικοὶ σύλλογοι ἦταν ἀναγνωρισμένοι καὶ ἡ περιουσία τους ἦταν ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν περιουσία τῶν μελῶν τους. Γι' αὐτὸ καὶ διασώθηκαν οἱ κατακόμβες»¹¹³.

Ἡ ἀπάντησή μας εἶναι ὀρθότατη. Ἀπλῶς ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐκλαμβάνει ἐσφαλμένως τὸ ρῆμα «προσλαμβάνω». Θεωρεῖ τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος σὲ μετατροπὴ. Ἡ πρόσληψις δὲν σημαίνει μετασχηματισμὸς ἢ μετατροπὴ. Ὅπως καὶ ὁ ἴδιος παραδέχεται, οἱ Ταφικοὶ Σύλλογοι ἦταν μία νομικὴ μορφή πού χρησιμοποίησε ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας τῆς σὲ καιροὺς διωγμῶν. Εὐχαριστοῦμε τὸν κ. Καθηγητὴ γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῆς ἱστορικῆς μας ἀναφορᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς ἀκριβῶς αὐτὸ ἐννοοῦμε. Ἡ

¹¹². Κυριακού Κυριαζόπουλου, ἔθ. ἀνωτ., σελ. 25.

¹¹³. «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», βλ. ἐδῶ: <https://ecclesiagoc.gr/index.php/ενημερωση/ανακοινώσεις/1016-peri-tou-nomou-4301> (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 9-3-2019).

Τοπική Ἐκκλησία τῆς Ρώμης χρησιμοποίησε αὐτὴν τὴν νομικὴ μορφή ὅταν τὴν χρειάστηκε καὶ μετὰ ἔπαυσε νὰ τὴν χρησιμοποιεῖ. Δὲν μετασχηματίσθηκε ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ παραμένοντας ὅπως ἦταν (ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοιώτως) προσ-έλαβε μία νομικὴ μορφή γιὰ νὰ καλύψει μία ἀνάγκη τῆς (τὴν διασφάλιση τῆς παρουσίας τῆς). Αὐτὴ ἡ νομικὴ μορφή ἦταν κάτι ξεχωριστό, ἓνα πρόσ-**λημμα**: ἓνα νομικὸ κέλυφος ἢ ἓνα νομικὸ ἔνδυμα. Παρακάτω ὁ ἴδιος ἀναφέρει:

Ἐπίσης, ἡ ἀναγνώριση δικαιωμάτων σε ἐκκλησιαστικούς οργανισμούς ἀπὸ τὴ Ρωμαϊκὴ Αυτοκρατορία (ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο καὶ ἔκτοτε) καὶ στη συνέχεια ἀπὸ τὴν Οἰθωμανικὴ Αυτοκρατορία, δὲν ἀναγνώριζε νομικὴ προσωπικότητα στὴν Ἐκκλησία καὶ στις οργανωτικὲς τῆς υποδιαιρέσεις, ἀλλὰ μόνο στα σύνολα τῶν περιουσιῶν τους (ιδρύματα)¹¹⁴.

Αὐτὸ πὸν ἀναφέρουμε ἐμεῖς καὶ σχολιάζει ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἶναι τὸ ἑξῆς: «Ἐπειτα ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἔδωσε δικαιώματα στοὺς Ἐκκλησιαστικούς Ὄργανισμούς (Ναοὺς, Ἐπισκοπὲς) νὰ ἔχουν παρουσία, ὅπως εἶχαν καὶ οἱ εἰδωλολατρικοὶ ναοὶ μέχρι τότε»¹¹⁵. Οὐτε αὐτὸ τὸ ἀρνεῖται ὁ κ. Κυριαζόπουλος. Ἀπλῶς μᾶς διευκρινίζει τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητος τὸ ὁποῖο προσ-έλαβαν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ὄργανισμοὶ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου μέχρι καὶ τὴν νεώτερη ἐποχὴ.

Καὶ ἐδῶ ἔχουμε μία πρόσ-**ληψη**. Λέγει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅτι δὲν ἔγινε ἀπὸ τὴν ρωμαϊκὴ καὶ τὴν οἰθωμανικὴ νομοθεσία ἀναγνώριση τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν, ἀλλὰ μόνον τῶν συνόλων τῶν περιουσιῶν τους.

Πρέπει, ὡστόσο, νὰ τονίσουμε ὅτι ὁ ὅρος τῆς νομικῆς προσωπικότητος (ὅπως τὴν γνωρίζουμε σήμερα) ἐμφανίζεται μόλις τὸν 19ο αἰῶνα στὸ γερμανικὸ δίκαιο καὶ πρόκειται γιὰ «πλάσμα δικαίου». Εἶναι «νομικὸ κατασκεύασμα», τὸ ὁποῖο ἐπινοήθηκε γιὰ πρακτικούς λόγους, δίχως νὰ ὑπάρχει στὸν πραγματικὸ κόσμο. Ὑπαρκτὲς ὀντότητες εἶναι λ.χ. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ περιουσιακά τους στοιχεῖα, τὰ «ὑπάρχοντά τους». Ὅταν μία ὁμάδα ἀνθρώπων (ἔνωση προσώπων), ἢ ἓνα σύνολο παρουσίας (διαχειριζόμενο ἀπὸ μία ὁμάδα ἀνθρώπων) λαμβάνει νομικὴ προσωπικότητα, ἐννοοῦμε ὅτι ἀποκτᾶ δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, σὰν νὰ ἦταν ἓνα ὑπαρκτὸ πρόσωπο. Ὑπάρχει ὁμως μόνον «κατὰ νόμον», δηλαδή ὁ νόμος τὸ θεωρεῖ ὑπαρκτό, τὸ φορολογεῖ, τὸ ἐλέγχει καὶ τοῦ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα νὰ κάνει δικαιοπραξίες καὶ νὰ ἔχει δικὴ του ιδιοκτησία. Σὲ ὀρισμένα νομικὰ πρόσωπα (ἑνώσεις προσώπων) προηγεῖται ἢ ἀναγνώριση δικαιωμάτων σὲ ἓνα σύνολο ἀνθρώπων μὲ κάποιον κοινὸ σκοπὸ καὶ ἔπεται ἢ ἀπόκτηση παρουσίας (ἢ ὁποῖα δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ) ἀπὸ αὐτὸ τὸ σύνολο. Σὲ ἄλλα (ὅπως τὰ ιδρύματα), ὁ νόμος δίνει δικαιώματα σὲ μία παρουσία πὸν διατίθεται γιὰ συγκεκριμένο σκοπὸ καὶ ὀρίζει τὰ πρόσωπα πὸν θὰ ἀσκοῦν τὴν διαχείριση, ὥστε ἡ παρουσία αὐτὴ καὶ ὁ καρπὸς ἀπὸ τὴν διαχείρισή τῆς νὰ διοχετεύονται γιὰ τὸν σκοπὸ πὸν ὀρίσε ὁ ἰδρυτὴς (συνήθως μὲ διαθήκη).

Ἄν καὶ ὅπως εἶδαμε ὡς ὅρος ἢ νομικὴ προσωπικότητα ἐμφανίζεται τὸν 19ο αἰῶνα, ἡ ἔννοια τῆς προσδόσεως δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων σὲ ὁμάδες ἀνθρώπων, ἢ σύνολα παρουσιῶν (διαχειριζόμενα ἀπὸ ὁμάδες ἀνθρώπων), ὑπῆρχε ἤδη ἀπὸ τὴν ἑλληνορωμαϊκὴ ἀρχαιότητα. Ἐπὶ παραδείγματι, γνωρίζουμε ὅτι ὁ ναὸς («ιερὸν») τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφεσο εἶχε σημαντικὴ παρουσία ἀπὸ κτήματα, τὰ ὁποῖα δώριζαν (ἀφ-ιέρωναν) σὲ αὐτὸν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς. Τὸ ἴδιο γινόταν καὶ μὲ ὄλους τοὺς ἀρχαίους ναοὺς. Εἶδαμε προηγουμένως καὶ τοὺς «ταφικούς συλλόγους» τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, οἱ ὁποῖοι (ὅπως καὶ ἄλλες παρόμοιες ἐνώσεις προσώπων) εἶχαν δικαιώματα καὶ μάλιστα τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας. Οἱ Χριστιανοὶ προσ-έλαβαν τὶς μορφὲς τῶν ταφικῶν συλλόγων, διότι οἱ ρωμαϊκὲς ἀρχὲς θεωροῦσαν τὴν Ἐκκλησία «παράνομη θρησκεία» καὶ συνεπῶς ἔστερεῖτο τοῦ δικαιώματος νὰ ἔχει ιδιοκτησία. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐπέτρεψε στὶς κατὰ τὸπους Ἐκκλησίες καὶ ὅλες τὶς ὀργανωτικὲς τους υποδιαιρέσεις νὰ ἔχουν ιδιοκτησία, ὅπως ἀκριβῶς εἶχαν καὶ τὰ εἰδωλολατρικὰ «ιερά».

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος, λοιπὸν, μᾶς διευκρινίζει ὅτι ἡ νομικὴ μορφή (μὲ τὴν ἔννοια τῆς νομικῆς προσωπικότητος ὅπως τὴν γνωρίζουμε σήμερα), τὴν ὁποῖα προσέλαβαν οἱ Ἐκκλησια-

114. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 25.

115. «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀνωτ..

στικοί οργανισμοί από την εποχή του Μ. Κωνσταντίνου, είναι αυτή που σήμερα θα ταίριαζε περισσότερο στην νομική προσωπικότητα του ιδρύματος. Αλλά σε όλες τις περιπτώσεις έχουμε συνδυασμό ανθρώπων και περιουσίας που διαχειρίζεται από αυτούς. Οπότε ο κ. Κυριαζόπουλος έννοει ότι ο Μ. Κωνσταντίνος δεν έδωσε στους Χριστιανούς (ως ενώσεις προσώπων) το δικαίωμα της ιδιοκτησίας, αλλά στην περιουσία των Χριστιανών (ως σύνολα περιουσιών) το δικαίωμα να διαχειρίζεται από τους Χριστιανούς (ως ενώσεις προσώπων)! Ουσιαστικώς πρόκειται για το ίδιο πράγμα. Αλλά το σημαντικό είναι ότι ο κ. Κυριαζόπουλος παραδέχεται ότι οι εκκλησιαστικοί οργανισμοί απέκτησαν το δικαίωμα της διαχείρισης της περιουσίας τους, και άρα προσ-έλαβαν κάποιου είδους νομική προσωπικότητα με την σύγχρονη όρολογία. Το γεγονός πάντως είναι ότι αυτό, το οποίο προσέλαβαν οι εκκλησιαστικοί οργανισμοί, είναι **επίκτητο** (πρόσ-λημμα) και δεν ταυτίζεται με αυτούς.

Ακριβώς αυτό ερμηνεύεται στην ερωταπόκριση 8 του άρθρου μας «Περί του Νόμου 4301».

«Και έδω πρέπει να τονισθεί, ότι δεν πρόκειται να τεθεί η Αγία μας Εκκλησία υπό εποπτεύουσα αρχή. **Άλλο** η Εκκλησία και **άλλο** το νομικό της πρόσωπο. Η νομική προσωπικότητα, είναι ένα νομικό **κέλυφος**, ή **ένδυμα** που χρησιμοποιεί η Εκκλησία για να καλύψει κάποιες ανάγκες της. Όπως εμείς δεν ταυτιζόμαστε με τα ένδύματά μας, το ίδιο και η Αγία μας Εκκλησία, είτε πρόκειται για την Τοπική εν Ελλάδα Εκκλησία του Χριστού, είτε για τις Επισκοπές, είτε για τις Ένορίες και τα Μοναστήρια, δεν ταυτίζεται με τα νομικά ένδύματα που χρησιμοποιεί. Απόδειξη είναι η δυνατότητα να αλλάζει νομικά μορφώματα, αν νομίζει ότι κάτι άλλο μπορεί να την εξυπηρετήσει καλύτερα. Όπως όταν πέφτει η θερμοκρασία κάποιος ενδύεται θερμότερα ρούχα, έτσι και η Εκκλησία μπορεί να προσλαμβάνει διάφορες νομικές μορφές ανάλογα με την εποχή, τον τόπο και το περιβάλλον»¹¹⁶.

Ο κ. Κυριαζόπουλος θεωρεί έσφαλμένη αυτήν την άποψη και την χαρακτηρίζει «κοσμικά ωφελμιστική και μη εκκλησιολογικά όρθη, διότι άπηχεϊ τον μονοφυσιτισμό»¹¹⁷!

Από την στιγμή κατά την οποία τόσο το **προσλαμβάνον** (ο εκκλησιαστικός οργανισμός) όσο και το **προσλαμβανόμενον** (ή νομική μορφή) είναι διαφορετικά πράγματα, δίχως το ένα να απορροφάται από το άλλο, γιατί ο κ. Καθηγητής μας κατηγορεί για «εκκλησιαστικό μονοφυσιτισμό»;

Αρχικώς είχαμε θεωρήσει ότι ο κ. Κυριαζόπουλος μάς κατηγορήσει έτσι, διότι θεωρεί ότι δεν διαχωρίζουμε τους εκκλησιαστικούς οργανισμούς από τα νομικά πρόσωπα, τα οποία αυτοί προσλαμβάνουν. Αν και εν προκειμένω, δεν μπορεί να γίνει αναφορά σε δύο φύσεις με την δογματική έννοια, διότι ένας εκκλησιαστικός οργανισμός, όπως λ.χ. μία μοναστική αδελφότητα είναι μία ένωση προσώπων με πραγματική ύπαρξη, ενώ η νομική προσωπικότητα που αυτή λαμβάνει είναι μη ύπαρκτη, αλλά **συμβατική** έννοια. Πάντως, όπως είδαμε προηγουμένως, εμείς δεν ταυτίζουμε τους εκκλησιαστικούς οργανισμούς με τα νομικά τους πρόσωπα. Πιθανόν ο ίδιος να θεωρεί ότι αυτά δεν μπορούν να διαχωριστούν. Ίσως γι' αυτό να αναφέρει κάπου ότι:

Κατόπιν των ανωτέρω, οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις μιας Αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Εκκλησίας δεν επιτρέπεται κανονικώς να ιδρύουν την Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά η Αυτοκέφαλη Ορθόδοξη Εκκλησία ιδρύει τις οργανωτικές της υποδιαιρέσεις - Μητροπόλεις, οι οποίες υπάγονται σε αυτήν, και οι Μητροπόλεις της ιδρύουν τις δικές τους οργανωτικές υποδιαιρέσεις (ενορίες, μονές, ησυχαστήρια), οι οποίες υπάγονται στις αντίστοιχες Μητροπόλεις»¹¹⁸.

Αυτό είναι πράγματι όρθο, αλλά φανερώνει ότι ο κ. Κυριαζόπουλος δεν μπορεί εν τη διανοία του να διαχωρίσει τους εκκλησιαστικούς οργανισμούς από τα νομικά πρόσωπα, τα οποία αυτοί προσλαμβάνουν. Διότι τα Θρησκευτικά Νομικά Πρόσωπα που συστάθηκαν από (ήδη) τέσσερεις Μητροπόλεις, πρόκειται να συστήσουν ένα Εκκλησιαστικό Νομικό Πρόσωπο και **όχι μία Αυτοκέφαλη Εκκλησία**. Η τοπική Εκκλησία προϋφίσταται και προσ-λαμβάνει νομική μορφή, όπως άλλωστε και οι Μητροπόλεις· προϋπήρχαν και πριν την πρόσληψη από

¹¹⁶. «Περί του Νόμου 4301», ενθ. άνωτ..

¹¹⁷. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, ενθ. άνωτ., σελ. 26.

¹¹⁸. Αυτόθι, σελ. 44.

αὐτὲς νομικῆς προσωπικότητας. Ἀλλὰ διαπιστώσαμε ὅτι κάτι ἄλλο ἐννοεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὅταν μᾶς κατηγορεῖ γιὰ «ἐκκλησιαστικὸ μονοφυσισμὸ».

Ἄς προσπαθήσουμε νὰ τὸ κατανοήσουμε ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ ἰδίου:

Διότι, ὅπως προαναφέρθηκε, ἡ σωματειοποίηση τῆς Ἐκκλησίας¹¹⁹ καὶ τῶν οργανωτικῶν τῆς υποδιαίρέσεων δὲν συμβιβάζεται μετὰ τὴν Ἱερὴ Παράδοση, δεδομένου ὅτι ἀποτελεῖ καινοτομία ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴ ρωμαιοκαθολικὴ ἐκκλησιολογία¹²⁰ καὶ τὸ ρωμαιοκαθολικὸ κανονικὸ δίκαιο μετὰ τὸ Σχίσμα τοῦ 1054, στὸ πλαίσιο τῆς σχολαστικῆς τῆς θεολογίας - ἡ ὁποία ἐρχεται σὲ πλήρη ἀντίθεση μετὰ τὴν Ὀρθόδοξη ἡσυχαστικὴ θεολογία τῶν θεολόγων καὶ τῶν φιλοκαλικῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας- ἀφοῦ δὲν διαφέρει καταστατικά καὶ λειτουργικά ἀπὸ μιᾶς ἀνώνυμης εταιρίας¹²¹.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν μᾶς ἐξηγεῖ πῶς ἀκριβῶς μετὰ τὸ σχίσμα τοῦ 1054 προέβη ἡ παπικὴ «ἐκκλησία» στὴν σωματειοποίηση αὐτῆς καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαίρέσεων καὶ μὲ ποιά λόγια ἀκριβῶς οἱ φιλοκαλικοὶ Πατέρες τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας τὴν ἤλεγξαν. Ἀκόμη δὲν μᾶς ἐξηγεῖ γιὰ αὐτὴ ἡ διαφορὰ δὲν συμπεριελήφθη στὸς διαλόγους Ὀρθόδοξων-Παπικῶν τῆς Φερράρας-Φλωρεντίας καὶ γιὰ τὸν ἅγιον Πατέρα, μέχρι τὴν ἐμφάνιση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, δὲν ἀνέφεραν τίποτε γιὰ τὴν καινοτομία αὐτῆς τῶν Παπικῶν. Καὶ συνεχίζει ὁ κ. Καθηγητής:

Με τὴν Ἱερὰ Παράδοση – ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησιολογία, ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορία, ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες καὶ ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ δίκαιο – συμβιβάζεται μόνον ἡ ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητας ἀπὸ **οργανισμοὺς ποὺ ἰδρύονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία** καὶ τὶς οργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρέσεις, γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ καθεστώτος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας τοὺς καὶ γιὰ τὴ διοίκηση καὶ διαχείρισή τῆς, καὶ οἱ ὁποῖοι, ὁμῶς, δὲν ταυτίζονται μετὰ αὐτὴν τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία καὶ με αὐτὲς τὶς ἴδιες τῆς οργανωτικὲς τῆς ὑποδιαίρέσεις¹²².

Καὶ πράγματι δὲν ταυτίζονται. Δὲν διαφωνοῦμε σὲ αὐτό. Τὰ νομικὰ σχήματα εἶναι προσλήμματα, δηλαδὴ ἐξωτερικὰ σχήματα τὰ ὁποῖα, ὅπως εἶδαμε προηγουμένως, εἶναι οὐσιαστικῶς ἀνύπαρκτα καὶ ὑφίστανται μόνον νομικῶς καὶ κατὰ σύμβασιν. Διότι πρόκειται γιὰ ἀπόδοση δικαιωμάτων. Ἀλλὰ πολὺ ἀμφιβάλλουμε ἂν ὄντως οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἴδρυναν παράλληλους ὀργανισμοὺς γιὰ τὴν διαχείριση τῆς περιουσίας τοὺς, διακεκριμένους ἀπὸ αὐτοὺς¹²³. Οἱ ἴδιοι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ προσελάμβαναν κάποια νομικὰ περιβλήματα¹²⁴ (δίχως ποτὲ νὰ ταυτίζονται μετὰ αὐτά), προκειμένου νὰ διαχειρίζονται τὴν περιουσία ποὺ ἀφιερωνόταν σὲ αὐτοὺς. Ἀλλὰ ἀφοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὀργανισμοὶ ἐκ παραδόσεως συνιστοῦσαν **παράλληλους** ὀργανισμοὺς γιὰ τὴν διασφάλιση τῆς περιουσίας τοὺς, ὁ ἴδιος φέρει καὶ τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως.

Ὅπως ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς εἶναι ἓνα Πρόσωπο, ἔχει μιᾶς Ὑπόστασις με δύο φύσεις, τὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, οἱ ὁποῖες ἐνώνονται ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀναλλοιώτως, ἔτσι καὶ **ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ**, ἡ ὁποία εἶναι **τὸ Σῶμα τοῦ**, τοῦ ὁποῖου ἡ Κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστὸς, ἔχει δύο φύσεις, τὴ Θεία καὶ τὴν ἀνθρώπινη, εἶναι δηλαδὴ Θεανθρώπινη. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο δὲν διαχωρίζεται ἡ Θεία φύσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν ὑποδιαίρέσεων ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύσις τῆς, ἔτσι ὥστε ἡ Θεία φύσις τῆς νὰ μὴν ὑπόκειται στὴν κρατικὴ εποπτεία τοῦ Τμήματος

119. Προφανῶς ἐννοεῖ σωματειοποίηση τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας.

120. Δηλαδὴ μᾶς ἀποδίδει ταυτοχρόνως καὶ «ρωμαιοκαθολικὲς» καὶ μονοφυστικὲς ἀντιλήψεις!

121. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 26.

122. Αὐτόθι.

123. Δηλαδὴ πῶς γινόταν αὐτὴ ἡ διάκρισις; Ὑπῆρχαν παράλληλοι ὀργανισμοὶ μὲ διαφορετικὴ ἐπωνυμία; Γιὰ παράδειγμα, ἡ Μονὴ Μεγίστης Λαύρας ὡς ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς ἴδρυσεν ποτὲ κάποιον «Ὄργανισμὸ Διαχείρισης τῆς Μοναστηριακῆς Περιουσίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας», ἡ ἀσκούσε ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς τῆς τὴν διαχείριση τῆς περιουσίας τῆς, οὕσα περιβεβλημένη μετὰ τὴν ἰκανότητα τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς;

124. Μποροῦμε νὰ τὰ ὀνομάσουμε καὶ ὡς «νομικὰ ἐνδύματα».

Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αλλά η ανθρώπινη φύση της, ως προς την εκκλησιαστική νομική προσωπικότητάς της και ως προς τη θρησκευτική νομική προσωπικότητα των Μητροπόλεων της, να υπόκειται στην ίδια εποπτεία του Τμήματος Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων. Ο μονοφυσιτισμός προσβάλλει αιρετικά τη μια από τις δύο φύσεις είτε του Χριστού (Κεφαλής της Εκκλησίας), είτε της Εκκλησίας (Σώματος του Χριστού). Η αιρετική προσβολή της Θείας φύσης της Εκκλησίας από τον μονοφυσιτισμό αποτελεί φαινόμενο της εποχής μας, δηλαδή τούτο πράττει ο Οικουμενισμός, ο Διαχριστιανικός και ο Διαθρησκειακός¹²⁵.

Ἐδῶ θὰ διαφωνήσουμε μὲ τὸν κ. Κυριαζόπουλο. Κατ' ἀρχὴν ποῦ τὸ εἶδε γραμμένο ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Πατέρες ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει θεϊκὴ **φύση**; Ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστὸς, πράγματι ἔχει δύο φύσεις, ἀλλὰ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας πῶς ἔχει δύο φύσεις; Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας; Ὑπάρχει ἄλλη θεϊκὴ φύση ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φύση τοῦ Ἐνὸς ἐν Τριάδι Θεοῦ; Κατὰ τὸν κ. Κυριαζόπουλο, ὑφίσταται κάποια δευτέρη θεϊκὴ φύση, ἡ θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας; Τί διατυπώσεις εἶναι αὐτές; Τὸ **σῶμα** τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἀποτελοῦν **ἄνθρωποι**, οἱ ὁποῖοι ἔχουν μόνον ἀνθρώπινη φύση καὶ εἶναι συσσωματωμένοι στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴν τὴν ἐνσωμάτωση τελεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ οἱ ἄνθρωποι –μέλη τῆς Ἐκκλησίας– μετέχουν τῆς ἁγιαστικῆς Χάριτος ἀπὸ τὴν κοινωνία τους μὲ τὸ ἀναστημένο σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Κληρὸς (μὲ κεφαλαῖο Κ φυσικὰ¹²⁶) καὶ ὁ λαὸς, μέλη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ σὲ κάποια γεωγραφικὴ περιοχὴ, ἀποτελοῦν μία Τοπικὴ Ἐκκλησία, μία Ἐπισκοπὴ, μία Ἐνορία ἢ μία Μοναστικὴ ἀδελφότητα. Ὡς ἄνθρωποι, λοιπὸν, «σάρκα φοροῦντες καὶ τὸν κόσμον οἰκοῦντες» εἶναι ταυτοχρόνως καὶ πολῖτες κάποιων Κρατῶν καὶ ἐνεργοῦν σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῶν Κρατῶν αὐτῶν. Ἀξιοποιοῦν λοιπὸν τὶς ἐκάστοτε καὶ ἐκασταχοῦ νομοθεσίες προκειμένου νὰ διασφαλίζουν τὰ στοιχειώδη δικαιώματα τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν διοικητικῶν τους ὑποδιαίρέσεων μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο. Ὅταν τὰ Κράτη δὲν ἀναγνωρίζουν στοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς ὀργανισμοὺς αὐτοδικαίως τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν περιουσία¹²⁷, τότε μποροῦν νὰ συστήσουν νομικὰ πρόσωπα μὲ τὴν δικὴ τους ἐπωνυμία καὶ διοικούμενα ἀπὸ τὴν διοίκηση ἐκάστου ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ¹²⁸ καὶ ἐξυπηρετεῖται ὁ σκοπὸς τῆς διαφυλάξεως τῶν λατρευτικῶν χώρων καὶ ἡ ἀπρόσκοπτη τέλεση τῆς θείας λατρείας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Θεία Φύση τῆς Τριαδικῆς Θεότητος, ἡ ὁποία παραμένει ἐνωμένη ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως καὶ ἀδιαιρέτως μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ Προσώπῳ τοῦ Θεοῦ Λόγου, δὲν ἔχει καμία συμμετοχὴ στὰ γήϊνα καὶ τὰ ὑλικά πράγματα. Οὔτε φυσικὰ ὑφίσταται κάποια ἰδιαίτερη «θεϊκὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας» κατὰ τὴν νεοφανῆ δοξασία τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, ὁ ὁποῖος φθάνει στὸ σημεῖο νὰ θεωρήσει ὅτι ἡ θεϊκὴ αὐτὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας **προσβάλλεται** ἀπὸ τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος ἐκ μέρους τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα συναποτελοῦν τὰ μέλη μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, Μητροπόλεως, Ἐνορίας ἢ Ἐπισκοπῆς. Φθάνει ἀκόμη στὸ σημεῖο ὁ κ. Κυριαζόπουλος νὰ θεωρήσει ὅτι ἐὰν τὸ νομικὸ πρόσωπο μιᾶς Μητροπόλεως ἐποπτευόταν ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων τοῦ Υπουργείου Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων¹²⁹, τότε καὶ ἡ «θεϊκὴ φύση» τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἐτίθετο ὑπὸ κρατικὴ ἐποπτεία! Ἀσχέτως μὲ τὸ τι ἐννοεῖ ὁ κ. Κυριαζόπουλος ὡς «θεϊκὴ φύση» τῆς Ἐκκλησίας, τὸ νὰ θεωρήσει

¹²⁵. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 26-27.

¹²⁶. Ἡ ἐνόχληση αὐτῶν ποὺ βλέπουν νὰ γράφεται ἡ λέξη Κληρὸς μὲ κεφαλαῖο «Κ» ἀποκαλύπτει ὑπολανθάνοντα συμπλέγματα κατὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Πάντως στὴν ὀρθόδοξη παράδοση ὁ σεβασμὸς στὸ θεσμὸ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου εἶναι βασικὸ χαρακτηριστικὸ.

¹²⁷. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὶς Μητροπόλεις, Ἐνορίες καὶ Μονές τῶν ΓΟΧ στὴν Ἑλλάδα.

¹²⁸. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαναν μέχρι τώρα μὲ τὴν σύσταση Ἀστικῶν Ἐταιριῶν καὶ Σωματείων καὶ ἀπὸ τὸ 2014 μὲ τὴν σύστασιν ΘΝΠ/ΕΝΠ.

¹²⁹. Πράγμα ποὺ δὲν ἰσχύει ὅπως εἶπαμε στὸ Μῆρος Πρῶτο. Ἄλλωστε τὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων ἔχει ἤδη καταργηθεῖ τὴν στιγμὴ ποὺ γράφονται οἱ γραμμὲς αὐτές! Μία ἐξέλιξη ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ φανταστοῦν οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές!...

ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπόκειται σὲ κρατικὴ ἐποπτεία, ἀποτελεῖ τὴν αἴρεση τοῦ Θεοπασχιτισμοῦ. Διότι ἐξ ὀρισμοῦ ἡ θεία φύσις εἶναι ἀπαθὴς καὶ ἀνεπηρέαστη ἀπὸ ὅτιδήποτε γήινο.

Εἶναι λυπηρὸν, ἀλλὰ ὁ κ. Κυριαζόπουλος θέλοντας νὰ προσάψει σὲ ἐμᾶς τὴν αἴρεση τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ, ἀπέδειξε ἑαυτὸν ὡς φρονοῦντα τὴν αἴρεση τοῦ Θεοπασχιτισμοῦ: «λάκκον ὠρυξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτόν, καὶ ἐμπυροῦται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο» (Ψαλμ. ζ' 16).

7. Ὁ δῆθεν ὑποβιβασμὸς τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῶν ΓΟΧ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἰσχυρίζεται ὅτι μὲ τὴν υἰοθέτηση τοῦ θεσμοῦ τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ Ν.4301/2014 ὑποβαθμίζεται τὸ καθεστῶς «πλήρους θρησκευτικῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ»¹³⁰. Γιὰ νὰ ἀποδείξει αὐτὸν τὸν ἰσχυρισμὸ λέγει ὅτι:

α') Δὲν ἀπαιτεῖται ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητος οἰουδήποτε εἴδους προκειμένου μίᾳ θρησκευτικῆ κοινότητι νὰ ἀπολαμβάνει θρησκευτικῶν προνομίων¹³¹. Πράγματι αὐτὸ ἰσχύει, ἀλλὰ δίχως νομικὴ προσωπικότητα ὑπάρχουν δυσκολίες. Διότι μέσα στὰ πλαίσια τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας εἶναι καὶ ἡ δυνατότητα τῆς ἀνεγέρσεως χώρων λατρείας, τὸ ἰδιοκτησιακὸ καθεστῶς τῶν ὁποίων πρέπει νὰ διασφαλισθεῖ. Καὶ αὐτὸ δὲν γίνεται χωρὶς τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος. Ἄλλωστε γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ οἱ ΓΟΧ ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνος τοὺς συνέστησαν νομικὰ πρόσωπα, ὅπως τὸ μέχρι σήμερα ὑφιστάμενο σωματεῖο «Ἑλληνικὴ Θρησκευτικὴ Κοινότης τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν».

β') Δὲν ἐρευνήθηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας ἄν:

ο Νόμος 4301/2014 εἶναι σύμφωνος καὶ σε ποιά ἐκταση με τα διεθνή standards του διεθνούς και συνταγματικού δικαιώματος στην εὐλόγη ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητος ἀπὸ τοὺς θρησκευτικούς οργανισμούς, χωρὶς υπέρμετρη διείδυση (entanglement) στις εσωτερικὲς τοὺς υποθέσεις¹³².

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος (ὁ ὁποῖος προφανῶς τὸ ἐρεῦνησε) δὲν μᾶς λέγει ἀπὸ ποῦ προκύπτει ὅτι εἶναι μεγαλύτερη ἢ «διείσδυση» τοῦ Κράτους στὶς ἐσωτερικὲς υποθέσεις τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων ἀπ' ὅτι σὲ αὐτὲς τῶν σωματείων καὶ τῶν ἀστικῶν ἐταιρειῶν;

γ') Δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητος τοῦ Ν.4301/2014 διότι ὑπάρχει πάντοτε ἡ δυνατότητα ἰδρύσεως νομικῶν προσώπων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα, ἀλλὰ οὔτε καὶ αὐτὸ ἦταν ἀναγκαῖο διότι ἤδη διαθέταμε ἰδιόρρυθμὴ νομικὴ προσωπικότητα:

Διότι ἡ ἰδιόρρυθμὴ νομικὴ προσωπικότητα τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ καὶ τῶν οργανωτικῶν τῆς υποδιαιρέσεων ἀναγνωρίζεται εὐθέως ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία (ἄρθρο 13 του Συντάγματος) αυτοτελῶς, ἀλλὰ καὶ σε συνδυασμὸ με τὴν ἐλευθερία του συνεταιρίζεσθαι (ἄρθρο 12 του Συντάγματος), σύμφωνα με τὴν ἀπόφαση 327/2011 του Εφετείου Λάρισας, ἡ οποία ἐναρμονίζεται με τὴν ἀπόφαση του Ευρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Καθολικὴ Ἐκκλησία Χανίων κατὰ Ἑλλάδος» του 1997¹³³.

Ὁ κ. Καθηγητὴς εἶχε ἀντίθετη γνώμη τὸ ἔτος 2015, ὅταν σχολίαζε τὴν προαναφερθεῖσα ἀπόφαση τοῦ ΕΔΑΔ. Τότε ἔλεγε:

«**Διαφωνῶ με αὐτὴν τὴν ἀποψη** διότι *αν δὲν ἀποκτήσει νομικὴ προσωπικότητα δηλαδὴ σωματείου για παράδειγμα μίᾳ κοινότητι τῶν Γ.Ο.Χ. τότε δὲν ἔχει αυτοδικαίως νομικὴ προσωπικότητα: το α. 13 δὲν εξασφαλίζει νομικὴ προσωπικότητα στὶς κοινότητες τῶν Γ.Ο.Χ. οὔτε σε καμία ἄλλη θρησκευτικὴ κοινότητα.*

Ἄλλη εἶναι ἡ περίπτωση τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Χανίων (...), ἄλλη ἡ περίπτωση τῶν Γ.Ο.Χ., διότι σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση πρέπει νὰ ἀποκτήσει νομικὴ προσωπικότητα με τὸν ἀστικὸ κώδικα ἢ τῶρα πια που ὑπάρχει ὁ νέος νομὸς για τις θρησκευτικὲς νομικὲς προσωπικότητες

¹³⁰. Κυριαζόπουλος, ἐνθ. ἄνωτ., σελ. 10.

¹³¹. Αὐτόθι.

¹³². Αὐτόθι, σελ. 10-11.

¹³³. Αὐτόθι, σελ. 11

οπότε μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το νόμο»¹³⁴.

Ασφαλῶς μπορεί νὰ ἀλλάξει γνώμη ὁ κ. Καθηγητής, ἀλλὰ ὀφείλει νὰ αἰτολογήσει ἐπαρκῶς τὴν μεταβολὴ τῆς γνώμης του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δὲν εἶδαμε στὴν γνωμοδότηση αὐτή.

δ') Τὸ νομικὸ καθεστῶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔκαναν χρῆση τοῦ Ν.4301/2014, εἶναι καθεστῶς πλήρους ἐλευθερίας, ἐνῶ ὅσων ἔκαναν χρῆση αὐτοῦ τοῦ Νόμου εἶναι «ἐμφανῶς ὑποβαθμισμένο» λόγω τῆς ὑπερβολικῆς «θεσμικῆς προσαρμογῆς τους, με τις μορφές του θρησκευτικού ἢ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, της εποπτευόμενης ἀπὸ τὸ Τμήμα Ετεροδόξων καὶ Ετεροθρήσκων τοῦ Υπουργείου Παιδείας, ὅπως ἀποδεικνύεται στὴν παρούσα Γνωμοδότηση καὶ συνοψίζεται στὸ Συμπέρασμα της»¹³⁵.

Δυστυχῶς, παραλείπεται ἢ ἀπόδειξις. Ἀπλῶς ὁ συντάκτης τῆς γνωμοδοτήσεως ἐπαναλαμβάνει 8 φορές¹³⁶ ὅτι τὸ νομικὸ καθεστῶς τῶν νομικῶν προσώπων τοῦ Ν.4301/2014 εἶναι ὑποβαθμισμένο, τὸ γράφει ἄλλη μία καὶ σὰ συμπεράσματα καὶ θεωρεῖ ὅτι ἀποδείχθηκε! Εἶναι ἐπιστημονικὴ ἐργασία αὐτή;

Αντὶ ἀποδείξεως, ἀναφέρεται στὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος, λέγοντας ὅτι οἱ ΓΟΧ εἶναι γνωστὴ θρησκεία καὶ καταγράφει γνωστὲς ἐρμηνευτικὲς δηλώσεις, γνωμοδοτήσεις, ἀποφάσεις δικαστηρίων, οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται στὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία τῶν ΓΟΧ, τὰ δικαιώματά τους, τὴν καταχώρηση τῶν μυστηρίων τους κ.λπ.¹³⁷, τὰ ὁποῖα εἶναι γνωστὰ σὲ ἐμᾶς ἐδῶ καὶ δεκαετίες. Αὐτὸ πού δὲν μᾶς ἀναφέρει ὅμως εἶναι γιατί ὅλα αὐτὰ τὰ δικαιώματα πού προανέφερε δὲν ἰσχύουν γιὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα τοῦ Ν.4301/2014. Διότι ἀπ' ὅτι γνωρίζουμε, ὅλα ἰσχύουν στὸ ἀκέραιο καὶ γιὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα τοῦ Ν.4301/2014.

ε') Καὶ ἐνῶ προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξει, ἄνευ ἀποδείξεων, ὅτι οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες τῶν ΓΟΧ πού ἔχουν προσλάβει νομικὴ προσωπικότητα τοῦ Ν.4301/2014 ἔχουν ὑποβαθμισμένο νομικὸ καθεστῶς σὲ σχέση μὲ τις ἄλλες πού ἔχουν νομικὴ προσωπικὴ μορφή τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα εἴτε δὲν διαθέτουν κανενὸς εἶδους νομικὴ προσωπικότητα, ἔρχεται στὴν σελ. 21 (καὶ στὴν σελ. 44) καὶ γράφει ὁ κ. Κυριαζόπουλος:

«Ὅλες οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες, εἴτε ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα τοῦ Αστικοῦ Δικαίου ἢ τοῦ Νόμου 4301/2014 εἴτε δὲν ἔχουν, ἀπολαμβάνουν τῶν θρησκευτικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ εἰδικότερα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας»¹³⁸.

Συνεπῶς πού εἶναι ἡ ὑποβάθμιση τοῦ νομικοῦ καθεστῶτος τῶν ΓΟΧ ἀπὸ τὴν χρῆση τοῦ Ν.4301/2014;

8. Ἡ ἄνευ προσλήψεως νομικῆς προσωπικότητος λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαίρεσεων

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος λέγει ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ σέβεται τὸ ἐσωτερικὸ δίκαιο τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων ἀκόμη καὶ ἂν αὐτὸ δὲν ἔχει ἀναγνωριστῆ συμπεριλαμβανόμενο σὲ κάποιον κανονισμὸ θρησκευτικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου¹³⁹. Πράγματι, ἀλλὰ ἂν τὸ ἐσωτερικὸ αὐτὸ δίκαιο συμπεριληφθεῖ σὲ ἀναγνωρισμένο κανονισμὸ, τότε γίνεται εὐκολότερη ἢ ἐπίλυση τῶν διαφορῶν, οἱ ὁποῖες καταλήγουν σὰ δικαστήρια. Καὶ αὐτὲς οἱ περιπτώσεις δὲν εἶναι σπάνιες ἀπ' ὅσο ἡ πείρα μᾶς ἔχει διδάξει.

Ὁ συντάκτης τῆς γνωμοδοτήσεως ἀναφέρει ἀναποδείκτως, ὅτι ἡ ἀπόκτηση νομικῆς προσ-

¹³⁴. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, «Ἡ ἀκίνητη περιουσία τῶν Παλαισημερολογιτῶν ἢ Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν», βιντεοσκοπημένο ἀνοικτὸ μάθημα ΑΠΘ τῆς 15-09-2015, ἀπὸ τὸ 180 λεπτὸ καὶ μετὰ, βλ. ἐδῶ: <http://delos.it.auth.gr/opendelos/player?rid=c4bb7aca>

¹³⁵. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 13-14.

¹³⁶. Ἐπαναλαμβάνει ἀναποδείκτως τὴν ἀποψη αὐτὴ στὶς σελ. 7, 10, 14, 11, 34, 39, 44, 48, 77 τῆς γνωμοδοτήσεώς του. Θὰ ἀρκοῦσε νὰ τὴν ἀναφέρει μόνον μία φορὰ καὶ νὰ τὴν ἀποδείξει μὲ τεκμήρια.

¹³⁷. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 16-21.

¹³⁸. Διαβεβαιοῦμε τοὺς ἀναγνώστες μας, ὅτι δὲν χρηματίσαμε τὸν κ. Καθηγητὴ γιὰ νὰ συμπεριλάβει αὐτὴν τὴν παρατήρηση, ἢ ὁποῖα ἀποδομεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ὅλη γνωμοδότησή του.

¹³⁹. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 22.

ωπικότητα δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὀνομάζει σωματειοποίηση, ἐνῶ θεωρεῖ σύμφωνη μὲ τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας τὴν σύσταση νομικῶν προσώπων μόνον γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ ἰδιοκτησιακοῦ καθεστῶτος τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, τὴν διοίκηση καὶ τὴν διαχείρισή της¹⁴⁰. Γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ ἔχουμε ἀσχοληθεῖ προηγουμένως ἀρκετά. Κατακρίνει τὴν πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας τόσο ὡς σύστημα τῆς παπικῆς ἐκκλησίας ὅσο καὶ τῆς προτεσταντικῆς. Τῆς πρώτης γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ διοικητικοῦ ἐλέγχου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργανισμῶν ἀπὸ τὴν «ἀγία ἔδρα», τῆς δεύτερης γιὰ τὸν ἐλεγκο αὐτῶν ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα προτεσταντικὰ κράτη ποὺ θεσπίζουν τοὺς Καταστατικούς τοὺς Χάρτες¹⁴¹. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸ διερωτᾶται κανεὶς γιατί ὁ ἴδιος προτείνει τὴν ψήφιση νόμου ἀπὸ τὸ Κράτος γιὰ τὴν ἔγκριση ἑνὸς Καταστατικοῦ Χάρτη γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ; Ἐπιπλέον, εἶναι ἄτοπος ὁ συσχετισμὸς τῶν ἀσφυκτικῶς ἐλεγχομένων ἀπὸ τὸ κράτος ΝΠΔΔ μὲ αὐτῶν τῶν ΝΠΙΔ. Στὰ πρῶτα, τὸ Κράτος θεσπίζει τοὺς Καταστατικούς Χάρτες, ἢ τὰ Καταστατικά τοὺς. Στὰ δευτέρω οἱ ἴδιοι οἱ ἴδρυτες διαμορφώνουν τὸ Καταστατικὸ ἢ τὸν Κανονισμό τοὺς ὅπως θέλουν, μέσα στὰ γενικὰ πλαίσια ποὺ ὀρίζει ὁ νόμος γιὰ τὸν κάθε τύπο νομικοῦ προσώπου.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀρνεῖται τὴν δυνατότητα καλύτερης νομικῆς θωρακίσεως τῆς Ἐκκλησίας μας ἐναντι διακρίσεων μὲ τὴν χρῆση προσφορότερων μορφῶν νομικῆς προσωπικότητας. Ἰσχυρίζεται ὅτι ἀρκεῖ ἡ ἴδια ἡ ὑπαρξη τῶν θρησκευτικῶν ὀργανισμῶν «και ειδικότερα της Εκκλησίας ΓΟΧ και των διοικητικῶν της υποδιαιρέσεων, οι οποίες απολαμβάνουν αυτοδικαίως της θρησκευτικῆς ελευθερίας, της θρησκευτικῆς ἰσότητος και των λοιπῶν θρησκευτικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητας τοῦ Αστικοῦ Κώδικα ἢ τοῦ Νόμου 4301/2014, ἢ ἀπὸ τὴν παντελῆ μὴ ἀπόκτηση νομικῆς προσωπικότητας»¹⁴². Αὐτὰ ἰσχύουν μόνον στὴν θεωρία καὶ στὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν τοῦ κ. Καθηγητοῦ. Ἐμεῖς ζοῦμε καθημερινῶς τὴν πραγματικότητα καὶ γνωρίζουμε πολὺ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἐξωτερικὸ παράγοντα τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἀνιμετωπίζουμε κατὰ τὶς ἀντιδικίες τῆς Ἐκκλησίας μας ἢ τῶν Μοναστηρίων τῆς μετὰ Μητροπόλεις ἢ Μονές τῆς κρατοῦσης ἐκκλησίας. Μεταξὺ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν ἀντιδίκων μας εἶναι πάντοτε ὁ τῶνισμὸς ὅτι αὐτοὶ ἀποτελοῦν Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ἐνῶ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καμία ἀναγνώριση ἢ ἀποτελοῦμε σωματεία ἢ ἀστικὲς ἐταιρεῖες.

8.1 Παραδείγματα, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν τὴν ἀναγκαιότητα νομικῆς προσωπικότητος τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν διοικητικῶν Της ὑποδιαιρέσεων

α') Προσφάτως χρειάσθηκε νὰ ὑποβάλλουμε ἔγγραφο γιὰ ἔκδοση θεωρήσεως («βίβλας») θρησκευτικῶν λειτουργῶν, σὲ Κληρικούς μας τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται νὰ ὑπηρετήσουν ἐκκλησιαστικὰ στὴν Ἑλλάδα καὶ μεταξὺ τῶν ἀναγκαίων νομιμοποιητικῶν ἐγγράφων μᾶς ἐζητήθη ἀπόφαση ἀναγνώρισεως μας ὡς νομικοῦ προσώπου.

β') Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν νόμιμη ἴδρυση Ἑνορίας τῆς Ἐκκλησίας μας σὲ Κράτος τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἀπὸ κάποιον Ἱερέα μας ἐκεῖ. Μᾶς ζητήθηκε νὰ ἀποστείλουμε τὰ ἀποδεικτικά ἔγγραφα γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος.

γ') Ἐνα ἄλλο πρόσφατο γεγονός εἶναι τὸ ἐξῆς: Μία Μοναχὴ ἔκτισε ἕνα Μοναστηράκι, τοῦ ὁποῖου εἶχε τὴν ἰδιοκτησία ἐπ' ὀνόματί της. Ἐκανε διαθέκη ὅτι ἀφήνει τὸ Μοναστηράκι αὐτὸ στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τῶν ΓΟΧ. Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν ἔχει νομικὴ προσωπικότητα, ὁπότε δὲν μποροῦσε νὰ δεχθεῖ τὴν κληρονομία. Εὐτυχῶς οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῆς Μοναχῆς εὐσεβεῖς ὄντες, ἀφοῦ πρῶτα δέχθηκαν τὴν κληρονομία, πλήρωσαν φόρους καὶ πρόστιμα (διότι ἡ Μονὴ εἶχε ἀνεγερθεῖ δίχως ἄδεια), καὶ κατόπιν μεταβίβασαν τὴν Μονὴ στὸ «Γενικὸ Ταμεῖο τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος». Ἐτυχε νὰ εἶναι εὐσεβεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐνῶ ξόδευσαν ἀρκετὰ χρήματα, μεταβίβασαν τὸ Μονύδριο στὸ Γενικὸ Ταμεῖο γιὰ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἐπιθυμία τῆς Μοναχῆς. Ἄν ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ

140. Αὐτόθι, σελ. 23.

141. Αὐτόθι.

142. Αὐτόθι, σελ. 32-33.

Ἀθηνῶν τῶν ΓΟΧ εἶχε νομική προσωπικότητα, θὰ μπορούσε νὰ ἀποδεχθεῖ τὴν κληρονομία τῆς Μοναχῆς καὶ θὰ εἶχαν ἀποφευχθεῖ πολλὰ ἐπὶ πλέον ἐξοδα, δεδομένου ὅτι σὲ πρόσφατο νόμο γιὰ τὴν νομιμοποίηση αὐθαιρέτων κτισμάτων, προβλέπεται ἡ ἀπαλλαγή ἀπὸ τὰ πρόστιμα γιὰ τὴν νομιμοποίηση λατρευτικῶν χώρων, ποὺ ἀνήκουν σὲ νομικὰ πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ.

Γι' αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσλαμβάνουν νομική προσωπικότητα οἱ ὀργανωτικὲς ὑποδιαιρέσεις τῆς Ἐκκλησίας, δίχως φυσικὰ νὰ ταυτίζονται αὐτὲς μὲ τὴν νομική προσωπικότητα ποὺ προσλαμβάνουν.

8.2. Ἡ ἰδιόρρυθμη νομική προσωπικότητα τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ, τὴν ὁποία προκρίνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, εἶναι κατώτερη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὁποία παρέχει ὁ Ν.4301/2014

Κατ' ἐπανάληψιν ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται στὴν δῆθεν ἀνωτερότητα τῆς προτάσεώς του, ἡ ὁποία εἶναι:

Ἡ διατήρηση τῆς ἐκ τοῦ Συντάγματος ἰδιόρρυθμης νομικῆς προσωπικότητας τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαιρέσεων –χωρὶς τὴν ἀνάγκη νιοθετήσεως ἀπὸ αὐτὲς κάποιας ἄλλης μορφῆς νομικῆς προσωπικότητας, ἐκείνης τοῦ Αστικοῦ Κώδικα ἢ τοῦ Νόμου 4301/2014 (...)¹⁴³.

Διότι λέγει ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ Ἐκκλησία μας θὰ μπορεῖ νὰ ἐκδίδει κανονισμοὺς γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ διοίκησή της κατὰ τὸ ἐσωτερικὸ τῆς δίκαιο, οἱ ὁποῖοι ὡς μὴ ἐνσωματωμένοι σὲ κάποιο κανονισμὸ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου ἢ καταστατικὸ σωματείου ἢ ἀστικῆς ἐταιρείας, δὲν θὰ τίθεται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία καὶ τὸν ἔλεγχο κάποιας κρατικῆς ἀρχῆς¹⁴⁴.

Κατ' ἀρχὴν τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται μὲ προσφορότερο τρόπο ἀπὸ τὴν δυνατότητα, τὴν ὁποία ἔχει τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Νομικὸ Πρόσωπο τοῦ Ν.4301/2014 γιὰ τὴν ἔκδοση ἐσωτερικῶν κανονισμῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπίσης δὲν ἀπαιτεῖται νὰ κατατίθενται στὸ Πρωτοδικεῖο πρὸς ἔγκρισιν κάθε φορὰ.

Ἐπειτα, αὐτὴ ἡ «διατήρηση τῆς ἐκ τοῦ Συντάγματος ἰδιόρρυθμης νομικῆς προσωπικότητας» τῆς Ἐκκλησίας μας πῶς θὰ ἀναγνωρισθεῖ; Μήπως μὲ νόμο τοῦ Κράτους; Στοὺς κινδύνους αὐτῆς τῆς λύσεως ἔχουμε ἤδη ἀναφερθεῖ.

Ἐνῶ, λοιπόν, ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὅτι ἡ καλύτερη λύση γιὰ ἐμᾶς εἶναι «ἡ διατήρηση τῆς ἰδιόρρυθμης νομικῆς προσωπικότητας» ποὺ ἔχουμε «ἐκ τοῦ Συντάγματος», προτείνει ἐπίσης τὴν

ἴδρυση σωματείων ἢ ἀστικῶν εταιριῶν μόνο γιὰ τὸ ἰδιοκτησιακὸ καθεστῶς τῶν στοιχείων τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας καὶ γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείρισή της¹⁴⁵.

Τότε τί εἶδους νομική προσωπικότητα εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδιόρρυθμη, ἡ ὁποία δὲν θὰ μᾶς παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας καὶ θὰ χρειάζεται πάλι νὰ ἰδρῶμε σωματεῖα καὶ ἀστικὲς ἐταιρεῖες γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας; Ἡ νομική προσωπικότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν / Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων ἔχει τὴν δυνατότητα κτήσεως περιουσίας δίχως τὴν παράλληλη ἴδρυση ἰδιαιτέρων νομικῶν προσώπων τοῦ Αστικοῦ Κώδικα, γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἄρα καὶ ἐδῶ πλεονεκτεῖ ἡ πρώτη νομικὴ μορφή ἔναντι τῆς δεύτερης.

8.3 Ἡ δῆθεν διευρυμένη κρατικὴ ἐποπτεία

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ισχυρίζεται ὅτι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ / Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα τελοῦν ὑπὸ «διευρυμένη κρατικὴ ἐποπτεία» καὶ μποροῦν σὲ κάποιες περιπτώσεις νὰ διαλυθοῦν μὲ δικαστικὴ ἀπόφαση...

«...ἐνῶ οἱ λοιπὲς Μητροπόλεις ΓΟΧ στὴν Ελλάδα, καθὼς καὶ οἱ λοιπὲς ὀργανωτικὲς ὑπο-

¹⁴³. Αὐτόθι, σελ. 37. Βλ. καὶ αὐτόθι σελ. 54-55.

¹⁴⁴. Αὐτόθι.

¹⁴⁵. Αὐτόθι, σελ. 55.

διαιρέσεις της Εκκλησίας ΓΟΧ, αν δεν έχουν νομική προσωπικότητα του Αστικού Κώδικα, δεν υπόκεινται σε καμία κρατική ως προς τη λειτουργία τους εποπτεία»¹⁴⁶.

Κατ' αρχήν δὲν υπόκεινται σὲ κάποια «διευρυμένη κρατική εποπτεία», διότι ὁ ἔλεγχος γιὰ τὴν νομιμότητα τῆς λειτουργίας εἶναι δεδομένος καὶ κοινὸς γιὰ ὅλα τὰ νομικά πρόσωπα κάθε εἴδους. Συνεπῶς ἀκόμη καὶ ἡ ιδιόρρυθμη νομική προσωπικότητα, πού προτείνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, καὶ αὐτὴ υπόκειται στὴν ἴδια ἀκριβῶς κρατική εποπτεία. Διότι, ἐξ ὀρισμοῦ¹⁴⁷, δὲν ὑπάρχει νομική προσωπικότητα μόνο μὲ δικαιώματα, δίχως ἀντίστοιχες ὑποχρεώσεις. Ἄν ἕνας ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς δὲν ἔχει νομική προσωπικότητα, πάλι ἐποπτεύεται, διότι λ.χ. ἐλέγχεται ἡ νομιμότητα τῶν θρησκευτικῶν του λειτουργῶν νὰ τελοῦν θρησκευτικοὺς γάμους. Ἐὰν ἔχει προσλάβει νομική προσωπικότητα καὶ αὐτὴ γιὰ τὸν ὅποιοδήποτε λόγο διαλυθεῖ, δὲν διαλύεται καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς ὀργανισμὸς. Βεβαίως, ὑφίστανται συνέπειες ὡς πρὸς τὴν παρουσία τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἀλλὰ πάντως δίχως νομική προσωπικότητα παρουσία δὲν μπορεῖ νὰ διαθέτει οὕτως ἢ ἄλλως. Ὅποτε, ποιὸ εἶναι τὸ πλεονέκτημα ἀπὸ τὴν μὴ πρόσληψη νομικῆς προσωπικότητας;

8.4 Ἡ διοικητικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀνακριβῶς ἰσχυρίζεται ὅτι:

«Τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα-Μητροπόλεις ΓΟΧ και το υπό σύσταση εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο-Εκκλησία ΓΟΧ χρειάζονται διοικητική άδεια από το Τμήμα Ετεροδόξων και Ετεροθρήσκων του Υπουργείου Παιδείας 1) για την ίδρυση και λειτουργία χώρων λατρείας, και 2) για την έγκριση μεταστέγασης χώρων λατρείας. Αντιθέτως, οι λοιπές Μητροπόλεις ΓΟΧ στην Ελλάδα εξακολουθούν να μην χρειάζονται τέτοια διοικητική άδεια (...)»¹⁴⁸.

α') Ἡ μοναδικὴ τέτοια ἄδεια πού ἔχει μέχρι στιγμῆς ἐκδοθεῖ γιὰ Θρησκευτικὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς Ἐκκλησίας μας ΔΕΝ ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ Τμήμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Υπουργείου Παιδείας (τὸ ὁποῖο ἄλλωστε ἔχει ἤδη καταργηθεῖ), ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης.

β') Ὅπως κάλλιστα διαπίστωσε καὶ ὁ ἴδιος καὶ μᾶς ἀναφέρει στὴν ἐνδιάμεση ἀπάντησή του, ἡ Διεύθυνση Θρησκευτικῆς Διοίκησης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 1797802/Θ1/25-10-2018 ἀποφάσεώς της χορήγησε τέτοια διοικητικὴ ἄδεια ἀνεγέρσεως χώρου λατρείας στὴν «Ἀδελφότητα Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου ΝΠΙΔ» τοῦ Βόλου, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὴν νομική προσωπικότητα τοῦ Θρησκευτικοῦ Νομικοῦ Προσώπου. Ἄρα, αὐτὴ ἡ διοικητικὴ ἄδεια ἀπαιτεῖται γιὰ κάθε ναὸ πού κτίζεται ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα. Γιὰ τοὺς μέχρι τώρα λειτουργοῦντες ναοὺς ὑπάρχει μία ὑπὸ διαμόρφωση διαδικασία ἀδειοδότησεως.

9. Ἡ «εὐρεία ἔννοια» τῆς Συνοδικότητος

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀφιερώνει ἱκανὸ μέρος τῆς γνωμοδοτήσεώς του γιὰ νὰ ἀναφερθεῖ στὸ κατ' αὐτὸν ἰδανικὸ σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ ἕναν συνδυασμὸ τῆς «Συνοδικότητος ὑπὸ τὴν στενὴ ἔννοια» καὶ τῆς «Συνοδικότητος ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια»¹⁴⁹. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο ἐννοιῶν εἶναι κατ' αὐτὸν, ὅτι ἡ πρώτη περιορίζει τὸν θεσμὸ τῆς Συνοδικότητος σὲ ἐπίπεδο μόνον Ἀρχιερέων (καὶ τὴν ἀποκαλεῖ «δεσποτοκρατία!»), ἐνῶ ἡ δευτέρη ἐπεκτείνεται καὶ σὲ ἐπίπεδο κατωτέρου Κλήρου καὶ λαϊκῶν¹⁵⁰. Θεωρεῖ ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ συμμετέχει στὴν διοίκηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀποφασιστικῶς ἢ συμβουλευτικῶς¹⁵¹, τῶν ἀρχιερέων περιοριζομένων μόνον στὶς αὐστηρῶς

146. Αὐτόθι, σελ. 75.

147. Κάθε νομικὸ πρόσωπο ὀρίζεται ὡς ὑποκείμενο δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων.

148. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 76 (βλ. καὶ σελ. 66).

149. Αὐτόθι, σελ. 30, 40-41, 55.

150. Αὐτόθι.

151. Αὐτόθι, σελ. 41.

ιεραρχικές τους αρμοδιότητες, τις οποίες ορίζουν οι Ίεροι Κανόνες¹⁵². Ο κ. Καθηγητής θεωρεί ότι η «Συνοδικότητα υπό την ευρεία έννοια» δεν υφίσταται πλέον, διότι η «δεσποτοκρατία»: «συναντάται σε όλες τις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες ως επιμέρους εκδήλωση του πάθους της εωσφορικής υπερηφανείας», προεβλήθη στην πανεπιστημιακή δογματική από τον νεοημερολογίτη (συνάδελφο του κ. Κυριαζόπουλου) Καθηγητή και μητροπολίτη κ. Ιωάννη Ζηζιούλα και «συνιστά μια από τις αιρέσεις που αναγνωρίστηκαν ως επίσημη διδασκαλία των δέκα (10) –οι οποίες εκπροσωπούσαν μόνον το ένα τρίτο (1/3) των Ορθόδοξων πιστών– από τις δεκατέσσερις (14) Αυτοκέφαλες Εκκλησίες που έχουν κοινωνία μεταξύ τους, στην Ψευδο-σύνοδο της Κρήτης του 2016»¹⁵³.

Σε αυτό το οποίο ο ίδιος αποκαλεί «δεσποτοκρατία», ο κ. Κυριαζόπουλος αποδίδει όλα τα δεινά, λέγοντας:

Στη δεσποτοκρατία, ως γνωστόν, οφείλονται όλες οι σύγχρονες κακοδαιμονίες και τα νανάγια περί την πίστη και το ήθος στις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, μεταξύ των οποίων η κυριότερη είναι η προϊούσα μετάλλαξη του φρονήματος και της πράξεως αρχιερέων, κληρικών, μοναχών, θεολόγων και λαϊκών από Ορθόδοξο σε Οικουμενιστικό, με αποτέλεσμα οι εν λόγω οπαδοί του Οικουμενισμού, ταυτόχρονα με την εν λόγω μετάλλαξη του φρονήματός τους, να μεταβάλλονται σε διώκτες των Ορθόδοξων στο φρόνημα κατηγορώντας τους σαν δήθεν «φονταμενταλιστές», ή «μισαλλόδοξους» ή «θρησκευτικούς εξτρεμιστές». Πρέπει να υπομνησθεί ότι των σημερινών διωγμών των αντιοικουμενιστών από τους οικουμενιστές προηγήθηκε ο πρώιμος διωγμός των ΓΟΧ από το Κράτος και τους Μητροπολίτες της καινοτόμου νεοημερολογητικής Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την περίοδο ιδίως από το 1951 έως το 1975¹⁵⁴.

Ο τελευταίος ισχυρισμός είναι αυθαίρετος και ο κ. Κυριαζόπουλος αποφεύγει να τον αποδείξει, εισάγοντάς τον με την φράση: «ώς γνωστόν»! Από πού και ως πού είναι «γνωστόν» κ. Καθηγητά; Αποδείξτέ το. Ευλόγως μπορεί να αναρωτηθεί κανείς αν όντως «όλες οι σύγχρονες κακοδαιμονίες» στα έκκλησιαστικά πράγματα, τις οποίες απαριθμεί ο κ. Καθηγητής, είχαν αποφευχθεί, αν η λήψη αποφάσεων για τα έκκλησιαστικά ζητήματα γινόταν από κληρικολαϊκά σώματα. Διότι κάλλιστα θα μπορούσε να αντιτάξει κάποιος, βλέποντας το παράδειγμα των προτεσταντών, ότι όλα αυτά τα δεινά θα είχαν επέλθει αιώνες νωρίτερα, αν κληρικολαϊκά σώματα ασκούσαν διοίκηση στις τοπικές Εκκλησίες. Μάλιστα, η άλωση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως από τον Οικουμενισμό συνετελέσθη (με την έκδοση του Διαγγέλματος του 1920 «πρός τας άπανταχού Εκκλησίας του Χριστού»), όταν είχε ισχύσει το σύστημα διοικήσεως, το οποίο όνειρεύεται ο κ. Κυριαζόπουλος! Ενῶ σέ όλους τους αιώνες το Οικουμενικό Πατριαρχείο είχε το (κατά τον κ. Καθηγητή) «δεσποτοκρατικό» διοικητικό σύστημα, υπήρξε ένα διάλειμμα κατά το οποίο ίσχυσε αυτό το οποίο ο κ. Κυριαζόπουλος ονομάζει «Συνοδικότητα υπό την ευρεία έννοια»!

Αναφερόμαστε στην περίοδο 1860-1923, κατά την οποία ίσχυσαν οι λεγόμενοι «Γενικοί Κανονισμοί» (ή «Εθνικοί Κανονισμοί», από το Γένος= Έθνος, δηλ. κανονισμοί του Γένους των Ρωμιών), κατά τους οποίους εισήχθη το λαϊκό στοιχείο στην διοίκηση του Πατριαρχείου. Η Έκλογή του Πατριάρχη γινόταν από Κληρικολαϊκό σώμα και μία μικτή Κληρικολαϊκή Επιτροπή ασκούσε την διαχείριση και διοίκηση των μη πνευματικών ζητημάτων (κυρίως οικονομικών)¹⁵⁵. Τελευταίος Πατριάρχης που έξελέγη με τις διαδικασίες των «Γενικών Κανονισμών», ήταν ο αλήστου μνήμης Μελέτιος Μεταξάκης!...

Ός εκ τούτου, σφάλει ο κ. Κυριαζόπουλος, όταν αποδίδει στην «δεσποτοκρατία» την αιτία των δεινών, τα όποια αναφέρει. Δεν είναι το σύστημα διοικήσεως ή αιτία του κακού, αλλά η διείδυση της μασονίας στις τάξεις του Ορθόδοξου Κλήρου. Η μασονία είχε ήδη διείδυσει

152. Αυτόθι.

153. Αυτόθι, σελ. 30-31.

154. Αυτόθι, σελ. 31.

155. Δημήτριος Σταματόπουλος, «Ορθόδοξο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως 1839-1923», 2008, *Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού*, Κωνσταντινούπολη διαθέσιμο στο: <http://constantinople.ehw.gr/FORMS/fLemmaBodyExtended.aspx?lemmaID=10973> (ήμ/νία τελ. προσβάσεως 7-3-2019).

στις ανώτερες τάξεις τῶν λαϊκῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Γένους καὶ πρέπει νὰ θεωρεῖται βέβαιο, ὅτι οἱ μασόνοι λαϊκοὶ ἐκλεγέντες μέλη τοῦ κληρικολαϊκοῦ ἐκλεκτορικοῦ σώματος, βοήθησαν στὴν ἀναρρίχηση μασόνων στὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο. Ἀμφιβάλει κανεὶς γι' αὐτό; Ἡ ἐκβαση τῶν πραγμάτων τὸ ἀποδεικνύει. Ἐμεῖς λοιπὸν θὰ ποῦμε, μακάρι ἢ «δεσποτοκρατία» στὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως νὰ εἶχε διατηρηθεῖ ἀδιάκοπα καὶ μετὰ τὸ 1860. Ἴσως τώρα νὰ εἶχε παραμείνει Ὁρθόδοξο.

Ἐπειτα, ὁ κ. Καθηγητὴς ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ «δεσποτοκρατία» συναντᾶται σὲ ὅλες τὶς Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες. Εἶναι αὐτὸ φαινόμενο τοῦ 20οῦ αἰῶνα; Ὁχι βέβαια, διότι τὸ Ἐπισκοπικοσυνοδικὸ σύστημα (δίχως τὴν συμμετοχὴ κληρικολαϊκῶν σωμάτων μὲ ἀποφασιστικὴ ἀρμοδιότητα στὰ τῆς Ἐκκλησίας) ὑπῆρξε τὸ μόνον σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ δισχιλετὴς παράδοσή Της καὶ τὸ Κανονικὸ Της Δίκαιο. Τὸ σύστημα τὸ ὁποῖο εἰσηγεῖται ὁ κ. Καθηγητὴς εἶναι καινοτόμο, ἀμάρτυρο ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Παράδοση καὶ ἀντικανονικὸ.

Ἀλλὰ ὁ κ. Κυριαζόπουλος φέρνει δύο παραδείγματα ἀπὸ τὴν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἓναν Ἱερὸ Κανόνα εἰς ὑπεράσπισιν τῆς θεωρίας του γιὰ τὸ ἰδανικὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κατὰ τὴν ἐκλογή τοῦ Ματθίου καὶ τὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο¹⁵⁶, τὴν Παρρωσικὴ Σύνοδο τοῦ 1917¹⁵⁷ καὶ μία ἐρμηνεῖα τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος¹⁵⁸. Τὸ ἓνα παράδειγμα ἀφορᾷ τὸν 1ο αἰῶνα καὶ τὸ δεύτερο τὸν 20ὸ αἰῶνα. Οἱ ἐνδιάμεσοι 18 αἰῶνες δὲν ἔχουν παραδείγματα; Κατ' ἀρχὴν νομίζουμε ὅτι δὲν εἶναι καθόλου ὀρθὴ ἢ ἀποψη, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἦταν σὲ πλάνη ἐπὶ αἰῶνες καὶ ἀνέμενε τὴν ἐμφάνιση κάποιου θεολογοῦντος Καθηγητοῦ γιὰ νὰ διορθώσει τὸν τρόπο διοικήσεώς Της! Ἐναν τέτοιο λογισμό ὑπερηφανείας θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν εἶχε διώξει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ὁ κ. Κυριαζόπουλος. Ἄς δοῦμε ὅμως τὰ τεκμήρια πού ἐπικαλεῖται.

9.1 Τὸ παράδειγμα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων

9.1.1 Ἡ Ἐκλογή τοῦ Ματθίου

Ἡ ἐκλογή τοῦ Ματθίου δὲν ἀποτελεῖ παράδειγμα κληρικολαϊκοῦ ὄργανου μὲ ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, διότι συνετελέσθη πρὶν τὴν Πεντηκοστή, ὅποτε οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι δὲν εἶχαν ἀκόμη συσσωματωθεῖ στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ὥστε νὰ ἀποτελέσουν τὴν Ἐκκλησία. Δὲν εἶχε κατέλθει τὸ «Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ... δι' οὗ Προφητῆται ἅπαντες, καὶ Θεοῦ Ἀπόστολοι, μετὰ Μαρτύρων ἐστέφθησαν», δηλαδὴ τὸ «πῦρ διαιρούμενον εἰς νομάς χαρισμάτων»¹⁵⁹. Μποροῦμε ὅμως νὰ ἀντλήσουμε χρήσιμα συμπεράσματα ἀπὸ τὸν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ ἀντικαστάτου τοῦ Ἰούδα. Στὴν ἐκλογή δὲν συμμετεῖχαν ἄσχετα πρόσωπα, ἀλλὰ μόνον μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ¹⁶⁰ πού γνώριζαν ποιοὶ ἀναμεταξύ τους (120 πρόσωπα) εἶχαν γίνεαι αὐτόπτες μάρτυρες τῶν γεγονότων ἀπὸ τῆς Βαπτίσεως μέχρι καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ¹⁶¹. Ἔτσι ἐπελέγησαν οἱ δύο: Ἰουστος καὶ Ματθίας. Μεταξὺ αὐτῶν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι (μὴ ἔχοντες δεχθεῖ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) προσευχήθηκαν νὰ φανερωθεῖ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ κλήρου, ὁ ὁποῖος ἔλαχε στὸν Ματθία. Ἀλλὰ τὸ σημαντικὸ ἐν προκειμένῳ, εἶναι ὅτι τὸ κριτήριον λήψεως τῆς ἀποφάσεως εἶναι τὸ **ποιὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ**.

9.1.2 Ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος

Ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος, ἢ ὁποῖα συνήλθε τὸ 49 μΧ. στὰ Ἱεροσόλυμα, δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα Κληρικολαϊκοῦ Σώματος, στὸ ὁποῖο οἱ λαϊκοὶ μετέχουν μὲ ἀποφασιστικὸ ρόλο, διότι: α) Συγκροτήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς Πρεσβυτέρους τῶν Ἱεροσολύ-

156. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 40.

157. Αὐτόθι, σελ. 42.

158. Αὐτόθι, σελ. 41-42.

159. Ἰδιόμελον τῶν Αἰνῶν τῆς Πεντηκοστῆς.

160. Πραξ. α' 15.

161. Πραξ. α' 22.

μων: «Συνήχθησαν δὲ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου» (Πραξ. ιε', 6). β) Ἀναφέρονται ὀνομαστικῶς μόνον οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι Πέτρος, Βαρνάβας, Παῦλος καὶ Ἰάκωβος νὰ ὁμιλοῦν περὶ τοῦ θέματος» (Πραξ. ιε', 7-21). γ) Παρίσταντο καὶ λαϊκοὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων, μᾶλλον ὡς ἀκροαταὶ τῶν λεγομένων καὶ συναινούντες μὲ τὴν τελικὴ ἀπόφαση, τὴν ὁποία διετύπωσε ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος καὶ μὲ τὴν ἐπιλογή τῶν προσώπων, τὰ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ κομίσουν γραπτῶς τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας: Παῦλο, Βαρνάβα, Ἰούδα καὶ Σίλα (Πραξ. ιε', 22). Ἀλλὰ τὸν ἀποφασιστικὸ ρόλο τὸν εἶχαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, διότι παρακάτω ἀναφέρεται γιὰ τοὺς Ἅγιους Ἀποστόλους Παῦλο, Σίλα καὶ Τιμόθεο: «ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ Πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ» (Πραξ. ιστ', 4)¹⁶².

9.2 Ἡ Παρθωσικὴ Σύνοδος τοῦ 1917

Ἡ Παρθωσικὴ Σύνοδος τοῦ 1917 ὑπῆρξε πράγματι μία Κληρικολαϊκὴ Σύναξις, κατὰ τὴν ὁποία δικαίωμα λόγου καὶ ψήφου εἶχαν καὶ οἱ λαϊκοί. Γιὰ ποιὸ λόγον ὁμως; Ἡ Σύνοδος αὐτὴ ἀντικειμενικὸ σκοπὸ εἶχε τὴν ἀνασύστασις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τὴν ἐκλογή τοῦ νέου Πατριάρχου. Ἦταν ἀπολύτως φυσικὸ νὰ ἐμπνευστοῦν ἀπὸ τὸν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος τότε γινόταν ἀπὸ Κληρικολαϊκὴ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις βάσει τῶν «Γενικῶν Κανονισμῶν», τοὺς ὁποίους προαναφέραμε. Ἡ συγκρότησίς της δὲν βασίσθηκε οὔτε σὲ προηγούμενη Παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες. Συνεπῶς, δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖται ὡς ὑποδειγματικὸς τρόπος διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Μάλιστα, ἡ παρουσία τῶν λαϊκῶν συνετέλεσε τὰ μέγιστα στὴν διαμόρφωσις μιᾶς «ριζοσπαστικῆς» παρατάξεως ἐντὸς αὐτῆς μὲ ἡγέτες τὸν Πρίγκιπα Εὐγένιο Τρουμπετσκόϊ καὶ τὸν Καθηγητὴ Σέργιο Μπουλγκάκωφ¹⁶³. Ἀκόμη, δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμε ὅτι καὶ τὸ προτεσταντίζον ἐκκλησιαστικὸ μὲροσμα τῆς «Ζώσης Ἐκκλησίας» Κληρικολαϊκὰ ὄργανα διοικήσεως εἶχε θεσμοθετήσῃ. Εὐτυχῶς ἡ ἀναλογία Κληρικῶν / λαϊκῶν στὴν Παρθωσικὴ Σύνοδος ἦταν περίπου ἰσοδύναμη (264 Κληρικοὶ πρὸς 300 λαϊκοὺς)¹⁶⁴, ὅποτε τὸ πλεονάζον στοὺς λαϊκοὺς ριζοσπαστικὸ στοιχεῖο δὲν ἦταν τόσο ἰσχυρὸ, ὥστε νὰ ἐπικρατήσῃ. Εἰδάλλως, κάποιες ἀπὸ τὶς καινοτομίες τοῦ «Πανορθόδοξου Συνεδρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως» τοῦ 1923 θὰ εἶχαν πιθανότατα εἰσαχθεῖ στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἤδη ἀπὸ τὸ 1917¹⁶⁵.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος εἰσηγεῖται στὴν Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδο νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ «θετικὸ παράδειγμα» τῆς Παρθωσικῆς Συνόδου τοῦ 1917. Δὲν πρόκειται περὶ θετικοῦ παραδείγματος, διότι εἶναι (ὅπως προείπαμε) ἐναντία στὴν Ἱερὰ Παράδοσις καὶ τὸ Κανονικὸ Δίκαιο τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ πλέον ἐγκυμονεῖ κινδύνους εἰσαγωγῆς καινοτομιῶν μὲσθ τῶν ἐκλεγμένων λαϊκῶν ἀντιπροσώπων. Εἶδαμε, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀλώθηκε τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὸ ὁμως ποὺ συμπεριλαμβάνουν οἱ ἤδη ἐγκεκριμένοι σχετικὸι κανονισμοὶ τῶν Θρησκευτικῶν Νομικῶν Προσώπων (καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ) εἶναι ἡ συμμετοχὴ καὶ τῶν λαϊκῶν σὲ Κληρικολαϊκὰ συλλογικὰ ὄργανα **συμβουλευτικοῦ** χαρακτῆρα, κάτι τὸ ὁποῖο εἶναι κανονικόν.

¹⁶². Περισσότερα βλ. Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Συμεωνίδης, «Ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος», στὸ *Οἱ δέκα ἐντολές στὴν κανονικὴ παράδοσις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα 2009, ἐκδ. Παρθωσία, σελ. 63-69, βλ. ἐδῶ: http://www.apostoliki-diakonia.gr/gr_main/catehism/theologia_zoi/themata.asp?cat=dogma&NF=1&content=contents.asp&main=texts&file=37.htm (ἡμ/νία τελ. προσβάσεως 7-3-2019).

¹⁶³. Βλασίου Φειδᾶ, «Ρωσικὴ Ἐκκλησία», στὴν *Θ.Η.Ε., Τόμος Ι*, ἐκδ. Αθ. Μαρτίνος, Ἀθήναι 1967, στ. 1071.

¹⁶⁴. Ἀλεξάνδρου Καλομοίρου, «Ἡ Ρωσικὴ Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς, Σύντομη ἀναδρομὴ στὶς ρίζες καὶ τὴν Ἱστορία της», στὸ *Ἡ Φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας*, Ἀθήναι 15 Ὀκτωβρίου 1969, σελ. 6.

¹⁶⁵. Ἀπ' ὅτι φαίνεται, καὶ ὁ κ. Κυριαζόπουλος δὲν ὑστερεῖ σὲ τέτοιου εἶδους ριζοσπαστικὲς ἰδέες. Σὲ πρόσφατη συνέντευξή του στὸν τηλεοπτικὸ δίαυλο TRT τῆς Θεσσαλίας ὑπεραμύνεται τοῦ δευτέρου γάμου τῶν κληρικῶν, τῶν ἀποφάσεων τοῦ κακοδόξου συνεδρίου τοῦ 1923, ἀκόμη καὶ τῶν προγαμιαίων σχέσεων, ὡς «σχέσεων ἀγάπης», ἐκφράζοντας ταυτόχρονα τὴν βδελυγμία του γιὰ τὸν «συντηρητισμό!» Βεβαίως, κάποιοι ὑπερσυντηρητικοὶ ἀντάρτες πρώην ΓΟΧ τὸν ἔχουν ὡς αὐθεντία! Βλ. Παράρτημα Γ' καὶ Δ'.

9.3 Ἡ ἐρμηνεία τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος

Ὁ κ. Καθηγητὴς καταφεύγει σὲ μία περιέργη ἐρμηνεία τοῦ λδ' Ἀποστολικοῦ Κανόνος. Ὁ Κανόνας αὐτὸς περιγράφει μὲ ἀκρίβεια τὸ Συνοδικὸ Πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας: «Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι πράττειν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἐκεῖνα δὲ μόνον πράττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικία ἐπιβάλλει, καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιεῖτω τι. Οὕτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται, καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεός, διὰ Κυρίου, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι· ὁ Πατήρ, καὶ ὁ Υἱός, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα».

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ἀναφέρει στὴν ἐρμηνεία του:

Καθώς, ὅταν ἡ κεφαλὴ ἀσθενῇ, καὶ δὲν προβάλλῃ ὑγιαίνουσαν τὴν ἰδικὴν τῆς ἐνέργειαν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα μέλη τοῦ σώματος κακῶς ἔχουσιν, ἢ καὶ ἄχρηστα γίνονται παντελῶς, τέτοιας λογῆς, καὶ ὅταν ὁ τάξις ἐπέχων κεφαλῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔχη τὴν πρέπουσαν εἰς αὐτὴν τιμὴν, καὶ ὅλον τὸ λοιπὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀτάκτως βέβαια ἔχει διὰ τὴν κινήσῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει ὅτι ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι τῆς κάθε Ἐπαρχίας πρέπει νὰ γνωρίζουν ἐκεῖνον, ὅπου εἶναι πρῶτος ἀνάμεσα εἰς αὐτούς, ἦτοι τὸν Μητροπολίτην· καὶ νὰ νομίζωσιν αὐτὸν ὡς κεφαλὴν ἰδικὴν των, καὶ χωρὶς τὴν αὐτοῦ γνώμην νὰ μὴ κάμνουσι κανένα πρᾶγμα περιττόν, ὅπου δὲν ἀνήκει δηλαδὴ εἰς τὰς ἐνορίας τῶν Ἐπισκοπῶν τους, ἀλλ' ὑπερβαῖνον αὐτάς, ἀποβλέπει εἰς τὴν κοινὴν ὅλης τῆς Ἐπαρχίας κατάστασιν· καθὼς, λόγου χάριν, εἶναι τὰ περὶ δογμάτων ζητήματα, αἱ οἰκονομίαι καὶ διορθώσεις τῶν κοινῶν σφαλμάτων, αἱ καταστάσεις καὶ χειροτονίαι τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀλλὰ νὰ συνάγωνται εἰς τὸν Μητροπολίτην, καὶ μαζί μὲ αὐτὸν νὰ συμβουλευῶνται διὰ τὰ τοιαῦτα κοινὰ πράγματα, καὶ ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε φανῆ περὶ αὐτῶν καλλίτερον, κοινῶς νὰ ἀποφασίζηται. Ὁ καθ' ἑναὶς ἀπὸ τοὺς Ἐπισκόπους, ἐκεῖνα μόνον νὰ πράττῃ καθ' ἑαυτὸν, χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου του, ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἐπισκοπῆς του, καὶ εἰς τὰς χώρας, ὅπου εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν του εἶναι ὑποκείμενοι. Καθὼς ὁμοίως οἱ Ἐπίσκοποι δὲν πρέπει νὰ πράττωσι κανένα πρᾶγμα κοινὸν χωρὶς τὴν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου, ἔτσι παρομοίως καὶ ὁ Μητροπολίτης, δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ κανένα τοιοῦτον κοινὸν πρᾶγμα μόνος καὶ καθ' ἑαυτὸν, χωρὶς τὴν γνώμην ὅλων του τῶν Ἐπισκόπων. Διατὶ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον θέλει εἶναι ὁμόνοια καὶ ἀγάπη, ἀνάμεσα καὶ εἰς τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ Μητροπολίτας, καὶ εἰς Κληρικούς, καὶ εἰς Λαϊκούς. Ἐκ δὲ τῆς ὁμοιοῦσας ταύτης καὶ ἀγάπης θέλει δοξασθῆ ὁ Θεὸς καὶ Πατήρ, διὰ μέσον τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, Κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐφάνέρωσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ τοῦ Πατρὸς Του ὄνομα, καὶ τὴν ἀγάπην ἐνομοθέτησε, λέγων· «Ἐν τούτῳ γνῶσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Καὶ θέλει δοξασθῆ ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς Χάριτός Του ἠνώσεν ἡμᾶς εἰς μίαν πνευματικὴν συνάφειαν. Ταῦτόν εἰπεῖν, ἐκ τῆς ὁμοιοῦσας ταύτης, θέλει δοξασθῆ ἡ Ἁγία Τριάς, ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν φωνήν, τὴν λέγουσαν· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς»¹⁶⁶.

Ποῖός ἀνθρώπος ἐπάνω σὲ ὀλόκληρο τὸν πλανήτη τῆς Γῆς θὰ μπορούσε, διαβάζοντας τὰ προηγούμενα, νὰ καταλήξῃ στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Κανόνας αὐτὸς ὑποστηρίζει τὴν θεσμοθέτηση Κληρικολαϊκῶν ὀργάνων ἀποφασιστικοῦ χαρακτήρα; Ἕνας! Ὁ κ. Κυριακὸς Κυριαζόπουλος, ὁ ὁποῖος δίπλα στὴν λέξη «Λαϊκούς» προσθέτει ἐντὸς παρανθέσεως τὶς λέξεις: (συνοδικότητα μὲ εὐρεία ἔννοια)! Αὐτὸ εἶναι μία ἀυθαίρετη ἐρμηνεία. Σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο ὁ Ἅγιος Νικόδημος δὲν ἐννοεῖ ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι πρέπει νὰ συναποφασίζουν μὲ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Σωματείων, ἢ ἄλλα Κληρικολαϊκὰ ὄργανα¹⁶⁷. Ἄν οἱ Ἐπίσκοποι τηροῦν τὴν ἀρχὴ τῆς Συνοδικότητος, μὴ λαμβάνοντας ἀποφάσεις γιὰ τὰ κοινὰ ζητήματα δίχως τὴν γνώμην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, οὔτε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δίχως τὴν γνώμην τῶν ὑπολοίπων Ἀρχιερέων, τότε θὰ ὑπάρχει εἰρήνη καὶ ὁμόνοια τόσο μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων, ὅσο καὶ σὲ κάθε ἐκκλησιαστικῇ

¹⁶⁶. Ἀγαπίου Ἱερομονάχου καὶ Νικοδήμου Μοναχοῦ, Πηδάλιον τῆς Νοητῆς Νηὸς τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησίας, ἐκδ. Ἀστέρος, Ἀθήνα 1982, σελ. 36-37.

¹⁶⁷. Διότι ἔτσι ὀρίζει τὴν «συνοδικότητα μὲ εὐρεία ἔννοια» ὁ κ. Καθηγητὴς.

ἐπαρχία, ἀνάμεσα στὸν Κλῆρο καὶ τὸν Λαὸ τῆς κάθε Ἐπισκοπῆς¹⁶⁸. Διότι ἡ εἰρήνη σὲ Συνοδικὸ ἐπίπεδο, θὰ ἀντανაკλᾷ καὶ τὴν εἰρήνη σὲ τοπικὸ ἐπίπεδο. Καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ φυσικό, καθὼς κάθε διχοστασία μεταξὺ τῶν Ἀρχιερέων προκαλεῖ μερισμὸ καὶ στοὺς Ἱερεῖς καὶ τοὺς πιστοὺς, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν θέση καὶ τοποθετοῦνται ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς στάσεως τοῦ Ἐπισκόπου τους, ὅποτε δημιουργοῦνται ρήγματα καὶ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς κάθε Ἐπισκοπῆς. Ποῦ εἶδε, λοιπόν, τὴν «εὐρεία συνοδικότητα» στὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου ὁ κ. Καθηγητῆς;

10. Τὰ δῆθεν οἰκονομικὰ κίνητρα

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται σὲ πιθανὰ οἰκονομικὰ κίνητρα ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, θεωρῶντας ταυτοχρόνως ὅτι, παρὰ ταῦτα, ἡ πρόσληψις τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν Θρησκευτικῶν / Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων δὲν θὰ εἶναι ἐπωφελῆς γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας, οὔτε ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως.

10.1 Φορολογικὰ προνόμια

Ἀποδίδει τὴν ἀπόκτηση τῆς νέας μορφῆς νομικῆς προσωπικότητος στὴν ἐκ μέρους μας προσδοκία γιὰ «ἐνδεχόμενα μελλοντικὰ φορολογικὰ προνόμια»¹⁶⁹. Θεωρεῖ ὅμως ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους παραχώρηση φορολογικῶν προνομίων γιὰ τὰ θρησκευτάματα δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μορφή τῆς νομικῆς τους προσωπικότητος καὶ στὶς περιπτώσεις ποὺ ἡ φορολογικὴ διοίκηση ἀρνεῖται νὰ τὰ ἀναγνωρίσει, αὐτὰ θὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀπὸ τὰ ἀρμόδια διοικητικὰ δικαστήρια¹⁷⁰.

Τὰ κίνητρα τῆς Ἱεραρχίας μας δὲν ἦταν κάποια ἄδηλα καὶ μελλοντικὰ φορολογικὰ **προνόμια**. Ποτὲ δὲν ζητήσαμε ἐμεῖς φορολογικὰ **προνόμια**. Αὐτὸ ποὺ θὰ ἦταν ἀρκετὸ σὲ ἐμᾶς (καὶ αὐτὸ θὰ θεωρούσαμε φορολογικὸ ὄφελος¹⁷¹) θὰ ἦταν ἡ **ἴση φορολογικὴ μεταχείριση** μὲ τὰ νομικὰ πρόσωπα τῆς κρατούσης ἐκκλησίας, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἀντιμετωπίζουμε στὴν ἐπόμενη ὑποενότητα.

10.2 Ἴση φορολογικὴ μεταχείριση

Ὁ κ. Καθηγητῆς θεωρεῖ ὅτι τὴν ἴση φορολογικὴ μεταχείριση τὴν ἔχουμε ἤδη καὶ ὅτι αὐτὴ δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς νομικῆς προσωπικότητος¹⁷², ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος κ.λπ.¹⁷³.

Αὐτὰ ποὺ λέγει ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἰσχύουν μόνο σὲ θεωρητικὸ ἐπίπεδο. Διότι στὴν πράξη ἀντιμετωπίζουμε δυσκολίες. Λ.χ. Μοναστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, τὰ ὁποῖα ἔχουν προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τῆς Ἀστικῆς Ἐταιρείας, φορολογοῦνται μὲ διαφορετικὸ τρόπο ἀπὸ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἔχουν προσλάβει τὴν νομικὴ μορφή τοῦ Σωματείου. Πολλές φορές ζητεῖται ἀπὸ τὰ πρῶτα ἡ καταβολὴ τέλους ἐπιτηδεύματος. Καὶ φυσικὰ ἡ προσφυγὴ στὴν δικαιοσύνη (ποὺ μᾶς συνιστᾷ ὁ κ. Κυριαζόπουλος) μπορεῖ νὰ μᾶς δικαιώσει, ἀλλὰ, συχνὰ εἶναι προτιμώτερο νὰ καταβληθεῖ τὸ τέλος ἢ ὁ φόρος, παρὰ νὰ ὑποστοῦμε τὴν χρονοβόρα καὶ πολυέξοδη δικαστικὴ ταλαιπωρία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὠφελημένοι βγαίνουν φυσικὰ οἱ Δικηγόροι.

10.3 Ἐπιχορηγήσεις

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπαναλαμβάνει τὴν ψευδῆ κατηγορία, τὴν ὁποῖαν ἐξ ἀρχῆς ἐξετόξευσαν ἐναντίον μας κάποιοι καθηρημένοι ρασοφόροι, ὅτι δηλαδὴ ἡ πρόσληψις τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ ἔγινε ἀπὸ ἐμᾶς γιὰ νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἐπιχορηγήσεων ἀπὸ τὸν

168. Ἡ Ἐκκλησία μας τηρεῖ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ, εὐλαβικὰ τὴν ἀρχὴ τῆς Συνοδικότητος.

169. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 38.

170. Αὐτόθι.

171. Αὐτὸ ἐννοοῦμε ὡς πιθανὸ φορολογικὸ ὄφελος στὴν Ἐρωταπόκριση 10 στὸ «Περί τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀνωτ.

172. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 38.

173. Αὐτόθι, σελ. 48.

κρατικό προϋπολογισμό ή της λήψεως προγραμμάτων ΕΣΠΑ¹⁷⁴.

Πρόκειται περί άθλιότητας, διότι την κατηγορία αυτή την είχαν έκτοξεύσει ρασοφόροι (έκτος της Έκκλησίας τών ΓΟΧ) που ήδη είχαν έπωφεληθει τέτοιων προγραμμάτων μέσω Αστικής Έταιρείας με έδρα στην Βόρειο Ελλάδα. Οί Αστικές Έταιρείες είναι προσφορότερες ως αποδέκτες τέτοιων χορηγήσεων ένεκα του οικονομικού –μή κερδοσκοπικού– σκοπού που έχουν. Σε αυτό απαντούμε έπαρκώς στην Έρωταπόκριση 16 του άρθρου μας «Περί του Νόμου 4301»¹⁷⁵.

10.4 Λατρευτικοί χώροι

Ο κ. Κυριαζόπουλος αναφερόμενος στον κανονισμό ένός ΘΝΠ, σχολιάζει ότι στον κατάλογο τών λατρευτικών χώρων δέν πρέπει να συμπεριλαμβάνονται αυτοί, οί όποιοι χρησιμοποιούνται μέν από μία Μητρόπολη ΓΟΧ, αλλά δέν ανήκουν ιδιοκτησιακώς σε αυτήν, ώστε να μίν θεμελιώνονται μελλοντικώς δικαιώματα διεκδικήσεως νομής ή κυριότητας τών λατρευτικών χώρων¹⁷⁶ (προφανώς μέσω χρησικτησίας).

α) Ο κ. Καθηγητής ως νομικός θα γνωρίζει ασφαλώς, ότι οί Ίεροί Ναοί και έν γενέει οί λατρευτικοί χώροι, θεωρούνται πράγματα έκτος συναλλαγής και δέν είναι έπιδεκτικοί νομής, ώστε να αποτελέσουν μελλοντικώς αντικείμενο διεκδικήσεως μέσω χρησικτησίας. Αυτή του ή αναφορά έχει κινδυνολογικό χαρακτήρα και λυπούμεθα γι' αυτό.

β) Θα μπορούσε να μάς εξηγήσει ό κ. Καθηγητής πώς θα ήταν δυνατόν μία Μητρόπολη ΓΟΧ να έχει ιδιοκτησία πριν προσλάβει νομική προσωπικότητα; Ή μήπως θα έπρεπε να προσλάβει πρώτα νομική προσωπικότητα Σωματείου ή Αστικής Έταιρείας, να προβεί σε απόκτηση λατρευτικών χώρων και μετά να προσλάβει την νομική μορφή του ΘΝΠ; Ο κατάλογος λατρευτικών χώρων δέν έχει την έννοια της ιδιοκτησιακής υπαγωγής (διότι αυτό απαιτεί συμβολαιογραφικές πράξεις), αλλά πνευματικής υπαγωγής (κανονικής δικαιοδοσίας).

11. Βελτιωτικές προτάσεις του Ν.4301/2014

Παρά την φαινομενική αντίθεση του στον Ν. 4301/2014, ό κ. Κυριαζόπουλος κάνει κάποιες πολú καλές βελτιωτικές προτάσεις. Όταν κάποιος κάνει προτάσεις βελτιώσεως για κάτι, αυτό αποτελεί ένδειξη ότι δέν τό απορρίπτει έντελώς. Άς δούμε τις προτάσεις του κ. Καθηγητού.

11.1 Εύστοχότεροι νομικοί όροι

Ο κ. Καθηγητής εύστόχως παρατηρεί, ότι ό Ν. 4301/2014 προβλέπει τὰ δευτεροβάθμια όργανα διοικήσεως, επάνω από τὰ ΘΝΠ, να ονομάζονται «Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα». Αυτό είναι ανοίκειο για τὰ μη χριστιανικά θρησκευματα, και αντιπροτείνει γι' αυτά να χρησιμοποιείται ό όρος «ένωση θρησκευτικών κοινοτήτων», ένω για τὰ χριστιανικά ό όρος «ένωση χριστιανικών κοινοτήτων»¹⁷⁷.

Έμεις προτιμούμε τον όρο «Έκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα» για έμας και για τις έτερόθρησκες κοινότητες άς είναι «ένώσεις θρησκευτικών κοινοτήτων», ή όπως άλλιώς εκείνες επιθυμούν. Αυτό δέν μάς απασχολεί.

11.2 Απλούστερες διαδικασίες

Ο κ. Κυριαζόπουλος προτείνει απλούστερες διαδικασίες για την ίδρυση τών ΕΝΠ. Αντι να προηγείται ή ίδρυση τουλάχιστον τριών ΘΝΠ, τὰ όποια στην συνέχεια να ιδρύουν τό Έκκλησιαστικό, αυτό να ιδρύεται με αίτηση του διοικητικού όργάνου της κάθε θρησκευτικής Κοινότητας, έν προκειμένω της Ίερας Συνόδου της Έκκλησίας τών ΓΟΧ Ελλάδος, προς τό αρμόδιο δικαστήριο και στην συνέχεια, πάλι με αίτηση της Ίερας ήμών Συνόδου να απο-

174. Αυτόθι, σελ. 40.

175. «Περί του Νόμου 4301», ένθ. άνωτ.

176. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, Γνωμοδότηση..., ένθ. άνωτ., σελ. 50-51.

177. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, Γνωμοδότηση..., ένθ. άνωτ., σελ. 29.

κτοῦν θρησκευτική νομική προσωπικότητα οἱ Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας μας¹⁷⁸. Μακάρι νὰ γινόταν αὐτό. Πρόκειται γιὰ πολὺ ἀπλούστερη διαδικασία, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ νομοθέτης ἤθελε δυσκολώτερες διαδικασίες, τὶς ὁποῖες ὅμως μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ξεπεράσαμε.

11.3 Μείωση τοῦ ὁρίου τῶν 300 ἰδρυτῶν

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος συμφωνεῖ μαζί μας ὅτι ἡ πρόβλεψη τοῦ Ν.4301/2014 γιὰ 300 τουλάχιστον ἰδρυτὲς ἐνὸς ΘΝΠ εἶναι ὑπερβολικὰ μεγάλη καὶ θὰ ἔπρεπε τὸ ὄριο νὰ εἶναι κατὰ πολὺ χαμηλότερο¹⁷⁹. Ἀλλὰ ἤδη ἐμεῖς ἔχουμε συστήσει 4 Θρησκευτικὰ Νομικὰ Πρόσωπα μὲ τὴν συμμετοχὴ περίπου 2.000 πιστῶν μας καὶ πλέον ἡ μείωση τοῦ ὁρίου γιὰ σύσταση ΘΝΠ δὲν θὰ ἔχει κάποια ἐπίπτωση στὴν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ.

11.4 Εὐέλικτοι τρόποι ὀργανώσεως

Ἐμεῖς εἶχαμε ἐκφράσει τὴν προτίμησή μας, νὰ ὀργανώνονται οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες πρῶτα σὲ Πανελλήνιο ἐπίπεδο καὶ ἔπειτα οἱ ἀποκεντρωμένες διοικητικὲς τους μονάδες σὲ περιφερειακὸ καὶ τοπικὸ ἐπίπεδο (ἐνῶ ὁ ψηφισθεὶς Νόμος ἀκολουθεῖ τὴν ἀντίστροφη τακτική)¹⁸⁰.

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀντιτείνει ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ προβλέπονται καὶ οἱ δύο δυνατότητες¹⁸¹. Πρόκειται γιὰ μία εὐπρόσδεκτη πρόταση βελτιώσεως τοῦ Νόμου, ἡ ὁποία ὅμως γιὰ ἐμᾶς εἶναι πλέον ἀχρηστή, διότι πλησιάζουμε ἤδη στὴν ὀλοκλήρωση τῆς διαδικασίας.

12. Λοιπὲς σύντομες παρατηρήσεις

12.1 Ἡ κατοχύρωση τοῦ ὀνόματος Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀμφισβητεῖ τὴν δυνατότητα κατοχυρώσεως τῆς ἐπωνυμίας «Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος» ἐναντι ὀμάδων ψευδοκληρικῶν ἀχειροτονήτων ἢ καθηρημένων, οἱ ὁποῖες τὴν χρησιμοποιοῦν καὶ προξενοῦν σύγχυση στὸ κοινό. Θεωρεῖ ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον ἐναντι Θρησκευτικῶν ἢ Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων, τὰ ὁποῖα μεταγενέστερα θὰ θελήσουν νὰ ἐγγραφοῦν στὸ ἐν λόγω Μητρώο. Ἰσχυρίζεται ὅτι ὀμάδες τέτοιων κληρικῶν ποὺ θὰ λειτουργοῦν εἴτε ἀτύπως (δίχως νομικὴ προσωπικότητα), εἴτε ὡς Σωματεῖα ἢ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες θὰ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπωνυμία ΓΟΧ¹⁸². Καὶ τοῦτο, διότι ἀφ' ἐνὸς δὲν ὑπάρχει ἓνα Ἐθνικὸ Γενικὸ Μητρώο Νομικῶν Προσώπων στὴ Χώρα¹⁸³, ἀφ' ἑτέρου ἐπιτρέπεται ἡ ἰδρυση νέων θρησκευμάτων, δίχως τὸ Κράτος νὰ ἐπιτρέπεται νὰ ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῶν θρησκευτικῶν τους πεποιθήσεων, διότι ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι ἀπεριόριστη¹⁸⁴.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο, ὁ κ. Καθηγητὴς κάνει λάθος, διότι τὸ ἀρθρ. 12 παρ. 2 τοῦ Ν.4301/2014 προβλέπει ρητῶς ὅτι:

«Θρησκευτικὲς κοινότητες που δεν φέρουν τα χαρακτηριστικά της πρώτης παραγράφου¹⁸⁵, ἔστω καὶ χωρὶς νομικὴ προσωπικότητα, μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν ὄρο “Ἐκκλησία” στὴν ἐπωνυμία τους, εφόσον ὅμως δὲν αντιποιοῦνται τὴν ἐπωνυμία τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων».

Ἄρα, εἴτε ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα Σωματείου ἢ Ἀστικῆς Ἐταιρείας, εἴτε δὲν ἔχουν καθόλου νομικὴ προσωπικότητα, ΔΕΝ μποροῦν νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἐπωνυμία Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου.

¹⁷⁸. Αὐτόθι, σελ. 45.

¹⁷⁹. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 46.

¹⁸⁰. Ἐρωταπόκριση 12 στὸ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀνωτ.

¹⁸¹. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 47.

¹⁸². Αὐτόθι, σελ. 31-32.

¹⁸³. Αὐτόθι, σελ. 32, 38.

¹⁸⁴. Αὐτόθι, σελ. 38

¹⁸⁵. Δηλαδή ποὺ δὲν ἔχουν τὴν μορφή Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερο, ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως εἶναι μὲν ἀπεριόριστη, συνεπῶς ὁ καθένας μπορεῖ νὰ πιστεύει ὅ,τι θέλει, ἀλλὰ **ΟΧΙ** χρησιμοποιοῦντας τὸ δικό μας ὄνομα.

12.2 Ἡ ἐν «ἀγνοία τῶν πιστῶν» διευθέτηση τοῦ θέματος

Ὁ κ. Καθηγητὴς κατηγορεῖ τὴν Ἱερά ἡμῶν Σύνοδο, ὅτι συζητοῦσε μὲ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀναγνώρισή Της αὐτοδικαίως, ἐντασσόμενη στὸ ἄρθρο 13, ὅπως οἱ θρησκευτικὲς κοινότητες τῶν Ἀρμενίων, Ἀγγλικανῶν κ.λπ., δίχως τὴν χρονοβόρα, πολὺπλοκὴ καὶ πολυέξοδη διαδικασία συστάσεως ΘΝΠ μὲ τὴν συλλογὴ αἰτήσεων ἀπὸ 300 τουλάχιστον πιστοὺς γιὰ τὸ καθένα καὶ μετὰ τὴν σύσταση τριῶν τουλάχιστον ΘΝΠ νὰ αἰτηθῇ τὴν ἀναγνώριση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου. Θεωρεῖ ὅτι αὐτὸ γινόταν ἐν ἀγνοία τῶν πιστῶν, πρᾶγμα ἀπαρέδεκτο ὡς ἀντιβαῖνον στὴν ἐννοια τῆς «εὐρείας συνοδικότητος» καὶ δὲν ἐλάμβανε ὑπ' ὄψιν τὶς ἀντιρρήσεις τῶν ἀντιδρώντων¹⁸⁶.

α) Ἀπὸ πότε ἡ Ἐκκλησία μας εἶχε υἱοθετήσῃ τὸ προτεσταντίζον σύστημα διοικήσεως ἀπὸ Κληρικολαϊκὰ συμβούλια («εὐρεία ἐννοια τῆς συνοδικότητος» κατὰ τὸν κ. Καθηγητὴ), ὥστε νὰ κατηγορεῖται ὅτι δὲν συνεκάλεσε τέτοια μὴ θεσμοθετημένα ὄργανα;

β) Τίποτε δὲν γινόταν ἐν ἀγνοία τῶν πιστῶν, διότι μόλις διαμορφώθηκε ἡ τελικὴ μορφή τοῦ Νομοσχεδίου ἔγινε δημόσια ἀνοικτὴ διαβούλευση, ἀνοικτὴ στὸν ὅποιονδήποτε, οἱ ἐνδιαφερόμενοι φορεῖς ἐξέφρασαν δημοσίως τὶς ἀπόψεις τους, ἀσκήθηκε κριτικὴ, ἔγιναν προτάσεις καὶ ἀντιπροτάσεις καὶ οἱ Μητροπόλεις, οἱ ὁποῖες ξεκινοῦσαν τὶς διαδικασίες ἔκαναν ἐνημερωτικὲς συνάξεις¹⁸⁷.

γ) Οἱ ἀντιδρώντες τότε ἦσαν παράγοντες ἐκτὸς Ἐκκλησίας. Ἐπειτα ἄρχισαν νὰ ἐπηρεάζονται καὶ κάποιοι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν δυσαρεστημένοι ἀπὸ ἄλλες αἰτίες καὶ οἱ ὁποῖοι γύρευαν ἀφορμὴ νὰ ἐπενδύσουν μὲ πρόσθετα ἐπιχειρήματα τὴν ἤδη διαμορφωμένη δυσαρέσκεία τους, ὅπως οἱ ἐντολεῖς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου. Μεμονωμένα δυσαρεστημένα ἄτομα ἀπὸ διάφορες ἐνορίες μὲ ἐτερόκλητο ὑπόβαθρο καὶ τεράστιες πνευματικὲς ἀντιθέσεις μεταξύ τους, συνεννοήθηκαν μέσῳ διαδικτύου καὶ ἀφοῦ πρῶτα προσπάθησαν νὰ ἐπηρεάσουν τοὺς Ζηλωτὲς Ἄγιορεῖτες κατὰ τῆς Ἱεράς Συνόδου, ἄρχισαν νὰ ἀναζητοῦν πανεπιστημιακοὺς γιὰ νὰ παραγγεῖλουν γνωμοδοτήσεις καὶ νὰ στηρίξουν ἔτσι τὶς ἤδη διαμορφωμένες ἀπόψεις τους.

Ἀλλὰ «φύσει γὰρ ἄνθρωπος ὁ βούλεται τοῦτο καὶ οἶετα»¹⁸⁸. Οἱ πεπειθηθεῖς τους διαμορφώθηκαν ἀπὸ τὶς ἐπιθυμίες τους. Καὶ οἱ ἐπιθυμίες τους εἶναι πονηρές.

12.3 Ἡ πτώσις τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας στὴν αἵρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἐπιμένει νὰ θεωρεῖ ὅτι γνωρίζει καλύτερα τὶς ἀπόψεις μας ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς ἰδίους! Ἐτσι λοιπὸν διατυπώνει (ἀντὶ ἡμῶν!) τὴν ἄποψη ὅτι «Κατὰ τὶς θρησκευτικὲς πεποιθήσεις τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ», πού στηρίζονται στὴν Ὁρθόδοξη Πατερικὴ Παράδοση ὅπως ἐξεφράσθη ἀπὸ τὸν Ἅγιο πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομο, ἡ νεοημερολογιτικὴ ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ νεοημερολογιτικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶναι κανονικὲς ἐκκλησίες, ἀλλὰ σχισματικὲς ἀπὸ τὸ 1924 καὶ αἰρετικὲς ἀπὸ τὸ 2016¹⁸⁹, ἐξαιτίας τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Κρήτης¹⁹⁰!

Οὐδέποτε ἐξουσιοδοτήσαμε τὸν κ. Κυριαζόπουλο νὰ ὁμιλεῖ ἐκ μέρους μας καὶ φυσικὰ δὲν ἀναγνωρίζουμε σὲ αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ διατυπώνει ἀλλοιωμένα τὰ φρονήματά μας. Διότι ἐπισήμως ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ ἐκφράζεται συνοδικῶς καὶ δὲν ἀνέμενε τὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης γιὰ νὰ χαρακτηρήσει τὰ καινοτόμα ἐκκλησιαστικὰ μορφώματα ὡς αἰρετικά, ἐφ'

¹⁸⁶. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 34, 47, 48.

¹⁸⁷. Κληρικολαϊκὴ Σύναξη ἔκανε ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς καὶ Συνάξεις Κληρικῶν οἱ ὑπόλοιπες.

¹⁸⁸. Ρητὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος.

¹⁸⁹. Κυριακοῦ Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 3.

¹⁹⁰. Αὐτόθι, σελ. 4.

ὅσον τὰ ἔχει καταδικάσει συνοδικῶς ἀπὸ τοῦ 1998. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὡς μέγα ὄροσημο τὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης, καὶ θεωρεῖ ὡς Ὁρθόδοξες τὶς ἐκκλησίες τῆς Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Βουλγαρίας καὶ Γεωργίας, οἱ ὁποῖες δὲν συμμετεῖχαν σὲ αὐτήν. Αὐτὸ ὅμως εἶναι τὸ **δικό του** φρόνημα, ὄχι τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ Ὁρθόδοξοι δὲν ἀνέμεναν τὴν εἰκονομαχικὴ σύνοδο τῆς Ἱερείας γιὰ νὰ θεωρήσουν τοὺς εἰκονομάχους αἰρετικούς.

12.4 Ποιὸς εὐθύνεται κυρίως γιὰ τοὺς διωγμοὺς τῶν ΓΟΧ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀναφέρεται στὶς εὐθύνες γιὰ τὸν ἐκδυτικισμό τῆς Ἑλληνικῆς Κοινωνίας, τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «ἡ ὁποία, διὰ τῶν τοπικῶν Μητροπολιτῶν τῆς, συνεργάσθηκε στὸν κρατικὸ ἀπηνῆ διωγμὸ τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ (...)»¹⁹¹.

Στοὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν ΓΟΧ οἱ Τοπικοὶ Μητροπολίτες δὲν συνεργάσθηκαν ἀπλῶς, ἦταν οἱ κύριοι ὑποκινητὲς τῶν διωγμῶν, δίδοντας συχνὰ ἀπ' εὐθείας ἐντολὲς στοὺς ἀστυνομικούς. Τὸ Κράτος μιμούμενο τὸν Πλάτο ὑποχωροῦσε στὶς πιέσεις τους, ἀλλὰ ὄχι πάντοτε. Ὅπως ἀναφέρουμε καὶ σὲ προηγούμενο ἄρθρο μας, ὁ σχισματικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος ὁμολογοῦσε στὴν Σύνοδό του, ὅτι «ἡ μὲν Ἀστυνομία, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν κατὰ τόπους Ἱεραρχῶν, συλλαμβάνει (τοὺς παλαιοημερολογίτας ἱερεῖς), τὸ δὲ Ὑπουργεῖον διατάσσει τὴν ἀπόλυσιν αὐτῶν»¹⁹².

12.5 Οἱ προβλέψεις τοῦ Ν.4301/2014 γιὰ τοὺς Κανονισμοὺς

Στὸν σχολιασμὸ τῶν προβλέψεων τοῦ Ν.4301/2014 γιὰ τὸν Κανονισμὸ τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ, τὸν ὁποῖο κάνει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, κατακρίνει τὴν ἀπαίτηση γιὰ τὴν περιγραφὴ τῶν διδασκαλιῶν καὶ τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων, τὴν ἀναφορὰ ὅλων τῶν Ἱερῶν Κειμένων καὶ κανόνων (ἔσωτερικοῦ δικαίου), καθὼς καὶ τὶς τυχόν σχέσεις, ἀλληλεξαρτήσεις καὶ διοικητικούς δεσμοὺς μὲ ἄλλους θρησκευτικούς ὀργανισμοὺς τῆς ἡμεδαπῆς ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Θεωρεῖ ὅτι τὸ Κράτος ὑπεισέρχεται ὑπερβολικὰ στὶς ἐσωτερικὲς ὑποθέσεις τῶν ΘΝΠ / ΕΝΠ καὶ θεωρεῖ ὅτι ἂν ἡ κρατικὴ πολιτικὴ εἶναι ἀντίθετη μὲ τὰ ἀναλυτικῶς περιγραφέντα δεδομένα στοὺς κανονισμοὺς τῶν νομικῶν προσώπων, τὸ Κράτος μπορεῖ εἴτε νὰ ἀρνηθεῖ τὴν σύστασή τους ἢ νὰ διατάξει τὴν διάλυσή τους μελλοντικῶς. Ἐπισημαίνει δὲ ὅτι ἡ θρησκευτικὴ πολιτικὴ τοῦ Κράτους μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει τὸν Οἰκουμενισμό, ὅποτε τὰ νομικὰ πρόσωπα τῶν ΓΟΧ διατρέχουν αὐτὸν τὸν κίνδυνο¹⁹³.

Ἐμεῖς ἀπαντοῦμε ὅτι ἡ διαφάνεια στὶς πεποιθήσεις μας, στὸν τρόπο ὀργανώσεώς μας καὶ στὶς σχέσεις μας μὲ ὁμόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο μᾶς φοβίζει. Καλῶς ὁ Νόμος προβλέπει τὶς λεπτομερεῖς περιγραφές, τὶς ὁποῖες ἀπαριθμεῖ ὁ κ. Καθηγητῆς, διότι ὑπάρχουν ἐπικίνδυνες σέκτες, οἱ ὁποῖες μὲ θρησκευτικὸ περικάλυμμα ἐξυπηρετοῦν ἄλλους σχεδιασμοὺς, ἐπικίνδυνους γιὰ τὴν Πατρίδα μας. Ἐμεῖς δὲν εἴχαμε κανένα ἐνδοιασμὸ νὰ περιγράψουμε στοὺς Κανονισμοὺς μας τὶς ἀντι-οἰκουμενιστικὲς πεποιθήσεις μας¹⁹⁴ καὶ ὅπως διαπιστώθηκε στὴν πράξη, οἱ Κανονισμοὶ μας ἐγκρίθηκαν δίχως κανένα πρόβλημα. Τώρα ἂν κάποια μελλοντικὴ Κυβέρνηση θελήσει νὰ θέσει ὑπὸ διωγμὸν τοὺς ἀντι-οἰκουμενιστές, αὐτὸ θὰ τὸ πράξει εἴτε αὐτοὶ διαθέτουν ΘΝΠ, εἴτε Σωματεῖα, εἴτε Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες, εἴτε τίποτε ἀπὸ αὐτά.

12.6 Οἱ λόγοι διαλύσεως ΘΝΠ / ΕΝΠ

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ἀπαντῶντας στὴν 5ῃ Ἐρωταπόκριση τοῦ ἁρθρου μας «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ὅπου ἀναφέρουμε ὅτι οἱ λόγοι διαλύσεως ἐνὸς ΘΝΠ εἶναι παρόμοιοι μὲ ἐκείνους τοῦ σωματείου¹⁹⁵, παραδέχεται μὲν ὅτι ἔτσι εἶναι, ἀλλὰ ΔΕΝ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι¹⁹⁶!

191. Αὐτόθι, σελ. 24.

192. Ἐρωταπόκριση 8 στοῦ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀνωτ.

193. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 52-43.

194. Βλ. Ὁμολογία Πίστεως Γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, (βλ. κείμε. Α' Παραρτήματος, σελ. 72).

195. Ἐρωταπόκριση 5 στοῦ «Περὶ τοῦ Νόμου 4301», ἐνθ. ἀνωτ..

196. Κυριάκου Κυριαζόπουλου, *Γνωμοδότηση...*, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 63.

Ὁ κ. Καθηγητῆς δὲν μᾶς ἀναφέρει πῶς κατὰ τὴν γνώμη του θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι. Σὲ ἄλλα σημεῖα τῆς γνωμοδοτήσεώς του μᾶς συνιστᾷ τὴν παράλληλη χρῆση σωματείων ἢ ἀστικῶν ἑταιρειῶν γιὰ τὴν διοίκηση καὶ διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας περιουσίας (βλ. προηγουμένως ἐν. 5), τὰ ὁποῖα ὅμως ἔχουν ἐπίσης παρόμοιους λόγους διαλύσεως. Ἐδῶ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι προτιμότερη ἡ ἄτυπη λειτουργία μας βάσει τῆς ἰδιορρύθμου νομικῆς προσωπικότητος πού μᾶς παρέχει ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία καὶ τὸ ἄρθρο 13 τοῦ Συντάγματος. Καὶ πῶς θὰ γινόταν ἡ ἀναγνώριση αὐτῆς τῆς ἰδιορρύθμου νομικῆς προσωπικότητος; Μὲ νόμο τοῦ Κράτους, ὅπως κάποιου ἄλλοῦ μᾶς προτείνει; Αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνον, ὅπως προείπαμε (βλ. ἐν. 4 τοῦ παρόντος). Πάντως, μᾶς λέγει ὅτι ἔτσι δὲν θὰ εἶχε τὸ ἰδιορρυθμὸ νομικὸ αὐτὸ πρόσωπο κάποια ἐποπτεύουσα ἀρχή (πρῶγμα ἐσφαλμένο, διότι ὅπως θὰ δοῦμε στὴν ἐπομένη ἐνότητα, τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἀσκοῦσε ἀνέκαθεν ἐποπτεία ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ) καὶ δὲν θὰ μπορούσε ἐπ' οὐδενὶ νὰ διαλυθεῖ, διότι σὲ αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ παραβιαζόταν ἡ διεθνὴς καὶ συνταγματικὴ θρησκευτικὴ ἐλευθερία¹⁹⁷. Πῶς εἶναι τόσο βέβαιος ὁ κ. Καθηγητῆς, ὅτι ὁ σεβασμὸς στὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία θὰ ἦταν ἐμπόδιον σὲ ἓνα Κράτος, τὸ ὁποῖο θὰ ἠθέλε νὰ ξεκινήσει κάποιον θρησκευτικὸν διωγμὸν; Ἀλλὰ καὶ ἔτσι νὰ ἦταν τὰ πράγματα, ἢ γιὰ τὸν ὅποιονδήποτε λόγο διάλυση τῶν ΘΝΠ, ἀπλῶς μᾶς ἐπαναφέρει στὸ status quo ante μὲ τὴν περιουσία τους νὰ περιέρχεται στὸ σωματεῖο «Γενικὸ Ταμεῖο τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος», ὅποτε θὰ συνεχίσουμε τὴν λειτουργία μας ὅπως πρὶν.

12.7 Ἡ ἐποπτεία ἀπὸ τοὺς Δήμους

Ὁ κ. Κυριαζόπουλος θεωρεῖ ὅτι μειονεκτοῦν τὰ ΘΝΠ ἔναντι τῶν Σωματείων, διότι τὰ δευτέρω ἐποπτεύονται ἀπὸ τοὺς Δήμους ἐνῶ τὰ πρῶτα ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἔχουμε ἤδη ἀποδείξει στὴν ἐνότητα 3 τοῦ παρόντος ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀνακριβὲς καὶ ἤδη, μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων εἶναι καὶ ἄνευ νοήματος. Ἀλλὰ θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐποπτεία ἀπὸ τοὺς Δήμους εἶναι ἐλαφρότερη, διότι δὲν εἶναι ἐξειδικευμένη καὶ ἡ πολιτικὴ παρέμβαση σὲ τοπικὸ ἐπίπεδον εἶναι εὐκολότερη¹⁹⁸.

Ὁ ἰσχυρισμὸς εἶναι ἀυθαίρετος καὶ δὲν βασίζεται στὰ ἐμπειρικὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα ἔχουμε. Πάντοτε σὲ τοπικὸ ἐπίπεδον οἱ νεοημερολογίτες Μητροπολίτες ἔχουν περισσότερη ἰσχὺν στὶς τοπικὰς ἀρχὰς καὶ οἱ δικές τους παρεμβάσεις εἰς βᾶρος μας, σχεδὸν πάντοτε εἰσακούονται. Ὑπάρχουν φυσικὰ καὶ εὐσυνείδητοι τοπικοὶ ἄρχοντες, οἱ ὁποῖοι δὲν ὑποκύπτουν εὐκολὰ στὶς πιέσεις τους καὶ μάλιστα σὲ Δήμους ὅπου οἱ ΓΟΧ διαθέτουν ἰκανὸν ἀριθμὸν ψηφοφόρων. Ἀλλὰ συνήθως ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο εἶχαμε περισσότερη ὑποστήριξιν, ὅπως μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἴδιος ὁ σχισματικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος (βλ. προηγουμένως 12.4).

Ἄλλωστε καὶ πολὺ πρὶν τὴν θέσπισιν τῶν ΘΝΠ, ἡ Ἐκκλησία μας τελοῦσε ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ὅπως φανερώνει τὸ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας Ἀντωνίου Τρίτση (1987) πρὸς συνάδελφό του:

«Ἵστερα ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὡς ἀρμόδιος μὲ τὴν κρατικὴν ἐποπτεία καὶ τὴν προστασία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παλαιοημερολογιτῶν Ὑπουργός, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀποδεχθεῖτε τὸ αἴτημά τους καὶ νὰ ἐπιτρέψετε τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τους στὴν πόλιν τῆς Δράμας»¹⁹⁹.

Συμπεράσματα

Ἀπὸ τὰ ἀναλυτικῶς ἀναφερθέντα τόσο στὸ Μῆρος Πρῶτον ὅσο καὶ στὸ Μῆρος Δεύτερον τῆς Ἀπαντήσεώς μας στὴν Γνωμοδότησιν τοῦ κ. Κυριαζόπουλου προκύπτουν τὰ ἑξῆς Συμπεράσματα:

1. Ὁ συντάκτης τῆς Γνωμοδοτήσεως κ. Κυριακὸς Κυριαζόπουλος οὐδέποτε ὑπῆρξε πιστὸς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ. Μάλιστα ἔχει ἐκπεφρασμένες ἀπόψεις ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας

¹⁹⁷. Αὐτόθι.

¹⁹⁸. Αὐτόθι, σελ. 64.

¹⁹⁹. Βλ. ὀλόκληρη τὴν Ἐπιστολὴν στὸ κείμεν. Β' Παραρτήματος, σελ. 74.

μας και ειδικότερα σὲ ἄλλη γνωμοδότησή του θεωρεῖ «ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένη» τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας συγκρότηση Ἱεραρχίας. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἔνδειξη τοῦ πῶς ἐννοεῖ τὸ ἐκκλησιολογικῶς ὀρθὸν καὶ πῶς τὸ ἐκκλησιολογικῶς ἐσφαλμένον. Παράλληλα, ἔχει ἐκφράσει δημοσίως τὴν ὑποστήριξή του στὴν «μεταρρυθμιστικὴ ἀντζέντα» τῶν θλιβερῶς μνήμης ἀποστατῶν Πατριαρχῶν Μελετίου Μεταξάκη καὶ Ἀθηναγόρου, θεωρεῖ ὡς πανορθόδοξο κύρουσ τὶς ἀποφάσεις τοῦ λεγομένου «Πανορθόδοξου Συνεδρίου» τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ 1923, ἐπαινεῖ τὴν προοδευτικότητα τοῦ νεοημερολογίτου μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου καὶ διατυπώνει ἀντορθόδοξες ἀπόψεις σχετικῶς μὲ τὴν ἐννοια τῶν ἐκτὸς γάμου σαρκικῶν σχέσεων²⁰⁰. Συνεπῶς εἶναι παντελῶς ἀναρμόδιος γιὰ νὰ ἀποφαίνεται τί εἶναι «Ἐκκλησιολογικῶς ὀρθόν» γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας²⁰¹.

Οἱ πρῶην ΓΟΧ, οἱ ὅποιοι προσέτρεξαν σὲ αὐτὸν γιὰ τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων τεκμηρίωση τῆς ἤδη γενομένης ἀδίκου ἀποτειχίσεώς τους, διέπραξαν τὸ σφάλμα τῆς πνευματικῆς ἐσχάτης προδοσίας.

2. Ἡ Γνωμοδότηση αὐτὴ καθευτὴν ἀποτελεῖ ἓνα σχοινοτενὲς κείμενο 78 σελίδων μὲ κύρια χαρακτηριστικὰ τὶς συνεχεῖς ἐπαναλήψεις, τὰ αὐθαίρετα συμπεράσματα καὶ τὴν ἔλλειψη τεκμηρίωσης. Στόχος τῆς Γνωμοδοτήσεως εἶναι νὰ ἀποδείξει ὅτι ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐντολέων τοῦ κ. Καθηγητοῦ ἐπίκληση τῶν Ἱερῶν Κανόνων λα' Ἀποστολικοῦ καὶ ιε' τῆς ΑΒ' Συνόδου γιὰ τὴν ἀποτείχισή τους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ εἶναι θεμιτὴ. Δεδομένου ὅτι ὁ λα' Ἀποστολικὸς ἐρμηνεύεται ὀρθῶς ἀπὸ τὸν μεταγενέστερο ιε' τῆς ΑΒ', ὁ στόχος τῆς Γνωμοδοτήσεως θὰ εἶχε θεωρηθεῖ ἐπιτυχῆς μόνον ἐφ' ὅσον ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπεδείκνυε ὅτι, οἱ Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας μας περιέπεσαν σὲ αἵρεση καταδικασμένη ἀπὸ Συνόδους ἢ Ἁγίους Πατέρες. Κανένα τέτοιο τεκμήριο δὲν παρουσίασε. Προσπάθησε νὰ ἀξιολογήσει θεολογικὰ ἓνα νομικὸ ζήτημα καὶ ἀπέτυχε. Μάλιστα ὁ ἴδιος σὲ προγενέστερο βιντεοσκοπημένο μάθημά του εἶχε διατυπώσει ρητῶς, ὅτι οἱ ΓΟΧ μποροῦν νὰ χρησιμοποιήσουν τὸν νέο Νόμο γιὰ τὶς Θρησκευτικὲς Νομικὲς Προσωπικότητες.

3. Ὁ ὅρος «Κανονικὴ δικαιοδοσία», ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται στὸν Ν.4301/2014, σημαίνει «ὄρια διοικητικῆς ἀρμοδιότητος» καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἀξιολογικὴ κρίση τοῦ Νομοθέτη ὑπὲρ τῆς κανονικότητος τῆς νεοημερολογιτικῆς ἐκκλησίας, ὅπως ἐσφαλμένα ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κυριαζόπουλος²⁰².

4. Οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία ΓΟΧ Ἑλλάδος εἶχε διατυπώσει τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι ἀποτελεῖ τὴν «Ἐπικρατοῦσα θρησκεία» στὴν Ἑλλάδα. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πρὸ τοῦ σχίσματος τοῦ 1924 ἦταν καὶ ἀκαινοτόμητος καὶ ἐπικρατοῦσα θρησκεία στὴν Ἑλλάδα. Μετὰ ὅμως τὸ σχίσμα τοῦ 1924 ἡ Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ κληρονόμησε τὸ Ἀκαινοτόμητον καὶ ἡ Νεοημερολογικὴ τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς «Ἐπικρατοῦσης θρησκείας»²⁰³. Ὁ Ἅγιος πρ. Φλωρίνης Χρυσόστομος ρητῶς **ἀπορρίπτει** τὸν ἰσχυρισμὸ νομικῶν τῆς ἐποχῆς του ὅτι «ὁ Παλαιοημερολογισμὸς δὲν ἀποτελεῖ θρησκείαν ἀνεξάρτητον τῆς κρατούσης Ὀρθόδοξου θρησκείας»²⁰⁴.

5. Ἀποδείχθηκε ἐντελῶς ἀνακριβῆς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Κυριαζόπουλου ὅτι οἱ Μητροπόλεις ΓΟΧ, οἱ ὅποιες προσέλαβαν τὴν νομικὴ μορφή τῶν ΘΝΠ, περιῆλθαν ὑπὸ τὴν ἐποπτεία («ὑπήχθησαν» λέγει, ἀλλὰ καὶ ὁ ὅρος «ὑπαγωγή» εἶναι ἀνακριβῆς ὅπως ἀπεδείχθη²⁰⁵) τοῦ Τμήματος Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ἀπεδείχθη ὅτι ὅλοι οἱ ΓΟΧ (εἴτε προσέλαβαν τὴν μορφή τῶν ΘΝΠ εἴτε ὄχι²⁰⁶) κατὰ τὸ ἀμέσως προηγούμενο ὀργανωτικὸ σχῆμα τοῦ Ὑπουργείου, τελοῦσαν ὑπὸ τὴν ἄμεσο ἐποπτεία τῆς Διευθύνσεως Θρη-

200. Βλ. κείμε. Γ' καὶ Δ' Παραρτήματος, σελ. 76 καὶ 80.

201. Βλ. «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές», Μέρος Πρῶτο, σελ. 18-22.

202. Αὐτόθι, ἐν. 1.

203. Αὐτόθι, ἐν. 2.

204. Αὐτόθι, ἐν. 3.2, σελ. 15.

205. Βλ. «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές», Μέρος Πρῶτο, ἐν. 3.

206. Ὅπως ἡ Ἀδελφότης Ἀγ. Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Βόλου.

σκευτικής Διοικήσεως²⁰⁷. Προσφάτως έγιναν νέες διοικητικές ανακατάξεις, κατά τις οποίες τὸ Τμήμα Ἐτεροδόξων καὶ Ἐτεροθρήσκων τοῦ ΥΠΕΘ καταργήθηκε ἐντελῶς²⁰⁸.

6. Ἡ ἀντιπρόταση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου γιὰ τὴν ψήφιση ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ ἐιδικοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐνέκρινε τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας ΓΟΧ Ἑλλάδος καὶ θὰ ἀναγνώριζε τὴν ιδιόρρυθμὴ νομικὴ προσωπικότητα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαρέσεων, πέραν τοῦ ὅτι εἶναι πρακτικῶς ἀνέφικτη, δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ ἀπὸ ἐμᾶς, διότι θὰ καθιστοῦσε τοὺς ἐντελῶς ἀσχέτους μὲ τὴν Ὁρθοδοξία Βουλευτές, ρυθμιστὲς τοῦ τρόπου ὀργανώσεώς μας. Τοὺς Κανονισμοὺς τῶν ΘΝΠ τοὺς συντάξαμε ὅπως ἐμεῖς θέλαμε καὶ ἐγκρίθηκαν ὅπως ἦταν ἀπὸ τὰ Πρωτοδικεῖα, βάσει μάλιστα καὶ τῆς κρυσταλλίνης καθαρότητος Ὁρθόδοξης Ὁμολογίας μας. Τὸ Πρωτοδικεῖο μπορεῖ νὰ ἐγκρίνῃ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ ἐντελῶς ἕναν Κανονισμό (ἐὰν κρίνῃ ὅτι δὲν συντάχθηκε σύμφωνα μὲ τὶς προβλέψεις τοῦ νόμου), ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ τροποποιήσῃ τὶς διατάξεις του. Στὴν Βουλὴ οἱ Βουλευτὲς μποροῦν νὰ προτείνουν τροπολογίες καὶ νὰ διαμορφώνουν τοὺς νόμους κατὰ τὴν βούληση τῆς ἐκάστοτε πλειοψηφίας²⁰⁹.

7. Ὁ δῆθεν «νομικὸς οἰκουμενισμὸς», εἶναι ἕνα ἐφεύρημα τῆς φαντασίας τοῦ κ. Κυριαζόπουλου, τὸ ὁποῖο ἐπεκτεινόμενο ὀδηγεῖ σὲ παραλογισμό: κάθε πρακτικὴ τῶν Ὁρθοδόξων ποὺ γίνεταί μὲ ὅμοιο τρόπο καὶ ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, ἄλλων θρησκειῶν, σὲ διάφορες πτυχές τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος, θὰ μποροῦσε νὰ θεωρηθεῖ «οἰκουμενισμὸς». Ἐπίσης, εἶναι σφάλμα νὰ χαρίζει ὁ κ. Καθηγητὴς τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀνεξιθρησκεία στὸν Ἀγνωστικισμό²¹⁰.

8. Στὴν ἀπεγνωσμένη προσπάθειά του νὰ προσάψῃ σὲ ἐμᾶς αἰρετικὲς ἀπόψεις, ὁ κ. Κυριαζόπουλος διατυπώνει αἰρετικότερες καινοφανεῖς ἰδέες, ὅπως τὰ περὶ τῆς Θείας Φύσεως τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας! Ἡ Κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός, ἔχει πράγματι Θεία καὶ ἀνθρώπινη Φύση. Τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς δὲν ἔχουν κάποια θεία φύση. Βεβαίως, ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὴν ἀρχὴ τῆς στὸν Κύριον Ἰησοῦ Χριστό, μὲ τὸν Ὅποιο διατελεῖ σὲ ὀργανικὸ σύνδεσμο ὅπως τὸ Σῶμα μὲ τὴν Κεφαλὴ, πρὸς ἁγιασμό καὶ σωτηρία τῶν μελῶν τῆς, καὶ φέρει ἐνοικοῦσα τὴν Χάρη καὶ Ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὅμως, μία μόνον ἄκτιστη Θεία Φύση ὑπάρχει, ἡ Φύση τοῦ ἐν Τριάδι ἐνὸς Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ Θεία Φύση τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ποιά εἶναι²¹¹;

9. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἀπέτυχε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ νομικὸ καθεστῶς τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ διὰ τῆς προσλήψεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῶν ΘΝΠ ὑποβαθμίζεται. Μάλιστα ὁ ἴδιος παραδέχεται ὅτι: «Ολες οι θρησκευτικές κοινότητες, είτε ἔχουν νομικὴ προσωπικότητα του Αστικού Δικαίου ἢ του Νόμου 4301/2014 είτε δὲν ἔχουν, ἀπολαμβάνουν τῶν θρησκευτικῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ ἐιδικότερα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας»²¹².

10. Ἡ μὴ πρόσληψη Νομικῆς Προσωπικότητος ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν ΓΟΧ καὶ τῶν ὀργανωτικῶν τῆς ὑποδιαρέσεων δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα στὴν δράση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ ἀνευ Νομικῆς Προσωπικότητος λειτουργία δὲν προσφέρει κανένα ἀπολύτως πλεονέκτημα, οὔτε ἀκόμη ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν διοικητικὴ ἀδεια γιὰ κάθε οἰκοδομούμενο Ναό²¹³.

11. Ὁ κ. Κυριαζόπουλος ἄδραξε τὴν εὐκαιρία μὲ τὴν Γνωμοδότηση αὐτὴ γιὰ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐκκεντρικὴ ἀποψή του γιὰ τὸν τρόπο διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, πράγμα τὸ ὁποῖο, προφανῶς, δὲν μπόρεσε νὰ συλλάβῃ ὁ νοῦς τῶν Ἁγίων Πατέρων ἐπὶ τόσους αἰῶνες! Καὶ αὐτὸς

207. Βλ. «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές», Μέρος Πρῶτο, ἐν. 3.

208. Βλ. «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές», Μέρος Δεύτερο, σελ. 43.

209. Αὐτόθι, ἐν. 4.

210. Αὐτόθι, ἐν. 5.

211. Αὐτόθι, ἐν. 6.

212. Αὐτόθι, ἐν. 7.

213. Αὐτόθι, ἐν. 8.

ὁ τρόπος διοικήσεως ὀνομάζεται «Συνοδικότητα ὑπὸ τὴν εὐρεία ἔννοια» καὶ συνίσταται στὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας σὲ ὅλες τὶς βαθμίδες μέσω κληρικολαϊκῶν ὀργάνων. Ἀποδείχθηκε ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ συστήματος στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο γιὰ ἓνα χρονικὸ διάστημα εἶχε ὀλέθρια γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία ἀποτελέσματα. Ὁ τελευταῖος Πατριάρχης ποὺ ἐξελέγη ἀπὸ κληρικολαϊκὸ ἐκλεκτορικὸ σῶμα, ἦταν ὁ Μελέτιος Μεταξάκης²¹⁴!

12. Διαπιστώθηκε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἐπιδιώκει φορολογικὰ προνόμια μὲ τὴν χρῆση τοῦ Ν.4301/2014, ἀλλὰ ἴση φορολογικὴ μεταχείριση. Ἀποδείχθηκε ἀβάσιμη ἡ μομφὴ ὅτι μὲ τὰ ΘΝΠ ἐπιδιώκουμε ἐπιχορηγήσεις κρατικὲς ἢ εὐρωπαϊκὲς, διότι τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα καὶ μάλιστα οἱ Ἀστικὲς Ἐταιρεῖες προσφέρονται καλύτερα ὡς ἀποδέκτες ἐπιχορηγήσεων²¹⁵.

13. Παρὰ τὴν φαινομενικὴ ἀντίθεσή του στὸν Ν.4301/2014, ὁ κ. Κυριαζόπουλος προτείνει βελτιωτικὲς τροποποιήσεις, οἱ ὁποῖες εἶναι μὲν γενικῶς ἀξιόλογες, ἀλλὰ περιττὲς πλέον γιὰ ἐμᾶς²¹⁶.

14. Τέλος, ἀπεδείχθη ὅτι ὄντως ὁ Ν.4301/2014 ἀρθρ. 12 παράγρ. 2 προστατεύει τὶς ἐπωνυμίες τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων ἀπὸ κάθε ἀντιποίηση ὁποιασδήποτε προελεύσεως. Καὶ μόνον γι' αὐτὸ θὰ ἄξιζε νὰ κάνουμε χρῆση αὐτοῦ τοῦ Νόμου διασφαλίζοντας τὴν ἐπωνυμία τῆς Ἐκκλησίας μας ἔναντι ὅσων τὴν οἰκειοποιοῦνται αὐτοβούλως καὶ τὴν χρησιμοποιοῦν παρανόμως πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀντι-εκκλησιαστικῶν σκοπῶν τους²¹⁷.

15. Ἐν κατακλειδί, πρόκειται γιὰ μίαν κατὰ παραγγελίαν Γνωμοδότηση καὶ ἀπηχεῖ τὴν ἐπιθυμία αὐτῶν ποὺ τὴν παρήγγειλαν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας εἶναι τὸ ἀνώτατο ἀποφασιστικὸ ὄργανο σὲ μίαν Τοπικὴ Ἐκκλησία, καὶ τὸ κριτήριό γιὰ τὴν λήψη τῶν ἀποφάσεων ἀπὸ αὐτὴν εἶναι τὸ ποῖο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ ὄχι ἡ ὑποχώρηση στὶς ἐμπαθεῖς ἐπιθυμίες κάποιων μωροκενοφιλοδόξων λαϊκῶν (οἱ πλείονες ἐξ αὐτῶν δίχως πνευματικὴ ζωὴ καὶ ὄντες σεσημασμένοι ταραχοποιοί), οἱ ὁποῖοι κινούμενοι ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας θέλουν νὰ ἀσκοῦν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση. Ἄλλωστε, ἡ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ΓΟΧ τοὺς ἔχει γυρίσει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τὴν πλάτη, περιβάλλοντας μὲ ἐμπιστοσύνη τὴν Ἱεραρχία μας.

214. Τὸν ὁποῖο ἐπαινεῖ σὲ συνεντεύξεις τοῦ ὁ κ. Κυριαζόπουλος, ὁπότε ἔτσι ἐξηγεῖται ἴσως ἡ προτίμησή του γιὰ τὸν τρόπο αὐτο-διοικήσεως. Βλ. καὶ αὐτόθι, ἐν. 9.

215. Βλ. «Οἱ κατὰ φαντασίαν ὁμολογητές», Μέρος Δεύτερο, ἐν. 10.

216. Αὐτόθι, ἐν. 11.

217. Αὐτόθι, ἐν. 12.1.

Παράρτημα Σχετικὰ Κείμενα

Α'. Ὁμολογία Πίστεως Γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ*

Μέρος Πρῶτον

α. Πιστεύω εἰς ἓνα Θεὸν Πατέρα Παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων.

Καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν Μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα· σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα καὶ ταφέντα· καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς· καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς· καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· Οὐ τῆς Βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ Ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν Προφητῶν.

Εἰς Μίαν Ἁγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁμολογῶ ἓν Βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

β. Πρὸς δὲ τούτοις, στέργω καὶ ἀποδέχομαι τὰς Ἁγίας Ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς Συνόδους, καὶ τὰς Τοπικάς, ἃς Ἐκεῖναι ἀποδεξάμεναι ἐκύρωσαν, ἐπὶ φυλακῇ τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Ἐκκλησίας Δογμάτων ἀθροισθεῖσαι.

γ. Ἐνστερνίζομαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὡς ὑπὸ φωτιστικῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος ὀδηγούμενων, ἐκτεθέντας Ὁρους τῆς Ὁρθῆς Πίστεως, ὡς καὶ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, οὓς οἱ μακάριοι Ἐκεῖνοι πρὸς τὴν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διακόσμησιν καὶ τῶν ἡθῶν εὐταξίαν, κατὰ τὰς Ἀποστολικὰς Παραδόσεις καὶ τὴν διάνοιαν τῆς Εὐαγγελικῆς Θείας Διδασκαλίας συντάξαντες, παρέδωκαν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

δ. Πάντα μὲν ὅσα ἢ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων πρεσβεύουσα δογματίζει, ταῦτα πρεσβεύω καγὼ καὶ πιστεύω, μηδὲν προστιθείς, μηδὲν ἀφαιρῶν, μηδὲν μεταβάλλων, μήτε τῶν Δογμάτων μήτε τῶν Παραδόσεων, ἀλλὰ τούτοις ἐμμένων καὶ ταῦτα μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἀγαθῆς συνειδήσεως ἀποδεχόμενος· πάντα δὲ ὅσα Ἐκεῖνη, κατακρίνουσα ὡς ἑτεροδιδασκαλίας ἀποδοκιμάζει, ταῦτα καγὼ κατακρίνω καὶ ἀποδοκιμάζω διὰ παντός.

ε. Πείθομαι προθύμως ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς καὶ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, ὡς τῇ Ἀνωτάτῃ Ἀρχῇ τῆς Γνησίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι, ἀποτελούσης τὴν συνέχειαν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἑλλάδι, καὶ τοῖς ὑπ' Αὐτὴν κανονικοῖς Ἐπισκόποις καὶ Πρεσβυτέροις, καὶ εὐρισκομένης ἐν κοινωνίᾳ Πίστεως καὶ Μυστηρίων μετὰ τῶν κατὰ τόπους ἀπανταχοῦ Γνησίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

ς. Πιστεύω καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἡ Ὁρθοδόξος Πίστις οὐκ ἔστιν «ἐξ ἀνθρώπων», ἀλλὰ ἐξ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, κηρυχθείσης ὑπὸ τῶν θείων Ἀποστόλων, βεβαιωθείσης ὑπὸ τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, παραδοθείσης ὑπὸ τῶν σοφωτάτων Διδασκάλων τῆς Οἰκουμένης, κυρωθείσης δὲ τῷ αἵματι τῶν Ἁγίων Μαρτύρων.

ζ. Ἀποδέχομαι, σὺν ταῖς Ἀποφάσεσι τῶν Ἁγίων Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τὰς τοιαύτας τῆς Πρωτοδευτέρας Ἁγίας Συνόδου τῆς ἐν ἔτει 861φ· πρὸς δὲ τούτοις, ἀσπά-

ζομαι ἀπαρεγκλίτως καὶ τὰς Ἀποφάσεις τῆς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Φωτίου συγκληθείσης Ἁγίας Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 879ω/880ω, ὡς καὶ τὸν Συνοδικὸν Τόμον τῆς ἐν Βλαχέρναις Ἁγίας Συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 1351ω ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ Πατριάρχου Ἁγίου Καλλίστου Α΄, πεποιθῶς ὅτι αἱ Σύνοδοι αὗται ἔχουσιν οἰκουμενικὴν καὶ καθολικὴν ἰσχὺν καὶ αὐθεντιάν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

η. **Ἐπὶ δὲ τούτοις,** στέργω καὶ πείθομαι εἰς τὰς Ἀποφάσεις τῶν Ἁγίων Πανορθοδόξων Συνόδων, συγκληθεισῶν ἐν ἔτεσι 1583ω, 1587ω καὶ 1593ω, αἵτινες ἀπέστερξαν καὶ κατεδίκαν τὴν εἰσοδοχὴν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ λεγομένου *Γρηγοριανοῦ-Φραγκικοῦ-Νέου Ἡμερολογίου*, θεσπισθέντος ὑπὸ τοῦ πάπα Γρηγορίου ΙΓ΄ ἐν ἔτει 1582ω.

θ. **Ἐπὶ πλέον,** ἀποδέχομαι καὶ ἀναγνωρίζω ὡς Οἰκουμενικὰ καὶ Καθολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως τὸν τε Πατριαρχικὸν Τόμον τοῦ 1756 περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων, καὶ τὸ Συνοδικὸν Σιγγίλιον τοῦ 1848 τῶν Ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὡς καὶ τὸ Συνοδικὸν Σιγγίλιον τοῦ 1872 ἐπὶ καταδίκη τοῦ Ἔθνοφυλετισμοῦ, ἐπίσης δὲ καὶ τὴν Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον Ἐπιστολὴν τοῦ 1895, ἀποτελοῦσαν τὴν τελευταίαν Γνησίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογικὴν Διακήρυξιν τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν Οἰκουμενιστικὴν Ἀποστασίαν.

Μέρος Δεύτερον

α. **Θεωρῶ** τὸν Οἰκουμενισμὸν ὡς συγκρητιστικὴν παναίρεσιν, τὴν δὲ συμμετοχὴν εἰς τὴν λεγομένην Οἰκουμενικὴν Κίνησιν, ἀρξαμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κ΄ αἰῶνος, ὡς ἄρνησιν τῆς γνησίας Καθολικότητος καὶ Μοναδικότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πεποιθῶς ὅτι ὁ ἀποδεχόμενος καὶ συμμετέχων εἰς οἰανδήποτε αἵρεσιν εἶναι πεπτωκῶς περὶ τὴν Ἀλήθειαν τῆς Πίστεως καὶ τὴν Ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐπομένως δὲ ἀκοινώνητος τῇ Γνησίᾳ Ὁρθοδοξίᾳ, διότι «οἱ μὴ τῆς Ἀληθείας ὄντες, οὐδὲ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἰσὶ» (Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς), ὡς στερούμενοι τῆς ἁγιαστικῆς καὶ θεοποιῦ Χάριτος Αὐτῆς.

β. **Ὡσαύτως,** ἀπορρίπτω καὶ οὐδόλωσ ἀποδέχομαι τὸ ἐν ἔτει 1920ω *Διάγγελμα* τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως «Πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ», ὡς περιέχον ἐν πλήρει *Σχέδιον* πρὸς ἐφαρμογὴν ἐν τῇ πράξει τῆς αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ προβλέπον τὴν Ἡμερολογιακὴν-Ἐορτολογικὴν Μεταρρύθμισιν, προετοιμασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ οὕτως ἀποκληθέντος Πανορθοδόξου Συνεδρίου τοῦ 1923 καὶ ἐφαρμοσθεῖσαν ἐν Ἑλλάδι ἐν ἔτει 1924ω, τοιοῦτοτρόπως δὲ παραβιάσασαν τὰς Ἀποφάσεις τῶν τριῶν Πανορθοδόξων Συνόδων τοῦ ΙΣΤ΄ αἰῶνος.

γ. **Ἐν συνεπείᾳ** πρὸς τὰ ἀνωτέρω, θεωρῶ ἐπίσης ὡς πεπτωκότας περὶ τὴν Πίστιν τοὺς ἐξ Ὁρθοδόξων συμμετασχόντας εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν» ἐν ἔτει 1948ω καὶ ἀποτελοῦντας ἔκτοτε ἐνεργὰ-ὄργανικὰ μέλη αὐτοῦ, καλλιεργοῦντας οὕτω τὸν λεγόμενον Διαχριστιανικὸν καὶ Διαθρησκειακὸν Οἰκουμενισμὸν.

δ. **Ἀρνοῦμαι** καὶ δὲν ἀποδέχομαι τὰς λεγομένας Πανορθοδόξους Διασκέψεις (1961 κ.έ.), αἵτινες προετοίμασαν τὴν κατακριτέαν, ἄκυρον καὶ ἀνυπόστατον «ἄρσιν τῶν Ἀναθεμάτων Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας» ἐν ἔτει 1965ω, εἰσαγαγοῦσαν περαιτέρω καὶ τὴν ἄρσιν ἐν τῇ πράξει τῆς ἀκοινωνησίας ἐν τῇ προσευχῇ καὶ τοῖς μυστηρίοις μεταξὺ τῶν πολυειδῶν Οἰκουμενιστῶν, ἔκτοτε δὲ αὗται καλλιεργοῦσιν ἐν οἰκουμενιστικῇ προοπτικῇ τὸ ἔδαφος διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς οὕτω καλουμένης Μεγάλῃς Πανορθοδόξου Συνόδου, πρὸς τελικὴν ἀποδοχὴν, καθιέρωσιν καὶ δογματοποίησιν τῆς συγκρητιστικῆς αἰρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

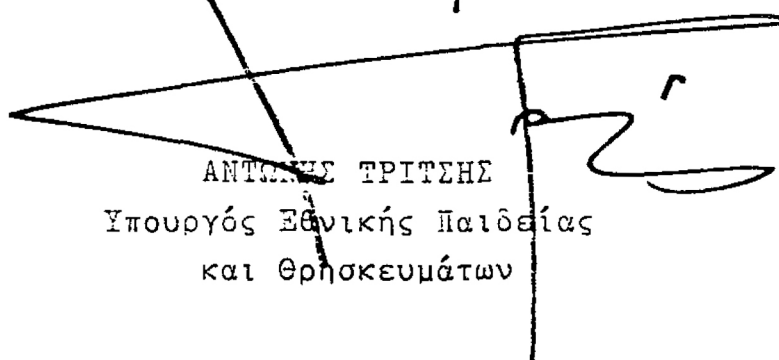
ε. **Τέλος,** ἀποδέχομαι τὰς Συνοδικὰς Ἀποφάσεις τῶν κατὰ τόπους Γνησίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καταδικασάσας τὸν συγκρητιστικὸν Οἰκουμενισμὸν, ἥτοι τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς (1983), τῆς Ἑλλάδος (1998) καὶ τῆς Ρουμανίας, θεωρῶν ταυτοχρόνως τοὺς συνυπογράφοντας οἰκουμενιστικὰς διακηρύξεις, ὡς καὶ τοὺς κοινωνοῦντας καθ' οἰονδήποτε τρόπον μετ' αὐτῶν –κληρικούς καὶ λαϊκούς– ἢ ἀποδεχομένους ἢ ἀνεχομένους ἢ ἀδιαφοροῦντας περὶ τὸ φρόνημα τῶν Οἰκουμενιστῶν Ποιμένων αὐτῶν, ὡς συμπεπτωκότας ἐκ τῆς Γνησίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

(*) Βλ. <https://www.ecclesiagoc.gr/index.php/ενημερωση/αρθρα/εκκλησιολογικά/879-omologia-pistews>

3. Για τους παραπάνω λόγους είχα εκδώσει ως Υπουργός Ξ.Ο.Π. την υπ' αριθ. 21277/6347/1.6.1982 Απόφαση (Εγκύκλιος 92), η οποία ορίζει ότι για την έκδοση αδειών ανεγέρσεως ή επεκτάσεως Ι. Ναών ή Ευκτηρίων Οίκων των Παλαιοημερολογητών δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Ν.590/1977, παρά μόνο οι σχετικές πολεοδομικές διατάξεις.

4. Ύστερα από τα παραπάνω, ως αρμόδιος με την κρατική εποπτεία και την προστασία της Εκκλησίας των Παλαιοημερολογητών Ξπουργός, σας παρακαλώ να αποδεχθείτε το αίτημά τους και να επιτρέψετε την συνέχιση των εργασιών ανεγέρσεως του ναού τους στην πόλη της Δράμας.

Με έγκριση

ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ
Υπουργός Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γ.Γ. Θρησκευμάτων - ΥΠΕΠΘ
2. Νομαρχία Δράμας
3. Ι. Σύνοδο Εκκλησίας ΓΟΧ - Κάνιγγος 32, Αθήνα
4. Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη ΓΟΧ Θεσσαλονίκης κ. Ευθύμιο
Μακεδονομάχων 11, Θεσσαλονίκη
5. Σωματείο ΓΟΧ "Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, Γαληνού 90, Δράμα

(*) Βλ. <http://old.ecclesiagoc.gr/images/stories/agies/Biblia/18.%20%20.pdf>

Γ'. Ἡ ἀπὸ 1-3-2019 Συνέντευξη τοῦ κ. Κυριαῖκου Κυριαζόπουλου στὸ κανάλι ASTRA TV

Τὴν Παρασκευή, 1η Μαρτίου 2019, καὶ στὴν ἐκπομπή τοῦ κ. Δημήτρη Μαρέδη
«Παράθυρο στὴ Θεσσαλία» στὶς 15:00, στὸ ASTRA TV,
ἦταν καλεσμένος ὁ κ. Κυριαῖκος Κυριαζόπουλος,

Καθηγητὴς Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στὴν Νομικὴ Σχολὴ ΑΠΘ,

ὁ ἓνας ἐκ τῶν δύο νομικῶν ἐκπροσώπων πὺν ἔχουν ἀναλάβει τὴν ὑπόθεση τοῦ π. Γεωργίου Δεληκώστα.
Σὲ μία συζήτηση ἐφ' ὅλης τῆς ὕλης, ἐν ὄψει τοῦ Δευτεροβάθμιου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
τῆς Τετάρτης 6.3.2019.

(Βλ. <https://www.youtube.com/watch?v=wHMozoxObsU>)

Δημοσιογρ.: Ὁ κ. Κυριαῖκος Κυριαζόπουλος εἶναι μαζί μας, Καθηγητὴς Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. Καλησπέρα καὶ καλῶς ἦλθατε κ. Κυριαζόπουλε, νὰ εἶστε καλά.

Κυριαζόπ.: Καλησπέρα σας κ. Μαρέδη, σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν πρόσκληση.

Δημοσιογρ.: Νὰ εἶστε καλά. Χαίρομαι πὺν εἶστε ἐδῶ νὰ συζητήσουμε γιὰ ἓνα θέμα, γιὰ ἓναν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπασχολήσει τὸ Πανελλήνιο τὸ προηγούμενο διάστημα, καὶ συνεχίζει νὰ τὸ ἀπασχολεῖ καὶ σήμερα, μὲ κάτι τὸ ὁποῖο ἡ κοινὴ γνώμη τὸ αισθάνεται ὡς αὐτονόητο. Μιλᾶμε γιὰ τὸν π. Γεώργιο Δεληκώστα, ἡ περίπτωση τοῦ ὁποῖου εἶναι γνωστὴ, λίγο πολύ, σὲ ὅλους, θέλει νὰ τελέσει ἓναν δεύτερο γάμο, ἔτσι, γιὰτι ἔχει ἀποκτήσει ἓνα παιδί μὲ μία ἄλλη γυναῖκα, καθὼς ἡ μέχρι πρότινος σύζυγός του τὸν ἔχει ἐγκαταλείψει. Λοιπὸν, αὐτὸ πὺν φαντάζει γιὰ ὅλους μας αὐτονόητο, λίγο πολύ, φαίνεται ὅτι βρίσκει ὁμως προσκόμματα στὴν ἐκκλησιαστικὴ δικαιοσύνη. Γιὰ νὰ μᾶς πείτε πῶς εἶναι τὰ πράγματα, μιᾶς πὺν ἔχουμε σὲ λίγες μέρες τὴν ἐκδίκαση στὸ Δευτεροβάθμιο Συνοδικὸ Δικαστήριο.

Κυριαζόπ.: Μάλιστα, στὶς 6 Μαρτίου εἶναι τὸ Δευτεροβάθμιο Συνοδικὸ Δικαστήριο. Προηγήθηκε στὶς 12 Δεκεμβρίου ἡ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία καταδίκασε τὸν π. Γεώργιο σὲ καθαίρεση λόγῳ πορνείας καὶ λόγῳ βαθύτατου σκανδαλισμοῦ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν. Θα τὰ δοῦμε ὅλα αὐτά, αὐτὲς τὶς ἔννοιες, εἶναι γενικὲς ἔννοιες καὶ μὴ ἐξειδικευόμενες.

Δημοσιογρ. (χαμογελῶντας): ...Ναί, ἐντάξει. Καὶ ἀκούγονται καὶ πολὺ βαρῦνδουπες τώρα στὰ αὐτιά μας. Νὰ πούμε ὅτι δὲν σκανδαλιστήκαμε πάντως τώρα, ὅλοι λίγο πολύ πιστεύουμε, ἄλλος λιγότερο, ἄλλος περισσότερο, χριστιανοὶ εἴμαστε. Αἶ, δὲν σκανδαλιστήκαμε κιόλας. Τέλος πάντων, πᾶμε παρακάτω. Προσωπικὴ ἀποψη ἐκφράζω.

Κυριαζόπ.: Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ δικαστὲς ἀντικατέστησαν τὴ συνείδηση τῶν πιστῶν μὲ τὴν δική τους συνείδηση, εἶναι ἀλήθεια.

Δημοσιογρ.: Σκανδαλίστηκαν, δηλαδή, λέτε;

Κυριαζόπ.: Ὁχι, ἰσχυρίστηκαν ὅτι σκανδαλίστηκαν οἱ πιστοί... ἐνῶ... δηλαδή ἀντικατέστησαν τὴ συνείδηση τῶν πιστῶν μὲ τὴν δική τους συνείδηση, δηλαδή πιστοὶ εἶναι ἡ συνείδηση αὐτῶν καὶ ὄχι ἡ συνείδηση τῶν πιστῶν πὺν λένε, καταλάβετε; Λοιπὸν αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία. Λοιπὸν, προηγήθηκε ἡ ἀπόφαση τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος, ἡ ὁποία, ἐδίκασε τὸν παπα-Γιώργη καὶ ἐπειδὴ ἔκρινε ὅτι ὑπάρχει ἀναρμοδιότητα νὰ ἐπιβάλλει καθαίρεση, τὸν παρέπεμψε στὸ Πρωτοβάθμιο Συνοδικὸ Δικαστήριο. Ἐπομένως τὰ ζητήματα τὰ ὁποία τίθενται ἐδῶ εἶναι δύο. Ὁ δεύτερος γάμος τῶν Κληρικῶν καὶ δεύτερον, ἐὰν οἱ κατηγορίες πορνεία ἢ βαρῦτατος σκανδαλισμὸς τῶν πιστῶν, ἐὰν εὐσταθοῦν, αὐτὲς οἱ κατηγορίες. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ δευτέρου...

Δημοσιογρ.: Νὰ πᾶμε στὸ πρῶτο, πὺν ἔχει ἓνα πλαίσιο. Τὰ ἄλλα τὰ θεωρῶ λίγο ἀστεία, ἐπιτρέψτε μου, ἐὰν ἔχουμε χρόνο νὰ τα συζητήσουμε. Τὸ πρῶτο πὺν εἶναι οὐσιαστικὰ τὸ κομμάτι πὺν ἀναφέρατε ἔσεϊς, γιὰ τὸν δεύτερο γάμο τῶν Ἱερέων. Απαγορεύεται ὁ δεύτερος γάμος τῶν Ἱερέων, σωστά;

Κυριαζόπ.: Αἶ! Μὲ βάση τὴν ἀκρίβεια, τοὺς Ἱερούς κανόνες, πρὸς τὸ παρόν, ἀπαγορεύεται. Αἶ...

Δημοσιογρ.: Ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὸν κανόνα αὐτό;

Κυριαζόπ.: Αἶ! Οἱ ἐξαιρέσεις συνίστανται σὲ χορήγηση οἰκονομίας.

Δημοσιογρ.: Δηλαδή, γιὰ ἐξηγεῖστε τὸ μας.

Κυριαζόπ.: Ἡ οἰκονομία συννεστήθη ἤδη μὲ τὸ **Πανορθόδοξο Συνέδριο τοῦ 1923 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μελετίου Δ΄**, στὴ ὁποία συμμετείχαν καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, διότι ὑπῆρχαν προβλήματα μὲ τοὺς Ἱερεῖς τοὺς χήρους. Ἐκείνην τὴν ἐποχὴ δὲν ὑπῆρχαν ἐγκαταλελειμένοι, στὴ σημερινὴ ἐποχὴ ἔχουμε καὶ αὐτὸ τὸ φαινόμενο. Ἔχουμε καὶ ἐγκαταλελειμένους...

Δημοσιογρ.: Λογικὸ εἶναι αὐτό.

Κυριαζόπ.: ... ναι, ...ἀπὸ τὶς Πρεσβυτέρες τους. Γιὰ παράδειγμα στὴν Σερβία οἱ, ...ἔμ, χῆροι Ἱερεῖς, αἱ..., ἔγιναν ἀντάρτες, διότι ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση τῆς Σερβίας δὲν μποροῦσε νὰ δώσει λύση. Ἐπειδὴ ἀκόμη καὶ τὸ θέμα τῆς οἰκονομίας καὶ τὸ θέμα τῆς τροποποίησης τῶν σχετικῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τὸ θέμα τῆς χορηγίσεως οἰκονομίας, εἶναι θέμα Πανορθόδοξης ἀρμοδιότητος. Γι' αὐτὸ δὲν μποροῦσε ἡ Σερβικὴ Ἐκκλησία νὰ δώσει λύση στὸ ζήτημα τοῦ δευτέρου γάμου τῶν Κληρικῶν, γι' αὐτὸ καὶ ἔγιναν ἀντάρτες οἱ Κληρικοί, πρὶν τὸ 1923, ἔγιναν ἀντάρτες οἱ χῆροι Σέρβοι, αἱ, Ἱερεῖς. Τί κάνανε δηλαδή; Ὁ ἕνας χῆρος Ἱερέας εὐλογοῦσε τὸν γάμο τοῦ ἄλλου χήρου Ἱερέα...

Δημοσιογρ. (ὕπομειδιῶν): Ἄα! Μάλιστα... ὠραία, ἐντάξει!

Κυριαζόπ.: ... χωρὶς ἄδεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Στὴ δὲ Ρουμανία...

Δημοσιογρ.: Ναι...

Κυριαζόπ.: ...οἱ χῆροι Ἱερεῖς συζοῦσαν μὲ παλλακίδες μὲ τὴν ἀνοχή τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, γιὰ τὴν ἀνοχή δὲν μποροῦσαν νὰ δώσουν λύση οἱ ρουμανικὲς ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές.

Δημοσιογρ.: Ἄρα λοιπὸν τώρα, ... γιὰ νὰ γίνουμε χρήσιμοι, ... ἄρα λοιπὸν τώρα, μοῦ λέτε τὸ ἐξῆς: ὅτι ἡ ζωὴ προχωρᾷ καὶ βρῖσκει τὸ πῶς, τέλος πάντων, θὰ γίνουν τὰ πράγματα. Καὶ ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ προσκολληθεῖ σὲ μία διάταξη, σὲ ἕνα κανόνα. Καὶ οἱ κανόνες, προφανῶς ἐπειδὴ, δὲν φαντάζομαι ὅτι αὐτὸς ὁ κανόνας μᾶς τὸν ἔφερε ὁ **Χριστοῦλης** καὶ ἡ **Παναγίτσα**, οὔτε μᾶς τὸν ἔγραψε κανεὶς, ἔτσι. Προφανῶς **οἱ κανόνες εἶναι γιὰ νὰ ἀλλάζουν.**

Κυριαζόπ.: Ναι.

Δημοσιογρ.: Προσωπικὴ μου ἐκτίμηση αὐτή. Γιὰ τὰ δύο παραδείγματα ποῦ μοῦ λέτε τί εἶναι; Ὅτι οἱ ἄνθρωποι στὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς, αἱ, ἀλλάζουν καὶ τοὺς κανόνες τῆς ζωῆς. Ἔτσι; Πᾶμε τώρα καὶ στὰ ὑπόλοιπα κομμάτια.

Κυριαζόπ.: Σ' αὐτὸ τὸ θέμα, κ. Μαρέδη, τὸ Συνέδριο, αἱ..., **τὸ Πανορθόδοξο Συνέδριο τοῦ '23**, αἱ..., ἀφοῦ ἄκουσε τὶς τοποθετήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἔκρινε ὅτι πρέπει νὰ χορηγῆται οἰκονομία, αἱ..., γιὰ τὴν σύναψη δευτέρου γάμου ἀπὸ τοὺς, ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς. Καὶ ἔκρινε ὅτι **οἱ σχετικοὶ Ἱεροὶ Κανόνες δὲν βασιζόνται στὸ θεῖο δίκαιο, δηλαδή σὲ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ ἢ τῶν Ἀποστόλων.**

Δημοσιογρ.: Αὐτὸ ποῦ εἶπαμε πρὶν, λοιπὸν, μπράβο ἔτσι.

Κυριαζόπ.: Εἶναι συνόδου, τῶν συνόδων. Δηλαδή ἐκκλησιαστικῶν Συνόδων.

Δημοσιογρ.: Δηλαδή μποροῦν νὰ ἀναθεωρηθοῦν κάποια στιγμή.

Κυριαζόπ.: Μποροῦν νὰ ἀναθεωρηθοῦν. Αὐτοὶ εἶναι ἀναθεωρήσιμοι. Μέχρι νὰ ἀναθεωρηθοῦν, γιὰ τὴν ἀναθεωρήσει ἀπὸ ἀρμόδιο ὄργανο, αὐτοὺς ποῦ τοὺς θέσπισε, αὐτὸ τὸ ὄργανο μπορεῖ νὰ τοὺς ἀναθεωρήσει, αἱ..., δηλαδή μία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἢ μία Πανορθόδοξη Σύνοδος, μέχρι τότε, αἱ..., **ἀποφάσισε τὸ συνέδριο, τὸ Πανορθόδοξο Συνέδριο τοῦ '23**, οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες διὰ τῶν Συνόδων τους νὰ χορηγοῦν οἰκονομία στοὺς χήρους Ἱερεῖς.

Δημοσιογρ.: Τώρα, τίς ἄλλες κατηγορίες περὶ πορνείας καὶ σκανδαλισμοῦ, τέλος πάντων, τῶν πιστῶν, πῶς τὶς ἀντιμετωπίζετε;

Κυριαζόπ.: Αἱ!... Μποροῦμε νὰ ποῦμε καὶ κάτι ἀκόμα πῶς (...) μετὰ τὸ '23 γιὰ τὸ θέμα τοῦ δευτέρου γάμου;

Δημοσιογρ.: Παρακαλῶ, ναι νὰ τὸ ποῦμε καὶ αὐτό. Νὰ τὸ συμπληρώσουμε.

Κυριαζόπ.: Νὰ τὸ συμπληρώσουμε, ναι, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, καὶ μετὰ πάμε καὶ στὰ ἄλλα θέματα, γιὰ τὴν εἶναι σημαντικό τὸ θέμα αὐτό. Ἔμ... Ἀπὸ τὸ '23 φτάνουμε μετὰ στὸ 1961 **Πανοικουμενικὸς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ὁ Α΄**. Αἱ..., εἶχε μία **μεταρρυθμιστικὴ ἀτζέντα**. Μέσα στὴ μεταρρυθμιστικὴ ἀτζέντα ἦταν καὶ ὁ δεύτερος γάμος τῶν Κληρικῶν. Στὴν Ρόδο ξεκινάει ἡ διαδικασία γιὰ τὴν λεγόμενη Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Ἱερᾷ Σύνοδο ποῦ διεξήχθη στὴν Κρήτη τὸ 2016. Ἔμ, ...ξεκίνησε ὅμως ἀπὸ τὸ 1930 καὶ ἐπιταχύνθηκε ἐπὶ Ἀθηναγόρα τοῦ Α΄. Ἔμ, στὴ Ρόδο λοιπὸν, ἔγινε ἡ πρώτη διάσκεψη, αἱ..., Πανορθόδοξη διάσκεψη, ὅπου ψήφισαν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, **ψήφισαν τὰ θέματα τῆς μεταρρυθμιστικῆς ἀτζέντας Ἀθηναγόρα**. Ἐ..., ὅλες οἱ Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες

ψήφισαν **ὅλα τὰ θέματα τῆς μεταρρυθμιστικῆς ἀτζέντας**, ὅμως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ψήφισε κατὰ τοῦ δευτέρου γάμου τῶν Κληρικῶν. Ἦταν ἡ μόνη Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία πού ψήφισε κατὰ, καί γιὰ νὰ λαμβανόταν ἀπόφαση ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχει ὁμοφωνία. Αὐτὸ ἐξόργισε τότε τὶς ἄλλες Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἡ στάση αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι μειοψήφισε τραγικά. Μόνη τῆς. Καί τῆς ζητοῦσαν τὸν λόγο, «γιατί τὸ κάνεις;». Καί οἱ ἀντιπρόσωποι ἔλεγαν, ἡ Ἱερά Σύνοδος μᾶς ἔδωσε τέτοια γραμμὴ, νὰ ψηφίσουμε κατὰ. Ὁ τότε Μητροπολίτης Δημητριάδος Δαμασκηνός, αἰ..., ἔλεγε θὰ ρωτήσω τὴν Ἱερά Σύνοδο, γιατί μᾶς ἔδωσε τέτοια γραμμὴ νὰ ψηφίσουμε κατὰ.

Δημοσιογρ.: Μάλιστα, κατανοητό.

Κυριαζόπ.: Εἶχε προηγηθεῖ ὅμως πρὸ τοῦ '23, καί αὐτὸ εἶναι πολὺ σημαντικό, πρὸ τοῦ '23, εἶχε προηγηθεῖ ἡ ἐπίσκεψη τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας γιὰ αὐτὸ τὸ θέμα, στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Καί τῆς εἶπαν, ποιά εἶναι ἡ γνώμη σας γιὰ αὐτὸ τὸ θέμα, γιὰ τὸν δεύτερο γάμο τῶν Κληρικῶν; Συνεδρίασε ἡ Ἱερά Σύνοδος, πρὸ τοῦ '23, στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καί ἀποφάσισε ὅτι πρέπει νὰ χορηγεῖται οἰκονομία.

Δημοσιογρ.: Μάλιστα, ὠραῖα...

Κυριαζόπ.: Καί τὴν ἀνακοίνωση, τὴν ἀπόφασή της τὴν ἀνακοίνωσε στὴ Σερβικὴ ἀντιπροσωπεία. Δὲν τὴν δημοσίευσε ποτὲ τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ποτὲ δημοσίως, καί ποτὲ δὲν τὴν ἐφάρμοσε. Ἀντιθέτως, ὑποχρεώνει τοὺς χήρους Ἱερεῖς καί τοὺς ἐγκαταλελειμένους νὰ ὑποφέρουν τὰ πάνδεινα καί δὲν ἐφαρμόζει τὶς δικές της ἀποφάσεις πού ἔλαβε πρὸ τοῦ '23.

Δημοσιογρ.: Μάλιστα, εἶστε σαφῆς. Τώρα πᾶμε στὰ ὑπόλοιπα δύο, πορνεία καὶ σκανδαλισμός. Τί ἀπαντᾶτε ἐσεῖς σὲ αὐτά;

Κυριαζόπ.: Ἐεμτ... Χρησιμοποιεῖ, χρησιμοποιεῖ αὐτὲς τὶς κατηγορίες χωρὶς νὰ τὶς ἀποδεικνύει ἡ ἀπόφαση οὔτε τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος, οὔτε τὸ Πρωτοβάθμιο Συνοδικὸ Δικαστήριον. Ἀπλῶς λέει: «τὸν καταδικάζουμε γιὰ πορνεία κατὰ τοὺς τάδε κανόνες κ.λπ.». Ἐμ..., ὅταν γράφεται τὸ αἰτιολογικὸ μιᾶς δικαστικῆς ἀπόφασης, πρέπει νὰ ἐξειδικεύεται, ποιά εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ καὶ ὑποκειμενικὴ ὑπόσταση. Τὰ πραγματικὰ περιστατικὰ νὰ ὑπαγάγουν, δηλαδή, νὰ δίδεται ἡ νομικὴ ἐρμηνεία τοῦ ἐγκλήματος καί μετὰ νὰ ὑπαγάγονται τὰ πραγματικὰ περιστατικά, γιὰ νὰ βγεῖ τὸ συμπέρασμα πού εἶναι τὸ καταδικαστικὸ, ἢ ἀθωωτικὸ διατακτικὸ. Αὐτὸ δὲν τὸ κάνει. Ἐπομένως ἔχει ἔλλειψη αἰτιολογίας, καί ἡ ἀπόφαση τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, καί τοῦ Πρωτοβάθμιου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου.

Δημοσιογρ.: Τώρα ἐσεῖς στὸ Δευτεροβάθμιο τί θὰ ζητήσετε;

Κυριαζόπ.: Θὰ σᾶς πῶ, τώρα ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε λίγο μόνο πάνω σ' αὐτὸ νὰ πῶ κάτι, ὅτι πορνεία, ποιά εἶναι ἡ ἔννοια τῆς πορνείας. Ἡ ἔννοια τῆς πορνείας εἶναι ἡ ἐκ προθέσεως ἐπιδίωξη ἀθέμιτης καὶ ἀκόλαστης ἡδονῆς μὲ μία μὴ ἔγγαμη γυναῖκα. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωση ἔχουμε τὸν παπα-Γιώργη μαζί μὲ τὴ σύντροφό του. Ὁ παπα-Γιώργης διαζευγμένος καί ἐγκαταλελειμένος ἀπὸ τὴν Πρεσβυτέρα του. Δὲν ἐπέλεξε ὁ παπα-Γιώργης νὰ εἶναι Ἱερομόναχος. Οἱ Ἱερομόναχοι, σὲ πολλές περιπτώσεις, δὲν ἀντέχουν καί οἱ ἴδιοι νὰ τηρήσουν τὴν ὑπόσχεσή τους. Γνωστὲς οἱ περιπτώσεις. Πολὺ περισσότερο ἓνας ἔγγαμος. Διακόπηκε, ὅπως ὁ ἴδιος ἀνέφερε καί πρὸς τὸ ἔγγραφο πού ἔστειλε πρὸς τὸν Μητροπολίτη Δημητριάδος, διακόπηκε βιαίως ἡ οἰκογενιακὴ του ζωὴ. Αὐτὸ εἶναι πολὺ τρομερὸ νὰ συμβεῖ γιὰ ἓναν ἔγγαμο, νὰ διακόπτεται τὴν ... ἀπὸ τὴν σύζυγό του. Λοιπὸν, αἰ... τί ἔκανε; **Πολὺ ἐντίμως**, συνῆψε μία σχέση μονιμότητας μὲ τὴν σύντροφό του, καί αὐτὴ ἡ μονιμότητα ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι γέννησαν ἓνα παιδί, ἓνα κοριτσάκι. Ἐπομένως ἐδῶ ἔχουμε μία μόνιμη σχέση. Αἰ...! Ἐναν **οἰονεὶ γάμο**. Μένει λοιπὸν τὸ θέμα τῆς **εὐλογίας**. Ἐπομένως ἐδῶ δὲν ὑπάρχει.....

Δημοσιογρ.: Καί τὸ θέλει ὁ πάτερ Γεώργιος....

Κυριαζόπ.: ... καί τὸ ἐζήτησε, καί τὸ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Δημητριάδος. Ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος προτίμησε νὰ ἀσκήσει ἐκκλησιαστικὴ ποινικὴ δίωξη ἐναντίον του, κατὰ τὰ καθιερωμένα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία κωφεύει σὲ αὐτὰ τὰ ζητήματα καί πρὸ τοῦ '23 καί μετὰ τοῦ '23. Ἐνῶ θὰ ἔπρεπε, θὰ περιμέναμε, ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος διακρίνεται γιὰ μία **προοδευτικότητα**. Καί εἶναι πασίγνωστη ἡ **προοδευτικότητά** του. Ἐγὼ ἀπόρησα, πῶς ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος, ἔ, περιέπεσε σ' αὐτὸ τὸ **συντηρητισμὸ** τῆς Ἱεραρχίας πού ἀκολουθεῖται πρὶν ἀπὸ τὸ 1923, καί τὰ ἀναφέραμε λεπτομερῶς προηγουμένως. Γιὰ νάχουμε ... **αὐτὴ ἡ περίπτωση δὲν εἶναι πορνεία**.

Δημοσιογρ.: Αἰ..., προφανῶς.

Κυριαζόπ.: Λοιπὸν, καί τὸ ξέρεي ὅλος ὁ κόσμος καί τὸ καταλαβαίνει καί δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι νομικός. Πορνεία τί θὰ πεῖ; Θὰ πεῖ νὰ ἐπιδιώκει κάποιος ἀκόλαστη, ἀκόλαστη καί ἀθέμιτη ἡδονή. Δηλαδή....

Δημοσιογρ.: Δεν τίθεται τέτοιο θέμα. Ο άνθρωπος θέλει να κάνει οικογένεια με μία άλλη γυναίκα, έχει κάνει, δηλαδή, οικογένεια να ευλογηθεί ο γάμος.

Κυριαζόπ.: ...δηλαδή κάποιος, κάποιος. Ακριβώς. Πορνεία θα πει κάποιος ἐπ' ἀμοιβῆ να ἐπιδιώκει τὴν ἡδονή, ἢ να ἔχει **περιστσιακὲς** ἐρωτικὲς σχέσεις.

Δημοσιογρ.: Λοιπόν, 6 τοῦ μῆνα εἶναι τὸ δεύτερο, τὸ Συνοδικό, τὸ Δευτεροβάθμιο Συνοδικὸ Δικαστήριον, ἐκεῖ θὰ δοῦμε τὴν ἐξέλιξη, ἢ ὅποια ποιά εἶναι; Προβλέπετε ποιά περίπου θὰ εἶναι ἡ ἀπόφαση; Καὶ ἂν εἶναι ἀρνητικὴ θὰ προσφύγει καὶ σὲ ἄλλα ὄργανα ὁ π. Γεώργιος Δεληκώστας;

Κυριαζόπ.: Ἐγινε λάθος ἀπὸ πλευρᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Ἀπὸ τὴν προοδευτικότητα περιέπεσε στὴν **συντηρητικότητα**. Λοιπόν ὑπάρχει ἀκόμα προθεσμία γιὰ τὴν Μητρόπολη Δημητριάδος, τὸν Μητροπολίτη Δημητριάδος να συνεννοηθεῖ με τοὺς συναδέλφους του καὶ να τελειώσει τὸ θέμα με μία, ἂν θέλει να ἐπιβάλλει καὶ μία ποινὴ, ἂς ἐπιβάλλει καὶ μία ἀργία, ἀλλ' ὄχι ... ὀρισμένη ἀργία, περιορισμένη ἀργία, ἀλλ' ὄχι να ἐπιβάλλει καθαίρεση. Αὐτὴ εἶναι μία **ἀβάσιμη ποινὴ**. Βέβαια, οἱ Μητροπολίτες, ξέρουμε, ὅτι δικάζουν με βάση τις παραπομπές. Ἄν κάποιος Μητροπολίτης παραπέμπει ἕναν παπά, δὲν ἀκοῦνε τί λέει ὁ παπάς, ἀκοῦνε τί λέει ὁ Μητροπολίτης. Καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση, δηλαδή, δίνεται ἡ ἐντύπωση ἀπὸ τις δίκες ποὺ γίνονται στὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, ὅτι δὲν ἐφαρμόζεται ἡ δικαιοσύνη, ἀλλὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἀλληλεγγύη μεταξύ τῶν Ἀρχιερέων. Ἐπομένως...

Δημοσιογρ.: Ἄρα ἡ βούληση τοῦ Μητροπολίτη συνήθως, παρὰ τὸ δίκαιο, λέτε.

Κυριαζόπ.: Παρὰ τὸ δίκαιο. Λοιπόν, ἐπομένως, ὑπάρχει χρόνος ἀκόμη, να ἀποκατασταθεῖ ἡ ἀδικία, καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ Μητροπολίτη Δημητριάδος, ἂν συνεννοηθεῖ μαζί τους, να λήξει ἐκεῖ τὸ θέμα με μία, γιὰ τὴν τιμὴ τῶν ὄπλων, με μία μικρὴ ποινὴ καὶ **ὄχι με καθαίρεση**, διότι εἶναι καὶ **ἄδικη**, εἶναι καὶ **ἀντικανονικὴ**, **ἀναχρονιστικὴ**, εἶναι καὶ ἀντίθετη με τὴν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸ τοῦ 1923 τὴν ὅποια ἀνακοίνωσε στὴ Σερβικὴ ἀντιπροσωπεία, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζεται καὶ **ἀντιτίθεται με τις ἀποφάσεις τοῦ Πανορθοδόξου Συνεδρίου τοῦ '23**.

Δημοσιογρ.: κ. Κυριαζόπουλε, σᾶς εὐχαριστῶ θερμᾶ ποὺ εἴσαстан ἐδῶ καὶ κάναμε ἔτσι μία ἀνασκόπηση τῆς ὅλης ὑπόθεσης, θὰ εἴμαστε ἐδῶ, θὰ τὰ ξαναποῦμε μετὰ τις 6 Μαρτίου να δοῦμε καὶ τὸ ἀποτέλεσμα. Σᾶς εὐχαριστῶ θερμᾶ.

Κυριαζόπ.: Βεβαίωτατα. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν πρόσκληση.

Δημοσιογρ.: Νὰ εἶστε καλά. Καὶ στοὺς ἐπανιδεῖν.

Κυριαζόπ.: Εὐχαριστῶ καὶ τοὺς τηλεθεατὲς γιὰ τὴν ὑπομονή τους.

Δημοσιογρ.: Νὰ ἴστε καλά. Νὰ ἴστε καλά.

**Δ'. Ἡ ἀπό 7-3-2019 Συνέντευξη
τοῦ κ. Κυριάκου Κυριαζόπουλου
στό κανάλι TRT**

Ὁ Καθηγητής Νομικῆς κ. Κυριάκος Κυριαζόπουλος
ἦταν καλεσμένος τοῦ Σωτήρη Πολύζου
στήν ἐκπομπή τῆς TRT «Κεντρική Ἑλλάδα Καλησπέρα»
τὴν Πέμπτη 7 Μαρτίου 2019.
(<https://www.youtube.com/watch?v=HUrK2URQ0>)

Δημοσιογρ.: [Κοντά μας]... εἶναι ὁ συνήγορος τοῦ π. Γεωργίου πού ἀπό χθές βράδυ στίς ἑννέα καί κάτι καί μετὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ Πρωτοβάθμιου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καθαιρεῖται, **θὰ πρέπει νὰ βγάλει τὸ ράσο**, φαντάζομαι, κ. Κυριαζόπουλε...

Κυριαζόπ.: Ὅχι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικό.

Δημοσιογρ.: Καλησπέρα σας...

Κυριαζόπ.: Δὲν εἶναι ὑποχρεωτικό, ἐὰν θέλει νὰ τὸ φορᾶ μπορεῖ νὰ τὸ φορᾶ.

Δημοσιογρ.: ...ἀλλὰ δὲν εἶναι ἕνας ἀπλὸς δικηγόρος. Ἡ περίπτωση τοῦ κ. Κυριαζόπουλου εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσα, διότι εἶναι Καθηγητής Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου στὴ Νομικὴ Σχολὴ τῆς Θεσσαλονίκης. Καλῶς ἤλθατε κ. Κυριαζόπουλε.

Κυριαζόπ.: Εὐχαριστῶ πολὺ κ. Πολύζο, εὐχαριστῶ γιὰ τὴν πρόσκληση. Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν θέαση ἀπὸ τοὺς τηλεθεατές.

Δημοσιογρ.: Νὰ σᾶς ρωτήσω κατ' εὐθειαν. Θὰ ἔπρεπε συμπερασματικά νὰ σᾶς τὸ ρωτήσω στο τέλος, σᾶς τὸ ρωτῶ στο ξεκίνημα: Ἦταν χαμένη ἀπὸ τὴν ἀρχὴ αὐτὴ ἢ ὑπόθεση;

Κυριαζόπ.: Ναί, ἦταν χαμένη ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Δημοσιογρ.: Δόσατε μιὰ μάχη πού ξέρατε ὅτι θὰ χάσετε καί οἱ δύο. Μιλῶ καί γιὰ σᾶς καί γιὰ τὸν π. Γεώργιο. Ὁ π. Γεώργιος εἶναι αὐτὸ πού δὲν μοῦ ἀρέσει καθόλου, γιὰτὶ ἐγὼ τὸν ξέρω ἀλλιῶς, καί τὸν ξέρουν χιλιάδες ἀνθρώποι ἀλλιῶς: «**ὁ παπὰς μὲ τὴν χάρλεϋ**», ἔτσι;

Κυριαζόπ.: Ναί. Ἔτσι ὅπως εἶναι ἡ δομὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, μιὰ δίκη ἐκεῖ δὲν ἔχει τὰ ἐχέγγυα μιᾶς δίκαιης δίκης.

Δημοσιογρ.: Γιατί τὸ λέτε αὐτό, εἶναι βαρὺ νὰ τὸ λέει ἕνας ἀνθρώπος πού ...αἱ ...

Κυριαζόπ.: Εἰδικός, εἰδικός, εἰδικός.

Δημοσιογρ.: ...κινεῖται στὸν χῶρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄχθη.

Κυριαζόπ.: Ναί.

Δημοσιογρ.: Τὴν ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης τὴν ἔχει ἀναλάβει μιὰ ἄλλη πλευρά, εἴστε ὅμως ... ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἐνιαῖο αὐτὸ τὸ σύστημα.

Κυριαζόπ.: Βεβαίως. Διότι, θὰ ἐξηγήσω γιὰτὶ δὲν ἔχει τὰ ἐχέγγυα μιᾶς δίκαιης δίκης, ἢ ὁποῖα προστατεύεται καί ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καί ἀπὸ τὸ Διεθνὲς Δίκαιο Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων. Εἶναι στημένη ἢ Ἐκκλησιαστικὴ Δικαιοσύνη, ἢ δομὴ τῆς, μὲ τέτοιο τρόπο οὕτως ὥστε νὰ ἐξυτηρετοῦνται τὰ συμφέροντα τῶν Μητροπολιτῶν. Δηλαδή τὰ συμφέροντα τῆς ἐξουσίας σὲ ἰστούς. Ἄν κάποιος Ἱερέας τοὺς εἶναι ἐνοχλητικός γιὰ ὅποιοδήποτε λόγο, γιὰτὶ ... γιὰ παράδειγμα στὴν περίπτωση τοῦ παπα-Γιώργη, διότι δημοσιοποίησε τὸ θέμα αὐτὸ τὸ ὅποιο εἶχε. Δηλαδή, ὅτι ὄντας σὲ διάσταση καί μὴ ἀντέχοντας τὴ βίαση διακοπὴ ...μὲ συγχωρεῖτε, ὄντας, ὄντας ὄχι σὲ διάσταση, ὄντας διαζευγμένος καί μὴ ἀντέχοντας τὴν βίαση διακοπὴ τῆς οἰκογενιακῆς του σχέσης ἀπὸ τὴν σύζυγό του τὴν πρῶην, ἢ ὁποῖα ἔλαβε τὴν πρωτοβουλία αὐτῆς τῆς ... αὐτοῦ τοῦ διαζυγίου. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, ἐδημοσίευσε, τὸ δημοσίευσε τὸ θέμα αὐτό, αἱ... δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι χωρὶς σύζυγο καί ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη νὰ παντρευτεῖ, μὲ μιὰ ἐπιστολή του. Καί ταυτοχρόνως δημοσιοποίησε τὸ θέμα. Στὴ συγκεκριμένη περίπτωση ἐνόχλησε ἢ δημοσιοποίησε τὸ θέμα.

Δημοσιογρ.: Πλήρωσε τὴν ἀλήθεια, μοῦ λέτε.

Κυριαζόπ.: Ναί, πλήρωσε τὴν ἀλήθεια.

Δημοσιογρ.: Γιατί νὰ σᾶς πῶ αὐτὸ πού εἶχε τὸ θάρρος νὰ πεῖ ὁ π. Γεώργιος δημόσια, μπορεῖ νὰ τὸ κάνουν ἄλλοι ἑκατὸ ἱερεῖς ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα.

Κυριαζόπ.: Βεβαίως.

Δημοσιογρ.: Έτσι, να συμβαίνει στις ζωές...

Κυριαζόπ.: Ναί στους χήρους και στους έγκαταλελειμμένους.

Δημοσιογρ.: ...γιατί, ο.κ., λές ότι δίνω έναν ισόβιο όρκο κοινής πορείας, αλλά δεν έρχονται έτσι τὰ πράγματα. Τώρα δεν θὰ αναζητήσουμε τους λόγους πού κάτι διακόπτεται, κάτι τελειώνει. Συμβαίνει, είναι ανθρώπινο να συμβεί. Δεν είναι ήμίθεοι, ούτε θεοί οί άνθρωποι. Λοιπόν, από `κει και πέρα λέτε πλήρωσε την αλήθειά του, τὸ ὅτι δηλαδή εἶπε ὅτι θέλω να ζήσω με μία ἄλλη γυναῖκα, από τὴν ὁποία ἔγινε ξανά πατέρας, είναι γνωστά αὐτὰ τὰ στοιχεία δεν παραβιάζουμε, ἔτσι, κάτι πού δεν είναι γνωστό.

Κυριαζόπ.: Θα πῶ για τὸ θέμα τι εἶπε ἕνας ἀπ' τους Συνοδικούς Δικαστές, Μητροπολίτης. Εἶπε ὅτι ὁ πρῶην Μητροπολίτης Δημητριάδος Δαμασκηνός, ἔλεγε τὸ ἑξῆς: «**Ὅ,τι κάνεις μὴ παίρνεις κουδούνα να τὴν κτυπᾶς**». Δηλαδή κάνουν και μὴ τὸ διατυμπανίζεις. Δηλαδή μπορείς να κάνεις, εἶπε μπορείς να κάνεις, ἀλλὰ μὴν τὸ λές!

Δημοσιογρ.: Ωραία προτροπή, λοιπόν.

Κυριαζόπ.: Πῶς εἶπατε;

Δημοσιογρ.: Ωραία προτροπή.

Κυριαζόπ.: Αἶ, ὦραϊα, αὐτὸ ἔλεγε μέσα...

Δημοσιογρ.: Είναι ὦραϊο μάθημα αὐτό...

Κυριαζόπ.: Ωραῖο μάθημα.

Δημοσιογρ.: ...για τὴν κοινωνία μας.

Κυριαζόπ.: Ωραῖο μάθημα. Ἄς βγεῖ και να τὸ πεῖ και ἀπὸ τὸ βῆμα, ὅταν διδάσκει τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ. Να βγεῖ και να τὸ πεῖ.

Δημοσιογρ.: Φαντάζομαι στὸ κήρυγμά του δὲ θὰ τὸ συμπεριλάβει ποτὲ αὐτό.

Κυριαζόπ.: Προφανῶς. Ἐπειδὴ ἦταν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν.

Δημοσιογρ.: Ἀλλὰ μοῦ λέτε... μισὸ λεπτό. Κεκλεισμένων τῶν θυρῶν μὲν, ἀλλὰ δεν εἶναι ἕνας δημόσιος χῶρος τὸ ἀκροατήριο ἑνὸς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου;

Κυριαζόπ.: Μὲ τὸν Νόμο 1700 τοῦ '87 τοῦ ΠΑΣΟΚ, αἶ, ἐπιτράπηκε παράσταση συνηγόρου λαϊκοῦ, δικηγόρου. Διότι μέχρι τώρα, ...μέχρι τότε, δεν ἐπέτρεπαν δικηγόρο. Ἐπέτρεπαν μόνον παπὰ να ὑπερασπίζεται παπὰ. Μὲ τὸν 1700 '87 ἐπιτράπηκε ἡ παράσταση με δικηγόρο και ἐπιτράπηκε ἐπίσης και ἡ περιορισμένη δημοσιότητα.

Δημοσιογρ.: Δεν θεωροῦνται δημόσιες οἱ συνεδριάσεις;

Κυριαζόπ.: Ὅχι, περιορισμένη δημοσιότητα ἐπιτρέπεται με τὸν Νόμο 1700 τοῦ '87.

Δημοσιογρ.: Τί εἶναι, ἕνα καθεστῶς μεταξὺ δημόσιας και ἰδιωτικῆς συνεδρίασης;

Κυριαζόπ.: Ναί, δηλαδή μπορεί ὁ κατηγορούμενος κληρικός να πάρει μαζί του Κληρικούς και Μοναχοὺς μόνο, ὄχι λαϊκούς.

Δημοσιογρ.: Ναί, μάλιστα. Καλά, ἔτσι κι ἄλλιῶς δεν παραβιάζετε και τόσο κλειστὲς θύρες...

Κυριαζόπ.: Ὅχι, βέβαια!

Δημοσιογρ.: ...ὅταν ἐπικοινωνεῖτε μία τέτοια εἰσήγηση, διότι τὸ ἔχουμε δεῖ να συμβαίνει και τὸ ἔχουμε ξανακούσει.

Κυριαζόπ.: Βεβαίως.

Δημοσιογρ.: Ὅτι, κάνε ὅ,τι κάνεις, ἀλλὰ δὲ χρειάζεται, μὲ ἀδελφέ, να αὐτό, να τὸ διατυμπανίζεις. Ἄρα αὐτὸ πλήρωσε.

Κυριαζόπ.: Αὐτὸ πλήρωσε.

Δημοσιογρ.: Τὸ θάρρος και τὴν αλήθεια.

Κυριαζόπ.: Τὸ θάρρος και τὴν αλήθεια. Καὶ αὐτὸ τὸ διέστρεψαν ταυτοχρόνως.

Δημοσιογρ.: Δηλαδή;

Κυριαζόπ.: Τὸν εἶπαν, καυχᾶσαι και γι' αὐτὸ πού κάνεις τὸ τρομερό. Ποιὸ εἶναι τὸ τρομερό; ...Ποιὸ εἶναι τὸ τρομερό; Ἡ παρερμηνεία ...ἡ παρερμηνεία τῆς ἔννοιας τοῦ ...τῆς πορνείας; Πού χρησιμοποίησαν σὰν κατηγορία; Τὴν ὁποία παρερμήνευσαν; Καὶ προσπαθοῦσαν να τὸν ἐνοχοποιήσουν;

Δημοσιογρ.: Στοιχειοθετήθηκε αὐτό;

Κυριαζόπ.: Ὅχι! Οὔτε στοιχειοθ...

Δημοσιογρ.: Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα καθαιρέθηκε.

Κυριαζόπ.: Παρά ταῦτα καθαιρέθηκε. Μὲ ἀστοιχείωτες κατηγορίες. Αναπόδεικτες κατηγορίες. Μὲ ἀναιτιολόγητες ἀποφάσεις. Αὐτὸ ξεκίνησε ἀπὸ τὸ Ἐπισκοπικὸ δικαστήριό τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Ἐκεῖ βγήκαν... μπήκαν οἱ κατηγορίες.

Δημοσιογρ.: Ἐνας Ἱερέας πὺ καθαιρεῖται χάνει κάθε ὄπλο ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα ὑπεράσπισής του, ὅταν ἔρχεται ἡ ὀριστικὴ καθαίρεση, ὅπως τώρα ἀπὸ τὸ Συνοδικὸ δικαστήριό;

Κυριαζόπ.: Ὁχι.

Δημοσιογρ.: Ἡ πλέον ὡς πολίτης μπορεῖ νὰ διεκδικήσει κάτι;

Κυριαζόπ.: Δὲν χάνεται τίποτα, αἰ...

Δημοσιογρ.: Ἐχετε καὶ ἄλλα ὄπλα στὴν φαρέτρα σας.

Κυριαζόπ.: Βέβαια, Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, αἴτηση ἀκυρώσεως κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἂν δὲν μᾶς ἱκανοποιήσει καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, γιατί καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας γιὰ τὶς ἀποφάσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, μὲ τὴ νομολογία του, βοηθᾷ τοὺς Μητροπολίτες. Διότι δὲν ἐλέγχει ἂν οἱ Μητροπολίτες ἐρμήνευσαν σωστὰ τὴν αἰ... τοὺς Ἱερούς Κανόνες¹. Αὐτὸ δὲν τὸ ἐλέγχει. Αὐτὸ ὅμως βοηθαίει τοὺς Μητροπολίτες νὰ ἐρμηνεύουν ὅπως αὐτοὶ θέλουν, καὶ νὰ μὴν ἐρμηνεύουν καὶ καθόλου.

Δημοσιογρ.: Μισὸ λεπτό, νὰ καταλάβω κάτι, στὴ σύνθεση τοῦ δικαστηρίου εἶναι κάποιοι Μητροπολίτες πὺ ἔχουν νομικὲς γνώσεις; Τὸ λέω γιὰ παράδειγμα, ὁ Λαοῖσης ἔχει τελειώσει νομικὴ καὶ τὴν ἔχει ...ἔτσι καὶ ἔχει καὶ πολὺ καλὴ γνώση.

Κυριαζόπ.: Ναί.

Δημοσιογρ.: Τί εἶναι; Ἐμπειρικὰ δηλαδὴ προσέρχονται...;

Κυριαζόπ.: Ἐμπειρικά. Χωρὶς γνώσεις νομικὲς. Ἄν τύχει τώρα κάποιος νὰ ἔχει τελειώσει νομικὴ καλῶς. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο, διότι συμμετέχουν μὲ βάση τὴν ιδιότητα, τὴν ιδιότητά τους, ὅτι εἶναι Μητροπολίτης Συνοδικὸς τῆς Μικρῆς Συνόδου τῆς Δωδεκαμελοῦς μαζί μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο δεκατρεῖς. Ἀπὸ ἑκεῖ προσέρχονται οἱ Συνοδικοὶ Δικαστές. Οἱ πέντε πάνε, πέντε πάνε στὸ Πρωτοβάθμιο καὶ οἱ ἑπτὰ πάνε στὸ Δευτεροβάθμιο.

Δημοσιογρ.: Τί σᾶς εἶπε ὁ π. Γεώργιος, κουράστηκε ἀπὸ αὐτὴν τὴν διαδικασία, ἢ εἶναι ἔτοιμος καὶ γιὰ τὴν ἐπόμενη μάχη, πὺ μᾶς προετοιμάζετε ὅτι μπορεῖ καὶ αὐτὴ νὰ ἀποδειχθεῖ χαμένη. Στὸ ΣτΕ ἔννοῶ.

Κυριαζόπ.: Ὁχι δὲν προεξοφλῶ ὅτι μπορεῖ νὰ φανεῖ χαμένη, ὑπάρχουνε λόγοι...

Δημοσιογρ.: Εἶπατε ὅτι τὸ ΣτΕ δὲν μπαίνει στὴν οὐσία στὸν πυρῆνα.

Κυριαζόπ.: Δὲν μπαίνει στὴν ἐρμηνεία ...δὲν μπαίνει στὴν ἐρμηνεία τῆς ἔννοιας τῆς πορνείας.

Δημοσιογρ.: Δὲν βλέπει λοιπὸν τὴν οὐσία.

Κυριαζόπ.: Δὲν μπαίνει, δὲν μπαίνει, ὄχι. Ὑπάρχουν ἄλλοι λόγοι ὅμως. Ἐχουμε ἄλλο λόγο γιὰ παράδειγμα...

Δημοσιογρ.: Δὲν ἔχει σημασία, τέλος πάντων, ἂς μὴ ποῦμε ἂν θὰ εἶναι χαμένη ἢ ὄχι. Σᾶς εἶπε ὅτι κουράστηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἱστορία;

Κυριαζόπ.: Ὁχι δὲν κουράστηκε, διατηρεῖ...

Δημοσιογρ.: Ὅτι δὲν ἔχει νόημα νὰ συνεχίσουμε;

Κυριαζόπ.: Ὁχι διατηρεῖ πάντοτε...

Δημοσιογρ.: Τὴν μαχητικότητά του.

Κυριαζόπ.: Τὴν μαχητικότητα, τὸ σφριγὸς καὶ τὴν αἰ..., τὴν ἔννοια ἑνὸς σωστοῦ Κληρικοῦ. Ὁ ὅποιος εἶναι ...δυσαρεστεῖ τοὺς συναδέλφους του, γιατί οἱ συναδέλφοί του ἔχουν μάθει νὰ δουλεύουνε μὲ ἕναν ἐπαγγελματικὸ τρόπο περισσότερο, ἐνῶ αὐτὸς χρησιμοποιεῖ τὰ μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης γιὰ νὰ κάνει τὸ ἔργο του καὶ εἶχε καὶ διαφορετικὸ τρόπο πὺ ἐργαζότανε καὶ σὰν Ἱερέας στὴν Ἐκκλησία τὴν Παναγία Τρύπα, ὅπου ἐφημέρευε. Καὶ αὐτὸ ἐνοχλοῦσε, αὐτὸς ὁ διαφορετικὸς τρόπος, αὐτὴ ἡ προσέγγιση πὺ κάνανε οἱ πιστοὶ πρὸς τὸν ...αἰ, τὸν π. Γεώργιο, αὐτὸς ὁ διαφορετικὸς τρόπος πὺ ἐκτελοῦσε τὸ ἔργο του, πὺ ὑπερέβαινε τὸν καθαρὰ ἐπαγγελματικὸ, αὐτὸ ἐνοχλοῦσε.

Δημοσιογρ.: Νὰ σᾶς πῶ, στὴν ἐπιχειρηματολογία καὶ στὸν πρῶτο βαθμὸ καὶ τώρα ἦταν ὅτι σκανδάλιζε τοὺς πιστούς; Πέρα τὴν ἐνόχληση στοὺς ἄλλους Ἱερεῖς πὺ περιγράφετε. Εἰπώθηκε ὅτι σκανδάλιζε μὲ αὐτὴ τὴν συμπεριφορὰ τοὺς πιστούς;

Κυριαζόπ.: Εἶναι γραμμένον σὰν δευτέρη κατηγορία. Ἦδη ἀπὸ τὴν ἀπόφαση τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου. Οἱ κατηγορίες ἀποκρυσταλλώθηκαν στὸ Ἐπισκοπικὸ Δικαστήριό τῆς Μητροπόλεως Δη-

¹ Πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ ἀποψη τοῦ κ. Καθηγητοῦ. Νὰ γίνουν οἱ Κοσμικοὶ Δικαστές ἐρμηνευτὲς τῶν Ἱερῶν Κανόνων...

μητριάδος, πέρασαν στο Πρωτοβάθμιο, πέρασαν στο Δευτεροβάθμιο και είναι παντού, θα το δούμε βέβαια, δεν πήραμε γραπτή ακόμη την απόφαση του Δευτεροβαθμίου, αλλά και στο Ἐπισκοπικό και στο Πρωτοβάθμιο καμία από τις κατηγορίες δεν αποδεικνύεται, απλῶς υπάρχουν οί χαρακτηρισμοί. **Πορνεία και βαρύτατος σκανδαλισμός τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν. Τώρα τι βαρύτατος σκανδαλισμός τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν εἶναι αὐτός, ὅπως εἶπα και χθές στο δικαστήριο...**

Δημοσιογρ.: Ἐγινε ἀναφορὰ στὴ χάρλεϋ, ἔγινε ἀναφορὰ σὲ νυκτερινὲς ἐξόδους, ὅπου μπορεῖ νὰ πῆρε τὸ μικρόφωνο κάποια στιγμή και νὰ τραγουῖσησε...

Κυριαζόπ.: Ὁχι, ὄχι τίποτα ἀπὸ αὐτά, τίποτα ἀπὸ αὐτά, τίποτα ἀπὸ αὐτά. **Τι σκανδαλισμός τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν εἶναι ὅταν ἔχει 20.000 ἀκολουθούς στὰ μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης και ἄλλοι 5.000 περιμένουν...**

Δημοσιογρ.: Στὴν οὐρά.

Κυριαζόπ.: ...και αὐτοὶ νὰ μποῦν στὴν οὐρά, τι σκανδαλισμός εἶναι αὐτός. **Τι σκανδαλισμός ὅταν τυγχάνει τῆς γενικῆς ἀποδοχῆς, στὴν κοινωνία τοῦ Βόλου εἶναι ἀγαπητότατος.** Ὁ σκανδαλισμός εἶναι προσχηματικός στις συνειδήσεις αὐτῶν πού τὸν παρέπεμψαν. Διότι ὑπῆρχε ἐνόχληση. Γιατί γνωστοποίησε τὸ θέμα. **Ἐκτιθέμεθα σὲ συντηρητικούς κύκλους.**

Δημοσιογρ.: κ. Κυριαζόπουλε, ἔεεμ, ...ἐκτιμᾶτε ὅτι ἤθελε ἡ Ἐκκλησία μέσα ἀπὸ τὴν περίπτωση τοῦ π. Γεωργίου νὰ στείλει ἕνα μήνυμα σὲ ὅλους τοὺς Ἱερεῖς; Δηλαδή σὲ τιμωρῶ προληπτικά για νὰ μὴν σηκώσουν ἀνάστημα και φύγουν ἀπὸ ἕνα συντηρητικό τρόπο συμπεριφορᾶς οἱ Ἱερεῖς και ξαφνικά ὁ ἕνας δὲν μείνει στὴ χάρλεϋ και κάνει κάτι διαφορετικό, ὁ ἄλλος ἐπίσης κάτι ἄλλο; Δεῖξτε μου αὐτὴ τὴ φωτογραφία πού ἔκανε λειτουργίες φορῶντας ἕνα χειλόφωνο, ἄς ποῦμε. Βέβαια, κανεὶς δὲν λέει τι εἶχε ἀπὸ κάτω, ὅταν ἔκανε λειτουργίες πού ἦταν κατάμεστος ὁ ναός και δὲν εὔρισκες χῶρο νὰ σταθεῖς ὀρθιος, ἔτσι;...

Κυριαζόπ.: Ὁκτακόσιοι.

Δημοσιογρ.: Μέναν στο ἄν φοροῦσε χειλόφωνο. Δὲν πειράζει δεῖξτε τὸ ἀπὸ youtube, δὲν ἔχει τόση σημασία. Αἶα...! Ἦταν προληπτικὴ αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ;

Κυριαζόπ.: Προφανῶς, κάθε περίπτωση τιμωρίας... βέβαια αὐτὴ ἡ μορφή τιμωρίας εἶναι ἀβάσιμη τιμωρία ἐξυπηρετεῖ ἄλλους σκοπούς. Δὲν ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξη. **Ἐξυπηρετεῖ τὴν ἱκανοποίηση συντηρητικῶν κύκλων και νὰ μὴν ἐκτεθοῦν αὐτοὶ πού νομίζουν ὅτι θὰ ἐκτεθοῦν σὲ συντηρητικούς κύκλους.** Αὐτό... αὐτός εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς καταδίκης. Δὲν εἶναι βάσιμη ἡ καταδίκη του. Αἶ...

Δημοσιογρ.: Πάντως νὰ σᾶς πῶ, στὰ τόσα χρόνια στὰ εἴκοσι τόσα χρόνια πού εἶναι Μητροπολίτης Δημητριάδος ὁ Ἰγνάτιος δὲν θὰ τὸν κατατάσσαμε στους συντηρητικούς τῆς Ἐκκλησίας.

Κυριαζόπ.: Γι' αὐτὸ μὲ παραξένεψε. Γι' αὐτὸ μὲ παραξένεψε. Γι' αὐτὸ μὲ παραξένεψε. Δὲν εἶπα συντηρητικός, ὅτι κάποιος μπορεῖ νὰ εἶναι συντηρητικός...

Δημοσιογρ.: Ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ συντηρητικούς κύκλους λέτε;

Κυριαζόπ.: Ὁχι, ὄχι. Ὁ φόβος τῆς...

Δημοσιογρ.: Προσπαθῶ νὰ καταλάβω...

Κυριαζόπ.: Ὁ φόβος τῆς ἐκθεσης σὲ συντηρητικούς κύκλους. Ὁ φόβος τῆς ἐκθεσης σὲ συντηρητικούς κύκλους, αὐτὸ εἶναι. Αἶ... και δεδομένης τῆς στάσεως πού κρατᾶ μέχρι τώρα ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸν δεύτερο γάμο τῶν Κληρικῶν. Ἀλλά θὰ πῶ ὅμως ποιά μηνύματα στέλλονται μὲ τὴν καταδίκη.

Δημοσιογρ.: Ὁ δεύτερος γάμος ἐπιτρέπεται στους Κληρικούς και μόνο σὲ περίπτωση χηρείας;

Κυριαζόπ.: Ναὶ θὰ σᾶς πῶ. Μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ πῶ προηγουμένως...

Δημοσιογρ.: Ἐλᾶτε, λίγο γρήγορα μόνο.

Κυριαζόπ.: ...τι μηνύματα στέλλονται ἀπὸ αὐτὸν τὴν αἶ... τὴν ἄδικη καταδίκη, τὴν ἀβάσιμη καταδίκη και πρὸς τοὺς Κληρικούς και πρὸς τοὺς λαϊκούς. **Ὅτι οἱ σχέσεις ἐκτὸς γάμου εἶναι πορνεία. Δηλαδή ὅσοι κάνουν σχέσεις, ἄνδρες, γυναῖκες, πορνεύουν.** Αὐτὸ εἶναι τὸ ... αὐτὸ πού ἐστάλη. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὅμως, ὑπῆρξε προηγουμένως ἀντικείμενο διαμάχης μεταξὺ τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου και τοῦ Μητροπολίτη Ζακύνθου. Ὑπῆρξε στὸ παρελθὸν μία διαμάχη, ὅταν στὸ «Πεντχάουζ» ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου ὁ τότε, εἶπε ὅτι οἱ σχέσεις πρὸ τοῦ γάμου δὲν εἶναι πορνεία, ἦλθε σὲ μία σύγκρουση μὲ τὸν Χριστόδουλο. Δημοσιοποιήθηκε τὸ θέμα. Ὑπάρχει, δηλαδή, διάσταση ἀπόψεων, ὑπάρχει διάσταση ἀπόψεων. **Βέβαια ἡ χρήση, ὁ ἔλεγχος τοῦ γενετησίου ἐνστίκτου ἀπὸ τοὺς πνευματικούς, δημιουργεῖ ἕνα πρόβλημα στους πιστούς, δημιουργεῖ μία χειραγώγηση. Και εἶναι πολὺ ὠραῖος τρόπος χειραγώγησης ὁ ἔλεγχος τοῦ γενετησίου ἐνστίκτου ἀπὸ τοὺς πνευματικούς.** Αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία. Ἐν συνεχείᾳ εἶπε ὅτι μπορεῖτε νὰ κάνετε, τὸ ἄλλο μῆνυμα εἶναι, **μπορεῖτε νὰ κάνετε ὅ,τι θέλετε, ἀρκεῖ νὰ μὴν τὸ κάνετε δημόσια.**

Δημοσιογρ.: Νὰ εἶναι στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Κυριαζόπ.: Στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας. Τὸ τρίτο μήνυμα: δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει τι ἀποφασίζει τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ὁποῖο εἶναι πρὸς τὴν προοδευτικὴ κατεύθυνση, δηλαδὴ νὰ λύνει προβλήματα πὺ ἀντιμετωπίζει ἢ σύγχρονη κοινωμία. Ἐμᾶς μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ εἴμαστε αὐτὸ πὺ εἴμαστε ἀπὸ δεκαετίες. Δηλαδὴ νὰ ἀκολουθοῦμε συντηρητικὴ γραμμὴ. Τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι μεταξὺ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τοῦ π. Γεωργίου καὶ τοῦ Δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου ἐξέδωσε τὴν ἀπόφαση τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου πὺ λέει ὅτι θὰ χορηγεῖται οἰκονομία στοὺς Ἱερεῖς πὺ εἶναι χῆροι ἢ πὺ ἐγκαταλείπονται ἀπὸ τὶς Πρεσβυτέρους. Αὐτὸ ἐγίνε τὸν Σεπτέμβριο. Τὸν Μάρτιο ἦταν τὸ Ἐπισκοπικὸ, τοῦ '18, τὸν Μάρτιο ἦταν τὸ Ἐπισκοπικὸ, τὸν Δεκέμβριο ἦταν τὸ Πρωτοβάθμιο. Ἐνδιάμεσα τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως μὲ ἀφορμὴ τὸν π. Γεώργιο Δεληκώστα, ἐξέπεμψε τὸ μήνυμα πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Δημοσιογρ.: Ἔτσι τὸ ἀντιληφθήκαμε ὅλοι.

Κυριαζόπ.: Ὅλοι ἔτσι τὸ ἀντιληφθήκαμε.

Δημοσιογρ.: Ὅτι φωτογράφιζε τὴν περίπτωση τοῦ π. Γεωργίου.

Κυριαζόπ.: Ἀκριβῶς, ἀκριβῶς καὶ ἔλεγε πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος: «**Σταματεῖστε τὸν συντηρητησμό. Δώστε λύση στὰ σύγχρονα προβλήματα**». Ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Πρωτοβαθμίου τὸν Δεκέμβριο, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ Πατριαρχείου, καὶ μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς χθεσινῆς τοῦ Δευτεροβαθμίου, ἢ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος λέει «Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει τι κάνει τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως. Ἐγὼ θέλω αὐτὸ νὰ κάνω». Παρ' ὅλο ὅτι, παρ' ὅλο ὅτι ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπενθυμίζω ὅτι ὑπάρχει, ὑπάρχουν οἱ ἀποφάσεις τοῦ **Πανορθόδοξου Συνεδρίου τοῦ '23, 1923**, πὺ λένε ὅτι, πὺ συμμετείχαν Ἀυτοκέφαλες Ἐκκλησίες, πὺ λένε ὅτι νὰ δίνεται οἰκονομία, νὰ δίνεται οἰκονομία γιὰ τοὺς Ἱερεῖς οἱ ὁποῖοι εἶναι χῆροι, καὶ ἐν συνεχείᾳ προσετέθησαν καὶ αὐτοὶ πὺ εἶναι ἐγκαταλελειμένοι ἀπὸ τὶς Πρεσβυτέρους. Ὑπάρχει δηλαδὴ ἀπόφαση, μίᾳ πανορθόδοξο ἀπόφαση ἐπὶ τοῦ θέματος.

Δημοσιογρ.: Ἀγνοήθηκε λέτε καὶ αὐτὸ τὸ σημεῖο.

Κυριαζόπ.: Ἀγνοήθηκε, καὶ ἀγνοήθηκε καὶ ἡ ἀπόφαση...

Δημοσιογρ.: πεῖτε μου τώρα πότε θὰ προσφύγετε στὸ ΣτΕ, δηλαδὴ θὰ γίνε ἄμεσα;

Κυριαζόπ.: Ἄμεσα, ἀλλὰ δὲν τελείωσα ὁμως, ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε,...

Δημοσιογρ.: Ἐλάτε, ἐλάτε λίγο γρήγορα.

Κυριαζόπ.: ...καὶ ποιά ἄλλα μηνύματα ἐκπέμπονται.

Δημοσιογρ.: Ναί.

Κυριαζόπ.: Ὅτι ἡ χρησιμοποίηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῆς ἀκριβείας τῶν Ἱερῶν Κανόνων γίνετα γιὰ λόγους σκοπιμότητας. Δηλαδὴ γιὰ νὰ ἐκφραστεῖ ἢ ἀλληλεγγύη, ἢ ἀλληλεγγύη αἰ... τῶν Συνδικῶν Δικαστῶν στὸν Μητροπολίτη Συνάδελφό τους, ὁ ὁποῖος παρέπεμψε τὸν Ἱερέα στὰ Συνδικὰ Δικαστήρια. Ἐπομένως ἔχουμε μίᾳ γιὰ λόγους σκοπιμότητας χρησιμοποίηση τῆς ἀκριβείας τῶν Κανόνων, ὅταν τὸ Πανορθόδοξο Συνέδριο τοῦ 1923 εἶπε νὰ δίνεται οἰκονομία, νὰ ἀντιμετωπίζονται οἱ περιπτώσεις αὐτῆς τῶν χῆρων καὶ πρόσθεσε τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ἐγκαταλελειμμένων. Αὐτοὶ τὴν οἰκονομία δὲν θέλουν νὰ τὴν ἐφραμοζοῦν. Δηλαδὴ ὑπάρχουν μὲν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες πὺ ἀπαγορεύουν τὸν δεῦτερο γάμο τῶν Κληρικῶν, ἀλλὰ εἶπαν, εἶπαν στὸ Πανορθόδοξο Συνέδριο, στὸ **Πανορθόδοξο Συνέδριο τοῦ '23**, μέχρι νὰ ἀλλάξουν οἱ Κανόνες, ἀπὸ τὸ ὄργανο πὺ τοὺς θέσπισε, ἀπὸ μίᾳ Οἰκουμενικῆ Πανορθόδοξο Σύνοδο, νὰ δίνεται οἰκονομία, δηλαδὴ νὰ ἐπιτρέπεται ὁ γάμος τῶν Κληρικῶν, ὁ δεῦτερος γάμος τῶν Κληρικῶν. Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θέλει νὰ ἐφαρμόζει αὐτῆς τὶς ἀποφάσεις πὺ εἶναι Πανορθόδοξες. Ἐπίσης, ἕνα πέμπτο μήνυμα πὺ ἦλθε ἀπὸ τὴν ἀπόφαση αὐτῆ, καὶ εἰπώθηκε μέσα...

Δημοσιογρ.: Καὶ νὰ κλείσουμε μὲ αὐτὸ κ. Καθηγητά.

Κυριαζόπ.: Καὶ νὰ κλείσουμε, ναί. Ἐνα πέμπτο μήνυμα πὺ προκύπτει ἀπὸ τὴν... καὶ ἐκπέμπεται πρὸς τοὺς Ἱερεῖς καὶ πρὸς τοὺς λαϊκοὺς. Ὅτι, εἶπε ὁ π. Γεώργιος, ὅτι **ὑπάρχει μίᾳ μόνιμη σχέση ἀγάπης, δὲν εἶναι αὐτὸ πορνεία. Εἶναι μίᾳ μόνιμη σχέση ἀγάπης**. Αφοῦ ἐγκαταλείφθηκα, εἶμαι διαζευγμένος, δὲν ἐπέλεξα νὰ εἶμαι Ἱερομόναχος, διακόπηκε βιαίως ἡ οἰκογενειακὴ μου ζωὴ, δὲν μπορῶ νὰ ζῶ μόνος μου σὰν καλόγερος, δώστε μου ἄδεια νὰ παντρευτῶ. Καὶ αὐτὴ ἡ σχέση, εἶναι μίᾳ μόνιμη σχέση, ἀπὸ τὴν ὁποῖα γεννήθηκε ἕνα γλυκύτατο κοριτσάκι. Καὶ εἶναι μίᾳ σχέση ἀγάπης. Τὶ εἶπε κάποιος Συνδικὸς Δικαστὴς καὶ αὐτὸ πέρασε καὶ στὴν ἀπόφαση...

Δημοσιογρ.: Ἐλάτε.

Κυριαζόπ.: Λοιπὸν εἶπε τὸ ἐξῆς: «Ἡ ἀγάπη εἶναι αὐτὸ πὺ ἐγκρίνετα ἀπὸ τὶς ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές». Ἄν οἱ ἐκκλησιαστικὲς ἀρχές δὲν ἐγκρίνουνε ὅτι ὑπάρχει ἀγάπη, δὲν ὑπάρχει ἀγάπη. Καταλαβαίνετε ὅτι αὐτὸ εἶναι καὶ ἀθεολόγητο, εἶναι καὶ παράλογο. Ἀλλὰ περνάει σὰν μήνυμα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Δευτεροβαθμίου Συνδικοῦ Δικαστηρίου.

Δημοσιογρ.: Μάλιστα, μόνο νὰ χαμογελάσω μπορῶ μὲ αὐτὸ τὸ τελευταῖο. Εὐχαριστοῦμε θερμὰ κ. Καθηγητά. Θὰ παρακολουθοῦμε ἀπὸ κοντὰ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, πὺ δίνει καὶ ἕνα ἄλλο μήνυμα, ὅτι τιμωρεῖται ἢ ἀλήθειά μας.

Ε΄ Γνωμοδότηση τοῦ π. Νικολάου Δημαρᾶ

Π.Ο.Ε. 29.11.2014,

Παραμόνου καὶ Φιλουμένου τῶν Μαρτύρων

Μακαριώτατε, εὐλογεῖτε!

Ζητῶντας ταπεινὰ τὴν εὐχὴ Σας, ὑποβάλλω υἱκῶς πρὸς ὑμᾶς τὸ κατωτέρω νομικὸ ὑπόμνημά μου, ἀναφορικὰ μὲ τὸ Ν. 4301/14 (ΦΕΚ) «Οργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ενώσεών τους στὴν Ελλάδα καὶ ἄλλες διατάξεις αρμοδιότητος Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων καὶ λοιπές διατάξεις», πού ψήφισε ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ κύρωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Στὴν μέριμνά τῆς ἡ ἀγιωτάτη Ἐκκλησία μας, νὰ κατοχυρωθεῖ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο ἀπέναντι στὶς πολλαπλές ἐπιθέσεις, πού δέχεται κατὰ τὴν ἄσκηση τοῦ ποιμαντικοῦ τῆς ἔργου, προσπαθεῖ νὰ κάνει τὴν καλύτερη δυνατὴ χρῆση τοῦ νομικοῦ πλαισίου, πού διαθέτει ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία μας, γιὰ νὰ κατοχυρωθεῖ καὶ νομικὰ σὲ ἐκείνες τῆς ἐκφάνσεις τοῦ ἔργου τῆς, πού ἄπτονται νομικῶν θεωρήσεων, ἀναφορικὰ κυρίως

- μὲ τὴν καταχώρηση τῶν ληξιαρχικῶν γεγονότων (γάμοι καὶ βαπτίσεις στὰ ληξιαρχεῖα τοῦ κράτους),
- τοῦ κοινωνικοῦ,
- φιλανθρωπικοῦ,
- λατρευτικοῦ καὶ
- μελλοντικά, ἴσως, καὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ τῆς ἔργου,
- ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς πιστοὺς τῆς, ὡς πολιτῶν μιᾶς συντεταγμένης Δημοκρατίας,
- ὅπως καὶ στὴν καθημερινὴ συνδιαλλαγὴ τῆς μὲ τὶς κρατικές-διοικητικές ὑπηρεσίες.

Γιὰ τὴν ἀναγνώρισή τῆς, λοιπόν, ὡς φορέως ἀσκήσεως ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἀπόκτηση κάποιων ἐμπραγμάτων, κυρίως, δικαιωμάτων, ἀπαιτεῖται ἡ ἱκανότητα δικαίου, πού προϋποτίθεται κατὰ κανόνα καὶ γιὰ τὴν ἱκανότητα διαδίκου, δηλ. γιὰ τὴν ἱκανότητα παραστάσεώς τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν τῆς χώρας μας ὡς νομικοῦ προσώπου.

Ἡ ἱκανότητα αὐτὴ παρέχεται ἐπιπροσθέτως, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς μορφές, μὲ τὶς ὁποῖες αὐτὸ συνέβαινε καὶ συμβαίνει μέχρι τώρα, δηλ. μὲ τὴν μορφή τῶν σωματείων-ἀδελφοτήτων γιὰ τὶς ἐνορίες μας καὶ τῶν ἀστικῶν ἐταιρειῶν μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα γιὰ τὰ μοναστήρια μας, μέσα ἀπὸ τὸν νέο νόμο (Ν.4301/14 (ΦΕΚ) «Οργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ τῶν ενώσεών τους στὴν Ελλάδα καὶ ἄλλες διατάξεις αρμοδιότητος Γενικῆς Γραμματείας Θρησκευμάτων καὶ λοιπές διατάξεις»).

Ἡ νέα αὐτὴ νομικὴ κατάσταση δημιούργησε ἀνησυχία στὴν Ἐκκλησία μας, γιὰτὶ οἱ ρυθμίσεις τοῦ νέου νόμου ἄπτονται καὶ ὀρθοδόξων θεολογικῶν θεωρήσεως καὶ ὀρθοδόξου προβληματισμοῦ, ὅπως ἤδη διαπιστώθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού ἔγινε ἡ προσπάθεια ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεών του. Αἰτιολογήθηκε, ὡστόσο, ἱστορικῶς¹, ὅτι καὶ στὸ παρελθόν

1. Γενικώτερα ἔργα ὑπάρχουν καὶ ἀναφέρονται στὸ Δίκαιο τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ἢ στὴ δράση τῶν ἀναριθμητῶν συλλόγων (ἐπαγγελματικῶν, ἀθλητικῶν, θρησκευτικῶν), πού ὑπῆρχαν τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, ἢ στὰ ταφικὰ ἔθιμα. Γιὰ τὰ *collegia funeraticia* ἀκόμη παραπέμπεται τὸ παλιὸ ἔργο τοῦ **Schiess**, *Die römischen collegia funeraticia* (1888), ἐνῶ γιὰ κάτι πιὸ καινούργιο μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς τὸ **Anna Cafissi**, *Contributo alla storia dei collegi romani: i collegia funeraticia*, "Studi e Ricerche" II, 1984, 89-111. Ἐνα πιὸ πρόσφατο ἄρθρο εἶναι τὸ "*Patronage, collegia and burial in imperial Rome*", στὸ βιβλίο *Death in Towns* (ἐκδότης **S.Basset**) 1992, 15-27. Τὴν σχέση τῶν Χριστιανῶν μὲ τοὺς συλλόγους αὐτοὺς ὑποστήριξε ὁ G.B. de Rossi κατὰ τὴ γνώμη τῆς καθηγήτριας **Σοφίας Ζουμπάκι** πειστικά. Μιὰ πρόσφατη ἀναφορὰ σ' αὐτὸν καὶ στὸ θέμα βλ. στὸν **Jonathan S. Perry**, *In honorem Theodori Mommseni: G. B. de Rossi and the collegia funeraticia*, στὸ βιβλίο τοῦ **C. F. Konrad** (ed.), *Augusto Augurio. Rerum Humanarum et Divinarum Commentationes in Honorem Jerzy Linderski*. Stuttgart: **Franz Steiner Verlag**, 2004, σελ. 105-122. Ἐνα κλασσικὸ ἐγχειρίδιο ἐπιγραφικῆς μὲ ἀναφορὰ στὸ θέμα εἶναι τὸ **O. Marucchi**, *Christian epigraphy* (reprint Chicago 1974) 29ff. Ὡς πρὸς τὶς κατακόμβες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Ρώμη, ὑπάρχουν καὶ τῆς Μήλου. Ὡς πρὸς τὴ Μήλο μπορεῖ

ἡ Ἐκκλησία ἔκανε χρήση νομικῆς προσωπικότητας γιὰ τὶς σχέσεις της μὲ τὸ κράτος καὶ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν κατωτέρω σημαντικῶν νέων δεδομένων, τὰ ὁποῖα μοῦ ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν, σημειῶνῶ ἐπιπροσθέτως τὰ ἑξῆς:

Βασικοὶ καὶ θεμελιώδεις Κανόνες ἑνὸς συστήματος διοικήσεως καὶ ἀσκήσεως ἐξουσίας εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι διασφαλίζουν τὸν ἔλεγχο τῆς ἀσκουμένης ἐξουσίας. **Ἡ διοίκηση, κάθε διοίκηση, (καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ), αὐτοκαθυποβάλλεται σὲ ἕναν αὐτοπεριορισμό, μιὰ καὶ ἡ ἴδια δὲν ἐξαιρεῖται ἀπὸ τὴν ἰσχὺ τῶν Κανόνων πού ἡ ἴδια θέτει γιὰ τὸν αὐτο-ἐλεγχό της!**

Ἀσμένως καὶ μὲ ἰδιαίτερη ἱκανοποίηση δεχθήκαμε τὴν ἄψογη Ὁρθόδοξη Ὁμολογία τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν συνέχεια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἐπάρατη Νεοημερολογιακὴ ἀλλαγὴ τὸ 1924!

Διὰ τῆς Ὁμολογίας αὐτῆς² διασφαλίζεται ἡ ἀπαρασάλευτος τήρηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Ἐξασφαλίζεται ὁ ἔλεγχος τῆς ἀσκουμένης ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, μὲ τὸ θεμελιούμενο δικαίωμα καὶ τὴν ἐπιβαλλομένην ὑποχρέωση πρὸς ἀποτείχιση, ἐὰν σημειωθεῖ παρέκκλιση εἰς τὰ τῆς πίστεως ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς προϊσταμένους μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας, ἐφ' ὅσον κατοχυρώνεται ὁ **15ος Κανόνας τῆς ΑΒ' Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν ρητὴν ἀναφορὰν αὐτῆς, ὅτι ἀποδέχονται ὅλοι οἱ ὑπογράφοντες τὴν Πρώτην καὶ Δευτέραν Σύνοδον, τὴν ἐπὶ Ἁγίου Φωτίου τοῦ Μεγάλου συγκροτηθεῖσαν τὸ 861 μ. Χ. (σελ. 2 τῆς Ὁμολογίας Πίστεως Γνησίου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ).**

Κατοχυρώνεται ἡ διοικητικὴ αὐτοτέλεια τῶν Ἱερῶν Μοναστηρίων, Ἡσυχαστηρίων καὶ Ἐνοριῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ ἐπίσκοπος ἀσκεῖ μόνον τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν, ἐφ' ὅσον ρητῶς ὀρίζεται ἡ ἀνεπιφύλακτος ἀποδοχή:

- ❖ τῶν Ἁγίων Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων,
- ❖ τῶν Ὁρῶν τῆς ὀρθῆς πίστεως, κατὰ τὰς Ἀποστολικὰς Παραδόσεις πού συνετάχθησαν διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων,
- ❖ τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1351 ἐπὶ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ Πατριάρχου Καλλίστου Α΄,
- ❖ τῶν Πανορθόδοξων Συνόδων, τῶν συγκληθεισῶν τὰ ἔτη 1583, 1587 καὶ 1593 πού κατεδίκασαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ - Φραγκικοῦ - Νέου Ἡμερολογίου,
- ❖ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τόμου τοῦ 1756 περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων,
- ❖ τοῦ Συνοδικοῦ Σιγγιλίου τοῦ 1848 τῶν Ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς
- ❖ καὶ τοῦ Συνοδικοῦ Σιγγιλίου τοῦ 1872 ἐπὶ καταδίκη τοῦ Ἐθνοφυλετισμοῦ.

Ἡ Ὁμολογία ἀπορρίπτει:

- ❖ τὸν Οἰκουμενισμόν καὶ δι' αὐτῆς θεωρεῖται ὡς πεπτωκῶς περὶ τὴν Πίστιν καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀκοινωνήτος ὁ ἀποδεχόμενος τὴν αἴρεση αὐτή,
- ❖ ἀπορρίπτει τὸ «Διάγγελμα» τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ὁποῖο προέβλεπε τὴν Νεοημερολογιτικὴ Μεταρρύθμιση, τοῦ λεγομένου Πανορθόδοξου Συνεδρίου τοῦ 1923, πού ἐφαρμόσθηκε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1924 καὶ πού παραβίασε τὶς Ἀποφάσεις τῶν τριῶν Πανορθόδοξων Συνόδων τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος.
- ❖ Δι' αὐτῆς θεωροῦνται πεπτωκότες περὶ τὴν Πίστιν οἱ ἐξ ὀρθοδόξων συμμετασχόντες στὴν ἴδρυση τοῦ «Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν» τὸ 1948, πού καλλιεργοῦν τὸν Διαχριστιανικὸ καὶ Διαθρησκειακὸ Οἰκουμενισμό καὶ τὶς λεγόμενες Πανορθόδοξες Διασκέψεις καὶ ὅσοι ἀπὸ τὸ 1961 κ. ἔ. προετοίμασαν τὴν κατακριτέα, ἄκυρη καὶ ἀνυπόστατη «ἄρση τῶν Ἀναθεμάτων Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας» τὸ 1965, καὶ πού καλλιεργοῦν τὴν προοπτικὴ, γιὰ τὴν σύγκληση τῆς λεγομένης Μεγάλης Πανορθόδοξου Συνόδου, γιὰ τὴν τελικὴ ἀποδοχή, καθιέρωση καὶ δογματοποίηση τῆς συγκρητιστικῆς αἵρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

νὰ δεῖ κανεὶς τὶς σχετικὲς σελίδες στὸ βιβλίον **G. Kiourtzian, Recueil des inscriptions grecques chrétiennes des Cyclades** (Paris 2000) 78-96, ὅπου ὑπάρχουν παραπομπὲς στὴν παλιότερη βιβλιογραφία.

Βλ. καὶ τοὺς ἰστοτόπους <http://www.catacombsociety.org/select-bibliography/> καὶ <http://www.catacombsociety.org/ics-resources/glossary/>

2. Ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο παράρτημα τοῦ παρόντος νομικοῦ ὑπομνήματος καὶ τῆς αἰτήσεως, γιὰ νὰ γίνῃ κάποιος μέλος τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου.

Εφ' ὅσον οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ οἱ Ἱερῆς Παραδόσεις, διακηρυσσομένου καὶ τοῦ Συμβόλου τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεώς μας, τηροῦνται ἀπαρασάλευτα καὶ κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Συντάγματός μας, κάθε ἄλλη ἀντίθετη διάταξη κατωτέρας ἰσχύος νόμου, εἶναι ἀνίσχυρη καὶ ἄκυρη καὶ ἰσχύουν αὐτοδικαίως γιὰ κάθε Ὁρθόδοξο Χριστιανὸ τὰ ἀνωτέρω ἐξαντλητικῶς ὁμολογούμενα καὶ ὑπογραφόμενα ὑπὸ τῶν μελῶν, ὅπως τὰ ἐξήγησαν καὶ τὰ ἐφάρμοσαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες καὶ ἐκτέθησαν στὸ Ἱερὸ Πηδάλιο τῆς Ἐκκλησίας μας, σὲ περίπτωση ἀμφιβολίας, κενοῦ ἢ ἀσάφειας, τοῦ νέου νόμου.

Οποιαδήποτε ἐπιφύλαξη περὶ δυσμενοῦς καὶ ἀνίσης μεταχειρίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γ.Ο.Χ. ἔναντι ἄλλων θρησκευτικῶν κοινοτήτων ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ νέου νόμου, ἐλεγχόμενων ὡς ἀντιθέτων πρὸς τὶς Συνταγματικὲς ἐπιταγές, εἶναι δυνατὸν νὰ προβληθεῖ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ νὰ προσβληθοῦν οἱ σχετικὲς διατάξεις ὡς μὴ σύμφωνες πρὸς τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα.

Ελεγχόμενες συνταγματικῶς εἶναι ἐκεῖνες οἱ διατάξεις, μὲ τὶς ὁποῖες ἀντιμετωπίζονται προνομιακῶς ὡς νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου:

α) οἱ Νεοημερολογίτες-Οἰκουμενιστές,

β) οἱ Μωαμεθανοὶ τῆς Θράκης μας, ἀλλὰ καὶ

γ) οἱ ... Ἰσραηλίτες (Ἰσραηλιτικὴ Κοινότητα Ἑλλάδος)

Ελληνες πολίτες, Γνήσιοι Ὁρθόδοξοι, πὺν συνεχίζουν νὰ ἀποτελοῦν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Πατρίδα μας, μὲ τὸ νέο νόμο ἀντιμετωπίζονται διακριτικῶς, ἀπολαύοντες δυσμενοῦς μεταχειρίσεως καὶ ἄρα ἀντίθετα πρὸς τὸ ἄρθρο 4 Σ.

Συνοπτικῶς, λοιπόν, μποροῦν νὰ τονισθοῦν τὰ ἑξῆς, ὅπως τὰ σημειώνει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐνωση γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου:

- πρόκειται γιὰ ἓνα νόμο κατώτερο τῶν περιστάσεων καὶ δέσμιο ἐνὸς κρατικοῦ συντηρητισμοῦ.

Γιατί:

- ἀντιμετωπίζει τὴν ἐλεύθερη ἐκδήλωση θρησκευτικῶν καὶ ἄλλων πεποιθήσεως ὡς διακινδύνευση τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ τάξης, πὺν στὴν οὐσία του δὲν προστατεύει, ἀλλὰ περιορίζει τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία, τὴν ὁποία θέτει ὑπὸ τὸν κρατικὸ ἔλεγχο, πὺν γίνεται ἐπικίνδυνος σὲ περιόδους κρίσεων (ἄρθρο 10). Ὁ νόμος ἀγνοεῖ τὸν οἰκουμενικὸ χαρακτήρα τῆς Ὁρθοδοξίας μας καὶ ἀναδεικνύει ὡς ὑποκείμενο τῶν ρυθμίσεων του τὶς τοπικὲς, (οὔτε κἂν τὶς ἐθνικὲς), θρησκευτικὲς κοινότητες καὶ αὐτὸ μελλοντικῶς θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀντικείμενο διεκδικήσεων ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ νομοθετικὲς βελτιώσεις ἀπὸ τὴν Πολιτεία μας.

Επιπλέον, σύμφωνα μὲ τὴν Αἰτιολογικὴ του Ἐκθεση, ὁ νόμος ἐπιδιώκει νὰ ὁμογενοποιήσῃ τὴν νομικὴ προσωπικότητα τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, στὴν πράξη, ὡστόσο, διαμορφώνει ἓνα πλαίσιο διαφορετικῶν ταχυτήτων γιὰ τὶς θρησκευτικὲς κοινότητες καὶ τὴν λειτουργία τους καὶ αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ διορθωθεῖ σὲ μεταγενέστερη νομοθετικὴ μεταρρύθμιση.

Τὸ ἴδιο πράττει καὶ γιὰ τὴν ἴδρυση τῶν χώρων λατρείας:

- δὲν καταργεῖ τὸ ἰσχυρὸν νομικὸ πλαίσιο τῆς δικτατορίας Μεταξά, τὸ ὁποῖο πολλὲς φορὲς μᾶς δημιούργησε προβλήματα στὸ παρελθὸν καὶ μᾶς δημιουργεῖ ἀκόμη

- ἐπεμβαίνει στὴν αὐτοδιοίκηση τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ σὶς ἐπεμβάσεις αὐτὲς θὰ πρέπει νὰ ἐπιβληθοῦν φραγμοί, καὶ μέχρι τότε οἱ ἐπεμβάσεις αὐτὲς, βέβαια, ἐλέγχονται ἀπὸ τὴν δικαστικὴ ἐξουσία, καὶ

- θέτει, ὡς ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο γιὰ τὴν σύσταση θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων, τὴν αἴτηση τουλάχιστον τριακοσίων πιστῶν, ὅταν τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἔχει νομολογήσει, ὅτι γιὰ τὴν ἴδρυση χώρων λατρείας ἐπαρκοῦν ἑπτὰ πιστοὶ (ΣτΕ 1842/1992, ὅπως ἰσχύει καὶ στὸ Γερμανικὸ Δίκαιο), καὶ βεβαίως, ἀγνοῶντας, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ πίστη καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν μετρεῖται μὲ ἀριθμούς.

- Τέλος, ὀρίζοντας ὡς αἴτιο διάλυσής του τὴν ἀνήθικη ἢ τὴν ἐνάντια πρὸς τὴν δημόσια τάξη λειτουργία του (ἄρθρο 10, παράγραφος γ'), ἀφήνει ἀνοιχτὸ τὸ πεδίο γιὰ αὐθαίρετους ὀρισμοὺς περὶ ἠθικοῦ καὶ μὴ ἠθικοῦ, παρέχοντας ἀπλόχερα στὴν ἐκάστοτε κυρίαρχη θρη-

σκευτική κυριαρχούσα έξουσία –και όχι μόνο– τὸ δικαίωμα νὰ καλλιεργεῖ κατὰ τὸ δοκοῦν ἠθικοὺς πανικοὺς καὶ τὸ κράτος νὰ προστρέχει ὡς προστάτης τῆς χαρακτηριζόμενης αὐθαίρετα ὡς κυρίαρχης ἠθικῆς ἐπιβλητέας τάξης τῆς κρατοῦσας ἐκκλησίας, πραγμα τὸ ὅποιο, ὠστόσο, ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν δικαστικὴ κρίση καὶ τὴν σχετικὴ ἀπόφαση³.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐνωση γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἄνθρωπου (ΕΕΔΑ) χαρακτηρίζει τὸν Νόμο γιὰ τὴν «Ὁργάνωση τῆς νομικῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ τῶν Ἐνώσεων τους στὴν Ἑλλάδα» ὡς προβληματικό!

Συμπερασματικὰ καὶ μὲ τις ἰσχυρὲς ἀσφαλιστικὲς δικλίδες τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων τῆς ἀνωτέρω ἐκτεθείσης Ὁμολογίας Πίστεως, μὴ ὑπάρχοντος βελτίονος, πρὸς τὸ παρόν, νομικοῦ πλαισίου, γιὰ τὴν κτήση νομικῆς προσωπικότητας, ἀναγκαίας κατὰ τὰ ἐκτεθέντα γιὰ τις σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπέναντι στοῦ κράτος, ἀφίνεται στὴν ἐλεύθερη συνείδηση τοῦ κάθε πιστοῦ μας νὰ γίνεῖ μέλος μιᾶς θρησκευτικῆς κοινότητος⁴ καὶ τοῦ μείζονος συγκροτηθσομένου, ἀπὸ τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων, Ἐκκλησιαστικοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. τῆς Ἑλλάδος στὴ συνέχεια, ἔχοντας πρωτίστως ἐμπιστοσύνη στὸ πρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας κ. κ. Καλλινίκου καὶ στὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων μας τῶν τῆς περὶ Αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου μας τῆς Ἐκκλησίας Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἐνεργὰ μέλη ἤδη διατελοῦμε.

Υἱκῶς, ἀσπαζόμενος τὴν ἁγίαν δεξιάν Σας,
πάντοτε ὑμέτερος,
π. Νικόλαος Δημαρᾶς Δρ. Ν.

Ἰνστιτοῦτο Ἀστικοῦ καὶ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαίου

**Διευθυντής: Νικόλαος Δημαρᾶς, Δρ. Νομικῆς
τοῦ Πανεπιστημίου Bielefeld Γερμανίας
Institut für Bürgerliches und EG-Recht
Institute for Civil and European Law
Direktor Dr. Jur. der Universität Bielefeld Nikolaos Dimaras
Midias 9, Papandreouplatz
26332 Patras
tel.: 2610334086
mob.: 6946210872
website: users.otenet.gr/~dikaio
dikaio-dikaio.blogspot.com**

3. Ἄν τὸ κράτος, βέβαια, θέλει νὰ μᾶς πολεμήσει μπορεῖ, νὰ τὸ κάνει καὶ μὲ τις ἰσχύουσες διατάξεις καὶ ἀναφορικὰ μὲ τις ὑπάρχουσες ἐνώσεις-ἀδελφότητες ἢ ἐνορίες. Τὸ ἄρθρο 10 περὶ διαλύσεως τῶν θρησκευτικῶν νομικῶν προσώπων εἶναι ἀνάλογο μὲ τὰ ἄρθρα 103-105 τοῦ Α.Κ. περὶ διαλύσεως τῶν σωματείων καὶ υἰοθετεῖ ἀκριβῶς τὴν ἴδια ὀρολογία:

Ἄρθρο 103

Διάλυση τοῦ σωματείου

Το σωματείο διαλύεται οποτεδήποτε με ἀπόφαση τῆς συνέλευσης των μελών.

Ἄρθρο 104

Το σωματείο διαλύεται στις περιπτώσεις που προβλέπει το καταστατικό.

Το σωματείο διαλύεται μόλις τα μέλη του μείνουν λιγότερα ἀπο δέκα.

Ἄρθρο 105

Με ἀπόφαση τοῦ πρωτοδικείου μπορεῖ νὰ διαλυθεῖ τὸ σωματείο, ἀν τὸ ζητήσει ἡ διοίκησή του ἢ τὸ ἓνα πέμπτο των μελών του, ἢ ἡ εποπτεύουσα ἀρχή: 1. ἀν, ἐπειδὴ μειώθηκε ὁ ἀριθμὸς των μελών του ἢ ἀπο ἄλλα αἰτία, εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀναδειχθεῖ διοίκηση ἢ γενικὰ νὰ ἐξακολουθήσει νὰ λειτουργεῖ τὸ σωματείο σύμφωνα με τὸ καταστατικό. 2. ἀν ὁ σκοπὸς τοῦ σωματείου ἐκπληρώθηκε ἢ ἀν ἀπο τὴ μακρόχρονη ἀδράνεια συνάγεται ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ ἔχει εγκαταλειφθεῖ. 3. ἀν τὸ σωματείο ἐπιδιώκει σκοπὸ διαφορετικὸ ἀπο ἐκείνον που καθορίζει τὸ καταστατικό ἢ ἀν ὁ σκοπὸς ἢ ἡ λειτουργία τοῦ σωματείου ἔχουν καταστῆ παράνομοι ἢ ἀνήθικοι ἢ ἀντίθετοι πρὸς τὴ δημόσια τάξη.

(Ἡ § 2 τοῦ ἄρθρου 105 καταργήθηκε μὲ τὸ ἄρθρο 53 ΕἰσΝΚΠολΔ.) Βλ. σχετικὰ γιὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα, Δρος Ν. Νικολάου Δημαρᾶ, *Εἰσαγωγή στὸ Ἀστικὸ Δίκαιο*, ἔκδ. Ε΄, 2003.

4. Ἀφοῦ καὶ τὰ εὐαίσθητα προσωπικὰ δεδομένα τῶν πιστῶν, κατὰ τὴν ρητὴ ἀναφορὰ τοῦ νόμου, δὲν κοινοποιοῦνται καὶ διασφαλιζοῦνται μὲ τις ἐγγυήσεις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Σ'. Απαλλοτρίωση Ίερων Ναών και Μετοχίων

Αποσύρθηκε μυστική προώθηση ψήφισης σχετικού Νόμου 28-1-2014

Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες του «Αγιορειτικού Βήματος», μετά από παρέμβαση τόσο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όσο και της Εκκλησίας Ιεροσολύμων, της Αρχιεπισκοπής Σινᾶ, του Αγίου Όρους, των Παλαιοσημερολογιτών, καθώς και πολιτικών παραγόντων, αποσύρθηκε χθές βράδυ από τον Υπουργό Παιδείας ή κατατεθείσα τροπολογία, που αφορούσε την ύφαρπαγή - «αναγκαστική απαλλοτρίωση» ναών και μετοχίων, που ανήκουν σε «άλλη όμοδοξη, έτεροδοξη, έτερόθρησκη Εκκλησία ή θρησκευτική κοινότητα που δεν υπάγεται πνευματικά στον έπιχώριο Μητροπολίτη» (sic!), από τους κατά τόπους Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Το «Αγιορειτικό Βήμα» έπικοινωνήσε όχι μόνο με Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος, αλλά και άλλων δικαιοδοσιών, με πολιτικούς και παράγοντες των αρμόδιων Υπουργείων και γνωρίζει σε βάθος όλο το παρασκήνιο και τις διατάξεις του ζητήματος.

Από πλευράς της Εκκλησίας της Ελλάδος, πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξε Ιεράρχης πλησιόχωρης στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών Μητρόπολης.

* * *

Τα έρωτήματα που τίθενται μετά την συγκεκριμένη ενέργεια είναι πολλά και σοβαρά. Επισημαίνουμε τα κυριότερα.

Το πρώτο έρώτημα είναι ποιοί και πόσοι Ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος γνώριζαν για τη συγκεκριμένη τροπολογία στον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Ελλάδος (ΚΧΕΕ, Νόμος 590/1977), καθώς και τη σοβαρότητα και τις διαστάσεις που θα έπαιρνε.

Το δεύτερο έρώτημα είναι πώς οι νομικές ύπηρεσίες της Εκκλησίας της Ελλάδος και των αρμόδιων Υπουργείων πέρασαν τέτοια διάταξη, που, σύμφωνα με έγκυρους νομικούς και ανώτερους δικαστικούς με τους όποιους έπικοινωνήσαμε, είναι προφανής ή αντισυνταγματικότητά της, καθόσον θίγει ξένες ιδιοκτησίες, οι όποιες «μέσα σε μια νύκτα», περιέρχονται στη δικαιοδοσία του έπιχώριου Μητροπολίτη. «Στην περίπτωση αυτή, ό χώρος σφραγίζεται από την αστυνομική αρχή με έντολή του κατά τόπον αρμοδίου Εισαγγελέα. Σε περίπτωση επανάληψης της ως άνω αντικανονικής χρήσης, ό ναός απαλλοτριώνεται αναγκαστικά υπέρ του πλησιέστερου Ένοριακού ή Προσκυνηματικού Ναού, κατά τις κείμενες διατάξεις» (Σημείωση «Αγιορειτικού Βήματος»: βλ. νόμο του έτους 1940!).

Παρά την προσπάθεια προώθησης ψήφισης με μυστικότητα και χωρίς διαβούλευση της παραπάνω τροπολογίας, τελικά ό σκοπός δεν έπιτεύχθηκε χάρη στις αποφαστικές παρεμβάσεις εκκλησιαστικών ήγετων και συνετών πολιτικών παραγόντων.

Έκτίμηση των έμπλεκομένων εκκλησιαστικών φορέων είναι, ότι την έν λόγω τροπολογία θα επαναφέρει εκ νέου ή Εκκλησία της Ελλάδος.

Το «Αγιορειτικό Βήμα» παρακολουθεί από πολύ κοντά τό θέμα και θα ενημερώνει τους αναγνώστες του.

(*) Βλ. https://amvon.blogspot.com/2014/01/blog-post_28.html. Του Γιώργου Θεοχάρη, 28η Ιανουαρίου 2014.
• Επιμέλ. ήμετ.

Ζ'. Ἐν εἶδει Ἐπιλόγου Μία περιεκτική ἐπισήμανση τοῦ π. Νικολάου Δημαρά

Αὐτὰ πού γράφουν διάφοροι «ἐρμηνευτές» εἶναι ἀυθαίρετες ἢ καί κατευθυνόμενες ἐρμηνεῖες δικές τους μέ προσθαφαιρέσεις στό κείμενα τοῦ Νόμου.

Ἐπισήμως τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας ἔχει ἀπαντήσει πρὸς τὴν Ἐκκλησία μας, ὅτι συντάσσεται μέ τὴν πάγια Νομολογία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καί ὅλων τῶν κατωτέρων δικαστηρίων, διακηρύσσοντας, ὅτι οἱ Παλαισημερολογίτες δὲν εἶναι οὔτε αἰρετικοὶ οὔτε σχισματικοί.

Ἡ Ὁρθοδοξία μας, ἐπίσης, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διοικητική καί ἐσωτερική κατανομή τῶν ἀρμοδιοτήτων τῶν ὑπουργείων καί τίς διάφορες ὀνομασίες πού ἄλλαξαν καί ἀλλάζουν συνέχεια. (Καί πάντως δὲν ὑπαγόμαστε σὲ κάποιο Τμήμα Ἐτεροδόξων, ἀφοῦ δὲν μᾶς θεωρεῖ, ἐπισήμως, τὸ Ὑπουργεῖο ἑτεροδόξους...!)

Ἡ Ὁμολογία μας εἶναι, τέλος, τὸ ἀποφασιστικὸ κριτήριό τῆς Ὁρθοδοξίας μας. Τὸ Ὁμολογιακὸ κείμενο πού συνομολογήσαμε καί ὑπογράψαμε ὅλοι μας εἶναι τὸ καταπληκτικότερο ἀριότερο κείμενο πού γράφτηκε τὰ τελευταῖα χρόνια καί μέ αὐτὸ αὐτοπροσδιορίζομαστε.

Ἡ Ἐκκλησία μας πρέπει νὰ ἔχει μία νομική προσωπικότητα γιὰ τίς σχέσεις της μέ τὸ κράτος, ἐφόσον ἀσκεῖ ἕν τινι μέτρῳ κρατική ἐξουσία μέ ἀστικές συνέπειες. Ὅλες οἱ Ἐκκλησίες καί οἱ Μητροπόλεις τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, μηδεμιᾶς ἐξαιρουμένης, ἔχουν κάποια νομική προσωπικότητα εἴτε μέ τὴν μορφή τῆς ἀδελφότητας (ἐταιρείας τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικα), τὰ Μοναστήρια μας, εἴτε μέ τὴν μορφή τοῦ Σωματείου οἱ ἐνορίες μας. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ θρησκευτικὴ κοινότητα λειτουργεῖ μέ τίς ἴδιες προϋποθέσεις πού λειτουργεῖ τὸ Σωματεῖο, μέ ἰσχυρότερη ὅμως δομὴ καί μεγαλύτερο κῦρος.

Ἡ «ἐκκλησία» τοῦ Νέου Ἡμερολογίου ἔχει τὴν νομική μορφή τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Δημοσίου Δικαίου. Ὁ Νέος Νόμος ἔγινε, καί σὲ αὐτὸν θὰ ὑπαχθεῖ καί τὸ Νέο Ἡμερολόγιο στό μέλλον καί θὰ εἶναι νομικὸ πρόσωπο ἰδιωτικοῦ δικαίου καί ἡ Νεοσημερολογικὴ «ἐκκλησία».

Ἄγνοοῦν πολλὰ οἱ μὴ γινώσκοντες τίς ραγδαῖες νομικὲς ἐξελίξεις καί ἐρμηνεύοντες κατὰ τὸ δοκοῦν τίς σχετικὲς διατάξεις ἐξάγουν συμπεράσματα ἐσφαλμένα. Ὅλα αὐτὰ πού ἔγραψαν καί γράφουν καί στηρίζαν τίς ἀπόψεις τους καί στό ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος, μέ τὴν ἀντίθετη πρὸς τίς δικές τους ἐρμηνεῖες πάντως, καί τὴν πάγια ἐρμηνεία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, κατέρρευσαν σὰν χάρτινος πύργος, μιὰ καί τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος ἤδη τροποποιήθηκε καί οὐσιαστικὰ καταργήθηκε ἀναθεωρηθέν. Ἡ τυπικὴ ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος θὰ ψηφισθεῖ στὴν ἀμέσως ἐπόμενη βουλή.

π. Νικόλαος
Π.Ο.Ε. 30ῆ Μαρτίου 2019

